

תפלה דרך שיחה שרה

הוצאת ותיבות לציבור
www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ח

לכו • חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ • מאז היתה
לגוי לא כראה כמותה בכל הארץ • וינא לה
מוכיטן בעולם • כבוד אומרים כולם • וינא לה ודברים
אחדים • מעידים ומגידים • ותהלה טתנים • לשוכן
מעונים • בשפת אמת וענות נדק • שהתפלה מוגה
ע"פ הדקדוק • ואגב חביבותיבו אדאזיל אחרבן •
ובמשמוש יד נקרעו רובן • וכיותה בשריפה אשר שרף ה'
בק"ק פ"פ דמיין נשרפו סך רב • ואשר דבר ה' להם ערב •
עשוטטים ברחובו ובשווקים • ואלהים משתוקקים • ולא
נמצא כא' א' בעיר ושכי' במשפח' ואף גם זאת כל זקן גדועה
והראש קרח' • ע"כ כתחדשו שניו' מד"ס • כמסיכי מסורי •
ובאותו' חדשות מעולפות ספירים • והינייר יטה לקיים
זה לי ואזוהו בהידורים • ואלח מוסיק על הראשונים •
עשרת מונים • הן בגוף התפלה ובפירוש • הכל מאת ה'
בשום שכל מפורש • זאת ועוד אחרת • נדפס הדקדוק
בל"א • איך יתנהגו ללמוד עם התלמידים • ותחל הארץ
דעה את ה' מגדולי' עד קטניהם • גם כי יזיקו לא יבור
מהם • וע"ז הסכמות הגאונים להכריז בבית התפלה • על
מלמד' תינוק דלח להון בכלל ארור עוש' עגל • בכך כל איש
הירא וחרד לדב' ה' • תפלתו עוש' רשם • יקראותו ללומך
להתפלל לסגני שוכן מעונה • וישלח לנו התורה על הגמול
האחרונה • ויבנה בית תפלה יכו במהרה כפי צרכי

נדפס פה ק"ק בדלון

החת מחלת אדוניו החסיד פרידריך פרופס' אס תוכוס מלך

וסביה בתלמודו ס' לס' ויזעק ותעל שעתה אר' ה' כזא שנות על ידי מוכר' ר' עזריאל מוולנא תנו מוכר' אר'

בס"ד

ספר זה נסרק ונעבד ע"י
"יודאיקה אימג' אוצרות התורה בע"מ".
ניתנת רשות ל"היברא בוקס" שע"י חיים רוזנברג"
להכניסו לאתר ולהפיצו לצורך שימוש אישי בלבד.

וזאת למודעי

אין רשות לאף אחד להדפיסו או להעתיקו
בכל אופן שהוא או בכל אמצעי שהוא
בין בחינם בין בשכר בין ליחיד בין לרבים

ניתן להשיג עותק מספר זה ועוד ספרים

וכן התוכנה **אוצרות התורה** המשולבת

(בשילוב אוצר הפוסקים)

אצל:

בית ספריית מורגנשטרן

רחוב רבא 14 ת.ד. 3620 אשדוד

טלפון 08-866-0821 פקס 08-866-5059

OTZROT HATORAH

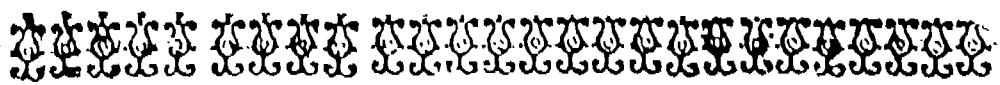
THE MORGENSTERN LIBRARY

14 RAVAH STREET

P.O.B.3620 ASDOD, ISRAEL

Email- kidosheypolin@bezeqint.net

This sefer has been provided by
Judaica Image OTZROT HATORAH for individual use only.
All rights reserved by Judaica Image OTZROT HATORAH.
Permission is only granted to Hebrew Books Org.
No Permission is granted (in any form to distribute these books)
to anyone else even if they don't sell them.

איר זיבא זייט • דיא זיין אין דיין גזות פֿר ספרייט • איר טון דען
 עולם לז זויטן דז איר הבין דייה תפלה ע"ס חדקדוק גסטעלט •
 וויא דיא אנטזיכה גהבין גוועלט • איר גלייכנ מיט גווען חוין רער
 וועלט • זיא זיין אין איר גסטלט גמר עיין • סווארלה טינט אונז ווייט
 ספיר • אך ניט גאר טייער • דרום זאל אירר דער לז און • אונז
 דיא חסובה תפלה קושין • דען וואס העלעט דעס זענט זיין געלט •
 אן אונז דאך גרענקן אן יענה וועלט • דיא אעלה פֿון דער תפלה
 מיט ניט לז בטרייבן • אבר דיא זייט און עס באייבן • זיא חרין מינה לז
 פֿארט • ווען טון קיין רעכט ווארט • דרום זאל זיך אירר וואו נעמן
 אין אכט • וויא ער עס איט דער תפלה אכט • אך החבן איר דעס
 דקדוק חוין טייטס בסיידט • אן זאל וויטן וואס דער דקדוק בטייט •
 אך טינה תפלה נאך דען זיכט זינדן פֿר דיא ווייבר • וואו לז אירה
 נטאות אונז אירה זייבר • דרום זאל אן חין דער תפלה בכונה לען •
 בוכות זה ווערן איר בלז פֿון דעס גזות זיין גענוין • אונז הקב"ה
 ווערט אונז דעס גזאל לרק זענהן • ווערט זיין זאלין דיא פֿר ספרייט
 זיין חין אזי ענדן • אונז ווערט דס הייליגה בית האקדס בוואן • דז
 איר וועלן איט אונזרה אונזין סוואן • בלז אין אונזרן טאגן • דרוין
 ווערן איר און זאגן •

אורה ה' מאוד כפי ובתוך רבים אהללנו • על כל החמד אשר גמלנו •
 ואני בעני הכינותי • בית נאמן בניתי • לה' אלקי נבאות קנא
 קנאתי טטוט ובלבול הדעת דאיתי • התפלית מלאים קמטונים מנאתי •
 קונים מן הכרם בערתי • מקילה ישרה שנותי • אך היה בלתי אפשרי •
 להזיחה לאורה • עד שאזרו לי בעלי גבורה • לעזרת ה' גבורים • המ
 הקנינים הגבירים • תמכו ידי בחתימת יליהם • לקבל ממני מהתפלוח
 מה בגמל מעשיהם • וקנתם הזילו כספם והבס קודס התחלת המראי •
 ינו ה' אתם את הברכה • אלף פעמים ככה • ואני תפלה לא • חיי שזכו
 לעושר וכבוד וגדולה • ויתנס לתעלה מעלה עד עולם סלה • וכיחור המתחילים
 בדבר מזה רבה • ה' לטובים הטיבה • זכו לקנים ובני בני • תלמידי חכמים
 ונבונים • ויחריכו ימים ושנים • זו היא ברכת הדעת לאלופי קמיני דק"ק ברלין •

הקדמה

הערט איר לו איין ליבה ברירר אונל'וי סרוואה לייט • גרוס אונל'קליין
דיז דו זיינן ברייט • לו דיין דען מל'עכטיגן גאט • דר האל
אונל'ערד דר ספין האט • דס איז ידוע דו איר הבין גדרקט איין חסוב'ה
תפלה בק"ס דאין ע"ס הרקדוק גסטעלט גאר פֿיין • פֿון דר און
פֿונ דר דרוקרייט איז איר גלייכ'ן נישט גווען • וויא ון עט האט טון
ספירן אין לען • אבר ביו חל הער ויין זיך כאעט זיך לויסן • אונל' לו
סליסן • און קאן סון זיך וויניג גניטן • דרום הבין איר גטאן אכבוד הקב"ה
אונל' הבין אומן אחרט אין דר דרוק ברענגין • פֿר מל'טן אונל' פֿר יונגין איר
הבין פֿיל זיין דריין אונט'ן גווען • איר זוערט עט פֿינדן אין לען •
ע"ס הרקדוק וואו גסטעלט • וויא דיז אונל' כנסת הגדולה הבין ע"ס
גוטלט • עט זוערט בוודאי זיין איין נחת רוח לו דען קינג פֿון דער גליל
זעלט • זיך זיין ליבר חז און דס געלט • דען ווען איר וועלן דריין בלוונה
אמאל זיין • דא זוערט הקב"ה אקב'ן גליות מלי יודן גאין • אונל' זוערט
אונל' פֿירן אין אונזרן הייליגן לור אונל' און • אך האב איך איין לעבס
טאג נישט פֿר סטנדן דיז גא'כרום זולת לבני אדם זאגט דיז גא'דט איז
דיז תפלה דיז דא סטייט אין דר הוך פֿון דר • וועלט אונל' דיז לייט זיינן
אונל' דראן • וויא קאן עט גיין • דען איר זיין אמאל ערב זבוקר
גרוס אונל' קליין ניקט אין איך האב גהערט פֿון פֿיל גאיינה לייט • זיך גיין
נאך מיר טארהייט • אך מיטל חכאים זיך זיין לואדיס אין מיר אונגין
אונל' טוואן אין קיין ספֿר אונגין • ספֿאטין אויך דען דקדוק אונל' בזה הל'טון
טונן זיך זאגין • איין עטי האט אך נאך דען דקדוק ניקט טון פֿר אונגין •
אך הבין איר גקאנט פֿיל קעסטל'כי לייט • הבין דאך דאס גן עדה אונגין
דיז לייט • ווען טון זיך האבין נישט ע"ס הרקדוק טון ארין • זיין זיך
זיין יענה וועלט נישט פֿר לוארן • דרוך האט גיזאגט אין חכס דרך
אונל' איין ראז אין פֿטוק אל תפנו חל המובות והידעונים • ב'וואר און
זאל זיך נישט קערן • און זיין עלטרין • אך נישט לו דיז פֿרוזיה לייט דיז
רום האט גקענט פֿילייכט דאס פֿיאר פֿון גיהוס נאך און זיך ברענט
דען הקב"ה מיט אדקדק איט דיז לדיקים מוין איין קליינה עבירה בוא
דו דיין מיט און איין האר • אונל' בלמ'ט עט פֿר וואר דרום ווילן איר און איין
אעטק

אעטא סרייבן • וויאן האט עס טון איט איין גרוסן חסיד און
טרייבן • וויא ער נאך זיין טוט • וואר אין איין סווערה ביטרה נויט •
איין אעטא גסאך זיין מיטלייט עס ווארן לזוייט קעטטלייט • זויך
דער זעלביגה לייט • גרוסה חסידיש ווארן זיט גאלדט • זיט
זוכטן ניט הב זונל'גוט זונל'אל דס געלט • אזי אלזאָל הבין זי ניט פֿרעלט •
זען טון עז מיט גוועזן זיין דאס ענד דיט וועלט • זוך מיין דר תורה זיין
זיט פֿלזייטיג גוועזן • טאג זונל'לכט הבין זיט טונן דרייבן זענין • אין אזי
טטיקן ווארן זיט גאר פֿרום • זיט גינגן זיין רעכטן וועג זונל'ניט קרום •
פֿון אזי עבירות הבין זיט זיך טון אפֿ שידן • אזי אלזאָל הבין זיט
טון איידן • אזו האט איינר דען אנדרן תקיעת כף טון געבן • וועלכר
עט ווערט פֿרייזר קואן אום זיינט זעבן • דער מיט שולדיג זיין חבֿר און
לזאָגן • אוב אן האט מיט זויך יענה וועלט טון פֿלאָגן • זונל'וואס
אן איט חוט פֿר איין זון פֿר געלט • פֿון וועגן זיין חסידות וואס ער הוט
גטאן זויך דיזר וועלט • ויהי היום זונל'איינר טטערבט אין גרוסה ערין •
ויהי אחרי אונת החסיד זונל'עס וואר נאך עטליכֿי טאג זאן האט מיט
לז קפֿורה גטון • זום קאמט דער חסיד לז גזון • לז זיין הבֿר דא דר סראק
ער גזר זער זונל'טפֿראך איין זיבר ברודר וואס מיט דס דער אער • דז
דום קואסט אזו בלז אהער • איך ווייט ניט וואס דס קאן בטייטן •
אז דום ווידר קואסט זונטר דען זייטן • דר חסיד פֿר איינט אן האט
איט פֿון היאל בפֿולן • ער זאל זיין נטאה אפֿ הולן • דז ענפֿרט מיט
דס אמת ווידר • איין זיבר העכליגֿר ברודר • החסטו דען פֿר געטן •
דז איר הבין לז זאין איין ת"כ גטלמטן • דס האט איך גברחכֿט לז דיר •
זונל'דר סרק ניט פֿר איר • איך וויל דיר קלאַגן איין סווערה ביטרה
נוט • וויא איט איר דר גנגין מיט נאך איינט טוט • דז זאלסט קען
דיט זייטן זאגן • דז זאלן זיך היטן פֿר טאערלן זונל'זאגן • תכף אזו אן
איך האט ריכר גוועזן • בין זיך פֿון לרות ניט ווארן געזען • אן דר
איך גפֿירט • זיין איין פֿינטער חדר דא בין זיך וואר די פֿר מי
דס גאר טרעקלך פֿינטער וואר • פֿר גרוסי אורח סטיין זיין איין
האר קשאר • אזו וואר איר גאר זונגסט זונל'כג • זיך קאן איר געבן
קיין דאס זונל'ווייט ניט וואס זיך זון פֿאנג • זיין דען קאמט איין זאן •
לז גאן • זיין אן גיכט וואר גאר טרעקלך זונל'פֿיין • פֿון אייטל פֿיאר
וואר זיין טיין • זונל'ספֿראך לז זיך • היב זויך דיין זון גיכט זונל'זאָג

איבר

איבר דיר • ווא זיך זיך עבין ווא אין היטל ווארן אין דאס חדר אייטל
סטרן • וואל איין חנגסט טוט זיך וויזר לואערן • דא ערוג זיך דען
אמן וואס דס בטייט • דו דיא טטערן ווארן היר ברייט • הוטער
איר ענערט טון געבן • דט זיין דיא נקודות וואס טטערן בייא דען
אורתיות דר נעבן • דר וויל הוטט ניט אדקדק גווען • זיין דר תלולת
ווען דוא האסט טון לעין • ווא קואן זיא ער הקב"ה לוא קלאגן • דו
אען זאל דיק דר פלאגן • ווא האט אן איר איין אטפט אויס
גספרכן • זיך זאל דו זילן עטלכי וואכן • דו וואר איר איין הרץ פֿר
אורא גאר לוא בראכן • ווייטר האט אען איר קיין רשות גיגעבן • אגלה
לוא זיין דיא זייט דיא נאך אויף דר וועלט לעבן • דרוס איין זיבה זייט •
ווען עס איז גטעהן און איין חסיד אין זיין פֿרוואהייט • וואס זאל טאן
דיא פֿולר טאקהייט • ווען דט פֿייער האט טון ברענן אן דעס טענין
בוים • וואס אאג זיין אן דיא חנדרין וואס ניט הבין אן דיא זלולת קיין
פֿאדיס נאך קיין זייט • אך זאגט דר פסוק אין לדיק באורן אסר יעטה
טוב ווא יחטא • דט איז טייטט עו זוי קיין לדיק און דר וועלט • דר
קאן סאן אזיט גוסס אונז וואל ניט זינדגן איז זיין גוף מדר איז זיין געלט •
אך זאל אן וויסן דו דען דקדוק האט הקב"ה איבר ענעפֿרט לוא אטה
רע"ה אויף דען הר סיני ווא גוט און כל התורה כואה • אונזער עט ניט
גלויבט דר מיז אכלוה • מעילו אן זיין דקדוק וואס אונז ה חכמים הבין
אדקדק גווען אין דר תורה • דר הייטט אפיקורס אונז האט קיין חלק
לעה"ב • אונז און זיין דיא אביקייט אין דט גיהנס בליבן • וויא דר
נביא יסעיה טוט אך דר פֿון טרייבן • וילא וראו בסגרי האנטיס
הפוסעים בי כי תולעתם אן תארת וואס אן תלכה והיו דיראון זלול
בסר ואר ה' • דט איז טייטט דיא לדיקס ווערן אנויס גין אונז
ווערן טויאן דיא אפלה פֿון דיא רסעים דו זיא ווערן ברענן אין דט
גיהנס • אונז דט פֿייער ווערט ניט פֿר זאטן ווערן אויף דיא אביקייט •
דיל"גיהנס ווערט בטל ווערן • אונז אירה יסורים ווערן זיך טון אערן •
אונז'אלי קרוטייר ווערן גינג אפולת אן זיין טויזן און האט גאט גאנגט •
דרוס זאל ווידרר זיין אקלעאטל דר פֿון נעאין אונז'אל פֿריבן • ווען
הקב"ה בלולט און דיא ריד וואס דיא חכמים הבין גטריבן • אכל סכן
דו אן ווערט גטראפֿט און דיא ריד וואס הקב"ה בכבודו ובעלואו
האט גיגעבן וויף דעס הר סיני • דט זעלביג איז דר דקדוק אך דריין
מין

אין גלואסן: אך מי ידוע דז זייט אונזר אשון הקודש האט הקב"ה
 מלי עלמנה דר טאפין . ווייז זאל דר מענטש זיין אויף זאמלן זאפין . לו
 סאשטיין מולטלוקהייט לו טרייבן . ווייז לו חירה נטאווה אונז ווייז לו חירה
 זייבן . עט ווער בעטר דזער ווער ניט גבארן אויף דר וועלט . וואס
 העלעט זייט זיין האב אונ'גוט אונ'אלץ זיין געלט: אך ואל זון זייטן
 דז חירה נקודה דס הייסט פינטל . האט זיין אלמך אונ'זיין נאזן
 נאר ווייז דיא נקודה הייסט . מול'ווען אן אולפאל ווייז אויס זיין תפלה
 דיא רעכט וואגה זייע'ס הרקדוק . דז זיין זיך אהצורר דיא אלמ'ים
 וואס זיין אהזונה חיל'ך דיא נקודה . מול'זיין אויס דר תפלה זיין קרון
 לו הקב"ה מול'ברענגן ער דעס כסו'ה צבור . מול'ספרעכ'ן ליבר הער
 גהט דיא סינה קרון הבין איר גהאלט אויט דר תפלה פון דיין זיבן זון
 פאזיב"ס . וואס זייט זייט הקב"ה אהאלט רלונ' וואס ער פון זייט
 גימורדט האט . זייט זיין תפלה פרייט וואס פאסט . דען דר עיקר
 זיין דיא נקודה ווייז איר וועלן זיך דר פון ווייטל טרייבן . אבר ווען
 דיא תפלה זייט ניט גסטעלט ע"ס הרקדוק אונ' ער זאגט וואס זייט זיין
 דס אויף קוואט . זייט עבין ווען זיין הונט ברוואט . דא ענטפערט אס
 דר אלמך ניט אויף זיין בגער . ער זאגט זיין נאזן זייט ניט אז ווייז דז
 ברוואטט אז זיין בער . טער דיק פארט קוס ניאר אלהער . עבין אז
 זייט גווען בסנה חורבן הבית . הבין דיא נביאים טון זאפין . אונ'
 הבין דיא ישראל' טון פטרעהן . זייט זאלן אויף חירה מעטיס רעים
 תפלה פון אונ' זאלן פרום ווערן . ובוס לזון וואס ווערט הקב"ה דס
 בית האקדש פ'ר פטערן . אונ' ווערט זייך פ'ר טרייבן אויט זייערן
 לנד . זון זאל זייטן וואס דיא וועלט האט זיין ענד . אבר עס זיין אונטר
 זייט גווען פ'ל רסיס דיא הבין דיא נביאים אויט גלואכט אונ'אלץ
 גל פאסט . ווען זייט זיין גקואן לו פטרעהן פרייט אונ' פאסט . אונ'
 הבין זייט גיגעבן זיי הווארט . טערט זייך זיין זייט זייער דיא
 פארט . ווייט קאן אונ' דקב"ה טאן . איר קאמן זיך העלפן פאר אן .
 ווען ער ווערט וועלן אויף זונט זיקן דעס אבול פון וואס וועלן איר
 אסביע זיין דען אויך דר זאונה זייט זייער דס ווייט . וועיט ער
 וועלן זון אונ' זיקן דס זייער . זון וועלן איר אסביע זיין דעס אלמך
 וואס זאונה זייט זייער דס זייער . זיך קאן אונ' ניקט טאן קיין זאס
 גייער . דעכט גלייבן אנדרי פורענה וועלן איר דיא אנדרי אלמ'ים

אסביע

אטביע זיין דרוין גועלז זיין • קאן וואו הקב"ה ניקס טאן וואיין •
חבר וואס האט הקב"ה גטיין ער האט פֿר וועקטאט די וואונדיג דרך
אזל ווער דא מיט גווען מיבר דט פֿייור האט ער געלט מיבר גיט
וואסר עבין וואו מ'דרי וואונדיג • מוזל חודש פֿורענות מיט וואיין זיט
גקואן • הבין זיט מן געגין אטביע לו זיין די וואונדיג מיט גרוס
וויין אונ'ברואן • מוזל'ה הבין מן גרוסן מיט וואיין וואו וואו וואו וואו וואו וואו
וואו דר פֿיר • וואו האט מיט דר אומך אטיב גווען די וואו וואו וואו וואו
פֿון וואו פֿר אונגטט מיט ניגה ביי וואו איר • זיין מין פֿטוק טטיט חלו
אזל'כיה וסריה • דט מיט טייטט בטעה חו' בן הבית האט הקב"ה פֿר
וועקטאט די הערשטעט פֿון די וואונדיג מיט דט היאלט רייך • דט
זיין זיט בלאלט וואו דרן וואיין וואו עביר וואו גלייך • וואו זיין מן וואו דר
תפלה ווען ער מיט אה'שלו מן דר כוונה וואו אונגטט מיט די ווערט מוזל
די ונקודות וואו עט גבירט • דט מיט זיין תפלה פֿר חירט • די
תפלה ווערט מיט מן גוואן • פֿר הק"כ טוט זיט מיט קואן • דען די
אזל'כיה וואו איר פֿר סטיין מיט דיין ספרות • מוזל'יגן די תפלה
פֿארט נאך • וואו וואו די תפלה פֿארט רייין • וואו קריגן עט די
קליפות פֿר מיין ספייין • וואו איר קאמן אלס דורך די ספֿרים בוויין •
מיר וועלן נאך אין פֿון די וואו אלוה'בון די נקודות טרייבן • עט זיין
פֿיל ווערט די וואו זיין גלייך מין די וואו וואו וואו • מוזל'דורך די נקודות
ווערט פֿר ענדרט דר טייטט • דרך אסל יי"ב מיט טייטט אונ'ער
זאט • יי"ב מוזל'ער וואו קערט • יי"ב מוזל'ער פֿאנג • יי"ב מוזל'
ער וואו וואו • יי"ב מוזל'ער פֿר וואו ערט • יי"ב מוזל'ער קיסט • יי"ב
מוזל'ער טרינקט • מן זאל מן מ'טונג געבן וואו דר זיין מוזל'ער מיט דט
יין כוה"ט איר מיט דר מאל כוה"ט דען מ'טונג מיט דט זיין מיט טייטט
פֿינטר אונ'מיט דר מאל מ'טונג מיט טייטט פֿר מן מ'טונג זיין ברך שפֿיר
זיין האפֿונג פֿר דארטן פֿר ער האט גטאן און לו ליטן מיט מן אהרן
וואו דר אל מיט דר לירי מן טייטט גאט אל מיט דר סגול מיט טייטט
לו • דרוס וואו אען וואו מ'טונג געבן וואו דר נקודות מוזל'ער וואו
אמאל וואו וואו וואו מיט זיין תפלה די דט העכט אונג מיט ע"ס דר דרוק
אבר מיט לוא דרוקן זיין אראה דעס עולם מוזל'ער דרוקן תפלות
מיט מוזל'ער טעות מן די ווערט מן מין די נקודות וואו וואו
טרייבן מן סער זיט מיט דרוקט ע"ס דרוקן גרו • חבר זיט זיין
בעו"ה

בעוה זולו טעות • דורך זיח קואן אזי גרות רעות • זיח זיין בודאי
 בכלל מורר עוטה אלמכת ה' בראי • וזיח דיח רבניס אין אונורה
 הסכאות טרייבן • דרוס זאל אען זעלכי תפלות לחיין בלייבן • אבר
 גחט מיז אונור לייגר • דז אונורה תפלות וואס איר דרוקן מיט ע"ס
 הדקדוק גטעלט • וזיח אין דיח הסכאות מיט באעלרט • אן טעות
 אונל' פיינ פסייר • אך ניט גאר טייאר • דען ווען אען אהפלז אילוזיח
 אונורה אנטי כנסת הגדולה הבין עס גטעלט • זום ווערט זיח
 אקובל פֿר דען קייניג פֿון דר גנלי וועלט • ווען טון ער פֿר סטייט ניט
 פֿי' האל'י' • נייארט ער מרט • ווארט פֿר ווארט • דאך קואט דיח
 אויף זיין גוטן מרט • דש מיט עבין איין אטל • ווען מיין רופֿא אואחה
 פֿר טרייבט דעם חולה מיין רלעפט • אען זאל רפואות הולין אויס דר
 אפטיק • אונ' דר חולה מיט זיך סואך אויף דעם רופֿא אואחה אונל' ער
 נעאט איין וזיח ער ארדנירט • ווען טון ער פֿר סטייט ניקס וואס דיח
 רפואות זיין • דאך קאן ער אים גאטט הילף גזונד ווערן • אבר ווען
 ער פֿולגט ניט דעם רופֿא וזיח ער מיט הויט פֿר טרייבן • נייארט ער
 נעאט פֿון זיינס זיין קווענטל אין פֿון דעם אנדרן זיין קווענטל ווייגר
 נייארט עס זאל דעם אסקל זויט טראגן וזיח דר רופֿא האט פֿר
 טרייבן • זום קאן ער דורך דיח רפואות בודאי טטערבן • אך אז
 אונורי אנטי כה"ג הבין אונורי תפלות ע"ס הסוד גטעלט וע"ס
 הדקדוק גדול • ווען טון איר ווייסן פֿון סודות אונ' דקדוק ניקס לז זאגן •
 נייארט איר זיין אהפלז כהגון • אלה באלה • דאך טוט דיח תפלה איר
 פעולה • ובחס לאו ח"ו דח אי דיח תפלה ניט אקובל • וזיח איר
 וילן ווייטר אין דר פֿון טרייבן • אך זיין גדרוקט ווארדן פֿיל תפלות
 אין אונורן לייטן • ע"פ קבלה אונל' פֿיל ידירלון אים גרוטה סאות אונ'
 גרוטה כוונות עס איז איין זאך וואס ניט גבירט לז אוליטן • אונ'
 דיח עמי הארליס טונן דר לז זעין • אונ' זעלכי תפלות קופֿין • אונ'
 זיין אהפלז דרינן בקבועות • אונ' זיין קולץ בנטיעות זיח איינן אירה
 תפלה טוט איין רוטס • אבר אין חלס אהת זיין זיח פֿוגט בטאות
 הקדוסיס • אך איינן זיח זיח טונן גרוטה פעולות • אים אירה
 תפלות • אונ' זיח ווייסן ניט דז זיין אמריק הגלות • אך ווען דער חון מיט
 חזר דיח סאונה עטרה אדר קדיש וברכו זיכר דר ספר תורה •
 הבין זיח פֿר הס"י גאר קיין אורח • זיח טונן אנדרי תפלות ותחנונים

זיין תפלה ניט אויט שפוט וונ' זאכט . דען עס קאסט דאך קיין געלט . זונ'ער ווי זוכה יענה וועלט :

צונ' פטיטו דיז דא טונן ויין תפלה . טוועלן דברי בטלה . דע כי וולקיס יביו באשפט על כל מלה . דאז מי טייטס הקב"ה ווערט אים וואספון מוי' זכין . פ'ר ויזר ויזר הבין ניקט דר פון לו זכין . דען דא פוקס ווי ברייט . פ'ר מ'ר לייט . זיין מייגה היט פוט דרוי' לייגן . ער ווערט ניט קעגן זאגן דו אן טוט לייגן : מ'ך נעמט מען קיין תיר' זון דו ער ווער טכור מדר דול . אצן בלונט מיט זיין אויט פ'ר פול : דרוס ויזר זיבה לייט זונ' ברירר איין . נעמט זיינה ריד מיין ענקרן הר' וויין . כדי מיר זונ'ט בהיט ווערן פ'ר טאערלן זונ' פייין . זונ' ווערט הזון מיך דאס מייביג לעבן . זען זון דיז וועלט ווערט חרופ זיין דאך ווערט מיר זון דיז מדר' טוועבן . זונ' ווערט נהנה זיין . פון דיז הי' לייגה טיין זען דער סכינה זאגן :

אך טונן זונ' דיז אלמדיס פלאגן . זען אן טוט זיין פון דעס דקדוק פראגן . וויטן ויזר פון נקיס לו זאגן . זונ' לערנן זון מיט דיז קליינה ק נדר מיין מיר יוגנט מיט מיטל גרייטן . זען עס זון זולט ווערט האט עס איך נקיס מוי' לו וויין . בפ'רט מיין אסכנו נעמט מען איין גאז רב' כ' ער זאז לערנן מיט דיז קינדר תפלה . זען זון ער קאן קיין זונ' בל' התורה כולה . זונ' דיז קינדר ווערן גאר אכולה . דרוס וועלן מיר טאן זכבוד הקב"ה זונ' וויילן עטל' זכין פון דעס דקדוק זוי' טייטט בריכטן כדי דו די אלמדי תנוקה זאגן וזונ' נעמט מיין זכ'טן ער זונ' לייט זיין בל'ז מרור עוטה אלמכת ה' ר' איה . דאז מיין זוי' מיט איין גרוטה כפ' . זונ' זאגן רעכט גווינן דיז קינדר מיך דר יוגנט זען זיז ווערן זולט ווערן . ווערט עס פון זיז א'ך ניט זוס קערן :

אך זען זון קיין גרוסר זאדן ווערט דאך פ'ר טטין . זונ' ווערן מיין דעס זעג פון דעס דקדוק גיין . זונ' ווערן אד'טאל זיין וויי הקב"ה ווי' . ווייג מדר פ'ל . נייארט ער זאל טאן מיין נחת רוח לו זיין בטעפ'ר . טבא פלפלו חריפ'א זאלא לני דקריד' מיין טייטט עס זאז בעטר איין קערנכי פ'עפ'ר . ויזר מיין קארב דר פול' מיין איט קירבטן זען האט דאך דרמן ניקט לו פ'רעטן . מיר זיבה לייט מיר ווערט זאגן דעס זאל פ'ר טטין . זאז הין עס ויל גיין . דר דורך ווערן מיר זוכה זיין דו הם"י ווערט זון נעמט זאגן גבעט . זונ' ווערט זונ' פירן מיין זאגן

אונורן היילגן לנד אונ'מין אונורה טטעט. אונ'ווייה הנביאו ווערט אונ'ן
דר גמולה אבטר זיין. אונ' יודן גזיין. אונ' אוערן ועהן דט בית האקדט
מין זיין טונהייט גאר פיינ: באהרה ביגנו בלד מין אונור טאן. דרוין
ווערן איר זאגן זאגן וכן יהו לון :

דש. איז ידוע דז אונ'רר הן מיט ווו משה זיין אחויב אונ' טאג תפלה
לו טאן דז הקב"ה זאל זיין בטערן גוטה פרוזה קינד דיש זאלן.
תורה לערנן אונ'זאלן גין מין דעם וועג פון אלוה. וויז איר פיינדן
אין אדרט :

אין אעטה גיטאוך עט וווה אין פרואר זאן זיין כהן נאך דעם
חורבן בית הרמאון דר הוט טטעט אונ' טאג אה'פאל גווען פ'ר הקב"ה
דז ער זאל הבין קינד תלמיד חכמים אונ'זאלן פרום. זיין מין זאל
מטיקן. אונ' אז עזרא הסופר מיט אונ'ן גגין פון בבל אין ירוסלים
אמין דא מען האט אן גפאנגן לו בויםן דט בית שני זוז הוט ער דעם
אמן מיט גוואן. ער איז גאר אלט גווארן דריין אונ'מי ער איז געמארבן
האט ער זוכה גווען ער הוט מיט זיינה זאגין גועהן אכט לעהן זין דז
אינדער מיט ראוי גווען אשאט לו זיין בכהונה גדולה :

דרום הבין איר גדרוקט אין נימה תפלה דיא דא מיט ווארן גטיקט
פון ירוסלים אונ' הבין זיא גמטעלט נאך טאוונה עטרה ער זאל
זיא זאגן פ'ר יהו לרון. אך. הבין איר בקואן גשריבן פון ירוסלים
דז זיא הבין בקבולה פון מיט קדוש החכם רילחק לוריא. דז אינדער
אשה זאל זאגן נאך דעם אז זיא האט ליכט גילונדן דיא היסטוריה פון חנה
וואס מען זייאנט דען ערטן טאג פון ראש השנה. מיט גרוטה כוונה.
דא ווערט איר הסי' בודאי געבן גוטי פרוזה קינד תלמיד חכמים.
אונ' פטיטא דיא פרויא דיא קיין קינד האט. אדר זיא האט זיא
קינד אונ' זיא טטערבן ר"ל זאל פטיטא זאגן דיא היסטוריה דא ווערט
איר הסי' געבן קינד דיא ווערן לנג לעבן :

אך זאל זיא פ'ר דיא ליכט לינדן עטוואס מין דר לדרה אופטיירן ווען
פון זיין פעניג. דען לדרה גיט איבר אלס וויז מין פסוק
מטיט לרק לעניו יהאך ויכס לדרך פעמי. דיא לדרה מיט זיין אלכטיגה
סילט וואך דז דיא קליסות קאנן ניט אונ'ן הלפן דיא תפלה. זיא ווערט
גלייך פארט גטיקט פ'ר הקב"ה. נאך דר היסטוריה זאל זיא זאגן דיא
תחינה מיט גרסור כוונה.

אזהינו

אלהינו דוח ביטור חונור גוט מול' גוט אונר עלטרן קיניג דר
ברונגר עס זאל זיין דר ווילן לו פֿר דיר דו מך זאל גרמלעט ווערן
איט זיין גוטן גרעכנט זייטן היילן מול' דרבראקייט פֿון מלי איברסטן
היזלט מול' זילסט גרענקן מן דיין דעסט אייד פֿלונית ב"ס איט דיין
הייליגן נאמן דר הייטט ה' לכוות גאט פֿון מלי בטעפֿנס . דודו זולסט
דיך קערן לו איין גבעט וואס מך טוט מוין דיגר לייט וויא דווא האסט
פֿר נואן דיא תפֿלה פֿון דר לריקת חנה דיא מיט זיין עקרה גווען זונל'
האט תפֿלה גטאן דו דווא זולסט מיר בטערן גוטה קינדר . מול' דווא
האטט בווערט מיר גבעט . מול' פֿון מיר איז גקואן סאואל הנביא דר
איז מן וואג סאל גווען עבין אז אסה מול' מהרן וויא מין פֿסוק סטיט
אסח ומהרן בכהניו וסאואל בקראי סאו קוראויס זול ה' והוא יענס .
זווא זולסטו דיך זוך קערן לו איינר תפֿלה איט גרוט בראהרליקייט זונל'
זולסט מך לייט זעלן איט אתנת חנס . זונל' דר זכות פֿון דיא דרייט
ליבה זולת דיא דווא האסט גבאטן דיא וויבר דט מיט חלה נדה הדלקה
די מך היוב אקייט גווען זאלן זיין פֿיר ספרעכֿר פֿר דיין כסא הכבוד
דו מך זאל זוכה זיין דו דווא זולסט מיר געבן גוטה פֿרואה קינדר
לדיקייט תלמיד חכמים . זונל' זולסט עפֿען מיר הרץ מין דר תורה כדי
דו זיט זאלן קענן פֿר סטין דיא טעאייט מול' דיא סודות פֿון דר תוכה
זונל' זאלן לערנן זאאה פֿון דיין הייליגן נאמן וועגן . מול' זאלן זיין פֿרייט
מול' גונד מול' גלן מין מלי מירה גלידער זאלן קיין אואס הבין מן מירן גלן
אך ניט גאר זונל' ניט קורן . ניט גאר ווייט אך ניט טווארן . ניט וויברייג
קלוג אך ניט גאר נאריס . ניימארט חכמי וויא עס גבירט זאלן הובן מן
זיין דיינה זוגין אך זיין זוגין פֿון דיא לייט . מול' מיר נאמן זאל גיהערט
זיין ווייט זונל' ברייט . מול' זאל זוכה זיין לו דר ליהן איט זיין זאלן מין
עוסר וכבוד מוין' זנגי יארן בזופֿען דו קינדר זאל ניט שטערבן פֿר זיין
זעבן . מול' דס זעבן פֿון זיין זאלן . מול' מיר זאלן זוכה זיין לו הבין
פרנטה בכבוד פֿון דיין הייליגה הנט' מול' ניט דורך אתנת ב"ג זאיר זאלן
קענטאן לדיקה מול' ג'ח איט מלי זייטן . מול' זאלן סייזן איט אונרן זוגין
בניס זבני בניס זאלן עוטק זיין בתורה ובאנות עט זאל זוקאס ווערן
מן זונד דר פֿסוק וואס יטעלי הנביא האט גזאגט זאני זותת בריתי זונדס
זאר ה' רוחי אסר עליך ודברי אסר שאתי בפֿיך זאני יאוסו אפֿיך זאני
זרעך זאני זרעך זאר ה' אעתה ועד עולם ח"ט :

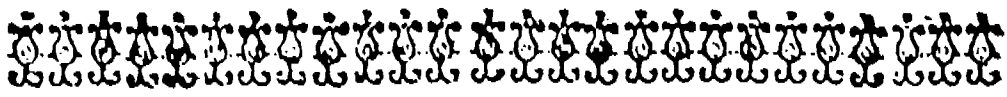
הנהגה

שפרטעכֿן אדר ניט , אין זונער תפלה הבין איר איין סימן גאמלעכֿט
 נעבן וויין טוזנע סטיט וויין אהג דווס ווי גלייך ווי וויין טטעקל כזוזר
 פר דר טוז ווי וויין זויס אען וויל ניט דריבר לויסן ; אבר מין אנדרה
 תפלות ווי קיין סימן פר הכרין וויל איר טרייבן איין אנדרן סימן
 זוען דיא טומ קוזט נאך דען אות וועלכֿט דרוגטר סטיט
 זוינט פון דיא חאטה תנועות גדולות וויא אובן פר אעלדט איז , דא
 הייטט זיא טוז נע , אזאן דיא טוז יוז אויט ספרעכֿן , דאך דרף
 אן זיא ניט ווי סטרק לודריקן אז איין לרי , נייארט סלאף וויס
 ספרטעכֿן , אזלדער טעט איז דיעט איין טוז נע , דר וויל אען אז
 די תנועה גדולה וואט פר איר סטיט סטרק דריקן בינעט קואט אנויט
 זוינט פון דיא מוהיות ארזי נאלט איז גלייך אז דר לויטן ווער נאך
 איין אות דרוס דרף אן דיא טוז ניט אויט זאגן גטווינד אזל בהעפטן לז
 דר תנועה גדולה , אבר ווען פר איר סטיט איינט פון דיא תנועות
 קטנות דז אן אזא ווילנדיג , זאגן אז קאן אן דיא טוז יוז אויט זאגן אז
 ווערט גאר ניט גהערט אין דר ספראך , נאך איין חילק איז לויטן
 דיא תנויות גדולות אזל תנועות קטנות , נאך איין תנועה גדולה
 קואט קיין דגוט כלל ניט אין דען אות וואט דר נאך סטיט , דגוט
 הייטט איין כפיפלה אין דט אות , אך פון דען טעט וויא אובן פר
 אעלדט איז , דר וויל דיא תנועה גדולה ברענגט איט נאך איין אות
 דר לויטן ווא קואט קיין דגוט , דען דר דגוט בהעפט דאט ערסטי
 אות וואט פר איר סטיט לז זיך , אזל איין תנועה גדולה אכט אפ
 סיידן דס ערסטי אות פון דען אנדרן , אבר נאך איין תנועה קטנה
 קואט יוז איין דגוט דר וויל אן דרף דיא תנועה קטנה ניט דריקן ווא
 קאן אן יוז בהעפטן לז דען אות וואט איט איין דגוט איז ; דאך איט
 דאט קיין כלל גאר ניט , לז לייטן איז נאך איין תנועה גדולה אך וויין
 דגוט , אזל נאך וויין תנועה קטנה איין רפה , ווער עס וויל אויף דען
 רעכטן טורט קאמן אזל לערנן אונר ספר אקראקוט דט איר הרין
 גדרוקט נעבן דר תפלה דא ווילן איר טרייבן פונדר טוז עט זיין פר הכרין
 פניף ערלייח טוז דיא ויין נע דזאן אז זיא אויט ספרעכֿן , א' ווען זיא
 קואט אן אונסג דט ווארט כיה ^{באשיח} דר וויל עט סטיט קיין
 אות דר ביר דזאן קען זיא אויט זאגן , ב' ווען זיא קואט נאך איין
 תנועה גדולה וויא אובן פר אעלדט איז , ג' ווען לוייח טוז קאמן

לו זאין אין אונטן דאס ווארט כזה ^{ללח} וואו אונזען דיא ערשט
אויס זאגן אונדרי וויז זיין סוזא נע . ד ווען מין דען מוה וועלכט
דיז סוזא דרוכר טטיט וויז זיין דגוש דריכן . דגוש וויז טטיט מין
סטיפל מין דען מוה . וואו הייטט דש אך זיין סוזא נע . דרך אסל
^{מפי} דען ווירר דגוש ברינגט איט נאך מין מוה ויינט גלייכן וואו דיז
דגוש וויז : גליך מוה דיו ס"א ווער טאש ^{מפני} מוה ווירר הבין מובן
גאעלרט ווען לוייט סוזא קואן לו זאין אין אונטן ווארט דא וויז דיא ערשט
נח . מוה דיא מנדרי נע . ה' ווען לוייט גלייכ אונדריה קואן לו
זאין אין אונטן ווארט מוה דש ערשט וויז איט מין סוזא דרך אסל ^{מפי}
דא מין דיא סוזא ווארט דש טטיט מונטר דר ערשט נח מין סוזא נע .
דער וויל ווען מין זעלט זיט אויט זאגן קענט מען דיא מנדרי נח גאר ניט
אערקן מין דר ספראך : דא ווילן איר טרייבן פון מוה מוה מוה
דו לו לייטן קואט דרוכר מין סוזא מוה אין פתח כזה ^{מפני} ווארט ווארט
^{מפני} דאס הייטט חטף פתח . אונדרי לייטן מין סוזא מוה מין
סגול כזה ^{מפני} דאס הייטט חטף סגול . אונדרי לייטן מין סוזא
מוה מין קאן כזה ^{מפני} דאס הייטט חטף קאן . מין דר כולד פון
ווען מן דען מוה ווארט דר פיר טטיט איט מין נקודה פתח דא מין דיא
מוה מוה אהה"ע אך איט מין פתח . מין מנדריט דאס מוה דר פיר
איט מין סגול זיין זיט אך איט מין סגול . מין מנדריט אט מין קאן
דא זיין זיט אך איט מין קאן מוה מוה מוה מין סוזא דר לו . מוה מען
און ווייג מין דר ספראך אכין הערן דיא טווא מוה דיא פתח . אך דיא
מנדרי חטף קאן מוה חטף סגול . מוה דיא מוה מוה מוה מוה
מירה נקודה הבין מן זיך מוה דיניס פון מין סוזא נע וויז איר מובן
פיר מעלרט הבין דהיינו עט קואט נאך זיט קיין דגוש : אך לו לייטן
קואט מין סוזא מוה מין פתח דר ביינו : אונטר דיא מנדרי מוה מוה כזה
^{מפני} זעט יתב : אך פינדן איר דו לו לייטן ווען מן קיין חטף פתח
טטיט דרוכר און מן דאך זיין איט דעס חטף . ווען דיא הינטרשטי
לווייט מוה מוה פון דעס טורט ווארט זיין לו גראדן דרך אסל ^{מפני}
^{מפני} טורט מין טטיט דר ווארט פון דען ווארט דרך אסל ^{מפני}
איט טטיט גווערקט ניקס אין מען ווייט ניט ווער עט האט גווערקט
^{מפני} מיר האט גווערקט ^{מפני} איר ווילן ווערקן . ^{מפני}
איר זאלט ווערקן : טאלט דיא מנדרי מוה מוה דא קואן לונדן
דעס

דעם ווארט פעלן זיין ניקס אין זאן זאל וויסן ווער עס היזט גווערקט.
 זוכן דאס ווארט פעלן מיט זיין טורט זונד דים וויבריהגה הייסן פעלזות.
 דרום מין רצון ווארט הלזיה מיט דר טורט הלז מין רואזות מיט דר
 טורט רואט. זום ווען סאןמונטר דר ערשטי לאר שטיט ניקלן זום וויין סום
 דאך זום אען זיימאן איט מיין ח'א' וויא חוכן גאעלדט מיט. זונ'א ברמל
 זום מאיל אדקרקיס טרייבן אן זאל עס זיימאן גלייך זום עס ווערן דרייט
 לארין כזה הלכליה דען אען זום חל מוה'יות וזאל מויט טשרעכען
 זונ'ניט אבליע זיין :

דיא מוה'יות זעה'י קואן מויט פון דים תנועות גדולות וויא זוכין
 ער אעלדט מיט מיין קאן ברינג איט מיין א' אדר מיין ה'.
 דהיינו מיין ח' קואט מיט מיין דעם ווארט זונ'אך הינטן : דרך אסל
 נפלזות המט דים ח' גאר קיין נקודה זיימארט דער קאן וואט זונטר דר
 לא'ד ברינג איט דים ח' אדר זכא . זונ'מיין ה' קואט דוקא
 הינטן אן דעם ווארט דרך אסל עשה כזה כזה זכר מיין מיטן דאט ווארט
 קואט קיין ה' דרך דער קאן . זאלא מיין קאן מיט ברינגן מיין
 ח' זונ'מיין ה' . מיין לרי זונ' מיין הירק איט דר יוד ברינגן איט
 מיין יוד . מיין חולק זונ'מיין זאלאס ברינגן איט מיין זאל . לו זייט
 פינדט אן זום מיין מיטן דעם ווארט זונ'לו זייטן זיין זום מיטן דעם
 ווארט זכר עס זום דאך גרעכנט גלייך זום זום זעלטן בסיידלך שטיין .
 אך ווילן איר טרייבן פון דים מוה'יות הח'ע דים דא קואן לום זעלטן
 מיין דאט ווארט זונ'דרונטר זום מיין פתח דרך אסל זלסב'א אגביה
 זום זום איז דר גוזמן הייט פון דעם עולם דום זום זיימאן גלייך זום עס
 ווער גוזמן זיין ח' דער פיר כזה זלסב'א זאל זאגן מויט דים ח' איט דר
 פתח גלייך זום זום זעלט שטיין זונטר דר ח' . זכר פיל אדקדיס ווילן
 עס ניט זיידן זיימארט זום איב הבין זוכן גטריבן דוסון רי תנועות גדולות
 קואן מויט מוה'יות זאל אען זעהן גלייך זום דים פתח שטיט זונטר
 דין מוה'יות זונ'דר איט זאל אען דאט זעלטי מוה'יות מויט זאגן . דרום
 זלסב'א . דים לרי זום זונטר דר ב' שטיט ברינגט איט מיין יוד זאגט
 אן איט דר פתח מויט דים ח' כזה זלסב'א . דעסט גלייכן דים אנדרן ער
 אעלדטן ווערט . זונ'מגביה זאגט אן דים ה' מויט איט מיין אסיק
 זאלא גלייך זום ווער מיין שטיפלן מיין דר ה' כזה זלסב'א . זאלא זאגט אן
 זלסב'א דים פתח זונטר דר זאל דר ווילן דים חולק פון דר לאר ברינגט
 איט מיין זאל :

וזאת האגרת אשר שלח אחר הדפסת סדר חפלה בק"ק פ"ס דניין

הגאון הגדול המפורסם בדודו כסוד"ר **דוד אופנהיים** **אבדור"ם** דק"ק פראג ומשיא אלקים בירושלים עה"ק חוב"ב

לבני הגולה מקום אשר דבר המלך יולאו של עולם ודמו מניע להכריז בכל בתי כנסיות על העקרי דרדקי שירגילו ללמוד עם תלמידהם דווקא מתוך סדר תפלה המונה ומסולקת מכל טענות ז"ל - ונפתב זה נכלל ג"ב הסכמתו להבא :

ישאון כהרות שלו זכו' כל קציני וערכסי מזהיגי הקהלות והמדינות העדינות בכל המקומות ויחידים סגולה היושבי' בערי הפרוות וכו' . אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר דברתי בחזון לחסידי ונקיי הדעת ה"ה האוף מזה"ר עזריש נבנו תלמיד ותיק ותיק וחכים מזה"ר אל"י וכו' ועתה מיוון לגמרו אישורו אשר ראיתי כי הצליחה בידיהם מלאכתם זבלי ספק דאסכים מרייהו על דייהו וכו' ונכלל הדבר הזה הנני מוסוף שנית ידי להסכים בעדס ולהעתיר בעדס להחזיק ידיהם הרפה ולנקוט להו שוקא בכל מקום אשר יגיעו להכריז חובה על כל מקרי דרדקי ומלמדי ישראל להגות עם תלמידיהם מתוך ספר מדויק גם כן כי זוקין לא יסיר ממנו וכאשר שכבר קדמוני וטרמוני גדולי ישראל בעצת אלקים להכריז על המלמדים העוברים דקים להו בארור עושה מלאכת ה' ברמי' - גם אנכי לא כופל מהם להסכים בעדס והלכה ברבים בגזירותיהם . וכאשר דעתם מסכמת לזכות עוד הרבים כו' בכך עושו נושו חושו וקנו בלא מחיר כסף ויין וחלב . מפלה בכוננת הלב . זהו זה שלו' אשר בי יבא בארמונותינו וכי ידרוך דרך ישראל ה' וי' תקט"ו כתפלת משה . גאס המדבר יוס' ד' לסדר ואתח"ן אהב"ה למנחם ה' יבר"ך יבר"ך לפ"ק בחפזן רב מערדות טרודות ועצמות על התורה ועל בעבודה . גאס חזק הקטן אופנהיים . החוכה פה ק"ק פראג ע"א ומנ"פ על ק"ק ג"ג גבול מדינת מעהרדין ע"א :

הסכמות הגאון הגדול המפורסם פוה"ר **נפתלי** כהן צדק

בעברי פה ק"ק ברלין בא לפני ה"ה מזה"ר עזריש מווילנא וכידו מגילה עמה מהגאון הגדול המפורסם האב"ד דק"ק פראג ומשאר גאוני עולם . גם גאסר להכריז חובה על כל מקרי דרדקי וכו' . וכהיום רוצה לחדש שניות
ג
מד"ם

הסכמות

מד"ס שתוכבו' מרובה • וגם רונה להדפיס סדר והנהגה ישרה כל"א חין יורה
יתנהג המלמד ללמוד עם תלמידיו ע"פ הדקדוק ובקש מומני לסמוך ידו ג"כ כל"ל
בין כל מין דין קיווכו לנו כאשר שכבר ינא טבעו בעולם להבקים על כל האמות
בדברי האגרת שס • ולסלק הזיקו הגני גוזר על כל המודפסים שבעולם שלא
ידפיסו כתמונתה עם הפי' עד משך עשר שנים מיום כלות ההדפסה • והעובר
ליטרקי חויא דרבנן דלית בי' אסותא והשומע לקולינו יונעם ותנא עליו ברכת
טוב • כ"ד המדבר לכבוד הקב"ה ותורתו הקדושה היום יום א' ה' כסלו לפרט
לא תסי"ג גבול רעין פה ק"ק ברלין יע"א כאס נפתלי הכהן :

פתשגן הכחב אשר שלח גם כן הגאון הגדול הספירסם מוהר"ר
אברהם ברודא אב"ד ור"מ דק"ק מיץ נר"ו ולפנים
בישראל הי' ר"מ בעיר ואם בישראל ק"ק פראג יע"א •

ככל האמור בכתב הגאון האב"ד ור"מ הכ"ל אך חין שכי כביאי' מתנבאי' בסגנון ח'
ו"ל אל עין הקורא דברי שלש וכו' •

אגוי אחי המדבר בשפה ברורה בעד נפש יקרה • בני אדם הללו אנשי צורה •
ה"ה כמוה"ר עזריאל ובנו היניק וחכים תלמידי ידידי • יונק מים על
ידי • כמוה"ר אלי' וכו' • נעכשו ביותר אשר גדלו והכליחו וגם עשו פרי
והדפיסו את התפלה מנוקה מכל איג' ופסולת הטעויות וברכתי אותם בברכת
ויהי כועס וכו' ובגזירת עירין פתגומא וכמימר קדשין אשר בכל קהלות קדושות
שבישראל יכריזו ויגזרו על כל מקרי דרדקי שילמדו וימנכו את הנערים ע"פ דרך
הסידור הכ"ל עם ההגותיו גם כי יזקיכו לא יסורו מהם • וכל מי שאינו עושה כן
הרי הוא עושה מלאכת ה' ברמ' • ולא על העצה לכד דברתי ועשית כא' כל
שלהבא • אשר האכסים ההמה מתעסקים בקדשי שמים להדפיס עו' וכו' • ואחרי
אשר חוקה שלא יוציאו שום דבר שאינו מתקן מתחת ידיהם • בזן ראוי להאכילם
מפרי ידיהם ועץ חיים למחזיקהם • וגם הכיור החדש הוא בכלל הגזירה הכ"ל
שלא להדפיס שום מדפיס בעולם עד משך עשר שנים יניק בלות ההדפסה שלהם
והעובר על דברינו ליטרקי חויא דרבנן • והמקיים דברינו יזכה לראת ביאת
ינון • דברי אלה היום יוסד' ששה לחדש אב תס"ד לכ"ק הקטן אברהם ב"א
מוה"ר שמואל זכ"ל לה"ה ברודא מפראג :

הסכמות

הסכמת הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר **שאול** אב"ד ור"ם
דק"ק קראקא והגליל :

הן היום הראנו את גדלם ויקר תפארת התפלה אשר הדיסו ע"פ הדקדוק
ה"ב מוהר"ר עזריאל מוויילנא ובנו המופלא מוהר"ר אלי' והחזירו העטרה
ליושנה הן הן הדברים העומדים ברומו של עולם וכו' והנה באינת אלו היו השנים
כתיקונם כשנים הקדיוניות שהיינו יותוועדים ביחד בוועד הגדול במדינתנו
בוודאי היינו יוצאים בחר"ם שלופו על המדפיסים שידעיסו דוקא בנוסח שלהם
וישיחו על ההגה כי מהם לוקח קללה על כל העולם וגם שלא ידפיסו על נייר
שפל להונות הבריות ובמשנוש יד מוהר"ה נקדע וגורמים לזרוק ש"ס לאשפה .
אבל ויה אעשה שהמדינה משוכשת בגייסות ואין שלום בארץ . ע"כ זאת יצא מאתי
באשר זכינו לסדר תפלה הנ"ל גזירתי להכריז בכל בתי כנסיו' על המלונדי' מקרי'
דרדקי שירגילו הקטנים להתפלל דוקא יתוך תפלה הנ"ל ולא להו בכלל עושה
מלאכת הרמיה וגזירה שיה על המדפיסו' מלאך ולהבא לדפוס בהגה מדויקת דווקא'
ובאשר שעוד ידס גטויה להוסיף שנית להדפיס מחדש גם לזאת נענתי להס ראש
ולגדור בעדס בחומת ברזל לכל ידרוך איש בגבולס להדפיס כתבניתס ממש מסך
עשר שנים מיום כלות ההדפסה שלהם : והפורץ גדר ישכנו נחש חויא דרבנן .
ולהשומע יונעס כ"ד החו' יוס' ה' מנחס לקדר ולפרע כי לא דבר רק לפ"ק .
הק' שאול מקראקא חותם פה עיר ואס בישראל פראג אי"ע

הסכמת הגאון הגדול מוהר"ר **גבריאל** אב"ד ור"ם דק"ק נ"ש
והמדינה סעהרין נר"ו

לאשר שכבר מלתי אמורה במיפור מעלת התפלה שדפס ע"ק הדקדוק באר
היטב האב ובנו הנ"ל כפי שכתבתי שס בארובה בהסמנותי . ועתה
גדכה רוחס לחדש בתו' מרובה על העיקר זכו' ככן . אף ידי תכין חרזעי' תחזיק
בכל תוקף ועוז שלא יריס איש את ידו להדפיס התפלה כתבניתה מסך עשר שנים'
והעובר ליטריקי חויא דרבנן . ולהשומע יונעס כ"ד היום יוס' ג' ט' רסזון תסד' לו
הק' גבריאל מוהר"ר לז"ל ה"ה מקראקא

הסכמת המצור הגדול מרא דאחרא ה'ה מוהר"ר **אדרן**
ברגאון המפירסם בעל חסכבר ספר נחלת בנימן אב"ד ור"מ דק"ק
ברלין וכל גלילות מרק ופאמרין גר"ו :

בהיות שהאלוף המרוסס מוהר"ר עזריאל בר"ו מק"ק ווילנא כבר יצא מוכיטין
שלו בעולם שהדפסת סדר התפלה עם פ"ע"פ הדקדוק שדפס בק"ק
פד"מ . ואידי דחטיבי אולו להו ולא נמצא אפי' א' בעיר ושנים במשפחה .
וכהיום עלה בדעתו להדפיס שנית ולא נשנית אלא מפני דברים שנתחדש בה
בכמה תוספות מרובה . ולמען שלא יהא איש אשר לא עינל בו ויסוג גבולו .
בכן לאפשי גברא קאחינא להקדים עם הגאונים אשר קדמוני בגזירתם לכל
ידיים איש את ידו להדפיס בידים שניות הסדר התפלה הכלל בדמותו עם הפי'
עד תום יושך עשר שנים אחר גמר הדפסה . אף ידי תכוף עמו וזרועי תאמנני
ונפרטות להזהיר הגדולים על הקטנים להבריו דברים שכל מלמדי תינקות לא
ישנו לתלמידיהם אלא מתוך סידור התעלה הכלל . שלא יהיו בכלל עושה מלאכת
ה' בריו' . והשומע לדבריו יגעם ותבא עליו ברכת טוב . הכלל הבא על
החתום לכבוד העקום ולכבוד אבשני' של תורה היו' יו' ה' כה תצרכו לחדש טבת
תע"ג פה ק"ק בערלין יע"א . כאס אהרן בה"ה מה' יצחק בנימן וואלף זלה"ה
פה ק"ק ברלין ופע' על כל גלילות מרק ופאמרין :

הסכמת המצור הגדול ה'ה מוהר"ר **יחזקאל מויכר**
ונתקבל לאב"ד ולר"מ בכמה קהילות גדולות במדינת פולין ולע"ע הו"
בכה"מ בק"ק ברלין יע"א :

ידי תכון . לדבר נכון . ומתקבל על דעת ונפש היפה . מורה דרך בחסד
ותיר החזק הרפה . ה' החכם הכלל ה' מוהר"ר עזריאל יצ"ו . השוכן
בטהרות . על הלוחות חרות . במקרא ומסורת . והיו כמלקט שכלים . בדברי
העומדים בחינוך של עולם ובא' מזוללים . בכן מנה ומוכה להזהיר גדולים על
הקטנים . האבות לבנים . וביתוד על מלמדי תנוקת דלא ליקו בארור .
דלא לישבחו היתירא וירגילו את נעירי הנאן במדורי' אשר לפניהם כסולת ברות
ולא יהיו בכלל דבר ה' בזה . ואף צריך הכרה . כאשר גורו גאונים עולם .
הכלל המסכמות ונעשה סניף לדבר מנה לסדר לכן אמור לבני ישראל תע"ג לס"ק
גאס יחיאל מויכר

הקדמה

נאם הגבר : חיילין וגבר • וענות גדק ידבר • רע"ה ראיתי את עבי עמי •
 עניי הדעת המוני ולאומי • הודפי רוח כולה • שדכפו מחדש תפלות
 ע"פ קבלה • עם שמות הקדושים ויחודים רבים כאלה • ואף שאינם מדינים •
 קופנים וקונים • ומפטטים כנפריס • ושואנים ככפירוס • ואף שאין יודעים
 שום ענין • יחפרים ומפרסים הכגין • עושים סולמות • להחריב עולמות •
 קוננים בכטיעות • ועושים לתפלה מרעות • ואם חכמים הראשונים • חפשו
 עטמונים • ויסדו ע"פ כל אלה • לא מוסרו רק ליחידי סגולה • אשר לבם כפתחו
 של אולם • כל רח מהם לא נעלם • קוד ה' ליריחו • וקרוה' לקוראיו •
 וכבוד ה' הסתר דבר • מה לתבן את הבר • וכהיום בעו"ה כעס ככהן • עושה
 חכב וכוהן • ונוטל את השם • ומעל מעל כ"ה • וחוטא ואשם •
 זאת ועוד אחרת • כגע מחזרת • שרובם מהתפלות נדפסו והדקדוק מהם
 בעדרת • עלאים טעויות ולשון היומאנס • המתפלל בהם פוגם ונפגם
 מטפס ועולה מטפס ויורד • פושע ומורד • וידוע כי התפלות • יוקום הקרבנות
 עולות • ותקנו לנו אנשי כה"ג • זאת תורת העולה • ברור מלה במלה • ע"פ
 לשונינו הקדש • להתפלל דבר יום ביומו ויודי שבת וחדש • ותבא אל שער הקדש •
 שער השמים • ערה ובוקר וצהרים • יוכלו שי למורא • מקום זה כרא : ובוה
 יתרצה עבד אל אלוניו • והאלהים ישא פניו • ועושה רושם • מקום נקון לחשם :
 ואם ח"ו ימצא בה מום קבוע או מום עובר • פיגול הוא ולא ירצה פני גבר •
 ומשליכים אותה מחצר המלך החיצונה • למקום הטכופת משכן התנינים
 וצת היענה : וחוטפים הכלבים עזי כפש • ולא ימצא מרגוע ונופש • וילך בפחי
 נפש : ולא די שאינו מקבל שכר על הקריאה • אף מוסיף חטא על ששע ביופכיע :
 וגדולח מוה הולכים חשיכה ואין אופל • עשים העיקר טפל : אותן אנשים
 הטרודים בחמיותיהם • אוחזים החבל ב"כ ראשיהם • וזה וזה לא
 נתקיים בידיהם : מתפללים בהעלטה ובחפזון • כמי שהוא רעב ורוון : כדי
 למלאות כרסן • כגמלים שאובסן : בתחנונים ובתפלות • ובלעתם עושים
 סגולות • ואדרבא המה מארזיבן הגלות : עה שמוסיפים הם גורעים • וחובות
 היום אינם פורעים • שתקנו אנשי כה"ג • לכונן פי' המלה • לאטיאתנהלה •
 ואז בית אל עולה :
 ועוד עבירה גוררת עבירה • בעוד שהש"ן התפלה מחוירה • או שומע
 קדיש וכרכות מהקורא בתורה • נרץ להשגיח על כל דבור ואמירה •
 כאלו

הקדמה

כאלו שומע יופי הגבורה • באימה וברתת ובמורא • כדי שיענה אמן כשורה :
וקצתם אינה שזים על לבם • ובקרבם ישונו ארבעם : וקוטפים נולוח עלי שיח •
כשרא לייור יודבר וסיח : ומתוך כך עונה אמן יתונה • שחיבו יודע על יזה ולמה •
ובדאי בדבר זה איכא איסורא • ושתיקא יפה מדיבורא : וטוב מעט בכוונה
יורבה בלתי נכונה : והכוחן לב וקרב • שומע תפלה אם מעט ואם רב
ושיחו עליו יערב : רק שתהא עולה מקירות לבו • יגיל ושחח בו : והתפלה
בשפתינו שילוח קרבנות • יעשה לה משפט הכנות : מקושטה מכל גד ופינה •
מסולקה ומסוקלה מכל סיג ופסולת וע"פ הדקדוק יעריכנה :

על כן קנא קנאתי לה' נבאות • הוא יראנו נפלאות • ויעשה עמנו לטובה
אות : עד ה' בנו : שאני ובני המופלא מוהר"ר אל"י שי' אורנו כגבר
חלצנו • ולא נתננו שיכה לעינינו • ותנומה לעפעפינו • עד גמר מלאכתנו :
להוציא לאורה • תפלה ישרה • ע"פ הדקדוק סדורה • בשפה ברורה : מעט
הכמות ורב האיכות • כדת של כתר תורה נערכת • ונותנים טעם בעיקור
כבשר בלפת : מתוקים מודעש וכופת : וראוי להתפלל מתוכט ליושע תהלות •
סיבה כל הקיבות ועילה כל העילות :

ע"כ גושו עושו חושו וקנו בוחר כסף • ואל יבוש ויכסוף : לאמר כיון דעאל
שששתא • שוב לא יכול להוציא בשפוטא : כי ההרגל לעשות טבע •
בין יסדר תפלתו מקודם פעמים ושלוש וארבע : כי כן נהגו חסידים הראשונים •
היו שוהים שעה אחד מקדמונים • כדי שתהא תפלתם סדורה בפיהם בעת
שיתפללו לטעי שוכן מעוכים :

ואתה המעיין תראה כי גדול הבית הזה יותר מן הראשונים • עשרת מחנים •
בכמה פנים שונים : גם הוצנו הכהנה ישרה הדקדוק בל"א למלמדים •
איך יתגבר ללמוד עם התלמידים :

על כן איש אשר ירות ה' נוועת בלבו • ישים דבר זה בקרבן : להתפלל
תפלות מה שתקנו ישרים • פה ולב יחד צרורים : והלואי שיתפלל רק
תפלה שתקנו לנו אנשי כה"ג • ברוד מלה במלה : בדאי הקב"ה ישמע צעקתו •
ויקבל תפלתו : ברחמים • ויקבץ גועוטי עמים • מבין לאומים • ע"י משוחן
הולך תמים • ויבנה בית תפארתינו על הר הרמים • לחזות בכועס ה' ולבקר
בהיכלו חכל נעימים • ולרב הצפון לנדיקים אשר לא שופתו עין זולת חי העולמול
אמן וכן יהי רצון :

וקראתי

cauldreio d'gulleio qal d'neo pce adatei yb p'leio d' fcaib. icda ad'ge
ruq. cauldreio eio d'LL d'lelge,, at iayic erige L2,, 1, q' itq' q'yl
uicel q'gae q'at g'at ai q'eq. ad' eioce cauldreio d'c' uel' erl
iclu. q'atc' ac' uti, p'leio d' u'lh' d' atq' e'ld'ic' d'ed' d'ed' q'gae iye. d'ly'at
cauldreio d' fcaib :

q'at'ic' d'ido i'ic'at' e'q' d' u' q' q' q' a' q'at'ic' d'ido i'ic'at' i'oi, e'ul' e, q'at' q'yl
d'ic'at' q'at'at' q' q' d'ic'at' u'ic'yl q' d'ic'at' d'ic'at' u'ic'at' u' : l'ec'q' u'ic' q'yl q'at'
e' u'ic'at' q' d'ic'at' q'at' q' u'ic'at' e'at' i'ic'at' ad'io u'ic' (q'at'ic' q'at' e,) i'ye
e'ly' q'at' u'ic'at' e'at' q'at' q'at' q'at' d' q'ic'at' q'at' q' u'ic'at' d'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at'
e'at' u'ic'at' e'at' d' e'at' q'at' u'ic'at' q'at' q'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at'
q'at' e'at' q'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at'
e'at' u'ic'at' e'at' d' q'at' u'ic'at' e'at' d' q'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at'
u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at'
u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at' u'ic'at'

q'at'ic' . ic'ly'ic' e'at' e'at' e'at' : e'at'ic' e'at'ic' q'at' : e'at' u'ic'at' e'at'
e'at' . u'ic'at' q'at'ic' e'at'ic' e'at'ic' e'at'ic' e'at'ic' . q'at'ic' e'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' e'at'ic' e'at'ic' . e'at'ic' u'ic'at'ic' q'at'ic' u'ic'at'
e'at'ic' e'at'ic' q'at'ic' u'ic'at'ic' q'at'ic' u'ic'at'ic' e'at'ic' e'at'ic' . q'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
e'at'ic' e'at'ic' . u'ic'at'ic' q'at'ic' u'ic'at'ic' q'at'ic' u'ic'at'ic' : e'at'ic' e'at'ic' q'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'
u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic' u'ic'at'ic'

הקדמה

מכל א' וא' ע"פ גזירת אלופי ראשי ומוכחי ק"ק פ"פ דמיין מ"מ ראוי
לכדונו ביחוד על המחילה והוא בטובל ואוחזו השרץ בידו ע"ש ; והנה השני
עלינו ג"כ בשבע נוקוניות ועבר על חרס הגאון הגדול מוהר"ר נפתלי ב"ץ באש
שכני המובלח מוהר"ר אלי' היה עומד עמו עניו בפנים להשיב חורקו דבר
באם שיש לו איזו השגה ואמר שאין לו שום השגה על ס' תפלה שלנו ואח"כ בגמור
הם כתב אב ובנו שנפלו לבור • וכודאי מהראוי להשיב אך אמר שהע"ה אל תע
כסיל ומי שיש לו מוח בקדקדו ישכיל ויבין שלא עלינו תלונתו כא' על הגאון הגדול
מוהר"ר לוי' ה"ב ד' ור"מ דק"ק עראג והמדקדק הגדול מוהר"ש סואנחנזו הטעמו
בטוב מעט הגובחאות שלהם • ע"כ אני אומר עליו שבע יפול גדיק וקס וגו' :

בענין ברכות ניצית ותפילין רבו הדעות ואני אכתוב מה שהוא הנכון על
הדקדוק • בשלוב טלית יברך על מצות ניצית הוא"ו בפת"ח • ועל
טלית גדול יברך להתעטף בניצית הב' בעתה כ"כ בס' א"ח והסכימו עמו כמה
גאוני עולם • ברכת תפילין על של יד יברך להניח תפילין ה"ה בקמץ • וע"כ
הבוד ל"ל מיושב והאר"י ז"ל כתן סי' כי יד על כס'יה • ועל של ראש יברך על
מכית הו' בפתח ופני המיכות • כאלו אמר על מצות של תפילין • וע"י בפתח
שערים ודו"ק • ועל ראש ל"ל מעומד • אמנם בש"ע כתב שז"ל שניהם מעומד •
ושמעתי מפינוגידי אמת בעלי קבלה שירא שמים יוצא ידי שניהם • דהיינו מתחלה
ישב וישב התפילין במקום הנחתם ולא יקשרם • ואח"כ יעמוד ויברך עובר
לעשייתן ויקבור וישב ויעשה הכריכות כדינם • וזוה יוצא לכל הדעות ;
בקצח המחברים זאת לדעת • לכל בר דעת שהחיבור הקטן הזה נעשה
ביגיעה רבה • ובהשקפה נפלאה בעו"הי • ולא חסרנו ממנו כל דבר
טוב • הן בדגושין ורפין מפיק ויכסיק לחיק ולתי מרחיק והטעמים על כל
בזק מתורה וגיבויס ומראה מקום מושבו ולפעמים שמו טעם מלרע או מלעיל
במקום שהוא חן הצורך ויש בו נפקותא למעליותא כאשר מובאר בחלק הדקדוק
שכחוקים הם • כלל דמילתא על כל קוץ וקוץ יש תילי תילין געמים ולא דבר
דק הוא יינם • בפרטות ויה שהנחנו מתג אצל שוא לידע ולהודיע שהוא שוא נט

באשר כל הקרא יראה בעיניו אחר העיון רב עמיהם ושלש :

ואז ידע ויבין וישכיל שכל

דברינו גכונים

לעבין ;

סח

שחרית

א

בשכנים לבית הכנסת יאמרו

ואני ברוך חסדך אבא ביתך • בזכות אברהם שנקרא חסד •
אשתחווה אל היכל קדשך בזכות יצחק שנקרא בקדושה על גבי מזבח
במקום קדוש • ביראתיך בזכות יעקב שאמר מה גורא המקום הזה • רכונו
אל עולם בזכות שלשת אבות אלו אבא לבית הכנסת להתפלל לפניך תפילתי
וכובותי תעלה תפילתי תפלת האביון לרחמים ולרחמי לפני בסא כבודך
ותעלה ותנשא לכמה על ראשך על ידי מטטרון שה רפגים חסן מלה :

מה שבו אהליך ועקב משבנתיה ישראל : ואני ברב
חסדך אבא ביתך אשתחווה אל היכל קדשך
ביראתך : " אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך :
ואני אשתחווה ואכרעה אברכה לפני " עשי : ואני
תפילתי לה " עת רצון אלהים ברב חסדך עוני באמת
ישעה :

אני קראתיך כי תעני אל הט אונך לי שמע אמרתי : אני בצדק
אחזה פניך אשבעה בהקיץ חסונתיך : ואני עליך בטחתי
אמרתי אלהי אתה : שמע קול חסוני בשועי אליך בנשאי ידי אל
דביר קדשך : יי אלהי שועתי אליך ותרמאני : אליך יי אקרא ואל
יי אחתן : האירה פניך על עבדיך הושיעני בהסודך : כילך ה'
הוחלתי אתה תענה יי אלהי • שמע תפילתי ושוועתי האזינה ואל
דמעתי אל תחרש : שמעני וחגניי היה עזר לי :
שור הסעלות לנדך שמתתי באזכרום לי בית יי נלך : ישש אנוכי
על אמרתך בסוצא שלל רב : הקשיבה לקול שועי מלכי
ולא הי כי אליך אתפלל : יי בוקר השמע קולי בוקר אצרוך לך ואצפה :
אני קראתיך כי תעני אל הט אונך לי ושמע אמרתי • רגלי עמד
במישור במקלהים אברך את יי :

אדרן

סח טובו (במדבר ב"ד) ובה' בדגש חזק אחר המקף וזה נק' דמיק • ואכן
דרכ' (תוליס ה') היכל הכל בפתח : ה' אשתתי (ססן ו')
ד

שחודית

אָדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר פָּלַךְ : בְּטָרִם כָּל־יִצִיר נִבְרָא :
 לַעֲת נַעֲשֶׂה בְּחַסְדּוֹ כֹּל : אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא :
 וְאַחֲרֵי כִבְלוֹת הַכֹּל : לִבְדּוֹ יִמְלוֹךְ עוֹרָא : וְהוּא הָיָה
 וְהוּא הוּחַ : וְהוּא יָהִי בַתְּפָאֲרָה : וְהוּא אַחַד וְאֶזְרָא שְׁנֵי :
 לְהַמְשִׁיל וְלוֹי לְהַחְבִּירָה : בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית :
 וְלוֹ הַעֲזָה וְהַמְשַׁרְהָ : וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלִי : וְצוֹר חַבְלֵי
 בַּעַת צָרָה : וְהוּא נָסִי וּמְגוֹס לִי מִנֶּת כּוֹסֵי בַיּוֹם אִקְרָא :
 בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחִי : בַּעַת אִישָׁן וְאַעִירָה : וְעַם רוּחִי
 גּוֹיִתִי : " לִי וְלֹא אִירָא :
 בְּרוּךְ אַתָּה " אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קָרָשְׁנוּ
 בְּמִצּוֹתָיו : וְצִוְּנוּ עַל גְּמִילַת יָדַיִם :

ברוך

וְעַתָּה אֲשֶׁר תַּחֲוֶה עַשׂ"ה (ש"ס ז"ה) וְכַשְׁתַּנָּה מֵרַבִּים לִיחִיד : וְאֶכְרַעָה בּוֹי"ו בַּתְּחִלָּה
 עַל קְדוּתוֹ וְעַל כְּבוֹדוֹ : אֲבָרְכָה בְּלֹא וִי"ו בַּתְּחִלָּה וְהוּא מ"ל מְבָרַךְ אֶת הַגְּמִלִים
 (קְרִיאָתוֹ כ"ד) וְאֲנִי תַפְלִיתִי (תִּילִים ס"ט) : בְּרַב כְּחֻקָּךְ וְהוּא קְדוּתוֹ :
 מֶלֶךְ כּוֹלֵוֹ קִמְץ : כֹּל הַכֶּף בְּקִמְצָן חֻטָּף מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְמוּךְ לַתִּיבָה יִצִיר : בְּחַפְזוֹ
 כֹּל הַכֶּף בְּחֻלּוֹס : לִבְדּוֹ יִמְלוֹךְ כַּכ"ל וְל"ג תִּיבַת הוּא כִּי שִׁירָה מִיּוֹסֵד
 ע"מ יִתֵּד וְכ' תְּנוּעוֹת : גַּם ז"ל לְהַחְבִּירָה בְּלֹא וִי"ו וְכֵן בְּלִי תַכְלִית דו"ק וּמוֹכּוֹס
 לִי כ"ה בַּס"י וְעַי' בְּבַחֲרוֹר מֵאֵמֶר ד' עֵיקַר ו' : מִנְּת הַכֶּף קְמוּנָה אֶף בְּסַמִּיכוֹת :
 בְּאִי יִדְוֶה מֵחֹל"ל ע"פ ז' שְׁמִי לְעַלְמֵי וְגו' לֹא כִּי : וְהַכֶּף אֶתְּבֵן אֲנִי נִקְרָא
 וְכו' וְאֲנִי נִקְרָא בְּאֲדָנִי : וְכִזָּה רַבּוֹ הַדְּעוֹת י"א שֶׁז"ל הַכֶּף בְּשׂוֹא לְבַד
 וִי"א בַּפֶּתַח לְבַד י' זכ"א כּוֹתֵן טַעַם לְשִׁבְחָה : וְשִׁלַּח הַחֲסִיד הוּא ר' מִשֶּׁה לִיבְלַשׁ
 מִקְרָאָה לְהַחֲכֵם הַמְּקוּבָּל ר' מִשֶּׁה זְכוּטִי : וְהַשִּׁיב שֶׁז"ל בְּחֻטָּף פֶּתַח כּוֹה
 אֲדָנִי וְכֵתָן לְסִגְמָה מֵעֵינֵי קְרִיאָתוֹ ה' : אֲדָנִי שְׁמֵעָה בְּקוֹלִי (תִּילִים ק"ל)
 דְּצָה לְוַחַה שְׁנֵי לְכוּן מֵעוֹמֵק הַלֵּב הוּא ה' : אֲמַרְגָם אֲדָנִי נִרְיָךְ
 לְהַשְׁמִיעַ בְּקוֹל וְק"ל : גַּם דַּע כ"ע שְׁבָאִים ב' הַיּוֹת וְהַאֲתָה ז' כִּי הָעוֹלָם
 לְקוֹלֵךְ :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם • אשר יצר את האדם בחכמה • וברא בו נקבים ונקבים חלולים חלולים גלו וידוע לפני כסא כבודך • שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם • לא יאפשר להתקיים ולעמוד לפניך • ברוך אתה יי רופא כל בשר ומפליא בישות :

בפולין אומרים כאן ברכת התורה ואח"כ ברכת כהנים וכו' כסדר • אבל באשכנז אומרים אחר ברכת אשר יצר אלהי נשמה וכו' וברכת אשר נתן וכו' ואומרים ברכת התורה קודם פ' התמיד ואח"כ ברכת כהנים ומשנת אלו דברים

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו • וצונו לעסוק בדברי תורה : והערבנו יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיות עמך בית ישראל • ונרדפה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל • כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך • ברוך אתה יי המלמד תורה לעמו ישראל :

ברוך

לקרות הא' באדניוהב' אלהים ואינו נכון רק יראה על הניקוד כי תמיד ב' בניקוד אדני וא' בניקוד אלהים וכל הקודם למבירו הוא קודם לקריאתו וזכור כלל זה בכל תנ"ך • (מוץ כתיב י"ו) אמר לי הו"ה אדני ג"ל שניהם באדני • הא' בחיבה ופי' גמול אוין וכ"ה (איוב כ"ב) או נקי ומתרגע' דליתו וכאי ע"ש ברש"י ונ"א בגרי ואינו נכון כי הוא מ"ל איה (תשב"י) וכ"ה בס"י • כתבתי דמהגינו שלא לומר חפ"י שעה א"ז סבכל הספרים : רוסא כל כשה"ה במדויקה וזו דעת כמעט כל הפוסקים האחרונים כ"ח בשם רש"ל ושל"ה וזו אדני • והערבנו בעק"ף וה"ר בסגול ; ובפיות כ"ה בס"י ונ"א ובסיפיות ואינו נכון דוק • וה"ה ונ"א לשמה ולפי' במנא בס' : יברך

שחרית

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו
מכל העמים . ונתן לנו את תורתו . ברוך
אתה יי נותן התורה :

יברכה יי וישמרה יי : יאר יי פניו אליה ויחנה יי : ישא יי
פניו אליה וישם לה שלום : אלו דברים שאין
להם שעור הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים
ותלמוד תורה : אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם
בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא : ואלוהן כבוד
אב ואם וגמילות חסדים והשכמת בית המדרש שחרית
וערבית והכנסת אורחים ובקור חולים והכנסת פלה
והלכות המת ועיון תפלה והבאת שלום בין אדם
לחבירו ותלמוד תורה כנגד כלם :

אלהי . נשמה שנתת בי טהורה היא . אתה בראתה .
אתה יצרתה אתה נפתחתה בי . ואתה משמרה
בקרבי ואתה עתיד לטלה ממני ולהחזירה בלעתי
לבא כל זמן שהנשמה בקרבי כודה אני לפניך יי אלו

ואלהי

יברכה (במדכרו) ויחנה ה"ך דנושה כ"ה לפעמים צ"ל עתיד :
ה"ט כנרי ע"מ בכור כבוד ומפני ה"ע שאינו מקבל דגש תשובה ה"ה
לנרי : עירותיהם כז"ל בלא מ"ס בתחלה . המדרש ה"ת
בחירק והר' קמונה ע"מ משבן מקדש (ובד"ה ט' כ"ה)
ולמדרש הכביא הר' כפתח מפני הסמיכות דוק . א רחיס
ס"א א"ר חיס כמון ר' מת ר' חיס חמנס ברוכ חס' הוא כמ"ט כפנים
דוק : בין אדם כז"ל בלא שי"ן : שנתת בי ה"ב דנושה מפני
הטעם דאתי נורחיק : א"ל תיכת כי אחר כראתה ואתה ינרתה בי

שחרית

ג

וַאלֹהֵי אֲבוֹתַי רַבּוֹן כָּל־הָעֲשִׂים אֲרוֹן בְּלִיַּהֲשֵׁמוֹת .
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַיְחֻזֵּר נִשְׁמוֹת לַפְּגָרִים . כִּתִּים :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לְשִׁבּוֹי
 בִּינָה . לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עֲשִׂנִי גוֹי :

יודעא רבא כ"ג סגור בתפלה זו גוי הכונה בליתן האומות שהיו עובדים
 לכוכבים ומולות וכדומה אבל לא בגוים דכומן הזה שהם עובדים בשיתוף לפי
 שאין כ"ג מנוים ומוהרים על השיתוף כוונתו בפוסקים :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עֲשִׂנִי עֶבֶד :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עֲשִׂנִי אִשָּׁה :
 הַנְּשִׂים אוֹמְרוֹת בָּא יי אִמָּה שְׁלֹא עֲשִׂנִי גֵיָה :
 בָּא יי אִמָּה שְׁלֹא עֲשִׂנִי שְׂפָחוֹת : בָּא יי אִמָּה שְׁעֲשִׂנִי כְרִצוֹנוֹ
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עוֹרִים :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְלַבֵּשׁ עֲרוֹמִים :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְתִיר אֲסוּרִים :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפֹעִים :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם
 בְּרוּךְ

ד' החר נפחתה מ"א וכ"ה בס"י : זמן ה' קמוצה : נתן יחוס ל"ח) מי
 זן כו' וי"א הנותן כ"ל הוה וכן המכין : ערומים ה' דגושה : אחר
 לחפוס כי מנינו ע"מים בשורק מן ערום הלכנו בלי לבוש שהוא בחולס כמו
 אדום אד"מים נקוד כקדים ובא המלפוס תחת השורק לכך הוא דגוש
 יין אחר ת"ק וס' ערטילאין דגושין וחכימין רפיין ר"ל כל ערומים
 הוא ע"ל והנחש ה' ערום שהוא במלפוס ה' בלא דגש : דוק : שיעשה לג' כ"ה
 בס"י

שחרית

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר הכין מצעדי וגו'
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם עוזר ישראל בגבורה
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם עומד ישראל בתפארה
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ליעקב פת
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המעביר שנה מע
עתימה מעפעפי : ויהי רצון לפניך יי אלהינו
ואלהי אבותינו שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצות
ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה ועון ולא
לידי נסיון ולא לידי ביוש . ואל ישלט בנו יצהר הדע
והרחיקנו מאדם רע . ומחבר רע . ודבקנו ביצור ט
ובמעשים

בס"י כ"ל נסתר . נרביא"ל צרכי ה' (מ"א) אלא נרביא"ל נס
והר' בשוא נח והכ' בחירק . ונשכמוון חשך חשכי ק
צרך צרכי וכ"ה בס"י דוק : אשר הכין בס"י סדרו . כח
א אחר שעשה לו כח"ש"ע"מ"א : יש כוהנין לברך צרכי כוה
על לו מגביה שפלוס סוויך נופלי וכן נדפסו בהרב' סיוטעניג בידם אמנם נה
הקמתן ליעקב בח' מנהגו לומר וכו' בס"י ע"י מ"א : ויהי רצון קחי אלמע
זמיוס הברכה גומל חסדים וכו' ושם עונים אחן : לפניך כ"ה בס' מדויק
כתובים ונדפסים בלא מ"ס בתחלה . ועיין בשרש פני מ"ס הרד"ק ע"י
אמנם בני המוסלא מנה"ה כפתלי הירץ נר"ו הדר בקוסטנטינא הבתי
אלי בכתב שג"ל במ' והטעים דצרינו מתוקים מדכש ע"פ הכנלה וגם על
הנסתר שמדבר גנג מלת מלפאת כעודש ליודעי תן אך קנה המנע מלפאת
ולכבודו הדפסתי זה למען יזכה שיו הטוב על נחלתו . גלא רחמי לט
אפני שכל דברינו מיוסדים ע"פ הת' של הג' מעהיאל ומהר"ם כנודע .
שתרגילנו כ"ה בס"י וכן כל הברכה כ"ל רביס וע"י מ"א . ודבקנו כ"ה
והוא ציווי צנכין פיעל והרחיקנו מהכין הפעיל דוק : ישלט ברוב

זמעים טובים וכוף את יצרנו להשתעבד לך
 אננו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך
 עיני כל האנו ותגמלנו חסדים טובים ברוך אתה
 ייגמל חסדים טובים לעמו ישראל
 רצון לפניך ייאלהי ואלהי אבותי שתצילני היום
 ובכל יום מעוז פנים ומעוזות פנים מאדם רע
 וחבר רע ומשכנר רע ומפגע רע ומשטן המטות
 זין קשה ומבעל זין קשה בין שהוא בן ברית ובין
 שאינו בן ברית
 עולם יהא אדם ירא שמים בסתר ומודה על האמת
 ודובר אמת בלבבו וישכם ויאמר
 בן כל העולמים לא על צדקותינו אנחנו מפולים
 תחנונינו לפניך כי על רחמיה הרבים מה אנו
 עת תינו מה חסדנו מה צדקותינו מה ישועותינו מה
 חינו מה גבורותינו מה נאמר לפניך ייאלהי ואלהי
 אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם
 לא היו וחכמים כבלי מדע ונבתיים כבלי השכל
 ורוב מעשיהם תהו וימי חייהם הבל לפניך ומותם
 האדם מן חבהמה אין כי הבל הבל

אבל

כל בפתח : מה אנו הא קמוצה לפניך ונכסנול לפניך וכפתח לפני שאר
 עתיות המתקבלים דגש מפני המקף הכק דחיק : אנו כס יכא כח פולא
 קיון כנו אנו ליחוד כן לרבים אנו וי"א אכחז במקום אנו שלא ובי"ל
 יינו כנו ואנו ואכלו ולפי יו"ש אין לשבט הם גם כפלינו כתוב

שחרית

אבל אנחנו עמך בני בריתך בני אברהם אבינו
 שנשבעת לנו בזה המוריה זרע יצחק יחיד
 שנעקר על גבי המנבח עדרת יעקב בנה בבורה
 שמא תהבה שאהבת אתו ומשמחתך ששמחת בו
 קראת את שמו ישראל וישראל
 לפיכך אנחנו חייבים להודות לך ולשכחך ולפאתך
 ולברך ולקדש ולתן שבח והודיה לשמך אשרע
 מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומחייפה יד שתנו
 אשרנו שאנו משכימים ומעריבים ערבובקר ואמרים
 פעמים בכל יום שמע ישראל אלהינו אחד
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

והנכון לומר פ' ראשונה של ק"ט וקובץ יונא ודי חובת ק"ט בזמנה
 אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא
 העולם והנה הוא בעולם הזה ואתה הוא
 לעולם הבא קדש את שמך על מקדשי שמך וקדש

את
 בהם ואנו כ"ב הרב בעל ס' ירוק : ומותר (קהלת ג')
 קמורה בו"ק : בו הכ' דגושה מפני הטעם דאית מרמיק
 לפיכך היא פורקנית מן לפי וטון בך (תשבי) וה' כ' קמול' כמו שזכרנו מאבן
 אן הלכתם (סמואל א' יוד) כן ל' מן ככה כ' ג' בי בטניהם בה' טסקת
 זכ' מהרש"ם ש"ה דגושה יאף שלפני ת"ג והאריך בטעם וכן העוה
 לפניו ברבה ט"ן שראו בן כס' וכ' על הגלות מפני שהיא עולה במקו טעם
 ואף שאין טעם זה לכד מספיק מאחר שמאנו ג' בבהרבל ס' ייה' דגושה כדל
 לסמוך עליהם וכן הסכימו כמה מוקדקים לזה ודוק : יפה
 ירושה ל' נקדה ו' לומר יפה בסגול וזכר כלל : זה : עד של
 כרת

את שמך בעלמך • ובישועתך תרום ותגביה קרננו
 ברוך אתה " מקדש את שמך ברבים :
 אתה הוא " אלהינו בשמים ובארץ • ובשמי השמים
 העליונים • אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא
 אחרון • ומפלעדיך אין אלהים • קפץ קנה מארבע
 בנפות הארץ • יבירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא
 האלהים לבדה לכל ממלכות הארץ אתה עשית את
 השמים ואת הארץ : את הים ואת כל אשר בם • ומי
 בכל מעשה ידיך בעליונים או בתחתונים שיאמר לך
 מהתעשה • אבינו שבשמים עשה עמנו חסד • בעבור
 שמך הגדול שנקרא עלינו • וקים לנו " אלהינו מה
 שכתוב • בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם
 כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ בשובי
 את ייבותיכם לעיניכם אמר " :

(ואח"כ יאמר פרשת הכיור)

וידבר אל משה לאמר • ועשית כיוור נחשת וכתו נחושת לדחצח
 ונחת אותו בין אוהל מועד ובין הסוכה ונחת שמה מים •
 ורחצו •

נכרא כ"ה בס"י ו"א עד שלא בראת ואינו נכון ע"י כ"ט ח"ס ס"מ :
 שמך כ"ה בניובח ובסמיכות שמך ו"א במופת שמך ואינו כ"ל
 המוקף רק כ"ל תרגום : ותגביה ס"א ותגביה
 מכנין הקל ושרץ גברו בא קדח השלמים אמנם קרוב הס' כ'
 ותגביה למו חס' תגביה כנשה (עובדי א') והוא מכנין הפעיל כח"ס
 הרד"ק בשרש גבה ודוק : אתה הוא האלהים כ"ל ופ"ה (ישע' ל"ז) עד ואת
 הארץ : לכל כ"ל והכ' בחולם : מה תעשה הת' דגושה מפני הדחיק
 צעת היות (נעני ג') בכל כ"ל והכ' ב"ל : ה ידבר

שחרית

ורחצו אהרן ובניו ממנה את ידיהם ואת רגליהם : : כבואם אל אהל
מועד ירחצו מים ולא ימותו : או בגישתם אל המזבח לשרת להקטיר
אֵשָׁה לָהּ ; ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימותו והיתה להם חק עולמ
לו ולזרעו לדורותם :

(קודם פ' התמיד יאמר זה) !

זהו רצון לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתכפר לנו על כל חטאתינו
ותמחול לנו על כל עונותינו ותסלח לנו על כל פשעינו ותכסה בית
המקדש בעהרה בימינו ונקריב קרבן תמיד במועדו ככתוב בתורתך ע"י משה
עבדך מפני כבודך כאמור - (בשבת ח"א שתכפר וכו' רק שתכנה ב"ה וכו' וכן
ברבון ידלג ועתה בעו"ה וכו' ויתחיל ואתה אמרת וכו') :

וידבר יי אל משה לאמר : צו את בני ישראל ואמרת
אליהם את קרבני לחמי לאשיריח גיחתי
תשמרו להקריב לי במועדו : ואמרת להם זה האשה
אשר תקריבו לי כבשים בני שנה תמימם שנים ליום
עלה תמיד : את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש
השני תעשה בין הערבים : ועשירית האפה סלת
למנחה בלול הבשמן בתית רביעת ההקן : עלת תמיד
העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה לי : ונסכו רביעת
הרהין לכבש האחד בקדש הסך נסך שכר לי : ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר ונסכו
תעשה

וידבר (כמדבר כ"א) : לאמר בכל התורה כולה ה"ל של משה לאמר דגושה לכל
בפ' א' ויאמרו בני גד ובני ראובן מספיקי מלת משה שם בטפח וכפי הכראה
כ"ל רפי כיון שהיא סמוכה לא' מאותיעת אה"י ואין כאן לא דחיק ולא אתי
אדחיק ועל' באור תורה מ"ש ע"ז : מכבש אחד בלל ה' התואר וכשרשת
תנוה

שחרית

הַעֲשֵׂה אִשָּׁה רִיחַ גִּיחַח לַיִּי :

וַשְׁחַט אוֹתוֹ עַל־יֶרֶךְ הַכֹּזֵבֶחַ צְפוּנָה לִפְנֵי יי : וְזָרְקֵן
בְּנֵי אֲדָרְן־הַכֹּדְגִים אֶת־דָּמֹו עַל־הַנֶּזֶחַ סָבִיב :

זַעֲרָבָה לֹה' מִנְהַת יְהוּדָח וּוּירוֹשָׁלַיִם כִּימִי עוֹלָם וּכְשֵׁנִים קִדְמוֹנִיתָה :
(פ' הַקְטוּרֶת וּפְטוּס הַקְטוּרֶת תִּמְחַל אַחַר עֲלִינוֹ)

דָּבֹון הַעוֹלָמִים אַתָּה נוֹיִתְנוּ לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן תָּמִיד בְּמוֹעֵדוֹ וּלְהִיּוֹת כְּהִנֵּס
בַּעֲבוּדָתְס וּלְמִיִּס בְּדוֹכְנִס וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדִס . וְעַתָּה בַּעֲבוֹנוֹתֵימ
הַרְבִּיִס חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאִין לָנוּ לֹא בָהֵן בַּעֲבוּדָתוֹ וּלֹא לֹוִי בְּדוֹכְנוּ וּלֹא יִשְׂרָאֵל
בְּמַעֲמָדוֹ וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וּבִשְׁלָמָה פְּרִיס שְׁפַתוֹתֵיכֹו . לָכֵן יְהִי רַצוֹן לִפְנֵיךָ ה' אֱלֹהֵימֹו
אֲלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֹו שִׁיבֵא שִׁיחַ שְׁפַתוֹתֵיכֹו חָשׁוֹב וּמִקּוֹבֵל לִפְנֵיךָ כְּאֲלוֹ הַקְּרָבָן קֶרֶבֶן
הַתָּמִיד בְּמוֹעֵדוֹ וּבְמִקּוּמוֹ כְּהִלְכָתוֹ :

דְּבִיוִם הַשְּׁנִיחַ עֲנִי כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁוָה הַמִּימֵכ וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים סֵלֶת מִנְהַח בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ : עֵלֶת
שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ עַל־עֵלֶת דֶּה־מִיד וְנִסְכָּה :

וּבְרֵאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֵה לִי פְּרִים בְּנֵי־בָכָר שְׁנַיִם
וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁוָה שֶׁבַע הַמִּימֵם :
וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֵלֶת מִנְהַח בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֶכֶר דָּאֶחָד
וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֵלֶת מִנְהַח בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֵאֵיל דָּאֶחָד :
וְעֶשְׂרֹן

תְּנוּחָה מִמֵּימֵם ה' אֶחָד : הַעֲשֵׂה הַיָּד בְּלֹא דָגֵשׁ אַחַר שׁוֹרֵק שֶׁלֹא כְּמוֹנֵה : יִסְדֵּךְ הַל
בְּסִגוּל : אִשָּׁה כָּל דְּכַמִּיךְ לְרִיחַ כִּיתוּחַ הַש' בְּנָרִי : נִכְיוּס הַשְּׁבַת (סס) : שְׁבַת
בְּשַׁפְתוֹ הַכ' בְּפֶתַח וּכְן כָּל דְּכַמִּיךְ וְאִינֵךְ שְׁבַת בְּקַמֵּץ : כָּל בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן הַכ'
בְּפֶתַח וְהִיא רַפּוּי לְכַד בַּפ' תָּמִיד הִיא : בְּשׂוֹא מִגּוֹשָׁה אַחַר תְּבִיר :
לִי כ"ה בְּכָל־תַּכֵּךְ כְּשֶׁבֵאִים אוֹתִיּוֹת וּכ"לֵכ לִפְנֵי־הַשֵּׁס הַיּוֹד כֹּלֵס שׂוֹאֵל אוֹתוֹ
קִרְיָאתוֹ בְּהַדְבִיג"ב כֹּח' גָּהֵה וְעַמ"ש בְּאִין כְּאֲלֵכִינוּ וְזֶה־הַלֵּךְ בְּדַקְדוּק :
עֲבָרָשִׁי

שחרית

וַיִּשְׁרֹן עֵשְׂרוֹן סֵלֶת מְנַחֵה בְּלוּלָה בַּיַּמֶּן לְכַבֵּשׁ הָאֲחֵר
עַל־הַרְיָח נִיחַח אֲשֶׁה לִּי: וְנִסְכֵיהֶם חֲצִי הַהֵין הָיָה לְפָר
וְשִׁלִּישַׁת הַהֵין לְאֵיל וּרְבִיעֵת הַהֵין לְכַבֵּשׁ יִין זֹאת עֲלֵת
חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה: וְשִׁעִיר עֵזִים אֶחָד לְחַטָּאת
לִּי עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְבּוֹ:

אִיזְהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זִבְחִים קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁחִיטָתָן בַּצֶּפֶן
פָּר וְשִׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים. שֶׁחִיטָתָן בַּצֶּפֶן
וְקָבוֹל דָּמָן וּבְכָלֵי שָׂרֵת בַּצֶּפֶן. וְדָמָן טָעוֹן הַזֵּיהַ עַל בֵּין
הַפְּדִים וְעַל הַפְּרוּכָת וְעַל מִזְבַּח הַזֹּהֵב מִהֵנָּה אַחַת מִהֵן
מְעַכְבֶּת. שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי שָׂרֵת
מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עֵקֶב: פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים
וְשִׁעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שֶׁחִיטָתָן בַּצֶּפֶן וְקָבוֹל דָּמָן בְּכָלֵי
שָׂרֵת בַּצֶּפֶן. וְדָמָן טָעוֹן הַזֵּיהַ עַל הַפְּרוּכָת וְעַל מִזְבַּח
הַזֹּהֵב מִתְּנֵה אַחַת מִהֵן מְעַכְבֶּת. שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ
עַל יְסוּד מְעַרְבֵי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן לֹא עֵקֶב.
אֵלוֹ וְאֵלוֹ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדָּשָׁן: דַּטָּאת הַצְּבוּר

והיחיד

וּבְרֵאשֵׁי (טס) מִזְבַּח הַזֹּהֵב הַב' בַּפֶּתַח יוֹפְכֵי שֶׁהוּא כְּמוֹךְ וּפִי' אִזְכַּח שֶׁל זֶהב אֲבָל
מִזְבַּח הַחִיצוֹן אֵינוֹ כְּמוֹךְ דוֹק: חֲטָאוֹת הַט' בַּחוּלַם וְהֵא' נַחַשׁ: דְּרוּמִית
מִזְרָחִית כּוֹלַם בְּתִ"ו אֲבָל יְסוּד מְעַרְבֵי יְסוּד דְּרוּמִי בְּלֹא תִ"ז עִי' תִי"ט: לֹאשִׁים
בְּלֹא יוֹד אַחַר הֵא' וְהֵש' דְּנוֹשָׁה וְהוּא מ"ל וְאִשָּׁפ לֹא תִכְבֵּה (יִשְׁעֵי' ס"ו) כ"ה בְּס"י
וּכ"ב אֲבוֹדָרֶכֶס: אִשָּׁם חֲמֵשֶׁה אִשָּׁם הַרְאִשׁוֹנוֹ הֵא' בַח"פ וְהֵש' בַּפֶּתַח מִפְּנֵי שֶׁהֵן
כְּמוֹכֵין וּפִי' אִשָּׁם שֶׁל גְּזִילוֹת וְכֵן כּוֹלַם לְכַד אִשָּׁם תְּלוּי אֵינוֹ כְּמוֹךְ וְכוּלוֹ קִמָּץ:
לִילָה אֶחָד וּבְסִי' א' מִזְאֲנוֹ אַחַת וְאֵינוֹ כֵּן כִּי לִילָה ל' זָכַר כְּט"ש הַלִּילָה הַזֶּה
(שְׁמוֹת י"ב). מִתְּנֵה אֶחָת כ"ה בְּמוֹכְרַת כְּמוֹ אֶחָת אֶל אֶחָת (טס כ"ו)

והיחיד • אלו הן חטאת הזכור • שעירי ראשי הדשים
 ושל מועדות • שחיתתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת
 בצפון • ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות •
 ביצר • עלה בכבש ופנה לפזבב ובא לו לקרן דרומית
 מזרחית • מזרחית צפונית • צפונית מערבית • מערבית
 דרומית • שירי הדם היה שופך על יסודי דרומי ונאכלין
 לפניו מן הקלעים • לזכרי כהנה • בכל מאכל • ליום
 ולילה עד חצות • העלה קדש קדשים • שחיתתה
 בצפון וקבול דמה בכלי שרת בצפון • ודמה טעון שתי
 מתנות שהן ארבע וטעונה הפשט ונתוח כליל ולאשים •
 זבחי שלמי צבור ואשמת אלוהן אשמת אשם גזילת
 אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם גזיר אשם
 מצורע אשם תלוי • שחיתתן בצפון וקבול דמן בכלי
 שרת בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע •
 ונאכלין לפניו מן הקלעים לזכרי כהנה • בכל מאכל
 ליום ולילה עד חצות •

התודה • ואיל גזיר קדשים קלים שחיתתן בכל מקום
 בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע
 ונאכלין בכל העיר • לכל אדם • בכל מאכל • ליום
 ולילה עד חצות • המורם מהם כיוצא בהם • אלא

שהמורם

לזכרי	כ"ה כח מן	וישראל ישרי מן	דבר	דבר
וי"א	לזכרי ואינו	נכון ודח"ק	ואיל טיר כ"ה	
בסמיכות כיוו	איל האשם (ויקרא)	וכן כל השמות ממסקל זה חיל		
		פרס		

שחרית

שְׁהַמּוֹרִם וְאֵכֹל לִכְדָּנִים לְנִשְׁיָהֶם וּלְבָנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:
שְׁלָמִים קִדְשִׁים קָלִים שְׁחִיכְתָן בְּכָל־מְקוֹם בַּעֲזָרָה
וּדְמֵן טָעוֹן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וְנֹאכְלִין בְּכָל־הָעִיר
לְכָל־אָדָם • בְּכָל־מֵאכֵל וְלִשְׁנֵי יָמִים וּלְיֵלֶה אֶחָד •
וְהַמּוֹרִם • מֵהֶם כִּי־יֵצֵא בָהֶם • אֵלֶּא שְׁהַמּוֹרִם נֹאכְל
לְכַהֲנִים • לְנִשְׁיָהֶם וּלְבָנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם • הַהֲבוֹר
וְהַמַּעֲשֵׂד וְהַפֶּסַח קִדְשִׁים קָלִים • שְׁחִיכְתָן בְּכָל־מְקוֹם
בַּעֲזָרָה וּדְמֵן טָעוֹן מַתָּנָה אַחַת • וּבִלְבַד שִׁיתָן כְּנֹגֵד
הַיְסוּד • שְׁנָה בְּאֵכִילָתָן הַהֲבוֹר נֹאכְל לְכַהֲנִים •
וְהַמַּעֲשֵׂד לְכָל־אָדָם • וְנֹאכְלִין בְּכָל־הָעִיר • בְּכָל־
מֵאכֵל • לְשְׁנֵי יָמִים וּלְיֵלֶה אֶחָד • דִּפְּכַח אֵינּוּ נֹאכְל
אֵלֶּא בְּיֵלֶה • וְאֵינּוּ נֹאכְל אֵלֶּא עַד הַצּוֹת • וְאֵינּוּ
נֹאכְל אֵלֶּא לְמִנּוּי • וְאֵינּוּ נֹאכְל אֵלֶּא צְלִי •
דְּבִי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר בְּשֵׁל־שְׂרַעֲשֵׁרָה מְדוּרָה הַתּוֹרָה
גְּדֻרְשֵׁת בְּהֵן • מִקַּל וְחוֹמֵר וּמִנּוּזֵרָה שׁוּה • מִבְּנִין
אָב מִפְּתוּב אֶחָד • וּמִבְּנִין אָב מִשְׁנֵי כְּתוּבִים • מִכָּל־
וּפְרָט • וּמִפְּרָט וּכְלָל • כָּל־ל וּפְרָט וּכְלָל אֵי־אֶתְהַדָּן אֵלֶּא
כְּעֵין הַפְּרָט • מִכָּל־ל שְׁהוּא צְרִיךְ לְפְרָט • וּמִפְּרָט שְׁהוּא
צְרִיךְ לְכָל־ל: כָּל־דְּבַר שְׁהוּא בְּכָל־ל וִיֵצֵא מִן־הַכָּל־ל לְלַמֵּד
לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יֵצֵא • אֵי־א לְלַמֵּד עַל הַכָּל־ל כִּלּוֹ

יֵצֵא

פרט (אסתר א') עין נדי (שיר א') חכור כלל זה: ישמעאל הצרי תחת הע'
(הא' גמה: בשלש במקף זה"ל בק"ס ג"ה בק"י: כלל הפרט אות שני קמננה

ע"ע

שחרית

ח

יצא : כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעום טעם אחר
 שהוא כענינו . יצא להקל ולא להחמיר . כל דבר
 שהיה בכלל ויצא לטעום טעם אחר שלא כענינו יצא
 להקל ולהחמיר . כל דבר שהיה בכלל ויצא לדון בדבר
 אחר . אי אתה יכול להחזירו לכללו . עד שיחזירונו
 זכות לכללו בפירוש : דבר הלמד מענינו . ודבר
 למד מסופו . וכן שני כתובים המכחישים זה את זה
 עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם :

וי רצון לפניך " אלהינו ואלהי אבותינו . שיבנה בית
 המקדש במהרה בימינו . ותן חלקנו בתורתך :
 גדל אלהים חיו וישתבח . גמצא ואין עת אל מציא אותנו
 אחר ואין יחיד כיחודו . נעלם וגם אין סוף
 לאחורותו : אין לו דמות הנוף ואינו גוף . לא נערוך אליו
 קדשתו : קדמון לכל דבר אשר נברא . ראשון ואין
 ראשית לראשיתו : הנו ארון עולם לכל נוצר . יורה
 גדלתו ומלכותו : שפע נבואתו נתנו אל אנשי סגלתו
 ותפארתו : לא קם בישראל כמשה עור . נביא ומביט
 את תמונתו : תורת אמת נתן לעמו אל . על יד נביאו
 נאמן ביתו : לא יחליף האל ולא ימיר דתו . לעולמים

לזולתו

ע"ת כתב זמן ד לטעום טעם כ"ה כמ"י במס' בסופ' : וכן שני כתובים
 ל"ס סל באן כ"א וכס"י סיני ומ"כ שרי"ן ורשב"ס כ' סבוא בלא ח' :
 כעלס ה"ל בקתן במוסר . טאמן ה"ת כפתח כמזיכות : נבין להבין

שחרית :

לְזוּלָתוֹ : צוּפָה וַיִּזְרַע סִתְרֵינוּ . מִבֵּית לְסוּף דְּבַק
בְּקִדְמוֹתוֹ : גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כַּמְפַּעְלוֹ . יִתֵּן לְרָשָׁע רֵעַ
כְּרִשְׁתּוֹ : יִשְׁלַח לְקִין הַיָּמִין מְשִׁיחֵנוּ . לְפָדוֹת מִחֲבֵי קִין
יִשׁוּעָתוֹ : מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרַב־חֶסֶדוֹ . בְּרוּךְ עַד־יְעַד
שֵׁם תְּהַלְתּוּ :

עיי' בש"ע א"ח סי' כ"ב שכתב כמה דרכים איך יתנהג אם בא לב"ה בתוך פסוקי דזימרה ואיך ידלג בכדי שיתפלל ק"ט ותפלה עם הזכור . אמנם האר"י ז"ל קורא תגר שאז הוא מהפך העולמות ומכלכל הזימרות כי ידוע מתחלת התפלה עד ברוך שאמר הוא תיקון עשיה . ומשם עד יוצר אור כגד עולם יצירה ומשם עד תפלת י"ח נגד עולם בריאה ותפלות י"ח בעצמה נגד עולם אצילות . ע"כ אין לדלג רק יתפלל כסדר :

בְּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם . בְּרוּךְ הוּא בְּרוּךְ עֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית . בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעֲשֵׂה . בְּרוּךְ גּוֹזֵר
וּמְקַיֵּם . בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ . בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל
הַבְּרִיּוֹת . בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שְׂכָר טִיב לִירְאוֹ . בְּרוּךְ חֵיל לְעַד
וְקַיִם לְנֶצַח . בְּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּרוּךְ שְׁמוֹ . בְּרוּךְ אֲתָה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם . הָאֵל אָבִי הַרְחֵמֵן . הַמְהַלֵּל
בְּפִי

תי' ולא יתיר דתו ולא כמו שקורין דתו למטה : חסד בשש נקודו' כ"כ בפסח מעובין : והוא עש"ה (תילים ס"ב) ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו : בְּרִיּוֹת כַּלּ וְהוּא יוֹלֵ' אֵם בְּרִיָּאה . יברא (כמדבר ט"ו) והי' הוא תמורת הא' כי אותיות אה"וי מתחלפין . וי"א בְּרִיּוֹת וְאִינוּ נְכוֹזְכֵי שְׁמוֹת שֶׁהֵן ע"מ בְּרִיָּה בְּאִים כֵּן וְזֶה בְּסִמְכַת בְּרִיּוֹת חטה (דברים ל"ב) משא"כ מן בְּרִיָּה לַל בְּרִיּוֹת כמו מן עליה עליות מן שְׂכִיָּה שְׂכִיּוֹת החמלה (ישעי' י"ב) וכ"ה בם' מדויקים : אש הרחמן הא' קמוכה .

פִּיעַנְזַ מִשְׁבַּח וּמִפְאָר • בְּלִשׁוֹן חֲסִידָיו וַיַּעֲבִדוּ • וּבְשִׁירֵי
 יוֹר עֵבֶרְךָ • נִהְלַקְתָּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: בְּשִׁבְחֹת וּבְזִמְרוֹת וּנְגִידָה
 שִׁבְחָה וּנְפִאָרָה וּנְזִבִיר שִׁמְךָ וְנִמְלִיכָה מְלִכְנוּ אֱלֹהֵינוּ:
 חִיד חַי הָעוֹלָמִים • מֶלֶךְ מִשְׁבַּח וּמִפְאָר • עֲדֵי עַד שְׁמוֹ
 הַגָּדוֹל • בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בְּתִשְׁבּוֹחֹת :

לִי קָרְאוּ בְשִׁמוֹ • הוֹדִיעוּ בִּיעָמִים עֲלֵילוֹתָיו :
 שִׁירוּ לוֹ זִמְרוּ לוֹ • שִׁיחוּ בְּכֹל נִפְלְאוֹתָיו: הַתְהַלְלוּ

בשם

זי הרחמן הוא תאל בע"ע ותי' אב אינו סמוך • אבל אב הרחמים הא' בפתח כי
 תי' אב דכוק לתי' הרחמים ופי' אב לכל הרחמים • וסאך לדברינו זכ' הא' רי
 ע"ש על מי כמוך אב הרחמים ע"ש • וכ"כ הרב ב' ש"י ונוכיים ומפני שרבים
 יתפכים ושגגה גדולה בידם • צפי עמו י"א לפי סג' פ"ז תי' שב"ש ואינו כן
 צפ"י כי הוא שנה בסמיכות ובכינוי המדבר בעדו כי אין הפרש בין כי פי המדבר
 אליכם (בראשית ת"ה) ובין כי פי ה' דבר (ישיה מ') וכן צפי כל כביאיו (מלכ'
 א' כ"ב וד"ה ט' י"ח) וכן ככה"מו ז"ל צפי כל חי וכ"כ באור חדש דו"ק : ואלול
 למסתפינא מן האר"י ז"ל שלא ידרסני הייתי אומר שכוונתו רק לס' בעלמא •
 פי הדקדוק הוא הסוד כנודע : משבח הב' בפת' כ"ה בס"י וי"ל שהוא להרחבת
 אות הגרון : חי העולמים י"א ה"י בצרי כמ"ש בת"יט הו' מק' תמיד אך בס"י
 צפת' ואף שאין נוטיבין את הארי מאחר שידוע לרבים שהוא בעצמו חור
 בסוף ימיו ע"כ ז"ל שז"ל דוקא בפתח כי מ"ש מפ' וישבע ב"הי העולם (מלכים ב'
 ז"ד) אין הכוונה דומה לראי' כי ה"י בצרי נגזר מחיים ומפני הסמיכות נפל
 מ' כידוע והראוי ה"י כמו ינוי • חי שרה (בראשית כ"ג) אך לפעמי' בא בהעלם
 ג"ד השרש והצרי • תשוב תחת הח' ה"י פרעה (בראשית מ"ב) ה"י נפטר
 שמואל א' א') משא"כ חי העולמים ר"ל שהקב"ה מחי' העולם לפ"ז • תי' חי
 אינו שם רק פעל ואין שייך לומר בצרי אלא בפתח כמו פעלי הכפל **תססב**
 גי' א' כי אלו ודומיהם ג"כ מכפולי' ושרש' חיי כמ"ש הרד"ק במכלל' :
 נכשרש' ע"ש : בתשבחות הת' בחירק כ"ה בס"י וכ"כ מדקדקים הראשונים כי
 תשכח ע"מ תפארה ונרעו ג"כ בחיריק : הודו (ד"ה א' י"ג) • (ובתיליק"ה)

שחריות

בשם קדשו • ישמח לב מבקשי • : דרשו • ועזו •
 בקשו פניו תמיד • : זכרו נפלאותיו אשר עשה • מפתיו
 ומשפטי פיהו • : זרע ישראל עברו • בני יעקב ובחיריו •
 הוא • אלהינו • בכל הארץ משפטיו • : זכרו לעולם
 בריתו • דבר צוה לאלף דור • אשר ברית את אברהם •
 ושבועתו ליעקב • : ויעמידה ליעקב לחק • : ולשואל
 ברית עולם • : לאמר לה אתן ארץ כנען • הכל נחלתכם •
 בהיותכם • מתי מספר • כמעט וגרים בה • : ויתהלכו
 מגוי אל גוי • וממלכה אל עם אחר • : לא הניח ראש
 לעשקם • ויבכה עליהם • מלכים • : אל תגעו במשחים •
 ובנביאי אל תרעו • : שירי ל"פ לארץ • בשורו מיום
 אל יום ישועתו • : ספרו בגוים • את כבודו • בכל העמים
 נפל אתיו • : כי גדול • ומתלל מאד • ונורא הוא על כל
 אלהים • : כי • כל אלה העמים • : אליהם • : וי"י שמים
 עשה • : יהוד והדר לפניו • : עז וחרוה במקומו • : הברו לו

משפחות

הוא גם כן מהודו עד אלתרעו ומסך ואלך (בס"י ז"ן אכל הרבה שינויים
 ביניהם • לכך נדפס בהרבה תפלות את ארץ כנען וכן אלהים אלהי ישראל וכן
 טעות כי בל"ה לא כתוב כן רק כ"ט בפנים ע"ס • : ובת"כ כ"י נדפס ו"ל אתן את
 ג' תת"כ"ב ונדקה עשה הקכ"ה שהקדים ב' שנים לזכושכתס • : אך הוא בונה
 בשמים עליותיו בלי יסוד כי תי' את אינו בל"ה ככ"ל • : והוי עגול הפורח באויר
 והטעם חפני שכל"ה חמר דהמ"עה כנגד יעקב כדכתיב זרע ישראל עבדו ויעקב
 היה באותו פעם בן כ"ט שנים כשכולד בנימין ולכן תמצא ג"ט תי' מן קודם עד אל
 תרעו • : ובתלים חמר כנגד אברהם כדכתיב זרע • אברהם עבדו והוא היה
 ח"ה שנים כשכולד זקח ולכן תוסף תי' את • להשלים המנין דוק ותשכח • :

שחרית

משפחות עמים • הבו ל' כבוד ועז • הבו ל' כבוד שמו
 שאו מנחה ובאו לפני השתחו ל' בהרהר קדש
 חילו מלפניו כל הארץ • אף תבון תבל כל תמוט
 ששמו השמים ותגל הארץ • ויאמרו בניו מלך
 ורעם הים ומלואו • יעלוץ השדה וכל אשר בו • אז
 ירצנו עצי היער • מלפניו כי בא לשפוט את הארץ
 יהיו ל' כי טוב • כי לעולם חסדו • ואמרו והושיענו
 אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים • להודות לשם
 קדשך להשתבח בתהלתך • ברוך " אלהי ישראל מן
 העולם ועד העולם • ויאמרו כל העם אמן והלל ל'
 ע"כ ה"ה מכתן ואילך • רוממו " אלהינו והשתחו להדום
 מסוקי מלוקטי מתלי • רגליו קדוש הוא • רוממו " אלהינו
 והשתחו להר קדשו • כי קדוש " אלהינו •
 והוא רחום יבפר עון ולא ישחית ורחבה להשיב
 אפו • ולא יעור כל חמתו • אתה " לא תכלא רחמיה
 ממני • חסדך ואמתך תמיד יצהוני • זכר רחמיה " ויס
 וחסדך • ה' מעולם חסדך • תנו עז לאלהים • על
 ישראל נא אתו עז • ועזו בשחקים • גורא אלהים •

ממקד שיה
 נהיך להפסיק בין כי וזין כל גם בין אלילים וזין • זה' שלא יהא בוי"ו ינוסיק על
 ענין ראשון כי הו' תשמע במקום אבט כמון ועבדיך באו לשבר אבכל (כראשית טוב)
 כליתבל שפי' ארץ כד' נקודות • וכל תבל שהוא ל' תועבה כו' נקודות וכו'
 ארבע הם קטני ארץ ושש הנה • ויאמרו הראשון בני'
 בשא נא יחד בפתח • מלך כולו קמץ • זכר • וכל בפתח חטף מפני היותך •

שחרית

ממקדשיך אל ישראל הוא נותן עז ותעצמות לעם
ברוך אלהים : אל נקמות " . אל נקמות הופיע :
הנשא שפט הארץ . השכגמול על גאים :
ל" הישועה . על עמך ברפתה סלה
" צבאות עמנו . משגב לגו אלהי יעקב סלתו
" צבאות . אשרי אדם בוטח בך
" הושיעה . המלך יעננו ביום קראנו
הושיעה את עמך וברך את נחלתך . ורעים ונשאים
עד העולם : נפשנו חפתה ל" . עזרנו ומגננו הוא :
כיבו ישמח לבנו . כי בשם קדשו בטחנו
יהי חסדך " עלינו . באשר יחלנו לך
הראנו " חסדך . וישעה תתן לנו
קומה עזרתה לנו . ופרנו למען חסדך
אנכי " אלהיך המעלה מארץ מצרים . הרחב פיה
ואמלאהו : אשרי העם שכבה לו . אשרי רועם
ש" אלהיו : ואני בחסדך בטחתי וגל ולבי בישועתך
אשירה ל" . כי גמל עלי :

א"א מזמור לתודה בשבת וי"ט ובע"פ ובה"ה של פסח (בשבת) . כל צטו' באה יוקמי
שקפת מועד . אכל אוננים בערב ט' באב :

מזמור

וישעך הי"ד בסגול תמורת חיריק וכן אל בלן נפך (תילים ל"ח) :
במקף והת' בסגול : הרחב במקף והת' בסגול : ולא אנתנו הקרי ולו בוי"ו
ה"ל שאנתנו בקראים בשמן ביו ונאן יורעיתו . והכתיב בא' ופי' ולא אנתנו הפך
ואני עשיתני . (יחזקאל ג' ח) י"א דועו כדן שוא עס געי' לפני אוננות
חזק ע

שחרית

כִּזְמוֹר לַתּוֹרָה • הִרְיֵעוּ לִי כָּל־הָאָרֶץ • עֲבַדוּ אֶת־יְיָ
 בְּשִׂמְחָה • בָּאוּ לִפְנֵי בְרִנָּה • דַּעוּ כִּי־יְיָ הוּא
 אֱלֹהִים הוּא עֲשֵׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ • עִמּוּ וְצִאֵן כִּרְעִיתוּ • בָּאוּ
 טַעְרוּ בַתּוֹרָה חֲצֵרוֹתַי בַּתְּהִלָּה • הוֹדוּ לוֹ בְּרִכּוֹ שְׁמוֹ •
 כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ • וְעַד־וְדָר וְדָר אֲמוֹנָתוֹ •
 לַמִּנְצָח כִּזְמוֹר לַדּוֹר • הַשָּׁמַיִם מִסְפָּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים
 וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִגִּיד הַדְּקִיעַ • יוֹם לַיּוֹם יִבְיַע אֱמֶרֶת
 וְלַיְלָה לַלַּיְלָה יִחוּהַדְּעַת • אִין אֱמַר וְאִין דְּבָרִים • בְּלִי
 גִּשְׁמַע קוֹלָם • בְּכָל־הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תֵּבֵל מְלִיָּהִם
 לְשִׁמְשׁ יְשֵׁם אֱהֵל בְּהֵם • וְהוּא בַּחֲתָן יוֹצֵא מַחְבְּתוֹ •
 יִשִּׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֲרָח • מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאן וּתְקוּפָתוֹ
 עַל קִצּוֹתָם • וְאִין נִסְתַּר מַחְבְּתוֹ • תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ • עֲדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פִּתֵי • פְּקוּדֵי־יְיָ
 יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַחֵי לֵב • מִצּוֹת יְיָ נִדְרָה מְאִירַת עֵינַיִם • יִרְאֵת
 יְיָ טְהוֹרָה עֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטֵי־יְיָ אֱמֶת • צְדָקוֹ יַחֲדֵנוּ •
 הַנְּחַמְדִּים • מוֹהֵב וּמִפְּזוֹ רַב • וּמְתוֹקִים מִדְּבַשׁ וּנְפֶת צוּפִים •
 גַּם עֲבָרָה נֹחֵר בְּהֵם • בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב • שְׂגִיאוֹת מִי

יבין

אהב"ע ושגנה בידים כי אין לאן נעו רק דעו איפה (איונו ט"ו) כ"ה בכל הס'
 ובקצת ס' כדפס מראה עוקוס לגעיל תיליס ק' ואינו ככון : אנתנו הכ' קמונה
 באתנ' : אמר המ' בסגול והטעם וילעיל כי הוא שם דבר עי' ברש"י פרשת עוקן
 מ"ט על תל' אכל : כשמע המ' קמונ' כי הוא ביכוני וכן נסתר נזכר ודו' : קוס
 בכינס : מוקצה הק' בלא דגש • ואפשר שהוא תסר • יו • השימוש
 ומשפטו ומקצה : ותקופתו שרשן קוף ענין סבוב : יחיותו ע"ש באמיתות :
 נפיל

שחרית

יבין • מנסתרות נקני : גם • מודים חשוק עבדה את
 ימשלו בי אז איתם • ונקית מפשע רב : יהיו לרצון
 אמרי פי והגיון לבי לפניך • יצורי וגואלי :
 לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגר שהו וילך :
 אברכה את " בכל יעת • תמוד תהלתו בפני : ב"י
 תתהלל נפשי • ישמעו ענוים וישמחו : גדלו ל" אתי •
 ונרוממה שמו יחדיו : דרשתי את " וענני • ומכל
 מגורותי הצילני : הביטו אליו ונהרו • ופניהם אל
 יחפרו : זה עני קרא ו" שמע • ומכל צרותיו הושיעו :
 חנה מלאך " • סביב ליראיו ויחיצם : טעמו וראו כי
 טוב " • אשרי הגבר יחסהדכו : יראו את " קדשיו •
 כי אין מחסור ליראיו : בפירים רשו ורעבו • ודחשי "
 לא יחסרו כל טוב : לכו בנים שמעו לי • יראת "
 אלמדכם : מי האיש החפץ חיים • אהב ימים לראות
 טוב : נצר לשונך מרע • ושפתיה מדבר מרמה : סור

מרע

צופי הם תלות דבש : שגיאות הא' היא תמורת ה' שרשו שנה : חסוך בש' בשמל
 ל' נוכיע' והאומר בימין עליו כאח' הכמיל בחשך הולך : • איתס פיל אהיה תמי
 שרשו תמס : והגיון ל' מחשב' • את טעמו הע' בש"וא לבד והת' בחולס' טעמו
 וראו הע' בח"פ והת' במלאפוס : וילך כל' כפתת : קטו הב' דגוש' אחר ת"ג
 לפי שהב' והפ' ממוצא א' • וב"ה בכל בגד"כעת שהן שמונח א' והראסנג' נקוגה
 שרוא : ונהרו ל' הליכה בערוגה כמו הנהה : יחסה בנהב' דגושה נפס
 המקף : יראו הר' במלאפוס והא' כח' והראוי להקית 'ראו' כמו קראו' רח
 בא' כן בהעלס הא' שלא להתחלף עם 'ראו' נדוק' (תיליס כ"ב)
 ל' ראוי וכאן הוא ל' מורא ולפי שליתיד ל' ירא את ה' (משלי ד'ט) שיק

לרבי

שחרית

יב
 ידע ועשה טוב • בקש שלום ורחמים • עיני ייאל
 צדיקים • ואזניו אל שועתם • פני ייבעש רע • להכרית
 מארץ זכרם • צעקו יי שמע • ומכל צרותם הצילם •
 קרוב יי לנשברי לב • ואת דכאי רוח יושיע • ורבות
 רעות צדיק • ומכלם יצילנו • שמר כל עצמותיו •
 אחת מהנה לא נשברה • תמותת רשע רעה • ושני
 צדיק יאשמו • בודה יי נפש עבדיו • ולא יאשמו כל
 החוסים בו •

תפלה למשח איש האלהים • אדני מעון אתח היית
 לנו בדרודר • בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ
 ותבל • ומעולם עד עולם אתה אל • תשב אנוש עדו
 דכא • ותאמר שובו בני אדם • כי אלה שנים בעיניך
 כיום אתמול כי יעבר • ואשמורה בלילה • זרמתם
 שנה יהיו • בכקר כחציר חלף • בכקר יציץ וחלף •
 לערב ימולל ויבש • כי בלינו באפה • ובחמתה נכה לנו •
 שתה עונותינו לנגרה • עלמנו למאור פניה • כי כל
 ימינו פנו בעברתה • כלינו שנינו כמו הגה • ימי שנותינו
 בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם
 עמל ואון • כיגזחיש ונעפה • מי יודע עז אפה • וכיראתה
 עברתך

לרבי יראו כיון שכה לכה ליחיד ולרבי שכו לכו ודומיהם ועי
 במס' : טוב הט' בחולס כ"ה כס"י ועי" מ"ס הרד"ק כשרש טוב וכבוד ק' ד'
 עיקר ד' : זאשמו הא' כס"ז לכו מפניהם"זא' שתחת הט' זאשמו הראשון לט'
 קמוג' באתל' : ומעולם עד עולם כס"ל ס"ן בתמלה : אתה הכתי בלל' ה' :
 עלעכו

שחרית

עֲבַרְתָּהּ : לַמְנוֹת יְמֵינוּ כֵּן הוֹדַע . וְנָבִיא לִבְבִּי חֲכָמָה .
שׁוֹבָה יי עַד מָתִי . וְהִנַּחֵם עַל עֲבֹדָתְךָ : שִׁבְעֵנוּ בְּבִקּוֹ
חֲסִדָּךָ . וְנִרְנְנָה וְנִשְׂמַחָה בְּכָל יְמֵינוּ : שִׂמְחָנוּ כִּימוֹת
עֲנִיתָנוּ . שְׁנוֹת רֵאִינוּ רָעָה : יִרְאֵה אֶל עֲבֹדָתְךָ פְּעֻלָּתְךָ
וְהַדְרָךְ עַל בְּנֵיהֶם :

וַיְהִי נַעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה שַׁח יִדְּוֵנוּ כּוֹנְנֵנוּ
עָלֵינוּ . וּמַעֲשֵׂה יִדְּוֵנוּ כּוֹנְנֵהוּ :

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן . בְּצֵל שְׁדֵי יִתְלוֹנָן : אֹמֵר לִי מַחְסִי
וּמְצֻדָתִי . אֱלֹהֵי אֲבֹתָנוּ בּוֹ : כִּי הוּא יִצְלָהּ מִכַּף

יָקוּשׁ . מְדַבֵּר הַנּוֹת : בְּאֲבֹרֹתוֹ יִסָּף לָהּ וְתַחַת כְּנָפָיו
תִּחְסֶה . צַנְהוּ וּסְחָרָה אֲמָתוֹ : לֹא תִירָא מִפְּחָד לִילָהּ .

מַחֲזִין יַעֲוֹף יוֹמָם : מְדַבֵּר בְּאֶפֶל יִהְיֶה . מִקָּטָב יִשׁוּב
צַהֲרִים : יִפֹּל מִצִּדָּךְ אֶלְף וּרְבֹבָה מִיְמִינֶךָ . אֵלֶיךָ לֹא

יָגֵשׁ : רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵט . וְשִׁלַּמְתָּ רַשְׁעִים תִּרְאֶה : כִּי
אַתָּה יי מַחְסִי . עֲלִיּוֹן שְׂמַת מַעֲוֹנֶךָ : לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ

רָעָה . וְנָגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךָ : כִּי מִלֵּאכֹוֹ יִצְוֶה לָךְ .
לְשֹׁמְרֶךָ בְּכָל דְרָכֶיךָ : עַל כַּפַּיִם יִשְׂאוּנֶךָ . כֵּן תִּגּוּף בְּאֶמְךָ

רַגְלֶךָ : עַל שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ . תִּרְמַס כַּפִּיר וְתַנְיִן : כִּי
כִּי חִשֵּׁק וְאֶפְלַטְהוּ . אֲשַׁנְּבִהוּ כִּי יִדַע שְׁמִי : יִקְרָאנִי

וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ אֲנֹכִי בְצָרָה . אֲחַלְצֶהוּ וְאֶכְבַּדְהוּ : אֲרַךְ
יָמִים

על מנו חסר י' הרבים : הודע פתח באתנ' : אדני אלהינו כ"ה בכל הספרים
יקוש ר"ל חסד הלכוד וכח תאר בעה"ה חנעל וכן יעוף . יפול א"כ שהוא ל' חל

ימים אשביעהו • ואראהו בישועתי :
הללו יה הללו את שם • הללו עבדי • שעמרים
בבית • בחצרות בית אלהינו : הללו יה כי
טוב • זמרו לשמו כי נעים • כי יעקב בחר לו יה •
ישראל לסגלתו : כי אני ידעתי כי גדול • ואדנינו
מכל אלהים : כל אשר חפץ • עשה בשמים ובארץ •
בימים וכל תהמות : מעלה נשאים מקצה הארץ
בהקים למטר עשה • מוצא רוח מאוצרותיו : שהכה
בכורי מצרים • מאדם עד בהמה : שלח אתות ומפתים
בתוכי מצרים • בפרעה ובכל עבדיו : שהכה גוים
רבים • והרג מלכים עצומים : לסיחון מלך האמורי
ולעוג מלך הבשן • ולכל ממלכות כנען : ונתן ארצם
נחלה • נחלה לישראל עמו : שמך לעולם • זכרך
לדר ודר : כי ירין • עמו • ועל עבדיו יתנחם : עצבי
הגוים בסף וזהב • מעשה ידי אדם : פה להם ולא
ידברו • עינים להם ולא יראו : אזנים להם ולא יאזינו •
אף אין ישדוח בפיהם : כמוהם יהיו עשיהם • כל אשר
בטח בהם בית ישראל ברכו את • בית אהרן ברכו

כמו על פני כל אחיו נפל (בראשית כ"ה) : ואדוננו כל ל' אדנות שלפניהם
אותיות וכל לב לא מפיק ח' בר' חן ו' וזה ח' ח' וכלי שאת' ל' אדוני ואיך
ביוכלי במסר' נעיל' בפ' השיווגיל' : מונח כמו מנחיל' : עד בקמה כל' כלת
ני' בתחל' : בתוכי כמו בתוכי לנקב' וכל' גוססת לנמות הל' : אהל' בתל'
כנ"ל

שחרית

את "ו בית ה' ברכו את " יראי " ברכו את " :
 ברוך " מציון שכן ירושלים הללו יה :
 הודו ל" כי טוב • כי לעולם חסדו :
 הודו לאלהי האלהים • כלח :
 הודו לאדני הארנים • כלח :
 לעשה נפלאות גדולות לברו • כלח :
 לעשה השמים בתבונה • כלח :
 לרוקע הארץ על המים • כלח :
 לעשה אורים גדולים • כלח :
 את השמש לממשלת ביום • כלח :
 את הירח וכוכבים לממשלות פלילה • כלח :
 למכה מצרים בכבוריהם • כלח :
 ויצא ישראל מתוכם • כלח :
 ביד חזקה ופזרוע גבוהה • כלח :
 לגחור ים סוף לגזרים • כלח :
 ודעביר ישראל בתוכו • כלח :
 ונער פרעה וחילו בים סוף • כלח :
 למוליק עמו במדבר • כלח :
 למכה מלכים גדולים • כלח :

ויהרוג

כלל כלל' בתחלה • ונסי' שאח'ז בתוס' כל' ונסי' נפל טעות כאן : למנוסלת
 האם הש' והל' בסגול' למחשבות הליכה הש' בשוא והל' בתולס' אף שלא בסמיכות
 ונסי' ליום אשר אני עשה סגולה (תלמי ג') : למכה הכ' בנהו וכן לעשה הש' כגריהו
 כאזה

שחרית

ויהרוג מלכים אריויים •
 לס'חון מלך והאמרי •
 ולעוג מלך הכשן •
 ונתן ארצם לנחלה •
 נחלה לישראל עבדו •
 שבשפלנו זכר לנו •
 ויפרקנו מצרינו •
 נתן לחם לכל בשר •
 הודו לאל השמים

רננו צדיקים ב"י • לישרים נאווה תהלה : הודו ל"י
 בכנור • בנגל עשור זמרו לו : שירו לו שיר

חדש • הטיבו נגן בתרועה : כי ישר דבר "י • וכל
 מעשהו באמונה : אהב צדקה ומשפט • חסד "י
 מלאה הארץ : בדבר "י שמים נעשו • ובהחמיני כל
 צבאם : פגס פגד מי הים • נתן באוצרות תהומות :
 יוראו מ"י כל הארץ • ממנו יגורו כל יישיבי תבל : כי
 הוא אמר ויהי • הוא צוה ויעמד : "י הפיר עצת גוים
 הניא מחשבות עמים : עצת "י לעולם תעמד • מחשבות
 לבו לדר ודר : אשרי הגוי אשר "י אלהיו • העם בחר
 לנחקה לו : משמים חביט "י • ראה את כל בני האדם •

ממכון

באזה כל ל' זה הכ' קמוצה והא' כחה לבל נאווה קדש (תילים ז"ג) הכ' בפתח והא'
 כעה כח"פ ועיין טס כרשי וכח"פ ומ"ש הדד"ק בשורש אוה : כל כבל הכ' כנרני כר
 ככלי

שחרית

מכיוון שבתו השניח • אל כלי־שבי הארץ : היותך
יזוד לבם • המבין אל־כל מעשיהם : אין המלך נושע
ברב־חיל • גפור לא ינצל ברכ־כח : שקר הסוס
להשועה • וברב חילו לא ימלט : הנה עין יאל יראיו •
למחלים לחסרו : להציל מכות נפשים • ולהיותם
ברעב : נפשנו חפתה לי • עזרנו ומגננו הוא : כי בו
ישמח לבנו • כי בשם קדשו בטחנו : יהי חסדך •
עלינו • באשר יחלני לך :

מומור שיר ליום השבת : טוב להודות לי • ולומר
לשמה עליך : להגיד בבקר חסדך • ואמונתך
בדלות : עלי עשור ועלי נבל • עלי הגיון בכבוד : כי
שפחתני בפעלה • במעשי ידי ארנן : מהנדלו
מעשיה • מאד עמקו מהשבתה : איש בער לא ידע •
וכסיל לא יבין את זאת : בפרח רשעים כמו עשב
ויצטובל פעלי און • להשמדם עדי עד : ואתה מרום
לעולם • כי הנה אויביה • כי הנה אויביה יאבדו •
יתפרדו כל פעלי און : ותרים בראם קרני • פלתי בשמן
רענן : ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה
אזני : צדיק בתמר יפרח • בארו בלבנון ישנה : שתולים
בבית • בחצרות אלהינו יפריחו : עוד יגובן בשיבה •
דשנים

בכלי ככל (תילים ע"ח) ככנול : נושע כש' בקחן ישראל כושע כש' כפתח וסימן
ישראל כפתח ונלצו קורין סי' אחר עמידים מקנין : כל עד כפתח חן
באתנחת'

רַשָּׁנִים וְרַעֲנָנִים יְהִיוּ : לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל - צוּרֵי וְלֹא-
עוֹלָתָהּ בּוֹ :

" מֶלֶךְ גִּאוּת לְבִישׁ לְבִישׁ " עוֹתָאֹר - אֶף תִּכּוֹן תִּבְל
בַּל תִּסּוּט : נִכּוֹן כִּסְאָהּ מֵאֵז - מֵעוֹלָם אֲתָהּ : גִּשְׁאוֹ
נְהַרּוֹת " גִּשְׁאוֹ נְהַרּוֹת קוֹרֵם - יִשְׁאוֹ נְהַרּוֹת דְּבָרִים :
מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי-יָם - אֲדִיר בְּכָרוֹם " :
עֲדַתְךָ נֶאֱמַר מְאֹד לְבֵיתְךָ גִּאוּת קֹדֶשׁ - " לְאֹרֶךְ יָמִים :
יְהִי כְבוֹד " לְעוֹלָם - יִשְׁמַח " בְּמַעֲשָׂיו : יְהִי שֵׁם " :
מְבָרֵךְ - מַעֲתָהּ וְעַד עוֹלָם : מִמְּזֻרַח שֶׁמֶשׁ עַד
מְבֹאוֹ - מְהִלֵּל שֵׁם " : רַם עַל פְּלָגִים " - עַל הַשָּׁמַיִם
כְּבוֹדוֹ : " שִׁמְחָה לְעוֹלָם - " זְבִרְךָ לְדוֹר וָדוֹר " :
בְּשָׁמַיִם הִכִּין בְּסֵאוֹ - וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה : יִשְׁמַחוּ
הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ - וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם " מֶלֶךְ : " מֶלֶךְ
" מֶלֶךְ " יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : " מֶלֶךְ עוֹדֵם וָעֶד -
אֲבָרוּ גוֹיִם מֵאֲרִצּוֹ : " הַפִּיר עֵצַת גוֹיִם - הִנֵּיא מַחֲשֵׁבוֹת
עַמִּים

בִּאֲנַחַת וּס"פ זַעַם וַי"ג הַשִּׁימוֹשׁ בְּסִגְלָה : עוֹלָתָהּ הַכְּתִיב בְּלֹא ו' וְהַקְרִי בּוֹי"ו
זֶהוּ כִכְחוֹ הוֹעֵלְתָה קַפְנָה פִּיהָ (אִיּוֹב ה') עֵינַי בָּמָה " : עוֹלָתָהּ בּוֹ אֲתִי
מִרְחִיק וּלְכָךְ הִב' דְּגוּשׁ ' אֲתָהּ הֵא' קְמוּצָה בִּאֲתַמָּח וּס"פ : כֹּלֵהּ הִג' בְּפִתּוֹ
וְהֵא' בָּח"פ עֵינַי מ"ס לְעִיל : זֶהוּ כְבוֹד מְכֹאֵן-עַד תִּהְלֵה לְדוֹד פְּסוּקִים מְלוֹקָטִים
הֵא' (תִּילִים ק"ד) הִב' (שֵׁס קי"ג) הִג' (שֵׁס) הֵה' (קל"ה) הוֹ' (ק"ג)
הוֹ' (ד"ה א' י"ו) - ה' מֶלֶךְ ה' מֶלֶךְ ה' יִמְלֹךְ אִין זֶה פְּסוּק בְּשׁוֹס מִקִּים רַק מִסְפֵּה
יִרְכַבֵּה (רוֹקֵם) וּמ"כ שֶׁאֵע"פ כֵּן ז"ל מֶלֶךְ כּוֹלוֹ קִמָּץ לְפִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן עֵבֶר : הֵא'
(תִּילִים יוֹד) הֵט' (ל"ג) הִי"ד (מִסְלֵי י"ט) הִי"א (תִּילִים ל"ג) הִי"כ (שֵׁס)
הִי"ג (קל"ג) הִי"ד (קל"ה) הֵט"ו (ז"ד) הֵט"ז (ע) הִי"ז (ך) הִי"ח (פ"ד)
הִי"ט

שהרית

עֲנִים : רבות מחשבות כלב איש . ועצת יי היא תקום :
עצת יי לעולם תעמוד . מחשבות לבו לדור ודור : כי
הוא אמר ויהי . הוא צוה ויעמוד : כי בחר יי בניין .
אזה למושב לו : כי יעקב ו בחר לו זה . ישראל
לסגלתו : כי לא יטוש יי עמו . ונחלתו לא יעזוב :
והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו .
ולא יעיר פלחמתו : יי הושיעה . המלך יעננו ביום
קראנו :

אשרי יושבי ביתך . עוד יהללוך פלה : אשרי העם
שבכה לו . אשרי העם שיי אלהיו : תהלה
לדוד ארוממה אלהי המלך . ואברכה שמך לעולם ועד :
בכל יום אברכה . ואהללה שמך לעולם ועד : גדול יי
ומהיל מאד . ולגדלתו אין חקר : דור לדור ישבח
כעשיה . וגבורתך יגידו : הדר כבוד הודיה . ודברי
נפלאותך אשיחה : ועוזו נראתה יאמרו . וגדלתך
אספרנה : זכר רב טובך יביעו . וצדקתך ירננו : חנון
ורחום יי . ארך אפים וגדל חסד : טוב יי לכל . ורחמיו
על כל מעשיו : יודה יי כל מעשיה . והסידיה יברכיכה :
כבוד מלכותך יאמרו . וגבורתך ידברו : להודיע לבני
האדם

הי"ט (קמ"ד) : אלהי הכתיב בו' אלוהי : וגדל במקף והל' בק"ח והכתיב
וגדול בו' : וגדלתך הכתיב בו' ול' נוספות עיף במסורה : זכר בשש נקודות :
יברככה ה' נחה בקריאה .

מלכותו

האדם גבורותיו. וכבוד הדר מלכותו: מלכותך נילכות
 כל-עלמים. וממשלתה בכל-דור ודור: סומך" לכל
 הנפלים. וזוקף לכל-הכפופים: עיני כל אליה ישברו.
 ואתה ניתן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך.
 ומשביע לכל-חי רצון: צדיק" בכל-דרכיו. וחסיד
 בכל-מעשיו: קרוב" לכל-קראיו. לכל אשר יקראהו
 באמת: רצון יראיו יעשה. ואת שועתם ישמע ויושיעם:
 שומר" את כל-אהביו. ואת כל-הרשעים ישמיד:
 תהלת" ידבר-פי. ויברך כל-בשר שם קדשו לעולם
 ועד: ואנחנו נברך יה. מעתה ועד עולם הללויה:
 הללויה הללי נפשי את": אהללה" בחי אומרה
 לאלהי בעודי: אל תבטחו בגריבים. בכך
 אדם שאין לו תשועה: תצא רוחו ישב לאדמתו. ביום
 ההוא אברו עשתנתיו: אשרי שאל יעקב בעזרו.
 שברו על" אלהיו: עשה שמים וארץ את הים ואת
 כל-אשר בם. השמר אמת לעולם: עשה משפט
 לעשוקים

מלכותו הכ' רפי אחר שוא נח עיין בחלק הדקדוק: כל את שאינו במקף בנירי
 כ"ה בכל תנ"ך: את כל אוהביו את בסגל: ואת כל הרשעים בנירי ומי'
 ושמתם את בריתי והייתם לי סגולה (שמות יט) ר"ל אצל שמירה כתיב סגולה
 וק"ל: מן אשרי עד לעולם ועד תרי"ג אותיות, ללמוד שכל האומר תהלה לדוד
 בכל יום כאלו קיים תרי"ג מצות והוא בן עה"ב: (ח") ואנחנו (תלמי קט"ו):
 איך זה מן המזמור רק כדי להסמיך הכלויה לחפירו: לו תשועה ה' רפי אחר
 טפחא כי היא אחר אתנחתא ואינו מטטל ועי' בפתחי שערים: נדחי צא דרכינו
 ה'

שחרית

לעֲשׂוּקִים נָתַן לַחֵם לַרְעֵבִים • "מִתִּיר אִסּוּרִים : "
 פָּקַח עֵינָיִם " זָקַף כַּפּוּפִים • " אָהֵב צְדִיקִים : " שֹׁמֵר
 אֶת גְּרִים יְתוּם וְאֶלְמָנָה יְעוּדָד • וְדַרְךְ רִשְׁעִים יַעֲוֶה :
 יִמְלֶךְ " לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר הִלְלוּ יְהוָה :
 הִלְלוּ יְהוָה כִּי טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ • כִּי נָעִים נֶאֱוָה תְהִלָּה :
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם " • גִּדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֹס :
 הָרוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב • וּמַחֲבֵשׁ לְעֵצְבוֹתָם • מוֹנֶה מִסְפָּר
 לְבוֹכְבִים • לְכֹלֵם שְׁמוֹת יִקְרָא • גִּדּוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרֵב כַּחֲ-
 דִתְבוֹנָתוֹ אֵין מִסְפָּר : מְעוֹרֵד עֲנוּיִם " • מְשַׁפֵּל רִשְׁעִים
 עֲדֵי אָרֶץ : עֲנֵנו ל" בתורה • זְמִירוֹ לְאֱלֹהֵינוּ בְּכִנּוּר :
 הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים • הַמְבִיֵן לְאָרֶץ מִנֵּר הַמְצַמֵּחַ
 הָרִים חֲצִיר : גּוֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה • לְבָנֵי עֶרֶב אֲשֶׁר
 יִקְרָאוּ : לֹא בְּגִבּוֹרַת הַסּוּס יִחְפִּיץ • לֹא בְּשׂוֹקֵי הָאִישׁ
 יִרְצֶה : רוּצֶה " אֶת יְרֵאָיו • אֶת הַמִּיחָלִים לַחֲסֵדוֹ :
 שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֶת " • הִלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן : כִּי חֲזַק
 בְּרִיחֵי שַׁעֲרֶיךָ • בִּרְךְ בְּנֶגֶד בְּקִרְבֶּךָ : הַשֵּׁם גְּבוּלְךָ שְׁלוֹם
 חֵלֶב חֲטָיִם יִשְׁבִיעֶךָ : הַשְׁלַח אִמְרָתוֹ אָרֶץ • עַד מֵהָרָה
 יְרוּיֵן דְּבָרוֹ : הִנְתַּן שְׁלֵג בְּצֶמֶר • כַּפּוּר כְּאֶפֶר יַפּוּר :
 מִשְׁלֵיךְ קָרְחוֹ כְּפִתִים • לְפָנֵי קָרְתוֹ מִיַּעֲמֵד : יִשְׁלַח

דברו

ה' והראוי כדגש למחרון נו"ן פ' הפעל והגבון שיהיה ל' נפעל מארש דחה :
 לתכונתו בלא וי"ו בתחלה וכן לא בשוקי בלא וי"ו • בעבים הכ' בשוא וראה
 בעבים (קהלת י"א) בסגול כ"ס בכל הכ' : שערך ה' קמוצה באתנח' :
 אמרתו ה"א במירק כנע אמרתו (איכה ב') בסגול : קמתו ה"ק קמוצה :

דברו וימסם ישב רוחו יזרו מים : מגיד ידבריו ליעקב
חקיו ומשפטיו לישראל : לא עשה בן לכל-גוי .
ומשפטים בל ידעום הללויה :

הללויה הללו את " מן השמים . הללוהו במרומים :

הללוהו כל-מלאכיו . הללוהו כל-צבאיו :

הללוהו שמש וירח . הללוהו כל-בוכבי אור : הללוהו
שמי השמים . והמים אשר מעל השמים : יהללו את

שם " . כי הוא צוה ונבראו : ויעמידם לעד לעולם .
חקנתן ולא יעבור : הללו את " מן הארץ . תנינים

וכל-תהבות : אש וכרד שלג וקיטור . רוח סערה עשה
דברו : ההרים וכל-גבעות . עץ פרי וכל-ארזים : החיה

וכל-בהמה . רמש וצפור כנף : מלכי ארץ וכל-
לאמים . עדרים וכל-שפטי ארץ : בבחורים וגם בתולת .

וקנים עם גערים : יהללו את שם " כי נשגב שמו
לברו . הודו על ארץ ושמים : וידם קרן לעכו תהלה

לכל-חסידיו לבני ישראל עם קרבו הללויה :

הללויה שירו ל" שיר חדש . תהלתו בקהל חסידים .
ישמח ישראל בעשיו . בני ציון גילו במלכם :

יהללו שמו במחול . בתף וכנור יזמרו לו : כי רוצה " .
בעמו

מן השמים פת' באתגח' ע"פ מסורה ואינך בקמץ כזונהגם : חק בקמץ והח'
נק"ה : ע"ש ה"ט בקמץ לפי שרוח לפעמים משמש ב"ל נקבה : הוהו כל'
נחולס : בעושוין כא בריכווי ליחיד לתפארת הלשון ועו"ש גבי קוניהס :

ח

יעלא

שחרית

בְּעֵינוּ . יִפְאֵר עֲנוּיִם בְּיִשׁוּעָה : יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכִבּוֹד .
יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכַּבֹּתָם . רוּמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם . וְחָרַב
פִּיפּוֹת בָּיָדָם : לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם תּוֹכַחֹת בְּלֵאמִים ;
לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם בְּזֻקִים . וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בָרוּל :
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הָרַר הוּא לְכָל חֲסִידָיו
הִלְלוּ יְהוָה :

הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ . הִלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֻזּוֹ :
הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו . הִלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ :
הִלְלוּהוּ בְּתִמְקַע שׁוֹפָר . הִלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּכְנֹר : הִלְלוּהוּ
בְּתוֹף וּמְחֹל . הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֵגֶב : הִלְלוּהוּ בְּצִלְצֵלִי
שְׁמַע . הִלְלוּהוּ בְּצִלְצֵלֵי תְרוּעָה : כָּל הַנְּשֻׁמָּה תִהְלַל
יְהוָה הִלְלוּ יְהוָה : כִּי הוּא יְהוָה :

ברוך

יעלו הע' בשוא פשט לכד ; פופיות ככפל הפ' וכן בעל קיסיות (יסעי מ"א) ;
בגבורותיו הב' ראשונה רפוי' כ"ה כסי' וכן ה"ב בצלצלי שמע ; כרוז גדלו ככ"ל
ככ' . וכת' ע"כ נדפס כרוז ככ' וטעות הוא בידו . ועל כיוצא בזה כת' מר"ע
בתורה כי לא דבר רק הוא ואם רק ר"ל שקשה לך חיוו קושי מכס ר"ל יתלה
בחסרון הידיעה . וכאה מ"ש האב"ע . ו"ל כרוז גדלו הטעם הללוהו הרבה
כגדולתו שהיא רבה . וגם דס"י מפרש בגמ' דמגילה דף י"ח על ויהי שאמרו אסור
לספר בשמחו של מקום בקביעות הברכות עובח מזה שלא בקביעות הברכות
מחוייבים אנחנו להודות ולהלל ולספר בשמחו עד מקו' שעין שכלינו מגעת כח"ס
נועם זנירו' ישראל ברוח הקודש אירו' הדב' ואין שייך כאן סיימת כולה שבחא דמרא ;
וכת' מהדורא בתרא הדפיס כרוז ועשה כ"ל ברוז חלילה לגרור חבתרי' וכל
הס' המדויקי' הוא למ"ש : גדלוהו' בשורק תמורת קמץ חטף שהראוי
גדלו' : שמע הש' קיווצ' באתנח' : כל הנשמה הכ' בחולס ;

ברוך

ברוך " לעולם אמן ואמן : ברוך " מציון שכן
 ירושלים הללו יה: ברוך " אלהים אלהי ישראל.
 עשה נפלאות לברו : וברוך שם כבודו לעולם וימרא
 כבודו את כל הארץ אמן ואמן :

ויברך דוד את " לעיני כל הקהל ויאמר דוד :
 ברוך אתה " אלהי ישראל אבנו : מעולם
 ועד עולם : לה " הגדלה והגבורה והתפארת והנצח
 והתוד: כי כל בשמים ובארץ לה " הממלכה והמתנשא
 לכל ולראש : והעושר והכבוד מלפניה . ואתה מושל
 בכל : ובידה כח וגבורה . ובידה לגדל ולחזק לכל :
 ועתה אלהינו מורים אנחנו לך . ומהללים לשם
 תפארתה : אתה הוא " לברכה . אתה עשית את השמים
 שמי השמים וכל צבאם : הארץ וכל אשר עליה .
 הימים וכל אשר בהם : ואתה מחיה את כלם . וצבא
 השמים לה משתחוים : אתה הוא " האלהים . אשר
 בחרת באברהם . והוצאתו מאור בשורים . ושמת שמו
 אברהם : וטצאת את לבבו נאמן לפניך : וזרות עמו
 הברית . לתת את ארץ הבנעני החתי האמורי והפרזי

והיבוס

ברוך (תילי פ"ט) ברוך ה' נוצין (קל"ה) ברוך ה' (ע"ב) ונס הפ' הכ' טס:
 עשה ה"ש כנרי: ויברך (ד"ה א' כ"ט) ובר' כסגול: כל לנת תמיד כסגול כה
 מן ד' כנרי וזה א' מהם ובר' כסגול וכן לנת כנחיס (ישעי ג'ד): אתה
 הוא ה' לכדך (כחמו"ט) עד כמים עוים ו אתה עשית הכתיב בלא ה' : כסמי
 כסמים בלא וי"ו בתחלה: עתה ה' כסגול וכקנת ספרי כנרי עלית"ס ככרכה

שחרית

והיבוס וְהַגְרָגְשִׁי לַתֵּת לִזְרְעוֹ : וְתַקַּם אֶת דְּבָרְךָ • כִּי
צָדִיק אַתָּה : וְתִרְאֵה אֶת עֵינֵי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם • וְאֶת
זִעְקוֹתָם שְׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף : וְתַתֵּן אֶת־תּוֹמַפְתִּים בְּפִרְעָה
וּבְכָל־עַבְדָּיו • וּבְכָל־עַם אֲרָצוֹ : כִּי יִדְעַת כִּי הִזִּידוּ
עֲלֵיהֶם • וְתַעַשׂ לָהֶם שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה : וְהָיִים בְּקַעַת לַפְּנֵיהֶם
וַיַּעֲבֵרוּ בַתּוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה : וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ
בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עֲזוּיִם :

וַיִּשַׁע יי בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּרְאֵה
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שַׁפַּת הַיָּם : וַיִּרְאֵה
יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי בְּמִצְרַיִם וַיִּרְאֵה
הָעָם אֶת־יי • וַיֵּאֱמִינוּ בֵּי וּבַמֶּשֶׁה עַבְדּוֹ :

אִזּוֹ יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵי
וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר : אֲשִׁירָה לֵי כִּי־גָאָה גָאָה סוּם
וּרְכַבּוּ רַמָּה בַיָּם : עֲזוּ וְזָמַרְתָּ יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלַי
וְאֲנִי הוּא אֱלֹהֵי אָבִי וְאֶרְמְנֶהוּ : יי אִישׁ מִלְחָמָה יי שְׁמוֹ :
מִרְכַּבַּת פִּרְעָה וַחֲזִילוֹ יִרְהַב בַּיָּם וּמִבַּחַר שְׁלֹשׁוֹ שִׁבְעוּ בַיָּם
סוּף : תַּהֲמַת יִכְסִּימוּ יַרְדּוֹ בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן : יְמִינָהּ

שְׂכִי"ח : זַעֲקַתְּ כ"ל כו' וְלֹא כו' : בְּמִצּוֹלוֹת הַג' כְּחֹלֶס וּכְסִיחוֹן בְּמִלְאֲפוֹס
בְּמִצּוֹלוֹת ים (מִיכָה ז') כִּי גָאָה הַג' רַפּוּי' כַּדִּין אַחַר ת"ג • וְהַשְׂכִּי גָאָה הַג' דְּנוֹש'
שֶׁלֹא כְּמַכְהוּ כִּי מוֹעֵטִים יִגְאָו וְהַכֹּלֵל וְנִימְכִי' בְּמַסּוֹר' : וְשִׁמְעֵתִי מִמִּדְקָדְקִי
עֲבִיר' סְקוֹרְאִי הַג' הַרְעוּי' כְּמוֹ ח' וְאִין לֹא שֶׁחַר רַק הַרְאֵשׁוּנָה יִקְרָא בְּרַפְיוֹן וְהַשְׂכִּי
יִדְגֵשׁ בְּחֻזְקָה וְכֵן כַּדִּין כַּד' זַט' דַּג' וְרַפּוּי' וְדוּמִיָּהֶם : עֲזוּ הַע' בְּק"ח : וְזָמַרְתָּ
הַר' קִמּוֹנ' וְכֹא בַת' שֶׁלֹא בְּמִיכָלוֹת וְעִי' בְּרַש"י וְכַמ"י • יִכְסִּימוּ הַמ' בְּמִלְאֲפוֹס

תמורת

יי נאדרי בכח ימינה יי תרעין אויב : וברוב גאונה
 תהרס קמיה תשלח חרנה יאכלנו בקש : וברוח אפיה
 גערמו מים גזבו כמו נד נזלים קפאו תהמת בלבבים :
 אמר אויב אררף אשיג אחלק שלל תמלאמו גפשי אריק
 חרבי תורישמו ירי : נשפת ברוחה בפמו יס צללו
 בעופרת במים אדירים : מי כמכה באלם יי מי כמכה
 נאדר בקדש - נורא תהלת עשה פלא : נטית ימינה
 תבלעמו ארץ : נחית בחסרה עם זון גאלת נהלת בעזה
 אל גוה קדשה : שמעו עמים ירגזון חיל אחו ישיבי
 פלשת : אז נבהלו אלופי ארום אילי מואב יאחזמו רעד
 נמנו כל ישיבי כנען : תפל עליהם אימתה ופחד בגדל
 זרועה ידמו באבן עדי יעבר עמה יי עדי יעבר עם זוקנית
 תביאמו ותטעמו בהר נחלתה כמון לשבתה פעלת יי
 מקדש

תמורת חולם : נאדרי הי' גום' או תחסר ת' הנקב' והראוי נאדריית : כקש פתח
 באתנח' : כעופר בקנת ס' הכ' בפתח וכ"כ בא' תבס"מ בקמץ כדינו לפני ע' .
 בלב יס ה"ל כסגול מפני המקף : במים הטעם יופסיק ומלת אדירים קאי למטה
 ר"ל המזרים שנקראי' אדירים וק"ל : כמכה הכתי' בה' הנח' והראשון הכ' רפוי'
 כדינו אחר ת"ג אבל מי כמכה השני הכ' דגושה בלא מנטל ואפשר שאם הי'ה
 דפי נרא' כאומר חלילה ה' מיכה על פסל מיכה שעבר בים : (ובתלים לה)
 כל עצמותי תאמרה ה' מי כמוכה ושם הכ' רפוי' ואפשר משום שלא נאמר על
 הים כ"כ הט"ז . ושרי לי מרא שגעלס' ממנו המס' (דכיאל ה) וז"ל י"ח דגושה'
 אחר יהו"א בלי מנטל . מי כמון נאדר . כל עצמותי תאמרה ה' מי כמוכה :
 ולפ"ז באמת ז"ל שם דגוש : כאבן הכ' דגוש' ואפשר שלא יבא מאלה כאומר
 ידמוך חכן . והמדקדקי' תשבוש לורי' . כמו כן עם זו גאלת הג' דגושה אחר ת"ג
 וכולם

שחרית

מקדש ארני כוננו ידיך : " ימלך לעלם ועד : " ימלך לעלם ועד : כי לוי המלוכה ומושל בגוים : ועלו כושיעים בהר ציון לשפט ארץ חר עשו והיתה לוי המלוכה : והיה " למלך על כל הארץ . ביום ההוא יהיה " אחד ושמו אחד : (ובתורתך פתוב לאמר שמע ישראל " אלהינו " אחד) :

פאשר טפוא לורגל כפי המון עם שאומרים שמע ישראל הדפסתי ג"כ אכל קנת עמי הארץ אומרים ג"כ בטכ"לנו זה כוולאי אינו לכוון :

ישתבח שמה לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לה נארת " אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושכחה הליל וזמרה עז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם ברוך אמת " אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות בבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים :

ברכו

ובלם נימני במסורה : כי לך תילי "ך"ב : ועלו (עובדי א') : והי' (זכרי ל') זכנתם תפלו כדקם ובתורתך כ' שמע ישראל וגו' . אכן כס"י אינו וכפל טעמו תמה שאומרי' כן במוסף של ר"ה : י"ג שבחים עד תי' ומלכות : ושכחה כ"ה כס"י וכ"כ המסורה ר' שלמה גבירול בשיר שבחה ב' : שהיא ג"ע יתד וכ' תנועות ואף שתמה עליו המדקדק הגדול מה"ה שבתי סופר ורכוני שי"ל שבחה יש למסוך על המסורה הכלל שהי' בק בחכמת השיר והדקדוק וכ"ה . ככל הם' ומה שהביא ראימן (שבחה ע"ש שם נכאן י"ל שבחה ע"ו רוחה ודוק : יוצר אור) (ישע' מ"ה

שחרית

כ

ברכו את יי המבורך: קבל יתכרך וישתבח ויהמאר ויהרום
 ויתנשא שמו של מלך מלכו
 ברוך יי המבורך לעולם ועד
 ברוך אתה יי אלהינו מלך
 העולם יוצר אור
 ובורא חשך עשה שלום
 ובורא את הכל:

המאיר לארץ ולדרים עליה
 ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית:
 מה רבו מעשיך כלם בחכמה עשית מלאה הארץ
 קנינה: הילך המרום לבדו מאז המשבח והמפואר
 והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים
 רחם עלינו ארון עזנו צור משגבנו מגן ישענו
 משגב בעדנו: אל ברוך גדול דעה הכין ופעל זהרי
 חמה טוב יצר בבור לשמו מאורות נתן סביבות עזו
 פנות צבאו קדושים רוממי שדי תמיד מספרים
 נבד אל וקדשתו: התברך יי אלהינו על שבח מעשה
 דיך ועל מאורי אור שעשית בפארך סלה: התברך
 צורנו מלכנו וגאלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד
 מלכנו יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים
 ברום

ויתקנו לומר ובורא את הכל: מטגב כנן קמנה כ"ה
 נכל הם שלפנינו וכבחו נואמ' נ עיקר ח מאמע ט"ל בפת וכן במחקה
 אהרס ועי' אזה בחלק הדקדוק: וזה"ל הו' בקמ' והו' בק' ח בני אהר' ו' ח

בְּמַצֵּי כָּל יְשֵׁבֵי סָמֶעַן : תִּפְּלֵן עֲלֵיהֶם אִימְתָהּ וְתִתֵּן בְּגָלְלָהּ
וּרְעָהּ דִּמְיוֹ בָּאֵבֶן עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ יְיָ עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ אִקְרָנוּתָהּ
תִּכְרָמוּ וְתִפְּעֵמוּ בְּיַד נַחֲלָתָהּ סָבֶן לְשִׁבְתָּהּ עָעֵלָהּ יְיָ
סָקָרְשׁ אֱלֹהֵי סָנֵבְךָ יִהְיֶה : יְיָ יִסְלָךְ לְעֵלִים וְעַד : יְיָ יִסְלָךְ
לְעֵלִים וְעַד : כִּי לִי הַפְּלוּסָהּ וּמוֹשֵׁל בְּצַוִּים : וְעַל
בְּנֵי עֵלִים שִׁיר צִוֶּן לְשֵׁשׁ אֶרֶץ חַד עֵשָׂן וְחַתְרָה לִי
הַפְּלוּסָהּ : וְחַתְרָה לִי לְמִלָּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ : בְּכֹס הַחַמָּה
יִדְבַּח יְיָ אֹהֶר וְשִׁמוֹ אֹהֶר :

יְשֵׁבֵי סָמֶעַן שִׁמְךָ לַעַד מִלִּפְנֵי הָאֵל הַפְּלֵךְ הַגִּדּוּל
וְהַקְדּוּשׁ בַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לָךְ נָתְנָה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְהַלְלוּ אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבוּחָתָהּ תֵּלֵל חֲסִדְהָ עֵן
וּמְסֻלָּהּ נָצַח צָלַח גְּבוּרָתָהּ תִּהְלַח וְהַפְּאֶרֶת קִדְשָׁהּ
וּמִלֵּכֵת פְּרִכּוֹת וְהַלְלוּ אֹתָהּ מִשְׁמַחַת וְעַד עוֹלָם : פְּרוּךְ אֱתָהּ
יְיָ אֵל מִלָּךְ צִוֶּן בְּהַשְׁבָּתָהּ אֵל וְהַלְלוּ אֹתָהּ אֲרוֹן הַעֲבֹלָאָת
הַבוֹרֵךְ בְּשִׁירֵי וּמִרְתַּת מִלָּךְ אֵל יְיָ הָעוֹלָמִים : יְיָ קָדֵשׁ
כְּרֹם

כִּלְכָּן סָבֶן דְּעַל וְאִכְזָר אֵלֵינוּ נְרָא' כַּאֲמֹר יִדְמוֹךְ אֲנִי - וְהַחֲדַקְדִּק' שְׁמֵנוּ
לֹדִי - כְּמוֹכֵן צֵם אֲנִי לָכֵן דְּעַל-אֲדֹר תִּגְוָלֶם כִּימֵנִי בְּחַסְדְּהָ : כִּי לֵב'
תֵּלֵן יְיָ וְלֵבִי (שִׁבְרֵי אֵ) : וְהֵי (וְהֵי יְיָ) - וְנַקְרָת מִתְּסִי' נְדַעִם וּכְמוֹרָמֶן
בְּאַעִי יִשְׂרָאֵל וְעִי - אֲבֹן כִּסֵּי אִינוּ וּכְבִל סְעוּ עִתִּה אֲזַמְרֵי' כֵן כְּמוֹסָף אֵלֵינוּ
וְשִׁבְתָּהּ כִּי בְּכֹס' וְכֹס' כִּי אֲזַמְרֵר' דְּשָׁמַח גְּבוּרָתָהּ בְּהִבֵּי אֵלֵינוּ עִי
יְיָ וְכֹס' מְבֹרָךְ וְלֹאף אֲמַתָּה עֲלֵי וְהַחֲדַקְדִּיק כְּנָדַל תִּהְיֶה עָבְרֵי מַפְרַד וְנִטְוָה יְיָ
שְׂבִיחָה לָכֵן עַל הַחֲמִידֵי הַכֹּס' דְּעַל' כִּי בְּחַסְדְּהָ הַסִּיר וְהַחֲדַקְדּוֹק וְכִי כֵל
הֵם נִקְרָא עִתִּי רִלִי' מִן וְשִׁבְתָּהּ עִי' אֵם וְכֵן לְשִׁבְתָּהּ עִי' מְרֻשְׁתֵּי וְנָדָן
יוֹנֵג

יתברך וישתבח ויהפאז ויתרוסם
 ויתועבה שמו של סל
 סלמי ומלכים הקדוש ברוך הוא
 שרמו ואעוף ודגא אחרון וסכל עדין
 אין אלהים סלוי לרוב בשרבות
 ביה עמי ותלוז לפניו נשמו סלויסם
 על כל ברכה ותרגזה : ברוך שם
 כבוד מלכותו לעולם ועד ויהי שם
 " סבורך ספתה ועד עולם :

פרים את יי המבורך : קבל
 ברוך יי המבורך לעולם ועד
 ברוך אתה יי אלהינו סלוי
 העולם יוצר אור
 ובורא חשך עשה שלום
 ובורא את הצל :
 הפאור לארץ ולדורים עליה
 ברחמים ובסודם סתורש

בכל יום תמיד מעשה בראשית : מה רוב מעשיך יי
 כלם בחכמה עשית מלאכה וישך קנינה : המלך
 הטרופס לברו פתו חמטבת והספיר וחסתנשא שימות
 שלם : אלהי עולם ברחמים הרבים רחם עלינו ארון
 עמי צור סטנפני סתן ישעני סטנב בערני : אל ברוך
 גדול ויעה חכמ ופעל ודרי חסה סלוב יצר כבוד לסמו
 סאחורו נתן סכמות עזו פנית צבאו קדושים רוממי
 טלוי תמיד סספדים כבוד אל וקדשות : התברך יי
 אלהינו על שנה מעשה ידך ועל סאורי אור שעשית
 וסאור סלרה : התברך צורני מלכני ונאלני בורא
 קדושים ושתבח שמך לעד מלכני : יוצר סטרותים
 ואסור סטרותיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים

ביראה
 דבר אור (ישי' מ"ה) ותקנו לומר וסרס את הכל : סאגנה קטובה כ"ה נכל
 הס' סלפנינו וכנסור סחם ג' עיקר ס' סמסע סג' גכס' וכן ס' כמק' סנרססע'
 סס כמק' סדקרו : ויהי סו' בקס' ויהי סק' סכס' סדל' ויק' ווקרי ססול' ותין
 סכון

שיחרית

ברום עולם • ומשמיעים ביראה יחד בקול • דברי
 אלהים חיים ומלך עולם : כלם אהובים • כלם ברורים •
 כלם גבורים • וכלם עושים באימה וביראה רצון קוניהם :
 וכלם פותחים את פיהם • בקדשה ובטהרה בשירה
 ובזמרה ומברכים ומשבחים : ומפארים ומעריצים
 ומקדישים וממליכים : את שם האל המלך הגדול
 הגבור והנורא קדוש הוא : וכלם מקבלים עליהם
 עול מלכות שמים זה מזה • ונותנים רשות זה לזה :
 להקדיש ליוצרים בנחת רוח • בשפה ברורה ובנעימה
 קדשה כלם כאחד עונים • ואמרים ביראה :
 קדוש קדוש קדוש "צבאות מלא כל הארץ כבודו :
 והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים לעמית
 שרפים • לעמיתם • משבחים ואומרים :
 ברנה כבוד " ממקומנו : לאל

זוהרי בחול' ואין כנון : ומלך עולם בו' בתחלה וי"א בלא ו' וכ"כ בעט"ו והנכון
 לומר כת"ש ופ"ה (ירמי' י') : קוניהם כ"ה בס"י וי"א קונס ואפשר שבא כל'
 רבים לתפארת כמו אלקי קדושי' (הושע כ"ד) כן דרך המקראות לכנות שם
 רבים לכל דבר שהוא גדול במעלה ויש לו כוחות הרבה כמו אדוני' קשה • ליל'
 שוורים (שמות יב) וכן שמו ית' נקרא אלהים לומר שהוא בעל הכוחות בכללם
 כי לולא זה הו' ראוי לקראתו אלוה ולא אלהים ואל תתמה מ"ש בברכת לבנה
 קונס כי כן דרך המסדרי תפלות לסדר כ"כ לשונות : ובטתהרה הט' בקמן
 ובה' בק"ח כמו דנוי טהרה (ויקרא י"ב) ומשמר' הטהר' (נחמני' י"ב)
 ועי' ת"ש הרה"ק בשרש טהר : ומברכים כ"ה בס"י במ' בסופ' ובא"ח כת' שיש
 להפסיק בין וממליכים ובין את שם : קדשה י"א ובנעימה קדושה בחולם
 יש קורין אלמטה ובשורק קדשה כלם כא' עונים וכ"ה בס"י ועי' ברש"י (ישעיו') :
 לאל

לאל ברוך גְעִימֹת יִתְּנוּ לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם : זְמִירוֹת
 יֹאמְרוּ וְתִשְׁבַּחֲוֹרֵת יִשְׁמְעוּ כִּי הוּא לְבָדוּ פוֹעֵר
 בּוֹרוֹת עוֹשֵׂה חֲדָשׁוֹת בְּעַל מַלְחָמוֹת : זֹרֵעַ צְדָקוֹת •
 מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת • בּוֹרֵא רְפוּאוֹת • נוֹרָא תְהִלּוֹת • אֲדוֹן
 הַנִּפְלְאוֹת • הַמְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מֵעַשָׂה
 בְּרָאשִׁית : בְּאִמּוֹר לַעֲשֵׂה אֲוָרִים גְּדוּלִים כִּי לְעוֹלָם
 חֲסִדוֹ : יֹאדָר חֲדָשׁ עַל צִיּוֹן תְּאִיר וְנִזְכָּה כְּלָנוּ מִהֲרָרָה
 לְאוֹרוֹ • בְּרוּךְ אַתָּה יי יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת :

אֲהַבָּה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ • חֲמֵלָה גְּדוּלָה וַיִּתְּרָה
 חֲמֵלָת עֲלֵינוּ : אָבִינוּ מִלְּבָנוּ • בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ
 שִׁבְטֵנוּ בָּהּ וְתִלְמֵדָם חֲקֵי חַיִּים בֵּין תַּחֲנִּנוּ וְתִלְמִדְנוּ •
 אָבִינוּ אָב הַרְחֵמֵן הַמְּרַחֵם רַחֵם עֲלֵינוּ • וְתֵן בְּלִבְנוּ לְהִבִּין
 וְלִהְשָׁבִיל וְלִשְׁמוֹעַ לְלִמּוּד וְלִלְמַד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיָם
 אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה : וְהֵאֲרַע נֵינּוּ
 בְּתוֹרָתְךָ • וְרַבֵּן לִבְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וַיִּחַד לְבַבֵּנוּ לְאַהֲבָה
 וְלִירְאָה שְׂמֵךְ וְלֹא נְבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד : כִּי בִשְׁם קִדְשֶׁךָ
 הִגְדַּל וְהִנּוֹרָא בְּשַׁחֲנוּ • נְגִילָה וְנִשְׂמַחֵחַ בִּישׁוּעָתְךָ :

והביאנו

לאל ברוך בכתב איתא ש"ל בקמץ הל' של לאל' ושל למלך אכל' בס' מדעיקס
 שניה' בשוא מפני שהן סמוכין לתי' שלא תהיה וק"ל : אצנס בג' מזה"ה אחר
 שהכון לאל' ה"ל בקמץ מפני הא' שלא חבין אינו מקבל דגוש אך ה"ל של למוך ג"ל
 בפתח כי הו' מקבל וכן הדפסתי בפראג בשנת תסכ"ג וכן מנאיתי בת' גשן גושן :
 בעל מלחמות נריך להתי' ה"ע שלא יסא נדונה כל שהוא מל' אין ח"ג : לעשה
 (תוליס פ"ו) : מהרה כנ"ל בלא כ' בתחלה :

ועליו

שחרית

כשאומר והביאנו לשלום יקח ב' צינית השיואלית בידו ואלו"כ הימנית ויניחם ציד
השמאלית בין קמיצה לזרת וישים אותם כנגד לבו . וכשאומר וראיתם אותו
ינשקם וכשמגיע בין לעד קיימת ובין לעד ולעולמי וכו' אז יפורס . והאר"י ז"ל
כתן סי' ולקדקד נויר אחיו ר"ל ב"פ לעד גי' קדקד וזהו נויר ל' עיזר כמו ויזר
על פני המים (שמות לב) אחיו היינו הצינית שהם כאחים וריעים זה לזה וק"ל

והביאנו לשלום ומארבע בנפות הארץ ותוליכנו קוממיות
לארצנו : כי אל פועל ישועות אתה ובנו בחרת מכל
עם ולשון וקרבנתנו לשמה הגדול סלה באמת . להודות
לה ול'חרה באהבה . ברוך אתה יי הבורח בעמו ישראל
באהבה : יסוד אומר אל מלך נאמן :

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד : ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד : ואהבת את יי אלהיה
בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך : והיו הדברים
האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך : ושננתם
לבנה ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשבתך ובקומך : וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת
בין

ותליכנו קוממיות עש"ה ואוליך אתכם קוממיות (ויקרא כ"ז) והי' במלאפס :
שמע ישראל עד סוף פר' הראשון (דברי ו') אך ברוך שם כ"מלו אין זה פ' רק גמ'
בכל לבבך כתב הרד"ק והביאו הב"י מה שארז"ל שצריך ליתן ריוח בין
הדברים כגון בכל לבבך על לבבך ודומי' לא אמרו להפסיק שלא לתת מקף
בין שני התיבות אלא אע"פ שיקראנה במקף יתן ריוח והבדל בלשון שידמה כשני
למד"ן כי תי' בכל נקוד קימן חטף מפני המקף ואם יקראנה בלא מקף ז"ל במולם
וזה לא אמרו רז"ל להתליף התנועות שכתנו וסיכי עכ"ל : בביתך הב' דגושה
אחרת ג' כדין אותיות בגדכפת מנוכח א' : וקשרתם שכת' ראשונה הת' בר'
לפי

בין עיניך : וכתבתם על-מזוזות ביתך ובשעריך :
 והיה אם-שמעת שמעו אל-מצותי אשר אנכי מצויה
 אתכם היום, לאהבה אתי אלהיכם ולעבדו בכל-
 לבבכם ובכל-נפשכם : ונתתי מטר-ארצכם בעתו
 יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירוש ויצהרה : ונתתי
 עשב, בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת : השמרו לכם
 פן יפתה לבבכם וסרתם ועברתם, אלהים, אחרים
 והשתחוייתם להם : וחרה אפי-בכם ועצר את-השמים
 ולא-יהיה מטר והאדמה לאתתן את-כולה ואבדתם
 מהרה מעל-הארץ הטבה אשר נתן לכם : ושמרתם
 את-דברי אלה על-לבבכם ועל-נפשכם וקשרתם
 אתם לאות על-ידיכם והיו לטוטפת בין עיניכם : ולמדתם
 אתם, את-בניכם לדבר בם בשבתה בביתה ובלכתה
 בדרך ובשכבה ובקומה : וכתבתם על-מזוזות ביתך
 ובשעריך :

למען ירבו מיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע
 לאבותיכם לתת להם כימי השמים על-הארץ :
 ואמר אל-משה לאמר : דבר אל-בני ישראל
 ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על-כנפי

בגדיהם

ג' סודכר ליחיד ופ' סני' מדכר לרביס בת' בסגול וק"ל : והי' (טס י"א)
 סנעת הטעס תחת הכ' לכן היא קמונה בס"פ : ואכדתס מהרה סבתורה
 טעס כרביעי (וכיהוסע ד"ב) כוקן וסי' הרב יוסט ומסרתו עומד מלונה
 ויאמר (כמדכר ט"ו) :

עֲהָרִית

בְּגִרְיָהֶם לְדָרְתָם וּנְתַנּוּ עַל־צִיצַת הַכֹּהֵן וְפָתַל הַכֹּהֵל :
 וְהָיָה לָכֶם לְצִיצַת וּרְאִיתֶם אֶת־וּזְכַרְתֶּם וְאֶת־כָּל־מִצְוֹת
 " וַעֲשִׂיתֶם יְאֵתֶם וְלֹא־תִתּוּרוּ אֶחָדִי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי־עֵינֵיכֶם
 אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם : לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם
 אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם : אֲנִי "

אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹהִיּוֹת
 לָבֶם לֵאלֹהִים • אֲנִי " אֱלֹהֵיכֶם :
 אֱמֶת וַיִּצִיב וַנִּכּוֹן וְקִיָּם וַיֵּשֶׁר וַנְּאֱמֵן וְאֶהוּב וְחָבִיב
 וְנֶחֱמַד וְנֶעֱמִים וְנִרְאָ וְאֶהִיָּה : וּמִתְקַן וּמְקַבֵּל
 וְטוֹב וַיִּפֶּה הַדָּבָר דְּהָא עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד : אֱמֶת אֱלֹהֵי
 עוֹלָם מִלְּכַנּוּ צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ : לְדֶרֶךְ נִדְוֹר הוּא קִיָּוִי
 וַיִּשְׁמוּ קִיָּם וְכִסְאוֹ נִכּוֹן וּמַלְכוּתוֹ וַאֲמוּנָתוֹ לְעַד קִיָּמָת :
 וְדִבְרֵי חַיִּים וְקִיָּמִים נְאֻמִּים וְנֶחֱמָרִים לְעַד וְלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעַלֵינוּ עַל בְּנֵינוּ וְעַל דוֹרוֹתֵינוּ וְעַל
 כָּל־דוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ • עַל הָרֵאשׁוֹנִים וְעַל
 הָאֲחֵרוֹנִים דְּבַר טוֹב וְקִיָּם לְעוֹלָם וָעֶד : אֱמֶת וַאֲמוּנָה
 חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר : אֱמֶת שְׂאֵתָה הוּא " אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ • מִלְּכַנּוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֲלֵ אֲבוֹתֵינוּ

יוצֵרֵנוּ

תזכרה צריך להתיו' הז' ללא לישתמע תסקרו או תשכרו והוי כעבדים המשמשין
 את הרכ' ע"ז לקבל פרס : כ"ה בכל הפוסקים הרמב"ם והראש"ד הוכיח
 גם זי"ן דזוכרתם • והרד"ק כתב למלך בין תזכרו שצריך להתיו מפני דגש
 הכף אבל זי"ן דזוכרתם שאחרע רפיא"כ להתיו אכ"כ הרב בעל ש"י ומקיים וזי"ן
 המפרש במבוא ומאריך • הס"ג יצאו יאריך : חסם הס' קמוצה והי' ללא

יִצְרָנוּ צוֹר יִשׁוּעֵתֵינוּ פוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֵהּ אֵין
אֱלֹהִים זולתָּה :

עֲזֹרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבֵנֵיהֶם
אֲחֵרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר : בְּרוּם עוֹלָם כּוֹשֶׁבֶה

וּמִשְׁפָּטֶיהָ וְזִדְקָתָהּ עַד אֲפָסֵי אֶרֶץ : אֲשֶׁר־אִישׁ יִשְׁשַׁמַּע
לְמִצְוֹתֶיהָ וְתוֹרָתָהּ וְדַבָּרָהּ יִשִּׂים עַל לְבוֹ : אֲמַת אַתָּה

הוּא אֲדוֹן לְעַמָּה וּמֶלֶךְ גְּבוּר לְרִיב רִיבִים : אֲמַת אַתָּה
הוּא רֵאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמַבְלַעְדִּיהָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ

גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ מִמִּצְרִים גּוֹאֲלֵנוּ " אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים
פּוֹדֵתֵנוּ : כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגַתָּ וּבְכוֹרָהּ גָּאֵלְתָּ וַיִּם סוּף

בְּקַעַת וַיִּדְרִים טַבַּעַת וַיִּדְרִים הַעֲבַרְתָּ וַיִּכְסּוּ מִים צָרִיהֶם
אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתַר : עַל זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוֹבִים וְרוֹמְמוּ

אֵל וְנַתְּנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת בְּרִכּוֹת
וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם : דָּם וְנֶשֶׂא גְדוֹל וְנוֹרָא

מִשְׁפִּיל גָּאִים וּמַגְבִּיחַ שְׁפָלִים וּמוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֵה
עַנּוּיִם וְעוֹזֵר דָּלִים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בַּעַת שׁוֹעֵם אֱלֹיו :

תְּהַלְלוֹת לְאֵל עֲלִיּוֹן בְּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלָם :

מִי כַמְכָה בָּאֱלִים " מִי כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקוֹדֶשׁ נוֹרָא
תְּהַלְלוֹת :

דגש כ"ה כס"מ וכ"כ הרד"ק במכילאי : שאתה ה'ש' קמוז' כמו שאתה מדבר (סופטים
(ו) : ויכסו פ"ה (תיליס ק"ו) : גוטר הת' קמוצה כס"פ : ורוממו אל כל"ל
ולא לאל : ווי כמוכה (שמות ט"ו) :

שחרית

תהלות עושה פרא :

שירה חדשה שבחו גאולים לשמה . על שפת הים
יחד כלם הודו והמליכו ואמרו : "ימלך לעלם ועד :
צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופרה כנאמה יהודה
וישראל : גואלינו " צבאות שמו קדוש ישראל :

ברוך אתה " גאל ישראל :

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך :
ברוך אתה " אלהינו ואלהי אבותינו . אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב . האל הגדול הגבור
והנורא . אל עליון . גומל חסדים טובים . וקנה
הכל . וזכר חסדי אבות . ומביא גואל לבני בניהם .

למען שמו באהבה : בעשרת ימי קסונה אומרים זכרו

מלך עויר ומושיע ומגן זכרנו לחיים מלך חפץ
ברוך אתה " מגן בחיים וכתבנו בספר
אברהם : החיים למענה אלהים חיים :

אתה

ה' יטלוק (טס) : גואלנו פ"ה (ישעי' ס"ז) ומ"כ טיש לאומרו כי ה' פעוים ישרא
כתיב כאן כנגד ה"פ ישראלטו' בפ' בהעלותך בפסוק א' כנגד ה' תומשי תורה ו
אדני שפתי (תוליס כ"א) וקנה הנ' צרי במיכות כווקנה שמים וארץ
(בראשית י"ד) וי"א קונה בלא וי"ו בתחלה גי' קס"א אכן בכל הסי' הוא בוי"ו
וחסד וי"ו אחר הק' ואין לששט הס' : זכרנו הז' בקוץ חחק וכן בכל של וכתבנו
כ"ה בציווי תבנין הקל : לחיים ה"ל בשוא (טור) ואף שמרש"ס האריך בהשגות
וראיות שי"ל בפתח אין לשונות מני"ש הפוסקים הראשונים והאחרונים כ"ח ומט"ע
מ"א ועי' מ"ש בברכת על הנדיקים ודוק : לא יאמר לחיים טובים עד וכתוב
לחיים

שחרית כד

אתה גבור לעלה ארצי - כהיה כתים אתה - רב להושיע : ^{במורף} משיב הרוח ומוריד הגשם :

מבלכל חיים בחסד - מחיה כתים ברחמים הגבים - סומך נופלים - ורופא חולים - ומתיר אסורים - ומקים אמונתו לישיני עפר - מי כמוך בעל גבורות - ומי דומה

^{נעשרת ימו קסונה}

לך - מלך ממית ומחיה - ומצמיח ישועה : ונאמן - מי כמוך אב הרחמים זוכר אתה להחיות מתים : יצוריו לחיים ברחמים : ברוך אתה " מחיה המתים :

נקדש את שמך בעולם - כשם שמקדישים אותו בשמי מרום - בכתוב על יד נביאה - וקרא זה אליה ואמר : קדוש קדוש קדוש - " צבאות מלא כל הארץ כבודו : לעמיתם ברוך יאמרו : ברוך כבוד " ממקומו : ובדברי קדשה כתוב לאמר : ימלך " לעולם אלהיך ציון - לדרודר הללויה :

לדוד

לחיים טובים (לבוש) זכ"ה בס"י : מחיה מתים בס' יודיקי ה' בצרי' זכ"ה לפעמים בסמיכות ומורה לאומים (ישעי' נ"ה) אבל חמית ומחיה מפורד ה' : סגולת ואפשר שגם מחי' העת' ה' מפריד ; הכ להושיע פ"ה (ישעי' ס"ג) : לחו' בתחלה זכ"ה בס"י : לישיני דע כי אונתיות בומ"לך הבאים לפני שצריכ' להיות בשוא או הכ בחירק והיוד בלא כקודה

כל כמו ויהי מדיל (בראשית א') בימי בימי רישועתך

יהודה מיהודה ודונוי' וזכור כלל זה :

אתיו הע' של בעל כמ"ש לעי' : אב הרחמים הא' בפתח עת"ש שב"ש : בשם הכך

שוא (תשבי) וקרא (ישעי' ו') : ברוך כבוד (יחזקאל ג') : ימלך (תילים קמ"ה)

זלננח

עֲחָרִית

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד נִדְלָהּ • וּלְנִצַּח נִצְחִים קִדְשָׁתָהּ נִקְדָּשׁ •
וְשִׁבְחָהּ אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵי לֹא יִמּוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד • כִּי אֵל מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה " הָאֵל הַקָּדוֹשׁ :
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ : בַּעֲשֵׂרֵת יוֹמֵי עֲשׂוֹנָה

אַתָּה קָדוֹשׁ • וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ • וְקָדוֹשִׁים בְּבִלְיוֹתֵי הַדְּלִילוֹת
סִלָּה • בְּרוּךְ אַתָּה " הָאֵל הַקָּדוֹשׁ :
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ : בַּעֲשֵׂרֵת יוֹמֵי עֲשׂוֹנָה

אַתָּה חוֹנֵן לְאֲדָרִים דָּעֵת • וּמְלַמֵּד לְאֲנוּשׁ בִּינָה • אַתָּה
חֲנִנּוּ מֵאַתָּה דִּעָה בִּינָה וְהַשְׁבִּיל : בְּחֹמְשָׁהּ שָׁבָת וּ"ע

אַתָּה חוֹנֵנֵנוּ לְמַדְעַ תּוֹדֹתֶיךָ • וְתַלְמִידֵנוּ לְעִשׂוֹת בְּרָם
חֲקֵי רִצּוֹנָה • וְתַבְדִּילֵנוּ " אֱלֹהֵינוּ בֵּין קוֹדֵשׁ לְחוֹל •
בֵּין אֹר לְחוֹשֶׁךְ • בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים • בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי
לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה • אֲבִינוּ מִלִּפְנֵי • הַחַל עֲלֵינוּ הַיָּמִים
זֶהְבָּאִים לְקִרְאָתֵנוּ לְשָׁלוֹם • חֲשׂוּכִים מִכָּל חַטָּא • וּמִנְקִים
מִכָּל עֵוֹן • וּמִדְּבָקִים בִּירְאָתֶךָ • וְחֲנִנּוּ מֵאַתָּה דִּעָה בִּינָה
וְהַשְׁבִּיל : בְּרוּךְ אַתָּה " חוֹנֵן הַדָּעֵת :

הַשִּׁיבֵנוּ

זִלְכַנְח כְּנַחִים פִּ"ה (יִשְׁעֵי ח') וְהִבֵּל כְּזָרִי • וְשִׁבְחָהּ כ"ה כְּכֹל הֵם מְדוּיָקִים לְמוֹ
מִן מִצַּח מִצַּחָהּ (יִחֻקְאֵל ג') כֵּן מִן שִׁבְחָהּ שִׁבְחָהּ וְהוֹ שְׂאוֹל וְעַם
יִוֵד הַרְבִּים כֹּחַ ע"מ דְּבִרְיָה עוֹלָה וְחִבְיָהּ (תִּלְיָלִ"ז) ע
בְּחִמּוֹר מ"ג עֵיקָר ג' וְכ"כ רִיק"ס כֵּם זְכָרוֹן כֵּל הַאֲמוּרָה
וְשִׁבְחָהּ טוֹעִים : אַתָּה יֵאָדָר בְּקִמּוֹן כְּכֹל סִיּוֹם הַכְּרֵכָה אֲכֹן כֵּם " כִּפְתַח זְכָרוֹ
הַמִּקְרָא אֶף בְּאִם"ף אֵינָה מִשְׁתַּכֵּה לְכֹן הַנְּכוּן שִׁל"ל אַתָּה כִּפְתַח
וּק"ל : חֲנֻכָּה כ"ה בְּלֹא וי"ו בְּתַחֲלָה כ"ו בְּנוֹ שְׂאוֹמְרֵי אַתָּה חוֹנְנֵנוּ
שֶׁ אֲמוּרָה וְחֲנֻכָּה הוֹ מוֹסִיף עַל עֵינֵי רֵאשִׁין : חוֹנְנֵנוּ כ"ה כֵּם יִכְּוֹ הַכְּעֻלִים
בְּאוֹר

שחרית

כה

השיבנו אבינו לתורתך . וקרבתנו מלכנו לעבודתך .
והחזירנו בתשובה שלמה לפניך . ברוך אתה יי הרוצה בתשובה :

סלח לנו אבינו כי חטאנו . מחל לנו מלכנו כי
פשענו . כי מחל וסולח אתה . ברוך אתה יי
חגון המרבה לסלוח :

ראה (נא) בענינו . וריבה ריבנו . וגאלנו מהרה למען
שמה . כי גואל חזק אתה . ברוך אתה יי גואל ישראל :
רפאנו יי וגרפא . הושיענו ונושעה . כי תהלתנו אתה .
והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו . כי אל
מלך רופא נאמן ורחמן אתה . ברוך אתה יי רופא
חולי עמו ישראל :

ברוך עלינו יי אלהינו . את השנה הזאת ואת כל מיני
תבואתה לטובה . ותן (כחיי) של ומטרי ל ברכה
על

באים כן בחולס כמו מן רמס רוממתנו : וקרבתנו הק' קמוצה כי הוא ציוני מכנין
הדגש והראוי כפתח זאחריו דגש כמו שבענו שמחנו והר' אינו מקבל דגש לבן
נשתנה לקמץ כמו יברכנו אלהים (תילי' ס"ז) וכ"ה בס' מדויקים : ראה עש"ה
דאש בעניי וסניך לי' וריבה דיכיו וגאלנו (תילי' קי"ט) וכ' מהרש"ל שא"ל ראה
בא חכן חג"ס כ' שמנהנינו לומר והסכימו הדבה גדולים להעמיד תי' בא בחצני
עיגול לבנה ובברכת י"ג בכל הס' כ' יהונו החמיק . ולא כתיב תי' בא : רפאנו
עש"ה (ירמי' י"ז) ונשתנה מיחיד לרבים ובהרבה מי' כדפס ה' אלהינו ואינו כן
בפ' : ונושעה הע' קמוצה : אתה הא' קמוצה באתכת' : חוליס"א חלילי חכן
מהרש"ס כ' ש"ל חולי ואז בוונת הברכה על חולים שבישראל כי חלילי

שחרית

על פני האדמה • ושבענו מטובה • וברך שנתנו בשנים
 הטובות • ברוך אתה יי מברך השנים :
 תקע בשופר גדול • לחרותנו • ושאגם לקבץ
 גליותינו • וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ •
 ברוך אתה יי מקבץ נדחי עמו ישראל :
 השיבה שופטנו כבראשנה • ויעצנו כבתחלה • והסר
 ממנו יגון ואנחה ומלוח עליו • אתה יי לבהר
 בחסד וברחמים • וצדקנו במשפט • ברוך אתה יי מלך
 אוהב צדקה ומשפט : המלך המשפט :
 ולמלשינים אל תהי תקוה • וכל עושי רשעה כהגע
 יאברו • וכלם מהרה יפרתו • ותורים מהרה
 תעקר ותשבר ותמוג • ותכניע במהרה בימינו •
 ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים :
 על הצדיקים ועל החסידים ועל זקני עמך בית ישראל
 ועל פליטת סופריהם • ועל גרי הצדק • ועל ימינו יהמו

רח"ל

דבר של טובה כמו כל חלי וכל מכה (דברים כ"א) : מטובך וי"א מטובה ואיכונן
 במ"י וקאי על טובת הק"כ ולא על טוב' הארץ מ"א כשם הרא"ש ומהרש"ל :
 שנתנו הכ' קמונה ובכל הס"ת כדפס שנתנו ואיכונן במ"י והברכה מתחלת
 את השנה הזאת ולא על שנים רבים מאשר שתקנו כן לפי שהק"כ קוצב בכל
 שנה ושנה כמ"ש עיני ה' אלקיך מראשית השנה ועד אחרית השנה (דברי י"א)
 וכ"ה בפ"ק דר"ה : גליותינו ה"ל בשורק כמו מן שבות ש"ביות (בראשית ל"א)
 מן חנות ח"ביות (ירמיה' ל"ז) כן מן גלות (עובדי' א') וגלות החל וגלת
 ירושלים תאמר כריכוני גליות וכ"ה במ' מדוניקל' והג' בקמץ גי
 אותן שזכרנו בימי' הס"ג בשוא משא"כ גלת שהוא קמץ לכן לא ישתנה
 וכ"ה המכלול ע"ש שמע' כתי למד הפעל ; השיכה שופטנו עש"ה

רחמיה יי אלהינו • ותן שכר טוב לכל הבורחים בשמה
באמת • ושים חלקנו עמם לעולם • ולא נבוש כי בקר

בטהנו • ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים :

ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר

דברת • ובנה אותה בקרוב • בימינו בנין

עולם • וכסא דוד כהרה לתוכה תבין : ^{כאם} ברוך

אתה יי בונה ירושלים : ^{בשעה צאג אומרוס וס} נחם

עשה (ישעי' א') ונשתנה לרבים והכפין דגושי כ"ה ברוב הס' : יהיו רחמין
כנ"ל ול"ג תי' נא והוא עש"ה (ירמיי' לא) ע"כ הונו ועי' לו רחם ארהנו שרשו
המה ועי' במהרש"ל : משען בע' קמוצה וי"ט שנס מבטח הט' קמוצה ועי' בחלק
הדקדוק מ"ש על משגב : לצדיקים י"א ה"ל בשוא וכלל הט' בפתח :

וטעותם ממ"ש מה"ס ומדאינו הטור שג"ל זכרנו לחיים ה"ל בשוא ולא בפתח
כמו"ש לחולין פי' לא חולין • ודע שהעתקתי תשובה ארוכה מכ"ה מוהרש"ס והשיג
ע"ז דכתי' כל הכתוב לחיים בירושלים (ישעי' ד') הפתח בא עוקוס ה'
הידיעה היינו חיים נצחית גם מה שאנו מתפללים זכרנו לחיים הוא על

חיי עה"כ • ונתנו לחם רב סי' א' כתב בודאי כ"ו שכתי' בפתח אין לשנות •
אכן בימי' נוראי' משום אל תפתח פה לשטן שיאמר שפי' לא ח"ו ואנו צריכין לברר
דזכרנו בתפלתנו כמ"ש כוה פעהמי' • וגם ע"ז נווח ככרוכי' מוהרש"ס הנ"ל שא"כ
מה שאנו קוראי' בה"ת ביום הקדוש והנורא חטא' ה' נמו' לתוש מפני השטן כנ"ל
אלא מוכח שאין מקום לחשש הנ"ל • גנוא שאף לפי דעת הפסרן אין לששש
כל' הפתוחה • והטעם כ"ל אחר שדקדק בשינוי הלשון בתחלה מתחיל על
הנדיקי' על החסיד' ואח"כ על זקני' ה"ל לסדר בכולם בלי' הידיעה • וי"ל
ידוע דכתיב כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב (שמואל י"ו) לפי שיש
בעולם הרבה צבועי' שושטי' רגל כמו חזיר ומראי' סי' טהרה ובלבד שיטמו
ארבע ואין תפלתנו על כיונא בהם רק על הנדיקים והחסידים הידועי' להקב"ה
כי הוא ידוע תעלמות לב • אבל זקני' עמך בא בכניעות • ובאמת לא תקנו
ג"כ הזקנים כי אין שייך כאן ה' הידיעה משום שארו"ל לעולם ילמד אדם אף שלא
לשמה וכו' • וידוע שלעולם החתימה מעין הפתיחה ע"כ כ"ל הל' דווקא בפתח

וטייל

שחרית

צַחַם יי אלהינו את אבילי ציון • ואת אבילי ירושלים •
 ואת העיר האבלה והחרבה והבוזיה והשוממה •
 האבלה מבלי בניה • וההריבה ממצעותותיה והבוזיה
 מכבודה • והשוממה מאין יושב • והיא יושבת וראשה
 חפוי • פאשה עקרה שלא ילדה • ויבלעוה לגיונות •
 וירשוה עובדי פסילים • ויטילו את עמק ישראל להרב •
 ויהרגו בדרון חסירי עליון • על פן ציון כמר תבכה •
 וירושלים תתן קולה • לבי לבי על חלליהם • מעי מעי
 על חלליהם • כי אתה יי באש הצתה • ובאש אתה
 עתיד לבנותה • כאמור ואני אהיה להגאם יי חמת אש
 סכיב • ולכבוד אהיה בתופה • ברוך אתה יי מנחם
 ציון ובונה ירושלים :

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח • וקרנו תרחם
 בישועתך • כי לישועתך קוינו כל היום • ברוך
 אתה יי מצמיח קרן ישועה :

שמע קולנו יי אלהינו • חוס ורחם עלינו • וקבל ברחמים
 וברצון

ויטילו הז' קמונה והט' בלא דגש כי חסרין פ' הפעל באיס בפתח ואחריו דגש
 לתשלוס פ"פ כמו ו'פילו ו'גישו משא"כ ויטילו שרשו טול נ"ל כדן כמו פ'
 הפעל ו'קיומו ו'שיבו (וביוכה א') ויטילו את הכלי וכ"ה בס' מדויקי :
 בזר כ"ה בר' א' כמו מר לי מר (ישעי' ל"ח) וזוק הרבה וכלל האקרא לא
 מנינו השם בשני רישין כ"א בפעלי' • ובהרבה ת' כ' במרד ומ"כ שהאומר כן נק'
 בן נעות המרדות : ואני אהי' (זכרי' כ') : תרום בקצת ס' הת' דגושה וכן ה'
 כל היום : תפלות ותחנונים כ"ה בס' יזכ"כ אכודרה' שא"ל תפלתינו כו' כי אין
 להחזיק

וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ . כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנִים
אֶתָּה . וּמִלְפָּנֶיךָ מִלְּבָבוֹ רִיקִים אֵל תִּשָּׁיְבוּנוּ : כִּי
אֶתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים :

עֲנֵנוּ יי עֲנֵנוּ . בְּיוֹם צוֹם תִּעֲנִיתֵנוּ . כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה
אֲנַחְנוּ . אֵל תִּפְּן אֵל רִשְׁעֵנוּ . וְאֵל תִּסְתַּר פְּנֶיךָ
מִפָּנֵינוּ . וְאֵל תִּתְּעַלֵּם וְכִתְּחַנְתֵּנוּ . הֲיִיה נָא קְרוֹב
לְשׁוֹעֵתֵנוּ . יְהִי נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנוּ . טָרֵם נִקְרָא אֵלֶיךָ
עֲנֵנוּ . כִּדְבַר שְׁנֵאמַר וְהָיָה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה .

עוֹד הֵם וּמְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעֶה . כִּי אֶתָּה יי הָעוֹנֶה בְּעַת
צָרָה . פְּטוּרָה וּמִצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוֹקָה בְּרוּךְ אַתָּה יי
הָעוֹנֶה בְּעַת צָרָה : בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם . וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּרָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ . וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל : וּתְפִלָּתָם
מֵהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן . וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן תְּמִידָה .
עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ :

אלהינו

להחזיק עצמינו כנדיקים כל"א תפלות ותחנונים דעלמא . ול"כ שגס מקצר
בשבת של מקום ב"ה דבתי' (מלאכי' א' ח') וגם אל הנכרי אשר לא מבני ישראל וגו'
ובא והתפלל וגו' ועשית ככל אשר יקראו אליך ח"כ מוכתשגס תפלות האומות
הקב"ה מקבל לכך ז"ל כמ"ש כי זה הוא שכתו של הקב"ה שהוא שומע תפלת כל
פה וק"ל : אל תתעלם ה"ל בפתחו כ"ה כס"מ ובס' (תילי' ז"ה) כמוא תתהדר
לפני מלך (נושלי) והרבה פעמים בא בן : והיה טרס (ישעי' ס"ה : הנה
מ"כ של"ד תי' ז"ל בדרכה זו וכן כמזא בהרבה ס' הקדמונים ובס"כ ותפלתם
מהרה כו' אכן יש מדלגי' וא"א מהרה לפי שאישי ישראל הם קדושים הקשרפים
על ק"ה והוי נשמע כאלו מדקש שימחר לשרפם ולהשלים ל"ד תי' אמרים את
העבודה

שחרית

יעלה ויבא אומרים כר"ח וכו"ה של פסח וכו"ה של סוכות ואם טעה צר"ח ולא
אמר בשחרית ובמנחה מחזירין אותו • אבל במעריב אין מחזירין אותו • ובת"ה
אף בתפלת מעריב מחזירין אותו ואם עדיין לא עקר רגליו יחזיר לרצה •
ולאחר שעקר רגליו חוזר לראש התפלה :

אלהינו ואלהי אבותינו • יעלה ויבא ויגיד ויראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר • זכרוננו ופקדוננו • וזכרון
אבותינו • וזכרון בשיח בן דוד עבדך • וזכרון ירושלים
עיר קדשה • וזכרון כל עמך בית ישראל • לפניך •
לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום
ביום ראש החדש הזה בחול המועד של פסח חג המצות הזה
בכ"ה לסוכות חג הסוכות הזה • זכרנו יי אלהינו בו לטובה •
ופקדנו בו לברכה : והושיענו בו להיים : ובדבר
ישועה ורחמים • חוס וחנו ורחם עלינו : והושיענו כי
אלהי עינינו • כי אל מלך חנון ורחום אתה :
ותחננה עינינו בשובך לציון ברחמים • ברוך אתה יי
המחזיר שבינתו לציון :

מודים

בעבודה וכ"כ הרוקח וכן העיד ש"ץ א' שא"ל הגאון בעל ט"ז לומר כן והפסוק
יבחר : אונס הג' מהרא"ב כ"ה להדפיס תי' מהרה ומ"ש שאנו מתפללי' ח"ו
כנ"ל הוא שיבוס ואינו משמע כן מדברי התוס' ע"ש • ול"כ ידוע שאמר האגיד
להב"י שאחר מותו יסבול יסורים וטבילת נהר דיכור ואז יקריב נשמתו מיכאל
כ"ג ע"ג היוצא של מעלה ואפשר שע"ז אנו מתפללין שיגיעו מהרה למעלה
הג"ל • ולכל הדעות עשינו פסיק בין תי' ישראל לתי' ותפלתם וקאי אלמטה
שיקבל תפלתם מהרה וק"ל • ויגיע ויראה בני' בתחלה כ"ה בכל הס' הישני' :
בו הראשון הכ' דגושה ואיך רפוי' : אתה כולו קמץ :

המופקדות

מוריס אנחנו לך • שא אתה
 הוא "אלהינו ואלהי
 אבותינו לעולם ועד צור
 חיינו מגן ישענו • אתה הוא
 לדור ודור גורח לך ונספר
 תהלתך • על חיינו
 המסורים בידך • ועל
 נשמותנו המפקדות לך •
 ועל נפיה שבבל יום עמנו •

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי
 אלהינו ואלהי אבותינו
 אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית
 ברכות והודאות לשמך הגדול
 והקדוש על שהחיתנו וקיימתנו כן
 תחינו ותקיימנו וזאסוף גלותינו
 לחצרות קדשך לשמור חקך
 ולעשות רצונך ולעבודך כלבב שלם
 על שאנו מודים לך ברוך אל
 ההודאות :

ועל גפלאותיה וטובותיה שבכל עת ערב ונבקר וצהרים
 הטוב כי לא פלו רחמין והמרחם כי לא תמי חסדיך
 מעולם קוינו לך :

על הנסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות
 ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם
 לחנוכה בזמן הזה לפורים
 בימי מתתיהו בן יוחנן בימי מרדכי ואסתר בשושן
 בהן גדול וחשמנאי הבירה בשעמר עליהם
 ובניו בשעמרה מלכות יון הזמן הזה שע בקש להשמיר
 הרשעה

המוסקדות לפי שמנינו בידך אפקיד רוחי (תליל' ז"ל) כמנא הנות ענקד
 טיך לומר כן מהנין הפעיל וכ"ה כס"י : ועל מ"ש לעיל בהקדמה בשם הג'
 מואר"ן כן : שכל עת ככ"ל וי"א שכל יום עת ואינו כבון : כלכס"ב קמולה
 במוכרת וכ"ה כפ' (ד"ה ח' י"ב) : חסמונאי הכ' כפתח והא' והי' כחיל וכס"ח
 נדפס על גליון שז"ל בניו כי חסמונאי הי' גיסו של יוחנן כ"ג (בשם רש"י) וכ"ה
 ברוב

עֲתֵרִית

הִרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לְהִרְוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל--
 לְהַשְׁבִּיחַם תּוֹרְתֶךָ הַיְהוּדִים מִנֶּעַר וְעַד זֶקֶן טָף
 וְלַהֲעִבִירם וּמַחְקֵי רְצוּנָה • וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בְּשֵׁלֶשֶׁה
 וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא
 עֲמִדַּת לָהֶם בַּעַת צָרָתָם חֹדֶשׁ אֶדְר וְשָׁלַלְם לְבוֹז :
 רִבַּת אֶת רִיבָם • הִנֵּת אֶת וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 דִּינָם נִקְמַת אֶת נִקְמָתָם • הִפְרַת אֶת עֲצוּתוֹ • וְקִלְקַלְתָּ
 מִסֵּרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ וְהִשְׁבוֹת לוֹ
 וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים וּטְמֵאִים גָּמְלוּ בְּרֵאשׁוֹ : וְתָלוּ אוֹתוֹ
 בְּיַד טְהוּרִים • וְרָשָׁעִים וְאֶת בְּנֵי עַל הָעֵץ :
 בְּיַד צַדִּיקִים • וְיוֹדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ • וְלֹא עָשִׂיתָ שָׁם
 גְּדוּל וְקִדּוּשׁ בְּעוֹלָמְךָ • וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה
 גְּדוּלָה וּפְיוּרָקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה • וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְּנֵיהֶם לְדַבֵּר
 בִּיתְךָ • וּפִינּוּ אֶת הַיְכָלְךָ • וּטְהַרוּ אֶת מִקְדָּשְׁךָ וְהִדְלִיקוּ
 נְרוֹת בְּחִצְרוֹת קִדְשֶׁךָ • וּקְבְּעוּ שְׁמוֹנֶה יָמֵי חֲנֻכָּה אֱלֹהֵי •
 לַחֲזוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל :

וְעַל כָּלֵם יִתְבַרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שִׁמְךָ מִלְּכַנּוֹת וּתְמִיד לְעוֹלָם
 וְעַד : וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ :

וכל

פרוב'ס' היטני' ואכזרה' כ' כו' חשמונאי' ל' חשמוני' משמע שאינו שם אדם :
 וא'שעה כ"ה בכל המדויקים והוא שם המועל בר' שעות כמו מן ח'כס תא'ע'ל
 נקבה ח'כמה' כן מן ר'שע' ר'שעה' דרכו הרשעה (יחזקאל'
 וחשטנו לר'שע' שם ה' הוא שם דבר של ר'שע' וכ'
 הא"ח' שם מ'הרש"ס' : להשכיחם תורתך בלא מ'ם בתחלה כ'
 צמדויקים מחקי ר'נוכ' במ'ם לפי שגזרו רק על ק'נת מ'נות : מחשבתם

שחרית

כט

וכל החיים יודוך סלה • ויהללו את שמך באמת • האל
ישועתנו ועזרתנו סלה • ברוך אתה יי הטוב
שמך ולך נאה להודות :

יחיד אינו אומר ברכת כהנים • וגם א"ל כצית האכל כ"ה בטס כ"ו :

אלהינו • ואלהי אבותינו • ברכנו בכרכה • המשלשת
בתורה • הכתובה על ידי משה עבדך •

האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושך פאמור :
יברכך יי וישמרך : יאר יי פניו אליך ויחנך : ישא יי
פניו אליך וישם לך שלום :

בשחרית ובמוסף אונורים שים שלום • במלחה ובמעריב אומרים שלום רב :

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים • עלינו ועל
כל ישראל עמך • ברכנו אבינו פלנו כאחד באור
פניך • כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו • תורת חיים
ואהבת חסד • וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום •
וטוב בעיניך • לברך את עמך ישראל • בכלעת ובכל
שעה בשלומך :

זעזרת ומו קסוכה

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה • נזכר ונכתב
לפניך אנו וכל עמך בית ישראל • לחיים טובים
ולשלום • ברוך אתה יי עושה השלום :

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום ;
(יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי) :
שלום רב • על ישראל עמך תשים לעולם • כי אתה

ויא הווי

שחרית

הוא מֶלֶךְ אֲדוֹן לְכָל־הַשְּׁלוֹם • וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ •
לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל • בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָרָה
בְּשְׁלוֹמְךָ : ^{נספר} בָּרוּךְ אַתָּה יי' הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם : יְהִי לְרָצוֹן וְכוּ

אֱלֹהֵי ו גִּצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה וְלִמְקַלְלֵי
נַפְשֵׁי תְדוּם וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר לְכָל תַּהֲוִיָּה • פֶּתַח לְבָבִי
בְּתוֹרָתְךָ • וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשֵׁי • וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי
דַּעָה • מִהֲרֵה הַפֵּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם • עֲשֵׂה לְמַעַן
שְׁמֶךָ • עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ • עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְךָ • עֲשֵׂה
לְמַעַן תּוֹרָתְךָ • לְמַעַן יִחַלְצוּן יְרִידָךְ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֵנֵנִי
יְהִי לְרָצוֹן אֲמַרִי פִי • וְהִגִּיֵן לְבָבִי לְפָנֶיךָ יי' צוּרִי וְגֹאֲלִי :
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו • הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם • עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן :

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יי' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • שְׂיִבְנֶה בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ בְּמִהֲרָה בְּיָמֵינוּ • וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ :
וּשְׁם נַעֲבֹדךָ בִּירֵאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדֻמוֹת : וְעִרְבָה לָהּ מִנְחַת
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדֻמוֹת :

קִבַּלְתָּ הַתַּעֲנִית בְּמִנְחַת קוֹדֶם יְהִי לְרָצוֹן אֲמַרִים זֶה :

רְבוֹן כָּל הָעוֹלָמִים הֲרִי אֲנִי לְפָנֶיךָ בְּתַעֲנִית גְּדֻבָה לְמַחֲר
יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יי' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּקַבְּלֵנִי
בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן • וְתִבֵּא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי וְתַעֲנֶה עֵתִירָתִי

וְתִרְפָּאֵנִי
מִחֲשַׁתְּס כ"ה בַּמְדֻוִיקִים זֶלַע עַל הַרְכּוֹ כִּמּוֹ שֶׁאִי עֲנַתְס וְק"ל : וְעִרְבָה (מִלֵּאכִינֵי)
וְהוּא

וְתַרְפָּאֲנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תַּפִּלַּת בְּלִפְנֵיהֶ:

לאחר התענית במנחה קודם יהיו לרצון אומרים זה :

רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ גִּזְמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
קַיָּם אָדָם הוֹטָא וּמִקְרִיב קָרְבָּן וְאִין מְבִיאִין מִכֶּפֶר
אֲלָא חָלְבוּ וְדָמוּ : וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים מְכַפֵּר
וְעַתָּה בְּעוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאִין לָנוּ מִקְדָּשׁ
וְלֹא כֹהֵן שִׁכְפָּר בְּעַדְנוּ : לָכֵן יְהִי רַצוֹן לְפָנֶיךָ שִׁיְהֵא
מִיעוֹשׁ חֲלָבֵי וְדָמֵי שְׁנַתְמַעֵט הַיּוֹם כְּחֶלֶב מוֹנַח עַל גְּבֵי
הַמִּזְבֵּחַ לְפָנֶיךָ וְתִרְצָנִי : יְהִי לְרַצוֹן

תפלה נאה להתפלל על בניס הוכא מירושלים תוב"כ ויאמר קודם יהיו לרצון :

רַבּוֹן הָעוֹלָמִים מַלְךְ רַחֲמֵן רַחֵם עַל בְּנֵי הַכּוֹלָדִים לִי מֵאֲשֶׁתִּי פַכ"פ וּתְפַתַּח לִבֶּם
כַּפְתָּחוּ שֶׁל אֹלָם כְּדֵי שִׁבְיָנוּ עִמָּקִי וְטַעֲמוֹי וְסָדִי תוֹרַתִּךָ הַקְדוּשָׁה וְיִהְיוּ
עוֹמְקִים כְּתוֹרַתִּךָ לְשִׁמְחָה וְתֵן לָהֶם חַיִּים אַרְוָכִים וְשָׁנוֹת בְּרוּכִים וְיֵאָרִיכוּ יָמֵיהֶם
וְשָׁנוֹתֵיהֶם כַּמ"ש יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה וְיִזְכּוּ לִזְרַע כֶּשֶׁר חַיִּים וְקִיּוּמִים
לְאוֹרֶךְ יָמִים וְיִהְיוּ מְמוּלָאִים כְּתוֹרָה וּבְחֻמְכָּה וְכִירְאֵת חֹטָא וְיִהְיוּ גְּאֹהֲבִים לְנוֹטָה
וּכְחֻמְדִּים לְמִעֲלָה . וְיִהְיוּ נוֹשָׁאִים חֵן וְשָׂכָל טוֹב . בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאִדָּם וְתַנְיִלָם
חַעֲיֵן הַרְעָה וּמִיָּזַר הַרְעָה וּמְכַל מִיָּנִי פוֹרְעָנוֹת . הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבִלְאוֹת לְעוֹלָם וּנְגַדְלָם
אֲנִי וְאֲשֶׁתִּי וְשָׁלָא יָמוֹת שׁוֹם אֶחָד מֵהֶם לֹא בְחַיֵּי וְלֹא בְחַיֵּי אֲשֶׁתִּי וְאֵל תְּשִׁיבֵנִי רִיקָם
מִלְּפָנֶיךָ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תַּפִּלַּת כָּל פֶּה יִהְיוּ לְרַצוֹן וְכו' :

ידוע דו דיין ווייבר הבין קיין אנדרה זכיייה דו זיא קואן זחי עה"ב
נייארט דר ווייל זיא ליהן חירה קינדר זתורה זאעטיס טובים
אונ' פֿירן זיא לוס רבי זיא זאין תורה זערנן דרום איז אידרה חטה
סוזריג תפלה לוטאן אזוי טאג דו הט"י זאל חיר בסערן גוטה פֿרוואה
קינדר תאזידי חכמים חזו הבין איר גסטעלט איין נייאה תפלה וואס

יִקְבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ • לְהִשְׁתַּבַּח
 בְּתִהְלֹתֶךָ • אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמְרֵיהֶן • אֲדֹנָי מִי יַעֲמֵד : כִּי
 עֲמָךְ הִסְלִיחָה • לְמַעַן הִרְאָה : לֹא כִּהְטָאִינוּ תַעֲשֶׂה לָנוּ •
 וְלֹא כְעֲוֹנוֹתֵינוּ תִגְמֹל עֲלֵינוּ : אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ • יי
 עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ : זְכַר רַחֲמֶיךָ יי וְחַסְדֶיךָ • כִּי מֵעוֹלָם
 הִמָּה : יַעֲנֵנוּ יי בְּיוֹם צָרָה • יִשְׁבְּבוּנוּ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : יי
 הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קָרָאֵנוּ : אָבִינוּ מִלִּפְנֵי חֲנֻנוֹ
 וְעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ :
 אֲדֹנָינוּ אֱלֹהֵינוּ שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ • וְזָכַר לָנוּ אֶת בְּרִית
 אֲבוֹתֵינוּ • וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה • וְתַעֲשֶׂה
 לָךְ שֵׁם בְּיוֹם הַזֶּה חֲטָאנוּ רָשָׁעֵנוּ : אֲדֹנָי כָּכֵל צְדָקוֹתֶיךָ
 יֵשֵׁב נָא אִפְּהַ וְחַמְתָּךְ מֵעִירָךְ יְרוּשָׁלַיִם הַר קְדוֹשְׁךָ • כִּי
 בַחֲטָאֵינוּ וּבְעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ לְחַרְפָּה לְכָל
 סְבִיבֹתֵינוּ : וְעַתָּה שָׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל הַפִּלַת עַבְדֶּךָ וְאֶל
 תַּחֲנוּנָיו • וְהָאֵר פְּנֵיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדֹנָי :
 הִמָּה

ג"כ ושם מתחיל ואמרו וכו' בכל הס"י כמזא"פ זה מתילים בד' שס ק"ל ה"ה
 שס הו' שס ק"ג ושינה מעבר לבקשה לפי הענין הז' (ירמ' י"ד) הח' תילים ד"ה
 הע' עש"ה שס ד' ושינה מיחיד לרבים הי' שס : קול כ"ה בס"י ולא בקול : ועתה בע'
 מכאן ועד אזינו אב הרחמן (דניאל ט') והרבה טעותי נדפסו בכ"י ת' וכמ"ס
 בפנים הוא ככונ דוק : רשענו ה"ס קמצה שס"פ : ככל צדקותך ככ"ף וכת'
 הכ"ב פי' ככל צדקותיך שעשית עמנו כן תעשה : ישב לא אפך כו' ישב במקו
 וה"ס כק"פ : ושבוע כ"ה שוא שאחר מלאכוס לפעמים בא בה"פ כמו וזכה

שחרית

הָיְתָה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמֵעַ • פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמֵמֵתֵינוּ
 וְהַעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ כִּי לֹא עַל צְדָקֹתֵינוּ
 אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לִפְנֶיךָ • כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים :
 אֲדֹנָי שְׁמַעְהָ • אֲדֹנָי סִלַּחְהָ • אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֲרֵצֶיךָ
 תֵּאֱחָר לְמִעֲנֶיךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירֶךָ וְעַל עַמֶּךָ :
 אָבִינוּ אֵב הַרְחֵמֵן • הֲרֵאֵנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְקִבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ
 מֵאַרְבַּע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ • יִבְרִחוּ וְיִדְעוּ כָּל הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יי
 אֱלֹהֵינוּ : וְעַתָּה יי אָבִינוּ אַתָּה • אֲנַחְנוּ הַחוֹמֵר וְאַתָּה
 יוֹצֵרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כָּלֵנוּ • הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ • צוּרֵנוּ
 מִלְּכֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ : חוֹסֵה יי עַל עַמֶּךָ וְאֵל תֵּתֵן נַחֲלֹתֶךָ
 לְחַרְפָּה לְמִשְׁלַבֵּם גּוֹיִם • לָמָּה יֹאמְרוּ בְּעַמִּים אֵיךָ
 אֱלֹהֵיהֶם : יִדְעוּ כִּי חָטְאוּנוּ וְאֵין מִי יַעֲמֹר בְּעַרְזֵנוּ • שְׁמֶךָ
 הַגָּדוֹל יַעֲמֵדֵנוּ בְּעֵת צָרָה : יִדְעוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים •
 צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : בְּרַחֵם אָב עַל בְּנֵי בֵן
 תִּרְחֵם יי עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ : חַמּוּל עַל עַמֶּךָ •
 רַחֵם עַל נַחֲלֹתֶךָ חוֹסֵה־נָא בְּרוּב רַחֲמֶיךָ • חֲנֵנוּ וְעֲנֵנוּ כִּי
 לָךְ יי הַצְדָקָה • עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת בְּכָר עֵת :

הַבִּטְּנָא רַחֵם־נָא עַל־עַמֶּךָ מֵהַרְרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ
 הַרְבִּים

הארץ (בראשית ב') ודו' הרבה ועיין בחלק הדקדוק : פקחה ה' נוספות כתיב ו
 ועתה ה' אבינו עד כלנו (ישע' ס"ה) ובס' א' ישן מצאתי תרגום על ועתה
 וכען והוא ככון אף שאינו כן כלל התרגומים : חוסה עד אלהיהם (יואל ו')
 ולא כתיב שם נא : למשל במקף והש' בק"ח : יעמד לנו בניוקף והש' בק"ח כ"ו
 בס"מ וכן וזכר לנו והוא ככון : הבט במקף למלה זעירא וה' בסגול וכן רחם
 הח' בסגול כ"ה במדויקי' : מהרה כ"ה בס"י בלא כ' בתחלה : יושל

הַרְבִּים • יי אֱלֹהֵינוּ חוּם וְרַחֵם • וְהוֹשִׁיעֵנו צֹאן
 מִרְעִיתֶךָ • וְאֵל יִמְשַׁלְּבֵנו קֶצֶף • כִּי לָךְ עֵינֵינוּ תְלוּיֹת
 הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ : רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן בְּרִיתֶךָ הַבְּיָטוּה
 וְעֲנֵנוּ בַעַת צָרָה • כִּי לָךְ יי הַיְשׁוּעָה • בָּךְ תִּוְחַלְתֵּנוּ
 אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת • אָנָּה סִלַּח נָא אֵל טוֹב וְסָדַח • כִּי אֵל
 מֶלֶךְ חֲנוּן וְרַחוּם אַתָּה :

אָנָּה מֶלֶךְ חֲנוּן וְרַחוּם זְכוֹר וְהִבֵּט לְבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים •
 וְתִרְאֶה לְפָנֶיךָ עֲקִידַת יְחִיד לְמַעַן יִשְׂרָאֵל • אָבִינוּ
 מִלְּבָנוּ חֲנוּנוּ וְעֲנֵנוּ כִּי שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל נִקְרָא עָלֵינוּ • עֲשֵׂה
 נִפְלְאוֹת בְּכָל עֵת עֲשֵׂה עִמָּנוּ כַּחֲסִדֶּךָ חֲנוּן וְרַחוּם הַבְּיָטוּה
 וְעֲנֵנוּ בַעַת צָרָה כִּי לָךְ יי הַיְשׁוּעָה : אָבִינוּ מִלְּבָנוּ מַחְסְנוּ
 אֵל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כְּרוּעַ מֵעַלְלָנוּ • זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי וְחַסְדֶּיךָ
 וְכָרוֹב טוֹבֶךָ הוֹשִׁיעֵנו • וְחַמְלָנָא עָלֵינוּ כִּי אֵין לָנוּ אֱלֹהֵי
 אַחֵר מִבְּלַעֲדֶךָ : צוּרֵינוּ אֵל תַּעֲזִבֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ • וְאֵל
 תִּרְחַק מִמָּנוּ • כִּי נִפְשָׁנוּ קִצְרָה מִחֶרֶב וּמִשָּׁבִי וּמִרְבֵּר
 וּמִמְּגַפָּה וּמִכָּל צָרָה וְיִגֹּן הַצִּילָנוּ • כִּי לָךְ קוּיָנוּ וְאֵל
 תִּכְלִימֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ • וְהָאֵר פְּנֵיךָ בָנוּ : וְזָכַר לָנוּ אֵת
 בְּרִית

ימשל במקף והש' בק"ח : אלוה סליחות כ"ה בכל ס' ישנים כמו אלוה כל
 הנשמות ובהרבה תפלות נדפס אלוהי בני הכינוי ליחיד ואינו כן • וקריאת
 ה"ה בשם זה וחולקים המדקדקים יש קורין אלוהה כאלו כתוב לפנים א' בפתח
 והה' במפיק וכן מנהג רוב העולם • ויש קורין אלוה בפתח הו' הנחה אחר
 חולם ועיי' מזה בחלק הדקדוק • ולדעת כלם אותן הקורין אלוה ה' בפתח
 אינו נכון : וחמל' במקף למלה ועירא והיי' בק"ח :

בחסין

שחרית

ברית אבותינו והושיענו למען שמך • לראה בצרותינו •
 ושמע קול תפלתנו • כי אתה שומע תפלת כל־פה :
 אל רחום וחנון רחם עלינו ועל כל־מעשיך • כי אין
 כמותי אלהינו • אנא שא־נא פשיענו • אבינו
 מלפני צורנו וגואלנו • אל חי וקים והחסין בכח חסיד
 וטוב על כל־מעשיך : כי אתה הוא יי אלהינו אל ארך
 אפים ומלא רחמים • עשה עמנו כרוב רחמיה והושיענו
 למען שמה : שמע מלפני תפלתנו ומיד אויבינו הצילנו
 שמע מלפני תפלתנו • ומכר צרה ויגון הצילנו : אבינו
 מלפני אתה ושמך עלינו נקרא • אל תנחנו • אל תעזבנו
 אבינו • ואל תפושנו בוראנו • ואל תשכחנו יוצרנו • כי
 אל מלך חנון ורחום אתה :

אין כמותי חנון ורחום יי אלהינו • אין כמותי אל ארך
 אפים ורוב חסד ואמת הושיענו ברחמיך הרבים :
 מרעש ומרוג הצילנו • זכור לעבדיך לאברהם ליצחק
 וליעקב אל תפן אל קשינו ואל רשענו ואל חטאתנו שוב
 מחרון אפך • והגחם על הרעה לעמך : והסר ממנו מכת
 המות • כי רחום אתה : כי בן־ברך עשה חסד חנם
 בכל־דור ודור : חוסה יי על עמך והצילנו מועמך •
 והסר

החסין בח"כ והוא תאך ע"מ גביד והוא שזה במוסמך וכמוזכרת כמו חסין
 ייה (תילי פ"ט) ושם אינו דבוק כי אס פסיק אחרתי חסין ת"כ וכ"כ
 דאב"ע ורד"ק : אתה ושמן וכו' אל תנחנו כ"ה בסו' ופ"ה (ירמל' ל"ד) : זכור
 לעבדיך עש"ה (דברי' ט') וכשתנה למדכרי' בעדס לפי הענין וכ"ה בכל הסו'
 טוב (שמות ל"ב) :

והסר ממנו מכת המגפה וגזרה קשה • כי אתה שומר
 ישראל : לך " הצדקה • ולנו בששת הפנים : מה נתאונן
 מה נאמר מה נדבר ומה נצטרך : נחפשה דרכינו
 ונחקרה ונשובה אליה כי ימינה פשוטה לקבל שבים :
 אָנָּא " הוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּא " הַצְּלִיחָה נָּא : אָנָּא " עֲנֵנוּ
 בַּיּוֹם קָרָאנוּ • לָךְ " חֲפִיעוּ • לָךְ " קוֹיֵנוּ • לָךְ " גִּיחַל •
 אֵל תַּחֲשֶׁה וְתַעֲנֵנוּ • כִּי נֶאֱמָו גּוֹיִם אֲבָרָה תִּקְוֹתֵם • כָּל
 בָּרֶךְ וְכָל קוֹמָה לָךְ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה :

הפּוֹתַח יָד בַּתְּשׁוּבָה • לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים • נִבְהַלָּה
 נַפְשֵׁנוּ מְרֹוב עֲצוּבוֹנוּ • אֵל תִּשְׁכַּחֵנוּ נֶצַח קוֹמָה
 זְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי חֲסִינוּ בָּךְ : אָבִינוּ מִלִּבֵּנוּ אִם אֵין בָּנוּ צְדָקָה
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים • זָכַרְלָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ • וְעַדוּתֵינוּ
 בְּכָל יוֹם " אַחַד • הַבִּיטָה בְּעֵינֵינוּ • כִּי רָפוּ מִכְּאוּבֵינוּ
 וְצָרוֹת לִבְבֵינוּ הוֹסָה " עֲלֵינוּ בְּאֶרֶץ שָׁכִינוּ • וְאֵל תִּשְׁכּוֹף
 חַרְוֹנָה עֲלֵינוּ כִּי אָטַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ • אֵל הַבִּיטָה דַּל
 כְּבוֹרֵינוּ בְּגוֹיִם • וְשִׁקְצוֹנוּ כְּטַמְאֵת הַנְּדָה : עַד מָתִי עוֹהָ
 לִשְׁבִי וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר • עוֹרְרָה גְבוּרְתְּךָ וּקְנֵאתְךָ עַל
 אוֹיְבֶיךָ • הֵם יְבוֹשׁוּ וַיִּחַתּוּ מִגְבוּרְתֵם • וְאֵל יַמְעֲטוּ לִפְנֵיךָ
 תִּלְאוֹתֵינוּ

לך אדני (דניאל ט') : נחמשה (איכה ג') ונקצת ס' וכסוכה בנע"י כמו שם אבן
 ברוכס' המדויק' אינו : אנה (תילי' קי"ח) : ותענינו והוא עש"ה תחשה
 ותענינו (ישעי' ס"ד) ובס"א ותענינו ואינו נכון : וחטאים כ"ה
 קמ' בפתח ודגש אחריו כמו רעים וחטאים (בראשית י"ג) : עז
 כי כ"ה בכל המדויק' והוא עש"ה (תילים ע"ז) : מגבורתם בקצת ס' בגרמא

יב ע"ה

עֲחָרִית

תִּלְאוּתֵנוּ • מִהַר יִקְרְמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בְּיוֹם צָרֹתֵינוּ • וְאִם לֹא
לְמַעַנְנוּ לְמַעַנְךָ פֶּעַל • וְאֵל תִּשְׁחִית זְכוֹר שְׂאֲרֵיתֵנוּ • וְחֹק
אִם הַמִּיחָרִים שְׂמֵה פְעָמִים בְּכֹל יוֹם תָּמִיד בְּאַהֲבָה
וְאוֹמְרִים • שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל • אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

רַחֲמִים וְחַנּוּן הִטְאֵתִי לִפְנֶיךָ • מְלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי
וְקַבֵּל תְּחִנּוֹתַי : " אֵל בְּאַהֲבָה תוֹכִיחֵנִי וְאֵל בְּחַמְדָּה

תִּיסְרֵנִי : דַּגְנִי " כִּי אִמְלֵל אֲנִי רַפְאִי " כִּי נִבְהָלוּ עַצְמִי :
וְנִפְשִׁי נִבְהָלָה מְאֹד • וְאַתָּה " עַד מָתַי " שׁוּבָה " חֲלֹצָה

נִפְשִׁי הִרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסִדְךָ : כִּי אֵין בְּמִוֹת זְכוֹרָה בְּשֵׂאוֹל
מִי יוֹרֵה לֶךְ : יַעֲתִי בְּאַנְחֹתֵי אִשְׁחָה בְּכֹל לַיְלָה מִטְּתִי •

בְּדַמְעֹתַי עָרְשִׁי אִמְסֹה : עֲשֵׂשֶׁה מִבְּעַם עֵינַי עֲתִיקָה בְּכֹל
צוֹדְרִי : סוּרוּ מִיָּנִי כֹל כּוֹעֵלִי אֲוֶן • כִּי שִׁמְעֵי " קוֹל בְּכִי " :

שִׁמְעֵי " תְּחַנְתִּי • " תִּפְלֵת יִקְרָא : יִבְשׁוּ וַיִּבְהָלוּ מְאֹד
כָּל־יְאֹבֵי • יִשְׁבֹּר יִבְשׁוּ דָגַע :

" אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ • וְהִנְחֵם עַל הָרַעָה
לְעַמְּךָ :

הַבֵּט מַשְׁמִימִים וְדֹאֵה • כִּי הֵינּוּ לַעַג וְקָלִס בְּנוֹיִם •
גַּח־שָׁבֵנוּ כְּצֹאֵן לְטִבַּח • יוֹבֵלֵי לַהֲרוּגִים וְלֹאֲבוֹת

וּלְמַכָּה

נִבְיָה • (יחזקאל ל"ב) מַגְבוֹדֹתַם בּוֹשֵׁם אֲכֹן בְּרוּכֵי־הֵם דְּגוּשָׁה טִזְהֵ יֵעֲלֶה
כִּלְכֵּל גֹּאֲזִין לְמַדִּין מִמֵּנוּ : וְחַן הֵח' כְּחֹזֵק כ"ה בְּכַפְּלוֹס כְּמוֹ סֵב רֵם רֵם
וְדו' : ה' סֵל כְּאַסְף (תִּלְי' ז' : אֲמַלֵּל מְדַשׁוֹ אֵיטֵל וְנִכְסְלָה ל' :
הַפֶּעַל וְהוּא פִּעֵל עֵבֶר כִּי הוּא בִּפְתַח בְּרוּךְ הֵם וְכַמְסוּדָה (יִשְׁעֵל ט"ו) :
אֲמַלֵּל לִי קִיץ וְכֹל מ"ט דְּפוּתָא ז' - כְּמַסְרֵי בְּמִוֹת :

מְקוּבָה

וּלְמַכָּה וּלְחַרְפָּה :
 וּבְכָל־זֹאת שָׂמָה לֹא שִׁכְחָנוּ . נָא אֵל תִּשְׁכַּחֲנוּ :
 זָרִים אֹמְרִים אֵין הַיְחַלְתָּ וְתִקְוָה . הֲיֵין אֹם לְשִׁמָּה
 מִקְוָה . טְהוֹר יִשׁוּעָתֵינוּ קָרְבָּה . יִגְעֵנוּ וְלֹא הוֹנַח
 לָנוּ . רַחֲמֶיךָ יִכְבְּשׁוּ אֶת בַּעֲטָרָה מֵעֲלֵינוּ :
 אָנָּה שׁוֹב מַחְרוֹנֶךָ . וְרַחֵם סְגִיָּה אֲשֶׁר בַּחֲרִית :
 חֲזִיקָה " עֲלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ . וְאֵל תְּהַעֲנוּ בְיַד אֲבוֹרִים .
 לָכֵן יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיהֵנָּה אֱלֹהֵיהֶם . לְמַעַן
 עָשִׂיתָ עִצְמוֹתָם וְאֵל תֵּאָחֵר :
 אָנָּה שׁוֹב מַחְרוֹנֶךָ . וְרַחֵם סְגִיָּה אֲשֶׁר בַּחֲרִית :
 קוֹלָנוּ תִשְׁמַע וְתַחֲוֶן . וְאֵל תִּשְׁנֵנוּ בְיַד אֹיְבָנוּ לְמַחֲוֹת
 אֶת שִׁמְנוּ . זָכוֹר אֲשֶׁר נִשְׁכַּעַת לְאֲבוֹתֵינוּ
 כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם אַרְבֵּה אֶת זִרְעֶכֶם . וְעַתָּה נִשְׁאַרְנוּ
 מֵעַט מִהַרְבֵּה :
 וּבְכָל־זֹאת שָׂמָה לֹא שִׁכְחָנוּ . נָא אֵל תִּשְׁכַּחֲנוּ :
 עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דָּבָר כְּבוֹד שִׁמָּה :
 וְהִצִּילָנוּ וּכְפָה עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שִׁמָּה :
 " אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל . שׁוֹב מַחְרוֹן אֲפָה . וְהִנַּחֲתָם עַל־
 הָרָעָה לְעַמָּה :

שומר

עָקָה הו' קמוצה : יגענו ב"ה (אזכה ד') והכתי' לא כללנו' בתחלה : געה
 (תיליס קט"ו) חיה נא ב"ה טסזכ"בס"י : ונעתה (ירמ' מ"ב) מהרבה כל
 הרבה הב' צרני : עורנו (תילי' ע"ט) ובה"ע ק"ח כ"ה כזינוני מזכין הקל חבל
 עורנו בטס (טס קכ"ד) הע' בטגול פי' עור שלנו :
 ונתקיים

שחרית

שומר ישראל . שמור שארית ישראל . ואל יאבד
 ישראל . האומרים שמע ישראל ;
 שומר גוי אחד . שמור שארית עם אחד . ואל יאבד
 גוי אחד . המיחרים שמך " אלהינו " אחד ;
 שומר גוי קדוש . שמור שארית עם קדוש . ואל יאבד
 גוי קדוש המשלשים בשלוש קדשות לקדוש ;
 מתרצה ברחמים . ומתפיים בתחנונים . התרצה
 והתפיים . לדור עני . כי אין עוזר ;
 אבינו מלכינו חננו ועננו . כי אין בנו מעשים . עשה
 עמנו צדקה וחסד והושיענו ;
 ואנחנו לא נדע מהנעשה . כי עליך עינינו ; זכר
 רחמך " וחסדיך . כי מעולם המה : יהי חסדך
 " עלינו . כאשר יחלנו לך : אל תזכר לנו עונות
 ראשונים . מהר יקדמונו רחמך . כי דלוננו מאד : חננו
 " חננו . כי רב שמענו בוח : ברונו רחם תזכור : כי הוא
 ידע יצרנו . זכור כי עפר אנחנו : עשה אלהי ישענו על
 דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך ;
 אל ארך אפים ורב חסד ואמת . אל באפך תוכיחנו .
 חוסה " על עמך . והושיענו מכל רע . הטאנו לך

אדון

ומתפיים כ"ה בס' ובהרבה ת' נדפס ומתפתה ואינו נכון גמ' ט"ז : ולאחננו
 (ד"ה כ"ך) זכר (תליסן"ה) יהי (סס ל"ג) אל תזכר (סס ע"ט) חננו
 (סס קכ"ג) ברונו (תכקוק ג') כי הוא (תילי ק"ג) : זכור ה"ב במלאפוס
 ע"מ ברוך פי' זכור הוא תמיד : עורנו (סס ע"ט) :

חטאנו

אדון : סלח נא ברוב רחמיך אל : צפולין אומר י"א
 אל ארך אפים ורב חסד ואמת . אל תסתה פניך ממנו
 חוסה יי על ישראל עמך והצילנו מכל רע . חטאנו
 לך אדון : סלח נא ברוב רחמיך אל : ואומריו אשרי
 למנצח מזמור לדוד : יענך יי ביום צרה . ישנבך שם
 אלהי יעקב : ישלח עזרך מקדש . ומציון
 יסעורך : יזכר כל מנהתיך . ועולתך ידשנה סלה : יתן
 לך כלבבך . זבל עצתך ימלא : נרננה בישועתך זבשם
 אלהינו נדגל . ימלא יי כל משאלותיך : עתה ידעתי כי
 הושיענו משיחו יענהו משמי קדשו . בגבורות ישע
 ימינו : אלה ברכב ואיה בסוסים . ואנחנו בשם יי
 אלהינו נזכיר : זהמה ברעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעורר:
 " הושיעה . המלך יעננו ביום קראנו :

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם יי : ואני
 זאת בריתי אותם אמר יי רוחי אשר עליך . וירברי
 אשר שמתי בפיד לא יבושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע
 זרעך אמר יי מעתה ועד עולם : ואתה קדוש יושב
 תהלות

חטאנו לך יש מפסיקין כאן וקורין תי' אדון אלמטה הימנו וי"א לך אדון ומפסיקין
 שם וכ"ה בס' המדייקים ואז תי' לך ה"ל בשוא והך' קמוצה כי כ"ה בסמיכות .
 ובמזכרת ה"ל קמוצה ומניה' כפ' א' (בראשית י"ח) חלילה לך מעשות חלילה
 לך ודו"ק : למנצח (תילים ד') יסעוך הך' דגושה : ישע הי' בצרי וחמשה
 כ"כ וחמשה בסגול וכולם נימני' בזמנו' : ובא לציון (ישעי' כ"ט) : בפיד
 וב' דגושה אחר ת"ג והטעם עמש"ל גבי תהלתו כפי : ואתה קדוש (תילים כ"ב) :
 וקרח

שחרית

תהלות ישראל : וקרא זה אלה ויאמר : קדוש קדוש
 קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו : ומקבלין דין
 מן דין ואמרין : קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתיה
 קדיש על ארעא עובד גבורתיה קדיש בעלם עלמאי :
 יי צבאות מליא כל ארעא זיו יקרית : ותשאני רוח :
 ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד יי ממקומו :
 ונטלתני רוחא : ושמעית בתרי קל זיע סגיא דמשבחין
 ואמרין : בריך יקרא דיי מאתר בית שכינתיה : יי
 ימלוך לעולם ועד : מלכותיה קאים לעלם ולעלמי
 עלמאי : אלהי אברהם יצחק וישראל אבותינו
 שמחה זאת לעולם לייצר מחשבות לבב עמך : והבן
 לבבם אליה : והוא רחום יבפר עון ולא ישחית והרבה
 להשיב אפו - זלא יעיד כל חמתו : כי אתה אדני טוב
 וסלח - ורב חסד לכל קראיה : צדקתך צדק לעולם
 ותורתך אמת : תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר

ושבעת

וקרא (ישע' ג' ו') : מן דין כה' צם' ובתרגום בי כל זה אינו נשלם בדגש רק
 כתי' מן גם בכתבי איתא שי"ל מן כל ברכת' : עילא' כ"ה צם' ובתרגום : בעלם
 עלמאי כ"ה ככל ס' המדויק ומהרש"ם האריך בזה שהנכון לומר כן וכ"כ אבודרהם
 וז"ל בעלם כלומר בעולם המלאכים והעון העם קופין קדיש לעלם ולעלמן
 עלמאי וטעות הוא והנכון לומר בעלם עלמאי וכ"ה צם' רב עמרם גרב סעדין
 עכ"ל : ותשאני (יחזקאל ג') : יקרא דה' יש קורין באן הא' שבאדני נעה
 וי"א שהיא כחה (מ"כ) (ועיי' מזה בחלק הדקדוק) : ה' ימלוך (שמות י"ח) ה'
 אלהי אברהם מכאן ועד ברוך אלקינו פסוקים מלוקטים הא' (ד"ה א' כ"ט)
 אב' (תילים ע"ח) הג' שס פ"ו הד' שס קי"ט הה' (אשע י"ד) הו' תילים ס"ו

גשבעת לאבותינו מימי קדם : ברוך אדני יום יום
 יעמם לנו האל ישועתינו סלה : " צבאות עמנו משגב
 לנו אלהי יעקב סלה : " צבאות אשרו אדם בטח
 בך : " הושיעה המלך יענו ביום קראנו : ברוך
 אלהינו שבראנו לכבודו והברילנו מן התועים ונתן
 לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו הוא פתח לבנו
 בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו
 ולעבדו בלבב שדים למען לא ניגע לריק ולא נלד
 לבהלה : " יהי רצון לפניך " אלהינו ואלהי אבותינו
 שנשמור חקיה בעולם הזה ונזכה ונחיה ונראה ונירש
 טובה וברכה לשני ימות המשיח ולהי הגולם הבא :
 למען ימדה כבוד ולא ידום " אלהי לעולם אורך :
 ברוך הגבר אשר יבטח ב" והיה " מבטחו : בטחו
 ב" עדי עד כי ביה " צור עולמים : ובטחו ב" יורעי
 שמך כי לא עזבת דורשה " : " חפץ למען צדקו יגדיל
 תורה ויאדיר :

וערה

הו' שס"ח ה"ח שס' מ"ן ה"ט שס' ט"ל ה"ל שס"ך : וס"ח ה"ל קז"ח :
 יעמם במקף והמ' כק"ח ובהרצה ת' גלפס ועזרתינו סלה ואינו כ' כפסוק :
 ברוך חלקינו ובהרצה ת' כתב-הוא חלקינו ואינו כן כס"ח : לא ניגע עש"ס
 (ישעיה ס"ה) למען ימדה פסוקים מלוקטים הא' (תלמיס ל') ה"ב' (ירמל'
 ט"ו ה"ג' (ישעיה ק"ו) ה"ד' תלמיס ט') ה"ה' (ישעיה נ"ב) : אורך ה"ך'
 דגושה : מבטחו ה"ט' כפתס וד' כתובים כן וגימורים כמסורה :
 ולחזכו

שחרית

ועתה יגדל נא כח"י פאשר דברת לאמר: זכר רחמיה
" וחסדיה כי מעולם הפח :

יתגדל ויתקדש שמייה רבא • בעלמא די ברא

כרעותיה וימליך מלכותיה • בחייכון וביזמיכון

ובחיי דכל בית ישראל • בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן:

יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא :

תברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר

ויתעלה ויתהלל שמייה דקודשא בריך הוא

לעילא מפל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא

דאמירן בעלמא ואמרו אמן :

קבל ברחמים וברצון את תפלותינו :

תתקבל

כשמתחיל הש"ץ יתגדל כוהגין לומר פסוק ועתה יגדל נא (כמדבר י"ד) זכר

רחמיה וכו' (תילים כ"ה) והאר"י ז"ל כתב שאין לענות רק כשמגיע הש"ץ לתי

שמייה רבא יענה אמן : מן יתגדל עד אמן יש כ"א תיבות כגד סס אה"י •

ברא כ' תיבות • כשאומר הש"ץ יתגדל ישחה ראשו וכן כתי' בעגלא וכו' וכי תברך

וכדאמירן וכתתקבל וכו' וצריך להדגיש הג' שלא ידמה לק' ח"ו צריך להפסיק קצת בין

תי' אמן לתי' יהא שמה כי אמן זה קאי אלמעלה ויחבר ג"כ תי' יתברך אלמעלה ויש

עוכין יחברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים : אכל הגבון לוי

מן יתברך עד דאמירן בעלמא • ויש בו כ"ח תי' וזהו כח ה' • גם מן תי' יתן

שמה עד תי' עלעילא יש כ"ח אותיות ג"כ רמו על סוד הכ"ל אכן י"א שז"ל לעלמא

בלאו בתחלה כדי להשלים כ"ח אותיות הכ"ל לפי שהם חושבים תי' שמי' קבל

ביוזר ר"ל סס יה • ואינו כן (כדניחאל ב') רק חסר וז"ל ה"ה בחפיק •

והיוד עומדת ככח התנועה שלפניה ר"ל הצרי שתחת הו' עכ"ל יוד נשפיר הוי' ש

יה • וכן כולם ז"ל בחפיק • ויחבר תי' בריך הוא לתי' לעילא ויאמר

בעלמא • עכל ברכתא כז"ל • וי"א מן כל ב' תי' כאו דין מן דין ובאמת לפעול

תתקבל צלותהון • ובעותהון דכל ישראל קדם

אבוהון די בשמיא ואמרו אמן :

יהי שם " מבורך מעתה ועד עולם :

יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים • עלינו ועל כל

ישראל ואמרו אמן :

עזרי מעם " עשה שמים וארץ :

עשה שלום במרומו • הוא יעשה שלום • עלינו ועל

כל ישראל ואמרו אמן :

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדלה ליוצר בראשית

שלא עשנו כגוי הארצות • ולא שמנו כמשפחות

הארמה • שלא שם חלקנו בהם • וגורלנו ככל המונם •

ואנחנו כורעים ומשתחיים וזמזמים לפני מלך מלכי

המלכים הקדוש ברוך הוא • שהוא נוטה שמים ויוסד

ארץ • ומושב יקרו בשמים ממעל • ושכינת עזו בגבהי

מרומים

מינו שגם התרגום אינו משנה תי' מכל מהלשון הקדש • ל"ל תשכחתי אתי

בחירק • צלותהון הל' במלאפוס • זהה' בחולס זכן זבעותהון ע"ז המסקל •

קדם כולו קמץ • די בשמוא ב' תי' • קבל אינו פסוק • יהי שם (תיליס קי"גו

עורי (תיליס קכ"א) עושה הש' בצרי • צריך לענות אי"שר בכל כח

ובכל כוונתו • דקדקו בכל כוונתו שיש הרבה כוונות אבל לאו כל מוחא סביל

דא • לכן יכוין בכונה הפשוטה יהא שמה רבא ר"ל שיתגדל השם וזהו שם יה כי

עתה בעו"ה בגלות השם אינו מלא כדכתיב כי יד על כס יה (שמות יז) ובזמן

הגאולה יתמלא השם מן יה כזה יוד הא עולה ד' וזה השם יהי' מדרך לעלם

עלמי עלמיה כדכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה י"ד) ב"פ אחד

גי' הוי' וק"ל : ואנחנו כ"ה בס"י ובקנתם כ' ואנו עמש"ל : ויושב יקרו ב"ה בס"י :

שחרית

מרוזים : הוא אלהינו אין עוד . אמת מלכנו אפס
זולתו . ככתוב בתורתו . וידעת היום והשבות אל לבבך
כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת
אין עוד :

על בן נקוה לך יי אלהינו . לראית מהרה בתפארת
עוד . להעביר גלולים מן הארץ . והאלילים רות
יברתון . לתקן עולם במלכות שווי . וכל בני בשר יקראו
בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ . יבירו וידעו כל
יושבי תבל . כי לך תכרע כל ברך . תשמע כל לשון
לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו . ולכבוד שמך יקר יתנו .
ויקבלו כלם את עול מלכותך . ותמלוך עליהם מהרה
לעולם ועד . כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך
בכבוד : ככתוב בתורתך : יי מלך לעלם ועד :

וידעת (דכריס ט') : כי לך תכרע עש"ה (ישעיה י"ח) ושם ה'ת'
דנוסה כי הטעם מפסיק : קטיונאין עכ"ה אומרים זה

יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו : להטות
לבבנו אלנו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצותיו וחקיו ומשפטיו כאשר נזה
יי את אבותינו : ויהיו נא דברי אלה אשר התחננתי לפני יי קרובים אל יי
אלהינו יומם וליילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו .
למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד :
יי נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפני דרכיך : ואני בתמי אלך פדני וחנני
כי יחיד ועבי אני . רגלי עמדה ביושור במקבלים אכרך את יי : עזרי
עם יי עושה שמים וארץ : יי שוערי יי צילי על יד ינוכי יי ישמור צאתי
וכואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם : השקיפה ומעון קדשך מן השמים וברך
את

שחרית

לח

את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נשבעת לאבותינו לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש : אל הכבוד לך אעבד יום ולילה ואתן לך סיד והלל . ברוך שם ימיד ומיוחד היה הוה ויהיה . יי אלהים אלהי ישראל יולך מלכי המלכים הקב"ה אלהים חיים ומלך חי וקים לעד ולעולמי עד . לישועתך קייתי יי : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

אין קדוש כיי כי אין בלחך ואין צור כאלהינו : כי מי אלוה מבלעדי יי ומי צור אלהי אלהינו : אין כאלהינו אין כאדוננו אין כמלכנו אין כמושיענו : מי כאלהינו מי כאדוננו מי כמלכנו מי כמושיענו : גודה לאלהינו גודה לאדוננו גודה למלכנו גודה למושיענו : ברוך אלהינו ברוך אדוננו ברוך מלכנו ברוך מושיענו : אתה הוא אלהינו אתה הוא אדוננו אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו : אתה תושיענו אתה תקום תרחם ציון כי עת להננה כי בא מועד :

רבונו של עולם בזמן שבית המקדש קים היה אדם חוטא ומביא קרבן ומתכפר לו ועכשיו בעונותינו אין לנו מקדש ולא כהן ולא מזבח ולא קרבן שיכפר בעדינו אלא זכרון דברים תהא כפרתנו ונשלמה שיח שפחותינו תחת קרכנותינו : סדר פטים הקטורת אתה הוא שחקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים בזמן שבית המקדש קים כאשר צוית על ידי משה עבדיך בכתוב בתורתך :

ויאמר יי אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וזבלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה : ועשית אתה קטרת ריח מעשה רוקח ממלח טהור קדש : ושחקת ממנה הרק ונתתה ממנה לפני העדת באהרן מועד אשר אויעד לך שמח קדש קדשים תהיה לכם : ונאמר והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה : ובהעלות אהרן ארז הנרות בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני יי לזרתכם :

תנו

שחרית

ת"ר פטום הקטורח כיצד שלש מאות ושישים וחמש מנים היו בה
כמנין ימות החמה מנה לכל יום פרס בכוקר ופרס בערב ושלש
שהיה מוסיף בהן גדול בערב יום הכפורים ומחזירן לסכתשת ושוחקן יפה
יפה כדי לקיים מצוה דקה מן הדקה : ונוטל ממנה מלא חפניו ואחד
עשר סמנים היו בה ואלו הן : הצרי והצפורן החלכנה והלבנה משקל
שבעים שבעים מנה : מור וקציעה שכולת גרד וכרכום משקל ששה
עשר ששה עשר מנה . הקושט שנים עשר וקלופה שלשה וקנמון תשעה
בורית ברשינה תשעה קבין יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא ואם אין
לו יין קפריסין מביא חמר חורין עתיק : מלח סדומית רובע מעלה עשן
כל שהוא : רבי נתן הבבלי אומר אף כפת הירדן כל שהוא : אם נתן בה
דבש פסלה ואם חסר אחרת מכל סמניה חייב מיתה :
רבן שמעון בן גמליאל אומר הנרי אינו אלא שרף הכוטף מעני הקטף בורית
כרשינה ששפין בה את הצפורן כדי שתהא נאה : יין קפריסין ששורין
בו את הצפורן כדי שתהא עזה : והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין עכניסין מי
רגלים בעזרה מפני הכבוד :

חניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק מפני שהקול
יפה לבשרים : פטמה למחאן כשרה לשליש ולרביע לא שמענו :
אמר רבי יהודה זה הכלל אם כוונתה כשרה למחאן או אם חיסר אחת מכל סמניה
חייב מיתה :

חניא בר קפרא אומר אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שירים
למחאן ועוד תני בר קפרא אלו היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם
יכול לעמוד מפני ריחה ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כי כל
שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ל"י : ו"י נבחות עמנו משגב לנו אהי יעקב
סלה : ו"י נבחות אשרי אדם בוטח בך : ו"י הושיעה המלך יעננו כיום קראנו :
חנא דבי אליהו כל השוכה הלכות בכל יום עובטח לו שהוא בן העולם הבא
שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות :

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים וכו' תמצא במוסף של שבת :
אם אומר סדר הקטורת אחר פרשת תמיד אין אומר תנא דבי אליהו רק אב"ל
קסדר מערכה וכו' : ואומר שיר של יום הקטוב לאותו יום :

קבלה שבת

לט

לכו נרננה ל"י נריעה לצור ישענו : נקדמה פגיו
 בתודה בזמרות נריעה לו : כי אל גדול יי ומלך
 גדול על כל אלהים : אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות
 הרים לו : אשר לו הים והוא עשהו ויפשת ידיו יצרו :
 באו נשתחוה ונברעה נברכה לפני " עשנו : כי הוא
 אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקלו
 תשמעו : אל תקשו לבבכם כמריבה פיוס מסה
 במדבר : אשר נסוני אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי :
 ארבעים שנה אקוט בדור ואומר עם תעי לבב הם והם
 לא ידעו דרכי : אשר נשבעתי באפי אם יבואו אל
 מנוחתי : צו שירו ל"י שיר חדש שירו ל"י כל הארץ :
 שירו ל"י ברכו שמו בשרו מיום ליום ישועתו : ספרו
 בגוים (את) כבודו בכל העמים נפלאותיו : כי גדול יי
 ומהלל מאד נורא הוא על כל אלהים : כי כל אלהי
 העמים אלילים ויי שמים עשה : הוד והדר לפניו עז
 ותפארת במקדשו : הבו ל"י משפחות עמים הבו ל"י
 כבוד ועז : הבו ל"י כבוד שמו שאו מנוחה ובאו
 לחצרותיו : השתחוו ל"י בהדרת קדש חילו מפגיו כל
 הארץ : אמרו בגוים יי מלך אף תכון תכל כל תמוט
 ידן עמים במישרים : ישמחו השמים ותגל הארץ ירעט
 הים ומלאו : יעלו שדי וכל אשר בו אז ירננו כל עצי
 מער : לפני יי כי בא כי בא לשפט הארץ ישפט תכל
 בצדק ועמים באמונתו : צו יי מלך תגל הארץ ישמחו
 א"י

קבלת שבת

איים רבים: ענן וערפל סביבו צדק ומשפט מכון בסאו
איש לפניו תלך ותלהט סביב צדו: הארו ברקו תבל
ראתה ותחל הארץ: הרים בדונג נמסו מלפניי מלפני
אדון כל הארץ: הגידו השמים צדקו וראו כל העמים
כבודו: יבשו כל עבדי פסל המתהללים באילים
השתחוו לו כל אלהים: שמעה ותשמח ציון ותגלגלה
בנות יהודה למען משפטיה: כי אתה עליון על
כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים: אהבי שוא
דע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים: אור ורע
לצדיק ולישרי לב שמחה: שמחו צדיקים בני ויהו
לזכר קדשו: צח מזמור שירו ל"י שיר חדש כי נפלאות
עשה הושיעה לו ימיו ורוע קדשו: הודיע ישועתו
לעיני הגוים גלה צדקתו: זכר חסדו ואמונתו לבית
ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו: הודיעו
ל"י כל הארץ פצחו ורננו וזמרו: זמרו ל"י בכנור בכנור
וקול זמרה: בחצצרות וקול שופר הודיעו לפני המלך
י: ידעם הים ומלאו תבל וישבי בה: נהרות ימחאו
כף יחד הרים ירננו: לפניי בני באלשפט הארץ
ישפט תבל בצדק ועמים במישרים: צט"י מלך ירננו
עמים ישב כרובים תנוט הארץ: בציון גדול ודם הוא
על כל העמים: יהו שמך גדול ועדא קדוש הוא:
ועו מלך משפט אהב אתה כוננת מישרים משפט
וצדקה בעקב אתה עשית: רוממו אלהינו והשתחו
להרום

לְהַרְזֵם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא : כִּישָׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנָיו וְשִׁמּוֹן
 בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ קוֹרְאִים אֵל " וְהוּא יַעֲנֵם : בְּעִמּוּד עֲנַן
 יִדְבֹר אֲלֵיהֶם שְׁמֵרוּ עֲדוּתוֹ וְהִקְ נָתַן לָמוֹ : " אֱלֹהֵינוּ
 אַתָּה עֲנִיתָם אֵל גִּישָׁה הֵייתָ לָהֶם וְנִיקָם עַל עֲלִילוֹתָם :
 דוֹכְמוּ " אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוִי לְהַר קֹדֶשׁוֹ כִּי קְדוֹשׁ " אֱלֹהֵינוּ :
 כֹּט מִזְמוֹר לְדָוִד הָבֹו לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָבֹו לִי כְבוֹד
 וְעֹז : הָבֹו לִי כְבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוִי לִי בְּחֻרְתֵי קֹדֶשׁ :
 קוֹל " עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִיט " עַל פְּיֵם רַבִּים :
 קוֹל " בְּכַח קוֹל " בְּחֹדֶר : קוֹל " שׁוֹבֵר אֲרָזִים וְיִשְׁבֵּר " :
 אֶת אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן : וַיִּרְקִידֵם כִּמּוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׁדְיוֹן כִּמּוֹ
 בֶן הָאֲמִים : קוֹל " חִצֵּב לַהֲבוֹת אֵשׁ : קוֹל " יְחִיל
 מִרְבֵּר יְחִיל " מִרְבֵּר קֹדֶשׁ : קוֹל " יְחִיל אֵילוֹת וַיַּחֲשׂוּף
 יַעֲרוֹת וּבְהִיכְלוֹ כָלוּ אִמֵּר כְּבוֹד : " לְמַצּוֹל יֵשֵׁב וַיֵּשֵׁב " :
 מֶלֶךְ לְעוֹלָם : " עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן " יְבַרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשִׁלּוֹם :

אָנָּה כִּכָּח גְּדוּלַת • יַמְיַנְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה : אֲבָג יַחֲזִק קַבֵּל רַכַּת עִמְךָ
 טַגְבָּנוּ טַהֲרֵנוּ מֵרָא : קִרַע שֶׁטֶן כֹּל גְּבוּר דוֹרְשֵׁי יַחֲזִק כִּכְבַּת
 שׁוֹמְרִים : נִגְד יִכַּשׁ בְּרַכַּס טַהֲרֵס רַחֲמֵי • גְּדַקְתָּן תַּחֲזִק נַמְלֵס : בְּמַר
 צַחַג חֲסִין קְדוֹשׁ בְּרוּכֵי • טוֹכֵךְ גֵּהֵל עַדִּיק : חֲקַב טַנֵּעַ יַחֲזִק גַּלְהַ
 לְעַמְךָ • פְּנֵי זֹכְרֵי קְדוּשַׁתְךָ : יַגֵּל פּוֹק שׁוֹעֲרֵינוּ קַבֵּל וְשׁוֹעַ • נַעֲקַתִּינוּ
 יוֹדַע תַּעֲלֹמוֹת : שְׁקוֹצִית בְּרוּךְ סַם כְּבוֹד יוֹלְכוֹתוֹ לְעוֹלָם וְעַד :

לְכָה דוֹדֵי לְקַרְאֵת כְּלָה • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה : לְכָה
 שְׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדַבּוֹר אֶחָד • הַשְׁמִיעֵנוּ אֵל הַמְּיוֹחֵר :
 " אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד • לְשֵׁם וְלִתְפָּאֵרֶת וְלִתְהַרְהֵה : לְכָה
 לְקַרְאֵת

קבלת שבת

לקראת שבת לכו ונגלכה • כי היא מקוה הברכה •

מראש מקדם נסוכה • סוף מעשה במחשבת

תחלה : לכה

מקדש מלך עיר מלוכה • קומי צאי מתוך ההפכה •

רב לך שבת בעמק הבכת • והוא יחמול

עליך חמלה : לכה

התנערי מעפר קומי • לבשי בגדי תפארתך עמי •

על יד בן ישי בית הלחמי • קרבה אל נפשי

גאלה : לכה

התעוררי התעוררי • כי בא אורך קומי אורי •

שיר דברי • כבוד י עליך נגלה : לכה

לא תבושי ולא תבלמי • מה שתוחחי וצחתי

תהמי • בך יחסו עני עמי • ונבנתה העיר

על תלה : לכה

זהו למ ייטה שוסף • ורחקו כל מבלעך • ישיש

עליך אלהיך • כמשוש חתן על בלה : לכה

ימין ושמואל תערוצי • ואת י תעריצי • על יד איש

בן פרצי • ונשמה ונגילה : לכה

בואי

מקדש מלך הד' כפתח חסני שהיא סיווך וכ"ה (בעמק ד') ושם הוא גם במקדש

וק"ל : בגדי הכ' דנוטה כ"ה כס' מדויקי' ופ"ה (ישעי' כ"ב) ושם יש כסין

לפני : מה שמחמי דיוקף לכך הת' דנוטה וכן נעה תבש : והיו למוסר

עש"ה (ירמיה יז) וכלעין הע' קיונה : אמרי הכ' כגרי מוכני הממסות

שמעתי

בואי בשלום עשרת בעלה : גם בשמחה ובצהלה :
 הנה אמוני עם סגלה בואי ככה בואי כלה : לכה
 מוזור סיר לעס השבת . ה' מלך גאות לבש תמונא לעיל בדף י"ד ע"כ :

תפלת ערבית

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו :
 ולא יעיר כל חמתו : " הושיעה : הבלך יענו
 ביום קראנו :

ברכו את " המבורך : ברוך " המבורך לעולם ועד :
 ברוך אתה " אלהינו מלך העולם אשר בדברו מעריב
 ערבים . בחכמה פותח שערים . ובתבונה משנה
 עתים . ומחליף את הימנים . ומסדר את הכוכבים :
 במשמרותיהם ברקיע ברצונו . בורא יום ולילה . גולל
 אור מפני חשך וחשך מפני אור : ומעביר יום ומביא
 לילה . ומבריל בין יום ובין לילה " צבאות שמו . אל
 חי וקים תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד . ברוך אתה
 " המעריב ערבים :

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת תורה ומצות .
 חקים

שמעתי חכמי חכמי קבלה שומדריס כן מעריב ערבים בחכמה . פותח שערים
 בתבונה . ולפי"ז כל בתבונה בלא ו' בתחלה ודי למדין : ברצונו יש קורין
 ברצונו בורא יום ולילה ואינו כן כי יש להפסיק כאן וכ"כ בעמק הדרכה : תמיד
 ימלוך עי' בט"ז שכ' דהוי שפיר וועין החתימה : וקים עלינו בקצת סוף ת' כל' קים
 בלא ו' בתחלה וכ"מ באבודרהם עי' פי"ט . אכן ברוב הס' הוא בול' ופיל' בפשוטו
 יר לוק

ערבית

חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים אֹתָנוּ לַמֶּדֶת : עַל כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ
 בְּשִׁכְפָנוּ וּבִקְוֵנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ : וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תוֹרָתְךָ
 וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד : כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֵךְ יָמֵינוּ : וּבָהֶם
 נִהְגָה יוֹמָם וְלַיְלָה : וְאַהֲבָתְךָ אֵל תִּסִּיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים :
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל : שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 אֱמֶת וְאַמוּנָה כָּל זֹאת וְקִים עֲלֵינוּ : כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ
 וְאֵין זוּלָתוֹ : וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ : הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד
 מַלְכִים וּמִלְכָנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּד הָעֲרִיצִים : הָאֵל הַנִּפְרָע
 לָנוּ מִצְרֵינוּ : וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ : הַעֲשֵׂה
 גְּדוּלוֹת עֲד אֵין חֻקְךָ וּנְפִלְאוֹת עֲד אֵין מִסְפָּר : הַשֵּׁם
 נַפְשֵׁנוּ בַחַיִּים וְלֹא נִתֵן לְמוֹט הַגְּלָנוּ הַמְדַרְיִכְנוּ עַל בְּמוֹת
 אוֹיְבֵינוּ : וַיִּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאָנוּ : הַעֲשֵׂה לָנוּ נִסִּים
 וְנִקְמָה בַפֶּרֶעַה אֲתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם : הַמִּקְּה
 בְּעִבְרָתוֹ כָּל בְּבוֹרֵי מִצְרַיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם
 לְחֵרוֹת עוֹלָם הַמַּעֲבִיר בְּנֵיו בֵּין גְּזֵרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם
 וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת טַיַע : וְרֵאוּ בְנֵינוּ גְבוּרָתוֹ : שִׁבְחוּ

והודו

דוק : הָעֲרִיצִים כ"ה כס' מדויקים הע' קמוצה וכס' ופדיתין מכף ערניס
 (ירמיה ט"ו) וכ' המכלול כי ערניס סריסים ודו' הם משנו'
 הדגשים ע"מ אדירים כבירים (מפני הר' שאינו מקבל
 דגש תשובה) הפתח לקמן ואלו אינן משתבגן בסמיכות כמן
 מן עשיר קסיד כויד תאמר בסמיכות עטרים חסידים גזירים ומפני שהע'
 קמיצה לכן ה' השמות כסגול כמו : הָעֲרִיצִים הָעֲנָן עו' וק"ל : העושה
 גדולות ש"ה (חיוב ט') נכרבת ט' טצק גיסיס (נכרבת וחיוב ט')

והודו לשמו • ומלכותו ברצון קבלו עליהם • משה ובני ישראל לה ענו שירה • בשמחה רבה ואמרו כלם :
 מי כמכה באלים • מי כמכה נאדר בקדש גורא
 תהלות עשה פלא :

מלכותה ראו בניה • בוקעים לפני משה • זה אלי ענו
 ואמרו : " ימלך לעלם ועד :

ונאמר כי פדה " את יעקב : וגאלו מיד חזק ממנו :
 ברוך אתה " גאל ישראל :

השכיבנו " אלהינו לשלום • והעמידנו מלכנו לחיים •
 ופרוס עלינו סבת שלומה • ותקננו בעצה
 טובה מלפניה והושיענו למען שמך • והגן בעדנו והסר
 מעלינו • אויב דבר וחרב ורעב ויגון • והסר שטן מלפננו
 ומאחרינו וביצל כנפיה תסתירנו • כי אל שומרנו ומצילנו
 אתה • כי אל מלך חנון ורחום אתה • ושמור צאתנו
 ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם : נשנת ומרוס

ברוך אתה " שומר עמו ישראל לעד :

ופרוס עלינו סבת שלומה • ברוך אתה " פורס סבת
 שלום • עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים :
 ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת
 לדרתם ברית עולם : בני ובין בני ישראל
 אות היא לעולם כי ששת ימים עשה " את השמים ואת

הארץ

כי פדה (ירמיה ל"ח) : ושמרו (שמות ל"ח)

נידבר

עֲרֵבִית

הָאָרֶץ וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ : (לגלגל רגלים)
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מִוְעָדֵי יְיָ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (נר"ס)
תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶף לְיוֹם חַגְנוֹ • כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל
הוּא • מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : (נר"ב)
כִּי־בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם
לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ :

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן : בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן
יְרוּשָׁלַיִם הִלְלוּ יְהוָה : בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ : וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן : יְהִי כְבוֹד יְיָ
לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו : יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם : כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בְּעֵבֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל •
כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לֹו לְעַם : וַיִּרְא כָּל־הָעַם
וַיִּפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים :
וַהֲיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ • בִּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד
וַיִּשְׁמוּ אֶחָד : יְהִי חֲסִדָּה יְיָ עֲלֵינוּ • כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ :
הוֹשִׁיעֵנו יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם • לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
קִדְשֵׁה לְהִשְׁתַּבַּח בְּתַהֲרָתְךָ : כָּל־גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבֹאוּ
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ יְיָ • וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ : כִּי גָדוֹל אַתָּה
וַעֲשֵׂה

וַיְדַבֵּר (ויקרא ד'ג) תִּקְעוּ (תילים פ"א) כִּי כִּוִּס (ויקרא ט"ז) בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם
מִכָּאֵן עַד יִרְאוּ עֵינֵינוּ פְּסָקִים וּלְוִקָטִים הַא' (תילים פ"ט) הַב' שֶׁס־קל"ה הַג'
שֶׁס־ע"ב הַד' שֶׁס־הַל' ק"ד הו' (שנואל' א' י"ב) הו' (וולכיס א' י"ח) וּבְהַרְבֵּה ת'
כַּדְפָּס וַיִּרְא כָּל הָעַם וַיִּרְוּוּ וַאֲיִנוּ כַּפ' זַק כ"א בַּפ' שְׁמִיכִי וְשֶׁס־אֵינוּ וְסָאִים כִּוִּן כָּאֵן
הַט'

וְעִשְׂתֶּנּוּ לְפָנָיו אֱלֹהִים לְבָרָךְ : וְאַנְחֵנו עִמָּךְ וְצֵאן
 מִדְּעִיִּתְךָ • נוֹרָה לָּךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נִסְפָּר תְּהַלְתֶּךָ :
 בָּרוּךְ " בְּיוֹם • בָּרוּךְ " בְּלֵילָה • בָּרוּךְ " בְּשִׁכְבֵּנו • בָּרוּךְ
 " בְּקוּמָנוּ : כִּי בִרְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים • אֲשֶׁר
 בִּידוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי • וְרוּחַ כָּל־בֶּשֶׂר אִישׁ : בִּרְךָ אֶפְקֵיד
 רוּחֵי • פְּדִית אוֹתֵי " אֵל אֱמֶת : אֱלֹהֵינוּ שֵׁשׁ־שָׁמַיִם יַחַד
 שָׁמָּה וְקִיָּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד • וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד :
 יִרְאוּ • עֵינֵינוּ וַיִּשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ בְּאֵמֶת
 בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ • " מֶלֶךְ " מֶלֶךְ " מֶלֶךְ " מֶלֶךְ
 יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֶךָ הִיא • וְלְעוֹלָמֵי
 עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד • כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלֶּא אַתָּה : בָּרוּךְ
 אַתָּה " הַמֶּלֶךְ בְּכָבוֹד " תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
 וָעֶד • וְעַל כָּל־מַעֲשָׂיו :

ומתפללים מחובה עשרה ועלינו וכו'

תפלת מעריב לשבת

מתפלל ג' ברכות טראשכות עד האל הקדום

אַתָּה קִדְשָׁתָּ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְשִׁמְךָ • תִּכְלִית מַעֲשֵׂה
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּבִרְכָתוֹ מְכַלֵּי הַיָּמִים • וְקִדְשָׁתוֹ מְכַלֵּי־
 הַזְּמַנִּים • וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ :

ויכלו

הט' (זכריה ד') ה' (תילים ל"ד) ה' אשם ק"ו ה' ב' שם פ"ו ה' ג' שם ע"ט :
 ברוך ה' ביום ל'חמ' אשר בידו (איוב י"ב) חי הח' קמונו' באתנ' הט"ז (תילים ל"א)
 באתנור פ"ה (ישעיה כ"ב) אלהיך ה' קמונה באתננ' וכ"ה כס' ת' מדויקי' :
 לשמך כ"ה בעוכרת כי יש להפסיק מעט כאן (אבודרהם) :

ויכלו

מעריב לשבת

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי ויקרש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו קדשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתה שפיענו מטובה ושמחנו בישועתה וטהר לבנו לעבדה באמת והנחילנו יי אלהינו פאתכה וברצון שבת קדשה וינוחו ביה ישראל מקדשי שמך ברוך אתה יי מקדש השבת רצה ומודים וכו'

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגבור הגבור והנורא אל עליון קנה שמים וארץ :

מן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו הא הקדוש בן ימינו המלך הקדוש שאין כמוהו המניח לעמו ביום שבת קדשו כי בס רצה להניח להם לפניו נעבודו ביראה ופחד ונידה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות אל ההוראת ארון השלום מקדש השבת ומברך שביעי ומניח

ויכלו (בראשית ב') : וינוחו כהרבה ת' כדפס וישנוחו כו' אלהי שון אכל כס"י כו"ס בפנים והוא הנכון וכתב מ"א כסס הנקובלים שכתפלת מעריב י"ל וינוחו זה וכתפלת שחרית ויוסף כו' ובמנחה כס : ס"א יום שבת בלא ט' בתחלה וכן משמע באבודרהם :

מעריב לשבת

מד

ומניח בקדשה לעם ומדשני עונג. זכר לכוניעה בראשית:
אלהינו וכו'

במה מדליקין ובמה אין מדליקין אין מדליקין לא בלכש
ולא בחוסן ולא בכלך ולא בפת לת האידן ולא
נפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני הים ולא בזפת
ולא בשעווה ולא בשמן קיק ולא בשמן שריפה ולא
באליה ולא בחלב : נחום הנדי אומר מדליקין בחלב
מבשל : וחכמים אומרים . אחד מבשל ואחד שאינו
מבשל אין מדליקין בו : (א) אין מדליקין בשמן שריפה
ביום טוב : רבי שמעאל אומר . אין מדליקין בעטרן
מפני כבוד השבת : וחכמים מתירין בכל השמנים .

בשמן שמשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים
בשמן פקעות . בעטרן ובנפט : רבי טרפון אומר אין
מדליקין . אלא בשמן זית בלבד : (ב) כל היוצא מן
העין . אין מדליקין בו אלא פשתן . וכל היוצא מן העין .
אינו מטמא טמאת אהלים אלא פשתן : פתילת הנגד
שקפלה ולא הבהבה : רבי אליעזר אומר טמאה היא ואין
מדליקין בה : רבי עקיבא אומר . טהורה היא ומדליקין
בה : (ג) לא יקוב ארס שפופרת של ביצה ומלאה

שמן

נמה כל דסמין לא נקוד קמין במה אדע במה אקדס וכל שאין אחריה א' נקוד
בסגול במה יודע מ"כ ו"ה בס' מדוי' : פקועות (במלכים ב' ד')
פקעות . שדה וכתב הרד"ק זהו שארז"ל בשמן פקעו' נטס הס' בעפתח
ו"ה במדוי' : של בינה ב"ה בס' י ומ"כ שכתב הרקח שר"ל בינה ממש :

כח

מעריב לשבת

שמן ויתננה על פי הגר בשביל שתהא מנטפת ואפילו
 היא של חרס ורבי יהודה מתיר אבל אם חברה היוצר
 מהחלה מתר מפני שהוא כלי אחר : לא ימלא אדם
 קערה שמן ויתננה בצד הגר והתן ראש הפתילה בתוכה
 בשביל שתהא שואבת ורבי יהודה מתיר : (י) המכבה
 את הגר מפני שהוא מתירא • מפני גוים מפני לסטים
 מפני רוח רעה • אם בשביל החולה שישן פטור כחם
 על הגר כחם על השמן כחם על הפתילה חייב : רבי
 יוסי פטור בכלן • חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה
 פחם : (י) על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדהן
 על שאינן זהירות בגדה בחלה ובהדלקת הגר : (י)
 שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת
 עם השיכה • עשרתם ערבתם הדליקו את הגר : ספק
 חשיכה ספק אינה חשיכה • אין מעשרין את הודאי ואין
 מטבילין את הכלים • ואין מדליקין את הגרות • אבל
 מעשרין את הדמאי ומעריבין וטומנין את החמין :
 אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא • תלמידי חכמים
 מרבים שלום בעולם • שנאמר וכל בניך למודי
 יי • ורב שלום בניך • אל תקרי בניך אלא בונה :

שלום

כחם כס"ו הח' קמוצה וכ"ה כנחי ע' הפעל כמו קם ש"ב ודו' : ליתן ל"ה
 במדוי' הל' בחירק כמו בהקשות' כלדתה (בראשית' ל"ה) ודו' : עכבתס
 פע' כנרי לפני כר' שאיגוואקבל דגש : וכל כנר (ישעיה' ל"ד) :
 שלום

מעויב לשבת

מה
שלום רב לאהבי תורתך ואין לנו מכשול : יהי שלום
בחילך שדוה בארמנותיך : למען אחי ורעי אדבררה
נא שלום פך : למען בית יי אלהינו אבקשה טוב לך :
יי עז לעמו יתן יי בברך את עמו בשלום :

שחרית לשבת

נשמתי כל חיי תברך את שמה יי אלהינו ורוח כל בשר
תפאר ותרום זכרה מלכנו תמיד : מן העולם
ועד העולם אתה אל ומבלעדך אין לנו מלך גואל
ומושיע פודה ומציל ומפרנס ומרחם בכל עת צרה
ויצוקה אין לנו מלך אלא אתה : אלהי הראשונים
והאחרונים אלוה כל בריות ארון כל המלכות המהלל
ברוב התשפחות המנהג עולמו בחסד ובריותיו
ברחמים : ויי לא יגום ולא ישן המעורר ישנים ותמקיץ
נרדמים ותמשיח אלמים ותמתיר אסורים ורחסומה
גופלים ותווקף בפופים לך לברך אנחנו מורים אלו פינו
מלא שירה בים ולשוננו רנה כחמון גליו ושפתותינו
שבח

שלום הש' בשוא . שלום רב (תילים קי"ט) יהי (שס קכ"ב) שלום בלא ו'
נתחלה : למען שס : ה' עזכו' (שס כ"ט) ברוב התשפחות כ"ה בכל הס'
ונקי' א' מנאתי בכל וכל על גליון לוי"א ברוב ובסדר רש"י שאל"כ דשמע
רוב ולא כל וכ"ה בתענית ס"ק . ובריותיו ה"ב בשוא והר' בחירק עמ"ש
לכ"ס : והמקיץ נרדמים כ"ה בס' תדויקים ועי' במכלול : ורבי כ"ה ברוב הס'
ח' לא תזדרהס ורבי כמו לכי ורגשותי ה'ב' לחסרון הכפל והמון העם קורין בשורק

וטענת **טו**

שחרית לשבת

שָׁבַח כְּמִרְחַבֵי רִקִיעַ וְעֵינֵינוּ מֵאִירוֹת בְּשֶׁמֶשׁ וּבְיָרֵחַ
וַיְדַנּוּ פְרוּשׁוֹת בְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם וְרַגְלֵנוּ קָלוֹת בְּאֵילוֹת : אִין
אֲנוּ מִסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וְלִבְרַךְ אֶת שִׁמְךָ : עַל אַחַת מֵאַלְפֵי אֶלְפֵי אֶלְפִים
וְרַבֵּי רַבְבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ :
מִמְצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ בְּרַעַב
זִנְתָּנוּ וּבִשְׁבַע כָּל־כֶּלֶתָנוּ מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדְּבַר מִלְטָתָנוּ
וּמִחֲלִים רָעִים וּנְאֻמִּים דִּלִּיתָנוּ : עַד הִגָּה עֲזֹרָנוּ רַחֲמֶיךָ
וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ וְאֵל תִּטְשֵׁנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְנֶצַח : עַל בֶּן
אֲבָרִים שֶׁפִּלְגֵת בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאִפְנוּ וְלִשׁוֹן
אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ : הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ
וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שִׁמְךָ מִלִּבֵּנוּ : וְכִי
כָּל־פֶּה לָךְ יוֹדֶה וְכָל־לִשׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּע וְכָל־בֶּרֶךְ לָךְ
תִּכְרַע וְכָל־קוֹמָה לִפְנֵיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה : וְכָל־לִבְבוֹת יִדְאֹוּךָ
וְכָל־קָרֵב וְכָל־יֹדֵעַ יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ בְּדָבָר שֶׁבְרָזוּב בְּךָ
עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יי מִי כְמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי מִחֹזֶק מִמָּנוּ וְעֵנִי
וְאֲבִיוֹן מִגּוֹזְלוֹ : מִי יִדְמֶה לָךְ וּמִי יִשׁוּוֶה לָךְ וּמִי יַעֲרֹךְ
לָךְ הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קִנְיָה שָׁמַיִם

וְאָרֶץ

וְטַעוֹת הוּא : וְכִשְׁבַּע כ"ה בְּסִמְדוּיָקִים וְכ"כ אֲבוֹדְרָהִס בְּשֶׁס רֵאב"ע כִּי הֵאָמַר
וְכַשׁוּבַע טוֹעֵה הוּא : וּמַחֲלִיִּים כו' פ"ה (דְּבָרִים כ"ח) וְכ"י א' רַעִים רַבִּים
וְעַלִּיהֶם כֹּאמֵר וְרַבִּים מַעֲמֵי הָאָרֶץ כִּי אֵיכּוֹ בַּפ' : כָּל עֲצָמוֹתַי (תִּילִים ל"ה) וְהֵל
דְּגוּשָׁה ע"פ מִסּוֹרָה וְעֵי' מ"ט לַעֲנִי בְּשִׁירַת הַיָּם : וְתִי' כָּל בְּקִמָּץ אֶף שֶׁהִיא בְּטַעַם
וּמִבִּירוֹ כָּל אֶחָד רַשׁ (מַשְׁלִי) וְשֶׁנִּיהֶם יִנְאוּ מִן הַכֹּלָל : וְעֵנִי וְאֲבִיוֹן כו' בְּתַחֲלָה :

בְּרַכִּי

וַאֲרִיז : וְנִהְלֵלָהּ וְנִשְׁבַּחָהּ וְנִפְאָרָהּ וְנִבְרָךְ אֶת שֵׁם קְדוֹשָׁהּ
 כְּאִמּוֹר לְדוֹד בְּרַכִּי גִפְשֵׁי אֶת יְיָ וְכָל-קִרְבֵי אֶת שֵׁם קְדוֹשׁוֹ :
 הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֲזָה : הַגְּדוֹל בְּכַבוֹד שְׁמֵהּ הַגְּבוּר
 לַצֵּחַ וְהַנְּרָא בְּנִרְאוּתֶיהָ : הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל
 כִּסֵּא רִם וְנִשְׂא :

שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקְדוֹשׁ שְׁמוֹ : וְכַתּוּב רַנְנוּ צְדִיקִים
 וּבִי לְיִשְׂרָאֵל נִאֻוָּה תְהִלָּה : בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל :
 וּבְרַבֵּי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ : וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם :
 וּבִקְרֵב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ :

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנְנָה יִתְפָּאֵר
 שְׁמֵהּ מַלְכֵנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבֵת כָּל
 הַיְצוּרִים לְפָנֶיהָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל
 לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעֲלֹה וּלְקַדֵּם עַל כָּל-
 דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת דּוֹר בֶּן יִשִׁי עֲבָדָה מְשִׁיחָה :

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֵהּ לְעַד מַלְכֵנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ בִּי לָהּ נִאֻוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָהּ הִלֵּל וְחִמְרָהּ עֵז וּמִמְשָׁלָהּ נִצַּח
 גְּדֻלָּהּ וּגְבוּרָהּ תְהִלָּהּ וְתִפְאָרֶת קְדוּשָׁהּ וּמַלְכוּת בְּרַכּוֹת
 וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ
 גְּדוֹל בְּתִשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת וְהַבּוֹתֵצִי

בשירי

ברכי נפשי : (תילים ק"ד) ובמקהלות כנו' כחירק כי הוא סמוך כנוו ובמזמרות
 (ירמיה ס' וי"ג) (במכלול) וכ"ה כס' מדויל' : ותשכחות דוד הכ' כסוא ספני
 כסמיכות : כס"ח

שחרית לשבת

בשירי זמרה מלך אל חי העולמים : חצי קריש
ברכו את יי המבורך : ברוך יי המבורך לעולם ועד :
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובגרא
חשך עשה שלום ובגרא את הכל :
הכל יודק והכל ישפוחה . זה הכל יאמרו אין וקדוש
כ"י : הכל ירוממוה סלה יוצר הכל . האל
הפותח בכל יום דלתות שעי מורח : ובוקע חלוני
הקיע מוציא חמה ממקומה . ולבנה מכבון שבתה :
ומאיר לעולם כלו וליושביו : שבגרא במדת רחמים :
המאיר לארץ ולדריים עליה ברחמים . ובטובו מחדש
בכל יום תמיד מעשה בראשית : דמלך המרופם
לברו מאז המשבח והמפואר והמתנשא מימות עולם :
אלהי עולם ברחמיה דרבים רחם עלינו : אדון ענו
צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו : אין בערבה
ואין וולתה אפס בלתי ומי דומה לך : אין בערבה
יי אלהינו בעולם הזה . ואין וולתך מלכנו לחיי העולם
הבא : אפס בלתי גואלנו לימות המשיח . ואין דומה
לך מושיענו לתחיית המתים :
אל אדון על כל המעשים . ברוך ומבורך בפני כל
גשמה : גדלו ומטובו מלא עולם . דעת ותבונה
סובבים

בס"א כתב מה רבו כו' כיוו בשחרית דחול : אין בערך ס"א בלא כ' בתחלה
אלאדון כב' סרווי הראסוני ה'ת'י' (וכשאר'י' ד' ת'לכ'ן אין לומר ברוך הוא ומנוח
גכ"ה

סובבים אותו : המתנאה על חיות הקדש • ונזהיר
 בכבוד על הפרכה : זבות ומישור לפני כסאו • הסד
 ורחמים לפני כבודו : טובים מאורות שברא אלהי :
 יצרם בדת בנינה ובהשכל : כח ונבורה נתן בהם •
 להיות מושלים בקרב תבל : מלאים זיו וכפיקים נוגה •
 נאה זיום בכל העולם : שמהם בצאתם וששים
 בבואם • עושים באימה רצון קוניהם : פאר וכבוד
 נתנים לשמו • צהלה ורנה לזכר מלכותו : קרא
 לשמש ויזרח אור • ראה והתקין צורת הלבנה : שבה
 נתנים לו כל צבא מרום • תפארת ונדלה שרפים
 ואופנים וחיות הקדש :

לאל אשר שבת בכל המעשים ביום השביעי ותעלה
 וישב על כסא כבודו : תפארת עטה ליום
 המנוחה ענג קרא ליום השבת : זה שבת של יום
 השביעי שבו שבת אל מפל מלאכתו : ויום השביעי
 משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליי
 לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצוריו שבח יקר ונדלה
 יתנו לאל מלך יצור כל המנחיל מנוחה לעמו ישראל
 בקדשתו ביום שבת קדש • שמה " אלהינו יתקדש •
 וזכרה מלכנו יתפאר • בשמים ממעל • ועל הארץ

מתחת

וכ"ה כס"י : ועי' מזה בזהר שהוא מיוסד כנגד שמות הקדושים : כנה בג'
 בעתה ובה' במפיק כמו וכנה כחור (מכניק ג') :

נתת

שחרית לשבת

מתחת : תתברך מושיענו על שבח מעשה ידך . ועל
מאורי אור שעשית - יפארוך סלה :

תתברך נורינו וכו' עד גאל ישראל : ומתפללי ג' ברכות ראשונות

ישמח משה במתנת חלקו . פי עבד נאמן קראת
לו . כליל תפארת בראשו נתת לו . בעמך
לפניה על הר סיני . ושני לחות אבנים הוריד בידו .
וכתוב בהם שמירת שבת . וכן כתוב בתורתך :

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת
דרדתם ברית עולם : ביני ובין בני ישראל

אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת
הארץ וביום השביעי שבת וינפש : ולא נתתו יי אלהינו
לגויי הארצות . ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים
וגם במנוחתו לא ישכנו רשעים . כי לישראל עמך
נתתו באהבה . לזרע יעקב אשר פס בחרת (כ"ה)
ישמחו במלכותה שומרי שבת וקראי ענג) עם ומקדש
שביעי . כלם ישבעו ויתענגו מטובה . ובשביעי רצת
בו וקדשתו . חמדת ימים אותו קראת . זכר למעשה
בראשית :

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו . קדשי
במצותיך ותן חלקנו בתורתך . שביענו מטובה
ושמחנו

כשת לו כ"ה כס"י : ישמחו כו"כ כט"י וככתבי איתא ש"ל בכל התפלת
ישמחו . רנית בו הכ' לנוטה כי הטעם אתי מרחיק :

שחרית לשבת מח

שִׁמְחֵנוּ בִישׁוּעַתְךָ • וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת •
 וְהַחֲלִינוּ " אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ • וַיְנַחֲמוּ
 עַל יִשְׂרָאֵל מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ • בְּרוּךְ אַתָּה " מִקִּדְשֵׁי הַשַּׁבַּת :
 וְקִדְשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם • כְּשֵׁם שְׁמִקְדֵּשִׁים אוֹתוֹ
 בְּשֵׁמי מְרוֹם • כִּפְתּוּב עַל יַד גְּבִי'אֵךְ • וְקִרָא זֶה
 אֶל זֶה וְאָמַר : קִדְשׁ קִדְשׁ קִדְשׁ " צְבָאוֹת • מִלֵּא
 נִלְהַאֲרִץ כְּבוֹדוֹ : אִזּוּ בְקוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל אֲדִיר וְחֹזֵק •
 מִשְׁמִיעִים קוֹל • מִתְנַשְׂאִים לְעֵמֶת שָׂרָפִים •
 לְעֵמֶתָם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ :

בְּרוּךְ כְּבוֹד " מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמָךְ מִלִּבְנוֹ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ
 עָלֵינוּ כִּי מַחֲכִים אֲנַחְנוּ לָךְ : מִתִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקִרְוֹב
 נִימִינוּ לְעוֹלָם וְעַד תִּשְׁכּוֹן : תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּרִתּוֹךְ
 יְהוֹשִׁילִים עֵירֶךָ דְּדוֹר וְדוֹר וְלִנְצַח נִצְחִים : וְעֵינֵינוּ תִרְאֶנָּה
 מִלְכוּתְךָ בְּדָבַר רַחֲמֵיךָ בְּשִׁירֵי עוֹנֶךָ עַל יְדֵי דוֹד מְשִׁיחַ
 צִדְקָךָ : יִמְלֶךְ " לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן • לְדוֹר וָדוֹר
 הַלְלוּיָהּ : לְדוֹר וְדוֹרוֹכּוֹ

אִן כְּמוֹהָ בְּאֱלֹהִים " • וְאִין כְּמַעֲשֶׂיהָ : מִלְכוּתְךָ
 מִלְכוּת כָּל עוֹלָמִים • וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר :
 " מֶלֶךְ • " מֶלֶךְ • " יִמְלֶךְ לְעֵלָם וְעַד : " עֵז לְעַמּוֹ
 יִתֵּן • " יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :

אב

מִמְּחִים בְּתִיבֵין כ"ה בַּס"י והוא נכון : ולנצח נצחים פ"ה (ישע"ת) וזהו כנרי :
 תלון (תליקמ"ו) אין כמוך (תליס פ"ו) מלכותך (תליס קמ"ה) מ'תלן כרייתא
 כמרכבה : ה'ענו (תלי' כ"ט) הטיבה

שחרית לשבת

אב הרחמים : הטיבה ברצונך את ציון : תבנה
חמות ירושלים : כי בך לבר בטחנו : מלך
אל רם ונשא - ארון עולמים : בשעת הזמנות ס"ת
ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ויפוצו אויביך
ויעסו משנאיך מפניה : כי מציון תצא תורה
ודבר יי מירושלים : ברוך שנתן תורה לעמו ישראל
בקדשתו :

ואחר כך אמרים בריך שמייהויט בוק"ל תיבות והוא תיקון לקהל

ברוך שמייה דמרי עלמא • בריך בתוך ואתוך •
יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם • ופורקן
ימינך אחוי לעמך בבית מקדשך • ולא מטויי לנא מטופ
גהורך • ולקבל צלותנא ברחמי • יהא רעוא קדמך •
דתורך לן חיין בטיבור • ולהוי אנא פקידא בגו צדיקיא •
למרחם עלי ולמנטר יתי וית כדדי לי ודי לעמך ישראל •
אנת הוא זן לכלא ומפרנס לכלא • אנת הוא שליט על
כלא • אנת הוא דשליט על מלכיא ומלכותא די
לך היא • אנת עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא
קמיה ומקמיה דיקר אורייתא בכל עידן ועידן • לא על
אינש רחיצנא ולא על בר אלהין סמיכנא • אלא באלהא
דשמיא דהוא אלהא קשום ואורייתא קשום ונביאורי
קשום

הטיבה (תילים ג"א) תבנה כנ"ל בלא ו' בתחלה : ויהי בנסוע
(בתדבר י) כי מציון (סיכה ד') ברוך שנתן לשון חכמים :
אלה

שחרית. לשבת. מט

קָשׁוּט • וּמִסְגֵּי לְמַעַבְד טַבּוּן וְקִשׁוּט • בֵּיה אֲנֵא רַחֲמֵי
וְלִשְׁמִייה קְדִישָׁא יְקִירָא • אֲנֵא אִימַר תּוֹשְׁבָחַן • יְהֵא
רַעֲוֵא קְדַמְךָ • דְתַפְתַּח לְבָאֵי בְּאוֹרֵייתָא • וְרַחֲשִׁים
מִשְׁאַלּוֹן הִלְבָּאֵי • וְלִבָּא דְכָל עַמְךָ יִשְׂרָאֵל • לְטַב
וְלְרַחֲמֵי וְלְשָׁלָם :

עַל הַכֹּל יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם
וְיִתְנַשֵּׂא : שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא : בְּעוֹלָמוֹת שְׂפָרָא • הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם
הַבָּא : בְּרִצּוֹנָא וּבְרִצּוֹן יְרֵאִיו וּבְרִצּוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל :
צוּר הָעוֹלָמִים • אֲרוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלֹהֵי כָּל הַנְּפֻשׁוֹת :
הַיּוֹשֵׁב בְּמִרְחַבֵי מְרוֹם הַשּׁוֹכֵן בְּשָׁמַי שְׁמַי קָדָם : קְדֻשָׁתוֹ
עַל הַחַיּוֹת • וְקְדֻשָׁתוֹ עַל כָּסֵא הַכְּבוֹד : וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ
שְׁמֵךְ בְּנֵי אֱלֹהֵינוּ • לְעֵינֵי כָּל חַיִּי : וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר
חֲדָשׁ כְּפִתּוּב : שִׁירוֹ לְאֱלֹהִים זְמִירוֹ שְׁמוֹ סִדּוֹ לְרִכְבּ
בְּעֶרְבוֹת • בֵּיה שְׁמוֹ וְעִלְזוֹ לְפָנָיו : וְנִרְאֵהוּ עֵין בְּעֵין •
בְּשׁוּבוֹ אֶל גֻּדְהוֹ כְּפִתּוּב : כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאֵוּ בְּשׁוּבֵי
צִיּוֹן : וְנֹאמַר וְנִגְלֵה כְבוֹד יְיָ וְרֵאוּ כָּל בָּשָׂר יַחְדָּיו • כִּי
כִּי דְרָבָר :

אֲב הַרְחַמִּים • הוּא יְרַחֵם עִם עַמּוּסִים • וְיִזְכּוֹר בְּרִית
אֲתָנִים • וְיִצִּיל נַפְשֵׁתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת :

הַרְעוֹת

אֵלּוּה עֵיל חֲסָל כְּדָף ל"ב טִירוֹ (תִּילִיס ס"ק) כִּי עֵין (יַשְׁעִיה כֹּא) וְנִגְלֵה
(טַס דְּכַר הַכֹּ' בְּנִרִי כֹ' כֹּא ס"ק) :

מז פורקן

שחרית של שבת

הרעות • ויגער ביצר הרע מן הנשואים • ויחון עלינו
לפליטת עולמים • וימלא משאלותינו במדה טובה
ישועה ורחמים :

יקום פורקן מן שמיא • חנא וחסדא ורחמי • וחי

אריכי • ומווני רויחי • וסיעתא דשמיא •

ובריות גופא • ונהורא מעליא : זרעא חייא וקיימא •

זרעא די לא יפסוק • ודי לא יבטול • מפתגמי אורייתא :

למרנן ורבנן חבורתא קדישתא די בארעא דישראל •

ודי בבבל • לרישי פלי • ולרשי גלורתא • ולרשי

מתיבתא • ולדיני דבבא : לכל תלמידהון • ולכל

תלמידי תלמידהון • ולכל מאן דעסקין באורייתא :

מלבא דעלמא • יברך יתהון • יפיש חייהון • ויסגי

יומיהון • ויתן ארכא לשנידהון • וירפרקון וישתזבון

מכל עקא ומכל מרעין בישין • מרן די בשמיא • יהא

בסערהון • כל זמן ועידן ונאמר אמן :

יקום פורקן מן שמיא • חנא וחסדא ורחמי • וחי

אריכי • ומווני רויחי וסיעתא דשמיא • ובריות

גופא • ונהורא מעליא : זרעא חייא וקיימא • זרעא די

לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא : לכל קהלא

קדישא

פורקן ס"א פורקן ע"מ ג' כי כל' תרגום כפי' הרבה שמות ע"מ זה דוק :

בבבל ב' הראשונה דגושה אחרת ג' ע"מ של גבי תהלתו כפי' : גלי

ס"א כליר"ל לראשי דרשנו : מאן הא' כמה ע"י בתשבי ; ארכא כ"ה כס'

אותנו

מדוי' וכדיאל ג' ארכא לשלוטת :

מוסף של שבת

קרישא הדין • רברביא עם זעריא • מפלא וגשיא •
 מלכא דעלמא • יברך יתכון • יפיש חייכון • ויסגי
 יומיכון • ויתן ארכא לשניכון • ותתפרקון ותשתזבון
 מפל עקא ומפל מרעין בישין • מרן די בשמיא • יהא
 בסעדכון כל זמן ועידן ונאמר אמן :

מי שבירך אבותינו אברהם יצחק ויעקב • הוא יברך
 את כל הקהל הקדוש הזה עם כל קהלות הקדוש •
 הם וגשיהם ובניהם ובעותיהם וכל אשר להם • ומי
 שמיחדים בתי כנסיות לתפלה • ומי שבאים בתוכם
 להתפלל • ומי שנותנים נר למאור • ויין לקדוש
 ולהבדלה • ופת לאורחים וצדקה לעניים • וכל מי
 שעוסקים בצרכי צבורם באמונה • הקדוש ברוך הוא
 ישלם שכרם • ויסיר מהם כל מחלה • וירפא לכל
 גופם • ויסלח לכל עונם • וישלח ברכה והצלחה בכל
 מעשה ידיהם • עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן :

מי שעשה נסים לאבותינו • וגאל אותם מעבדות
 לחרות • הוא יגאל אותנו • ויקבץ גרחנו מארבע
 בנפות הארץ • חברים כל ישראל ונאמר אמן :

ראש חודש פלוני ביום פלוני

יחדשהו הקדוש ברוך הוא • עלינו ועל כל עמו בית
 ישראל • לחיים ולשלום • לששון ולשמחה •

לישועה

אותנו ויקבץ כל"ל ואל"ף בקחב כ"ט כ"א תיבות נגד טס אהיב וק"ל :

עֲחָרִית שֶׁל שַׁבָּת

לִישׁוּעָה וּלְנֶחֱמָה • וְנֹאמַר אָמֵן :

אֲב הַרְחַמִּים • שׁוֹכֵן מְרוֹמִים • בְּרַחֲמֵי הָעֲצוּמִים •
הוּא יִפְקֹד בְּרַחֲמִים • הַהַסִּידִים וְהַיִּשְׂרִים
וְהַתְּמִימִים : קְהֵלוֹת הַקִּדְשׁ שֶׁמִּסְרוּ נַפְשָׁם • עַל קִדְשַׁת
הַשֵּׁם • הַנְּאֻהָבִים וְהַנִּיעָמִים : בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא
נִפְרְדוּ • מִנְּשָׂרִים קָלוּ וּמֵאֲרִיֹת גְּבִירוֹ • לַעֲשׂוֹת רֵצוֹן
קוֹנֵם וְחַפֵּץ צוֹרֵם : יוֹצֵרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה • עִם שְׂאֵר
צִדִיקֵי עוֹלָם : וְיִגְקוּם (בְּיַמֵּינוּ) לְעֵינֵינוּ • נִקְמַת דָּם
עֲבָדֵינוּ הַשְּׂפוּד : כִּפְתוּב בַּתּוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים •
הֲרִנֵּנוּ גּוֹיִם עִמּוֹ כִּי דָם עֲבָדֵינוּ יִקוּם • וְנִקַּם יֵשִׁיב לְצִרּוֹ
וְכִפֵּר אֲדָמְתוֹ עִמּוֹ : וְעַל יְהִי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כְּתוּב
לֵאמֹר : וְנִקְמַתִּי דָמָם לֹא נִקְמַתִּי • וְיִי שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן :
וּבְכַתְּבֵי הַקִּדְשׁ נֹאמַר • לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיֵּה אֱלֹהֵיהֶם
יִזְדַּע בְּגוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ הַשְּׂפוּד : וְאֹמַר
כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר • לֹא שָׁכַח צִעֲקַת עֲנָוִים :
וְאֹמַר יְדִין בְּגוֹיִם כִּלְאֵי גּוֹיֹת מַחֲזֵן רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה :
מִנְּחַל בְּדֶרֶךְ יִשְׁתַּח עַל בְּנֵי יָרִים רֹאשׁ : אֶסְרִי וְכִי

יִחַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׁגַּח שְׁמוֹ לְכָרוּ : הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וּשְׁמַיִם
וִירֵם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכֹל חַסִּידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹנֵי
הַלְלוּיָהּ : בַּחֹל אוֹמְרֵי מִזְמוֹר תִּלְיָם כ"ד וּבִשְׁבַח אוֹמְרֵי זֹה
מִזְמוֹר

אֲב הַרְחַמִּים הֵן בַּפֶּתַח כַּל"ל : מִכְשָׁרֵי קָלוּ (סְמוּאֵל ב' א') גְּבִירוֹת כְּנָח
מִסְכֵּי הַפֶּסַח : שֶׁאֵר הֵאָקִינוּ עִינֵינוּ בְּכַתְּבֵי יְקָר זְמַן וְדו' : הֲרִנֵּנוּ (דְּבָרִי
ל"ב) : וְנִקְמַתִּי (יִוָּאֵל ד') לָמָּה (תִּלְיָ' ע"ט • כִּי דוֹחַ
שֵׁם ט' • לֹא כֵלָא וְ כַתְּחִלָּה • יְדִין שֵׁם ק"י : מִכְנַת

שחרית של שבת

מזמור לרוד חבו ליי בני אלים • הבו ליי כבוד ועון • הבו ליי כבוד
 שמו • השתחו ליי בהדרת קודש • קול יי על המים אל
 הבכוד הרעים • יי על מים רבים • קול יי ככת • קול יי בהדר • קול יי
 שוכר ארוים • אישכר יי את ארוי הלכנו • וירקידם כמו עגל • לכנו
 ושריון כמו בן ראמיט • קול יי חוצב להכות אש • קול יי יחיל בזכר •
 יחיל יי מדבר קדש • קול יי יחולל אילות ויחשף יערות ובהכלו •
 בלו אומר כבוד • יי למכול ישב • וישכג יי סלך לעולם • יי עון
 לעמו יתן • יי יברך את עמו בשלום •
 וכנחח • אמר שובה יי רבנות אלפי ישראל • קוסה יי למצוחתיך
 אמה וארון עזך • כהניך ילבשו צדק וחסידך ירגנו • בעבור
 דוד עבדך אל תשכ פני משיחך • כי לקח טוב נחתי לכם תורתך אר
 תעזובו • השיבנו יי אליך ונשובה מרשימינו כקדש •

מוסף של שבת

אתפלל ג' ברכות הראשונות עד האל הקדוש ואח"כ יאמרה :

תפנת שבת רצית קרבנותיה • צוית פרושירה עם
 סהורי נסכיה • מענניה לעולם כבוד יתחלו •
 טועמיה חיים זכו • וגם האוהב דבריה גדלה בחרו •
 אז מסיני נצטוו עליה • ותצתו יי אלהינו להקריב בה •
 קרבן מוסף שבת כראוי •

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו • שתעלנו
 בשמחה

נכנת בכתבי תקנת בקוק וכו"כ התשבי אכן בכל המ' הוא בכ"ף ועי' מ"א :
 ואוהבי דבריה כ"ה בכל ס' הישנים וכו"כ מוהרש"ס כי כ"ה במקומות ואף שה'
 הידיעה אינה בא' על הקמיות י"ל מאחר שהה' באה לתשלום אותיות תשר"ק
 ע"א מן מכלל כזו שמינו בפ' האלהי מקרוב באו • (ירמיה כ"ג) שבה כדרך
 הקמיות

מוסר של שבת

בשמחה לארצנו • ותטיענו בגבולנו • ושם געשה
לפניה את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספ'ם
כהלכתם : ואת מוסף יום השבת הזה געשה ונקריב
לפניה באהבה • כמצות רצונה • כמו שכתבת עלינו
בתורתך • על ידי משה עבדך • מפי כבודך כאמור :
וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני
עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו : עלת
שבת פשבתו על עלת התמיד ונסכה :

ישמחו • במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג • עם
מקדשי שביעי • כלם ישבעו ויתענגו מטובך •
ובשביעי רצית בו וקדשתו • חמדת ימים אותו קראת •
זכר למעשה בראשית :

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו • קדשנו
במצותיה ותן חלקנו בתורתך • שבענו מטובה
ושמחנו בישועתך • וטהר לבנו לעבדך באמת •
והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשה • ונחוו
בו ישראל מקדשי שמה • ברוך אתה יי מקדש השבת :
רצה ומודים וכו'

נעריצך ונקדישך כבוד שיח שרפי קדש • המקדשים
שמה בקדש • כפתוב על יד נביאה • וקרא
זה

הסמיכות עם ה' הידועה : תמידים כסדרם כ"ל כמס בסוף כי"ב כל' וכו'
ובכל ס' התפלות כדפס כגון וזה טעות : זאת מוסף בו בתחלה כל' כס'
וכל' האחרונים : וכיום (במדבר כ"ח) קדוש (ישעיהו) ברוך

זו אל זה ואמר : קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא
 כל הארץ כבודו : כבודו מלא עולם ומשרתיו שואלים
 זה לזה • איה מקום כבודו • לעמתם ברוך יאמרו :
 ברוך כבוד יי מקומו : ממקומו הוא יפן ברחמים ויהוץ
 עם • המיחדים שמו ערב וגוקר בכל יום תמיד •
 פעמים באהבה שמע אומרים :

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד : אחד הוא אלהינו •
 הוא אבינו • הוא מלכנו • הוא מושיענו : והוא
 ישמיענו ברחמי שנית לעיני כל חילהות לכם לאלהים •
 אני יי אלהיכם :

בר"ט אומרים זה

אדיר אדירנו יי אדוננו • מה אדיר שמך בכל הארץ :
 והיה יי למלך על כל הארץ • ביום ההוא יהיה
 יי אחד ושמו אחד : ובדברי קדשך כתוב לאמר :
 יי מלך יי לעולם ואלהיך ציון • לדר ודר הללויה :
 לדור ודור וכו'

אין באלהינו אין באדוננו אין במלכנו אין כמושיענו :
 מי באלהינו מי באדוננו מי במלכנו מי כמושיענו :
 נודה לאלהינו : נודה לאדוננו • נודה למלכנו • נודה
 למושיענו : ברוך אלהינו ברוך אדוננו ברוך מלכנו •
 ברוך

ברוך (יחזקאל ב') : אחד כו' ככתבים איתא שאל ב"פ אחד אכל חטגינו לומר
 (ע"א) וכל"ה בסי' : ה' אדונינו (תילים ח') והי' (זכרי' י"ד) : כחלקינו
 אדונינו כל ל' אלמות האלף נחה וחותיות כ"ל כו' שלפניו כנרי • וכל לשון
 אדנות

מוסף לשבת

ברוך מושיענו : אתה הוא אלהינו אתה הוא אדוננו
אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו : אתה הוא
שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים :
כנום הקטורת הצרי והצפורן החלבנה והלבנה משקל
שבעים שבעים מנה : מור וקציעה שבולת גדר
וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר כנה : הקושט
שנים עשר וקלופה שלשה . וקנמון תשעה . בורית
ברשנה תשעה קבין : יין קפריסין סאין תלתא וקבין
תלתא . ואם אין לו יין קפריסין מביא חמר חורין עתיק .
מלח סדומית רובע . מעלה עשן כל שהוא : רבי נתן
אומר אף כפת הירדן כל שהוא . ואם נתן בה דבש
פסלה אם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה : רבן
שמעון בן גמליאל אומר הצרי אינו אלא שרף הנוטף
מעצי הקטף : בורית ברשנה ששפין זה את הצפורן
כדי שתהא נאה : יין קפריסין ששורין בו את הצפורן
כדי שתהא עזה : והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין
מכניסין מי רגלים בעזרה מפני הכבוד :
השיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש : ביום
הראשון היו אומרים ליי הארץ ומלאה תביר
ויושבי

אדנות בא' נחה ואותיות וכל"ב שלפניו בפתח : הצרי ה' בק"ח כ"ה בס"מ :
כחלכזה ה' בשוא : יין קפריסין ה' בצרי כ"ה בסמיכות : רובע ואל'
רובע הקב ט"ו וכ"ה בס"מ : מי רגלי מעיין ה' סמוך לירושלי' וקב' וזהו מפני
הכבוד שלא יטעה השומע מי רגלי' מיוש ח"ו שהלויים ה' בלא דגש ומי

וַיִּשְׁפֹּץ בָּהּ : בְּשָׁנֵי הָיוּ אוֹמְרִים גְּדוֹל " וּמִהַלל מְאֹד
 בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ : בְּשָׁלִישֵׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים
 נִצַּב בְּעֶדְת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט : בְּרַבֵּיעֵי הָיוּ
 אוֹמְרִים אֵל נִקְמֹת " אֵל נִקְמֹת הוֹפִיעַ : בַּחֲמִישֵׁי הָיוּ
 אוֹמְרִים הֲרַנֵּנוּ לְאֱלֹהִים עַתְּנֵנוּ הֲרִיעֵנוּ לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב :
 בְּשִׁשֵּׁי הָיוּ אוֹמְרִים " מֶלֶךְ גִּבּוֹר לְבֶשׁ לְבֶשׁ " עַז הַתְּאֵד
 אֵף תִּכּוֹן תִּבְל בַּל תִּמּוֹט : בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מְזֻמֹּר
 שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְזֻמֹּר שִׁיר לְעֵתִיד לְבֹא לְיוֹם שְׁכֻלֹ
 שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים :

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא . תְּלִמְדֵי חֲכָמִים
 מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם . שְׁנֵאמַר וְכָל-בְּנֵיךָ לְבַת
 " וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ . אֵל תִּקְרֵי בְּנֵיךָ אֵלָּא בְּנֵיךָ :
 שְׁלוֹם רַב לְאֶהְבֵי תוֹרָתְךָ וְאֵין לָמוּ מִכְשׁוֹל : יְהִי שְׁלוֹם
 בְּחִילְךָ שְׂדוּהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ : לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְרֶרְךָ
 נָא שְׁלוֹם בְּךָ : לְמַעַן בֵּית " אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה מִיָּד לָךְ :
 " עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן " יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּעוֹלָם :

למנוחה של שבת

מקפלים אשרי ובה לציון וזה"כ אומרים זס

תְּפַלְתִּי לָךְ " עַת רַצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי
 בְּאַמַּת יִשְׁעֶךָ : אומרים ג' ברכות כראשונות

אַחַר וְשִׁמְךָ אַחַר וּמִי כְעִמְךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אַחַר

בארץ

וּמִי כְעִמְךָ (דברי בעים א' ל"ז) וזה"כ דנוסה

יש

למנחה של שבת

בָּאָרֶץ תִּפְאָרַת גְּדֻלָּה וְעִטְרַת יְשׁוּעָה (יום) מְנוּחָה
וְקִרְשָׁה לְעִמָּה גַּת : אֲבָרְהָם יֵגַל יִצְחָק יִרְנָן יַעֲקֹב
וּבְנָיו יְנוּחוּ בוֹ : מְנוּחַת אֲהַבָּה וְנִדְבָה מְנוּחַת אֶמֶת
וְאִמוּנָה מְנוּחַת שְׁלוֹם וְשִׁלוּחַ וְהַשְׁקֵט וּבִטָּח מְנוּחָה
שְׁלִימָה שְׂאֵתָה רוּצָה בָּהּ יִכְרֹנוּ בְּנֵיהּ וְיִדְעוּ כִּי מֵאֵתָה הִיא
מְנוּחַתָם וְעַל מְנוּחַתָם יִקְרִישׁוּ אֶת שְׁמָהּ :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בְּמְנוּחַתֵינוּ • קִרְשֵׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתִן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ • שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבֶךָ
וְשִׂמְחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ • וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֶמֶת •
וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קִרְשָׁה • וְיְנוּחוּ
בָּם יִשְׂרָאֵל מִקְרָשֵׁי שְׁמָהּ • בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִקְרָשֵׁי שַׁבַּת :
רְצֵה וּמוֹרִים וְכוּ'

צְדֻקָּתֶךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרָתֶךָ אֶמֶת : וְצְדֻקָּתֶךָ אֱלֹהִים
עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֻלוֹת אֱלֹהִים מִי כְמוֹהוּ :
צְדֻקָּתֶךָ בְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבִהֶמָּה
תוֹשִׁיעַ יְיָ :

בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת יְיָ אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מַאֲד • הוֹד וְהוֹדוּ
לְבָשֶׁת : עֲטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה • נוֹטָה שָׁמַיִם
כִּירִיעָה : הַמְקַרְהַ בַּמַּיִם עֲדוּתֵינוּ הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ
הַמְהַלֵּךְ עַל בְּנֵי רוּחַ : עֲשֵׂה מְלֶאכֶיךָ רוּחוֹת מִשְׁרָתוֹ
אֵשׁ

יום מנוחה על בט"ו : זקתך א' (תילים קי"ט) והב' שס"א והג' שס"ב
ברכי (תילים ק"ד) לבשת הב' קמונה בס"פ : המקרה הק' קמונה תפנישה
אינו מקבל דגש : מכוניה

למנחה של שבת

נד

אֵשׁ לַהֵט : יִסַּד אֶרֶץ עַל מְכוּנֶיהָ בַּל תִּמוּט עוֹלָם וְעַד :
תְּהוּם כְּלָבוּשׁ כְּסִיתוֹ עַל הָרִים יַעֲמְדוּ מַיִם : מִן גַּעְרַתָּהּ
יִנוּסוּן מִן קוֹל רַעְמָה יַחֲפֹזוּן : יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְּקַעוֹת
אֶל מְקוֹם זֶה יִסְדַּת לָהֶם : גְּבוּל שִׁמְתָה בַּל יַעֲבְרוּן בַּל
יִשְׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ : הַמְשַׁלַּח מֵעֵינָיִם בְּנַחְלִים • בֵּין
הָרִים יִהְיֶה כּוֹן : יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי • יִשְׁנֶרּוּ פְּרָאִים
צִמָּאִים : עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוּן • מִבֵּין עֲפָאִים יִתְּנוּ
קוֹל : מִשְׁקָה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו • מִפְּרִי מַעֲשֵׂיהָ תִשְׁבַּע
הָאָרֶץ : מִצִּמְיָח חֲצִיר לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעַבְדַּת הָאָדָם •
לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ : וַיֵּן יִשְׂמַח לִבָּב אֲנֹשׁ לְהַצְהִיל
פָּנִים מִשָּׁמֶן וּלְחֶם לִבָּב אֲנֹשׁ יִסְעַר : יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי יִי •
אֲרִזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע : אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנֶנוּ הַסִּידָה
בְּרוּשִׁים בֵּיתָה : הָרִים הַגְּבוּוֹהִים לִיעֲלִים סְלָעִים מְחֹסֶה
לְשֹׁפְנִים : עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבֹאוֹ : תִּשְׁתַּח
חֲשֵׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ תִרְמַשׁ בַּל חַיְתוֹ יַעַר : הַכְּפִירִים

שואגים

מוכונה במכלול יופי כ' שחמר יוד הרבים אכן בספרים שלפנינו הוא עם יוד
הרבים : ישבון הש' בשורק במקום מלאפוס לכן הב' רפוי' דוק : מעינים הע'
בשוא לבדו : שדי הד' קמוצה : עפאים הא' נחה והחירק היא תהת היוד
שהיא למד הפעל ויוד הרבים חמרה : לעבודת האדם ה'ל' במקום ב'י"ת
ר"ל שמצמיח עשב שהיא מאכל ב"א ע"י עבודת האדם כו"ש בזיעת אפך תאכל
כו' אכל מאכל בהמה תוציא הארץ בלא עבודת האדם : ליעלים היוד דנושה
אחר ל' שהיא במקום ה' הידיעה וזה כשאתר היוד עי"ן כמו היעפים היעלים
ודוק ועי' עוזה בחלק הדקדיק בשימוש הב' : מחסה הח' בשוא לבד :
בכל הספרים הש' בלא דגש ומועטי' כמנאו כן :

למנחה של שבת

יְצוּאֲגִים לְטָרֶף • וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלִים : תִּזְרַח הַשְּׁמַיִם
יֵאֲסֹפֹן וְאֵל מְעֹנֶנְתֶּם יִרְבְּצוּן : יֵצֵא אָדָם לִפְעֻלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ
עַדֵי עָרֵב : מָה רָצוּ מֵעֵשִׂיךָ " כָּלֵם בַּחֲכֵמָה עֲשִׂיתָ •
מִלֵּאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָה : זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם שָׁם רָמַשׁ
וְאֵין מִסְפָּר חַיִּוֹת קִטְנֹת עִם גְּדוֹלוֹת : שָׁם אֲנִיוֹת יִהְלֹכוּ
לְוִיתָן זֶה יֵצֵדֵת לְשַׁחֲקֵבוּ : כָּלֵם אֵלֶיךָ מִשְׁבְּרוֹן • לְתֵת
אֲכָלִים בְּעֵתוֹ : תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן • תִּפְתַּח יָדֶךָ יִשְׁבְּעוּן
צוֹב : תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבְהַלּוּן תִּסְפָּף רוּחֶם יִגֹּעוּן וְאֵל עֲפָרֶם
יִשׁוּבוּן : תִּשְׁלַח רִיחֶךָ יִבְרָאוּן וְתַחֲדָשׁ פְּנֵי אֲדָמָה :
יְהִי כְבוֹד " לְעוֹלָם יִשְׁמַח " רַמְעֵשׂוּן : הַמְבִיט לְאָרֶץ
וְתִרְעַד יַגַּע בַּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ : אֲשִׁירָה לִי בַח"י • אֲזַמְרִיה
לְאֱלֹהֵי בְעוֹדֵי : יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחֵי אֲנָכִי אֲשַׁמַּח בִּי :
יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֲנִים בְּרַכִּי נַפְשִׁי
אֵת " הַלְלוּ יְהוָה :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל " בְּצִרְתָּה לִי קִרְאתִי וַיַּעֲנֵנִי : "
הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשִּׁפְּת שִׁקָּר מִלְּשׁוֹן רַמְיָה מִרְהִיטָן
לָהּ וּמִדַּיִסְיָף לָךְ לְשׁוֹן רַמְיָה : חֲצִי גִבּוֹר עֲנֻנִים עִם
גַּחְלֵי רִתְמִים : אֲוִיָּה לִי כִי גִרְתִּי מִשָּׁךְ שְׁכֻנָּתִי עִם אֲהָלֵי
קָדָר : רַבַּת שְׁכֻנָּה לָהּ נַפְשִׁי עִם שׁוֹנֵא שְׁלוֹם : אֲנִי
שְׁלוֹם

לשחוקו במקף והח' בסגול : תוסף רותם שרשו אסף וינשפטו תלסוף : שיר
המעלות (תלסוף קף הכ' קגא וכו' עד קל"ד) בצרתה הת' נוספת והמפרשי' כתבו
שהיא לרוכ הצרה וכן ישועתה היא לרוכ הישועה : רבת התיו בנזקוס ה' ואינה
: וכן רבת נהרוני רבת תעשרנה וכו' בדרך הכניכות אף שאינן סמוכין

למנחה של עֵבֶת

נה

שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הִפְּהָ לַמִּלְחָמָה :

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר עֵינַי אֶל הַהָרִים כַּמִּזְמֹר יְבוֹא עֲזָרִי :

עֲזָרִי מֵעַם " עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ . אֵל יִתֵּן לְכוֹזֵט

רִגְלָהּ אֵל יָנוּם שְׁמֶרְךָ : דַּהֲרָה לֹא יָנוּם וְלֹא יִשָּׁן שְׁמֶר

יִשְׂרָאֵל : " שְׁמֶרְךָ " צִלָּהּ עַל יַד יְמִינָהּ : יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ

לֹא יִכְבֶּה וַיִּרַח בְּדִילָהּ : " יִשְׁמְרֶהָ כִּכְלָדָע יִשְׁמֶר אֶת

נַפְשָׁךָ : " יִשְׁמֶר צִיָּאתָהּ וּבִאֶתְּךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שִׁמְחָתִי בְּאִמְרוֹתַי לִי בֵּית "גִּלְגָּל :

עַמֻּדוֹת הַיָּם רִגְלֵינוּ בְּשַׁעֲרֵיךָ יְרוּשָׁלַיִם : יְרוּשָׁלַיִם

הַבְּנוּיָה בְּעִיר שְׁחַבְרָה לֵה יַחֲדָיו : וְשֵׁשׁ עָלוּ עִבְטֵי

שְׁבִטֵי יְהוָה עָדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם " : כִּי שָׁמְרָה

יִשְׁבוּ כַסְאוֹת לְמִשְׁפַּט כַּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד : שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם

יְרוּשָׁלַיִם יִשְׁרֵי אַהֲבֶיךָ : יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵירָהּ שְׁלוֹהָ

בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ : לְמַעַן אַחֲוֶרְעֵי אֲדַבְרֶהנָּא שְׁלוֹם בְּךָ :

לְמַעַן בֵּית " אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם :

הִנֵּה כְּעֵינַי עֹבְדִים אֵל יָד אֲרוֹנֵיהֶם כְּעֵינַי שֹׁפְחָה

אֵל יָד גְּבֻרָתָהּ בֵּן עֵינַי אֵל " אֱלֹהֵינוּ עַד שִׁיחֲנֵנוּ : חֲנֵנוּ

"

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת זֶה לְכָדוֹ עִם ל' בַּחֲקוּם ה' הַיְדִיעָה : אֵל הַהָרִים כְּמוֹ עַל הַהָרִים וְכֵן

אֵל הַהָרִים לֹא אֵכָל (יִחְזַקְאֵל יִח) וַיֵּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי אֵל מִצְחוֹ (שְׁמוּאֵל א' י"ז) .

חֲזוּמֵיהֶם : יִשְׁנֶר אֶתְךָ בַּמֶּקֶץ וְהִמ' בַּקֶּמֶץ חֲטָף : יִשְׁלִי ל' שְׁלוֹהָ וְהִרַב בְּעַל שִׁיח וְחֲמֵק

ל' שְׁהִיּוֹד תַּחְזוֹרֶת ה' לִכְךָ הַטַּעַם מִלְעֵיל וְשִׁרְשׁוֹ שְׁלוֹהָ וְכֵן הַבִּיא בְּעַל הַשְׂרָשִׁים בְּשׂוֹרֵשׁ

שְׁלוֹהָ : בְּחֵילֶיךָ ר"ל בְּעִמְךָ אִו חֲזוּמָה : הַיּוֹשֵׁבִי הַיּוֹד כּוֹסֶפֶת וְהַנֵּא כְּמוֹ

הַיּוֹשֵׁבִי

למנחת של שבת

יִחַנְנוּ כִּי רַב שָׁבַענוּ בָּנוּ : רַבֵּת שָׁבַעְתָּ לָהּ נַפְשֵׁנוּ

הַלְעַגְתָּ הַשְּׂאֲנָנִים הַבָּנוּ לַגֵּאִיוֹנִים :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְלוֹי " שֶׁהִירָה לָנוּ יֹאמַר נָא

יִשְׂרָאֵל : לְלוֹי " שֶׁהִיָּזָה לָנוּ בְּקוֹם עַל־יְנוּ אָדָם :

אֹי חַיִּים בְּלַעַצְנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּס בָּנוּ : אֹי הַמַּיִם שֶׁטְפוּנוּ

נַחֲלָה עָבַר עָלֵינוּ נַפְשֵׁנוּ : אֹי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם

הַיְדוּנִים בְּרוּךְ " שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֶף לַשְּׂנֵיָהֶם : נַפְשֵׁנוּ

בְּצַפּוֹר נִמְלֶטָה מִפֶּחַ יוֹקֵשִׁים הַפֶּחַ נִשְׁבַּר וְאִנְחָנוּ נִמְלֶטָנוּ

עֲזַרְנוּ בְּשֵׁם " עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בִּי פֶהֱרַ צִיּוֹן לֹא יִמוּט לְעוֹלָם

יָשָׁב : יְרוּשָׁלַיִם הַרְיֵם סָבִיב לָהּ וַיִּסְבִּיב לְעַמּוֹ

מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם : כִּי לֹא יִנּוּחַ שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרְלֵי

הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלַחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם :

הַטִּיבָה " לְטוֹבִים וּלְיִשְׂרָאֵל בְּלִבּוֹתָם : וְהַמַּטִּים

עַקְלָקְלוֹתָם יוֹלִיכֶם " אֵת פְּעַל־הָאֵן שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב " אֵת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כַחֲלָמִים :

אֵן יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִשׁוֹנֵנוּ תִּנְהָ אֵן יֹאמְרוּ

בְּגוֹיִם

הַיּוֹשֵׁב : לַגֵּאִיוֹנִים כְּמוֹ לַגֵּאִים וְשָׂרְטוּ גֵּאִה וְהִיָּדָה הִיא תַּמּוֹרֶת ה' וְהַכֹּהֵן כּוֹסֶפֶת כְּמוֹ

אֵן עֵלָה עַל־יוֹנִים וְשֵׁם הַע' בְּסִגּוֹל מַפְנֵי שֶׁהִיא אוֹת הַגֵּרֹן וְהַכְּתִיב הוּא מְלֵא - א' וְהַקָּרִי כִּשְׁתֵּי מַלּוֹת לַגֵּאִי מִכִּים וְעַל מוֹה בְּמַכְלָל יוֹפִי :

אֵן הַיּוֹשֵׁב כּוֹסֶפֶת וְהוּא כְּמוֹ אֵן : כַּחֲלָה נַחַל שׁוֹסֵף וְהַ' אֵינָה לְסִיּוּן הַכִּקְבָּה שֶׁהִיא אֲנוֹר עָבַר ל'

זָכַר אֲלֵא הִיא כּוֹסֶפֶת לְכַךְ הַטַּעַם מִלְּעִיל וְהַ' בְּשׁוֹא לְכַד דּוֹק :

גּוֹרֵל הַר' כִּפְתָה וְנִמְנָה בְּמַסְקָרָה :

למנוחה של שבת

בגוים הגדיל " לעשות עם אלה הגדיל " לעשות עמנו
היינו שמחים : שובה " את שבתנו באפיקים בנגב :
הורעים בדמעה ברנה יקצרו : הלוך ילך ובכה נשא
משך הורע בא יבא ברנה נשא אלמתי :
שיר המעלות לשלמה אם " לא יבנה בית שוא
עמלו בונינו נו אם " לא ישמר עיר שוא שקד
שומר : שוא לכם משבימי קום מאחרי שבת אכלי לחם
העצבים בן יתן לידיו שנא הנה נחלת " בנים שכר פרי
הבטן : כחצים ביה גבור בן בני הנעורים : אשרי
הגבה אשר מלא את אשפתו מהם לא יבשו פי ידברו
את איבים בשער :

שיר המעלות אשרי כל ירא " ההלך : בדרכיו יגיע
כפיה כי תאכל אשריה וטוב לך : אשתך כגפן
פריה בירפתי בירתך בניה כשרי ירחי זיתים סביב
לשלחניה : הנה כי בן יברך גבר ירא " : יברכה "
מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייה : וראה בנים
לבניך

שניתנו גלותינו וכתוב בוי"ו וקרי בוי"ד : כאפיקים המים הנגרים בחזק
נקראים כן : כנגב ארץ מרכה : משך כל דבר היקר כקרא משך לפי ששמו
משך למרחוק : שקד ענין המהירות : העצבים לשון ענבות : שוא
כתיב באל"ף והיא תמורת ה' : אשתך בסגול הא' שלא כמנהג כי בשאר הכינוים
אינה בא כי אם בחירק : יבורך ה' בפתח מפני הסמיכות : גבר בא ה'
נקמן כדרך השמות שהן בשש נקודות שמשתכיל בהפסק לקמן ושנים באו אף
בטפסה דין ואיך ויעשו הפסח (במדבר ס') :
למעניות

מנחה לשבת

קבניֵה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :
 שִׁיר : הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְעוּרֵי יֶאֱמַר גַּא יִשְׂרָאֵל
 רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְעוּרֵי גַם לֹא יִכְלוּ לִי : עַל גְּבִי
 חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים הָאֲרִיכוּ לַמַּעֲנִיתָם : יִצְרִיק קֶצֶץ עֲבוֹת
 הַשָּׁעִים : יִבְשׁוּ וְיִסְגּוּ אַחֲרָה כֹּל שְׁנָאֵי צִיּוֹן : יִהְיוּ כַּחֲצִיֵּי
 גִּנּוֹת שְׁקֵדְמַת שְׁלֶף יִבֶּשׁ : שְׁלֹא מִלֵּא כַּפּוֹ קוֹצֵר וְחֻצֵּי
 מַעֲמָר : וְלֹא אָמְרוּ הָעִבְרִים בְּרַבַּת יְיָ עָלֵיכֶם בְּיַבֵּי
 אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְיָ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיהָ יְיָ : אֲדֹנָי שְׁמַעְהָ
 בְּקוֹלֵי תְהִיֵּנָה אֲזִנָּה קִשְׁבוֹת לְקוֹל תְּחִנּוּנָי : אִם
 עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַרְיָה אֲדֹנָי מִי יַעֲמֵד : כִּי עָמָה הַסְּלִיחָה לַמַּעַן
 תִּזְרָא : קָוִיתִי יְיָ קוֹתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי : נַפְשִׁי
 לְאֲדֹנָי מְשׁוֹמְרִים לְבוֹקֵר שׁוֹמְרִים לְבִקְרָה : יִחַל יִשְׂרָאֵל
 אֵל יְיָ כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת : וְהוּא יַפְדֶּה
 אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו :

שִׁיר

לַמַּעֲנִיתָם הוּא הַקּוֹל שִׁיחֲרוֹשׁ הַחֹרֵשׁ בַּשּׁוּרִים בַּסֵּדֶה : קֶצֶץ עֵבֶר בַּמְּקוֹם
 עֲתִיד ר"ל ה' שֶׁהוּא נְדִיק וְיִשָּׂר בְּדַרְכָּיו יִקַּח וְיִכְרֹת עֲבוֹת רַשָּׁעִים ר"ל יִסֵּר
 עוֹלָם מֵעֲלֵינוּ . וְתִיבַת נְדִיק הוּא בְּאֵתֵךְ נִישׁ קוֹרִין אֶלְמוּטָה הַיְנוּכָה וְאִינוּ
 נִכּוֹן : יִשְׁמַר בְּמַקְף וְהוּא בְּקִמְצָן חֲטָף : לַמַּעַן תִּזְרָא שְׁרָשׁוֹ יִרְא וְהוּא תַמְוֹדֵת
 יו"ד וּפְיָ רֵאב"ע שֶׁאֵס לֹא תִסְלַח לֹא יִירָאוּךְ הַחוֹטְאִים וְיַעֲשׂוּ כַּמִּפְסָם וְהַרְיִיקִם
 פִּי כִּי הַקֶּב"ה כִּתְּוֵן מִשְׁלָה לַעֲלִיוֹנִים אֲבָל הַסְּלִיחָה אֵינָה עִמָּהֶם שֶׁלֹּא יִאֲמְרוּ
 בְּנֵי אָדָם אִם אֲנַחְנוּ חוֹטְאִים יִתְפַּיִסּוּ לָנוּ הַמַּלְאָכִים ע"כ בֹּא לַהוֹדִיעַ כִּי עִמּוֹ
 הַסְּלִיחָה שִׁירָאוּ ב"א אֵת הַשֵּׁם : לְאֲדֹנָי בְּאֲדֹנָי וְהוּא נְחָה עִמָּשׁ לְבָאֵן
 כֹּאֲלֵהֵינוּ : הַחֶסֶד בְּשֵׁשׁ כַּחוּדָה וְהוּא לֹא נִשְׁתַּנֵּה בְּהַפְסָק : שֶׁלֹּא כַּמִּנְהַג כִּי כוֹלֵם

בְּק

למנוחה של שבת

שיר המעלות לדוד " לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות מִבְּנֵי : אם לא שויתִי ודוממתי נפשי בגמל עלי אמו בגמל עלי נפשי : יחל ישראל אל " מעתה ועד עולם :

שיר המעלות זכור " לדוד את כל ענותו : אשר נשבע ל" נדר לאביר יעקב : אם אבא באהל בתי אם אעלה על ערש יצועי : אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה : עד אמצא מקום ל" משכנות לאביר יעקב : הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשד יער : גבואה למשכנותיו נשתחוה להדם רגליו : קומה " למנוחתיה אתה וארון עוז : כהניך ילבישו צדק וחסידיך ידגנו : בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחה : נשבע " לדוד אמת לא ישוב מפנה מפרי בטנה אשירת לכסא לך : אם ישמרו בניה בריתי ועדותי זו אלכדם גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך . כי בחר " בציון אזה למושב לו : זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה : צידה ברך אברך אבינויה אשביע רחם : וכהניה

הח' קמונה בא"ס : והרבה הב' כנרי : גבה הב' כפת"ח והב' כמפיק כי כל הפעלי' שאות שלישי ה' כמו עשה בנה אז קנון לפני ה' לברך שרשים שבאים כדרך השלימים כפתח והב' כמפיק ואינה חסירים לעולם והם במהתמה נגדה גבה ועי' בחלק הדקדוק : עיני הכל קמונה באתנח : הלכתי ה' בחירק מבנין פקד הדגוש אף שאינו פעל יוצא : שנת בא בת' אף שאינו סמוך והב' קמונה כי בת' בתקום ה' : ועדותי ה' בחולס והראוי

יח

שמלאמוס

מנחה של שבת

וְכַהְנִיחַ אֶלְבִישׁ יִשַׁע וְחִסְדֵיהָ רִנָּן יִרְנְנוּ : שֵׁם אֲצַמִּיחַ
קָרוֹן לְדוֹד עֲרֻכְתִּיגֵר לְמִשְׁחִי : אוֹיְבָיו אֶלְבִישׁ בְּשֵׁרֶת
וְעָלְיוֹ יִצְיָן גִּירוֹ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד הִנֵּה מִהֵטוֹב וּמִדֵּינָעִים שֶׁבֶת
אֲחִים גַּם יַחַד : בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יִרַר
עַל הַזֶּקֶן זֶקֶן אַהֲרֹן שִׁירָד עַל פִּי מִדוֹתָיו : כָּטַל חֶרְמוֹן
שִׁירָד עַל הַרְרֵי צִוּן כִּי שֵׁם צִוּרָה " אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים
עַר הָעוֹלָם :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָרְכוּ אֶת " כָּל-עַבְדֵי " הָעַמִּידִים
בְּבֵית " בְּלִילוֹת : שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת
" יְבָרְכָה " מִצִּוּן עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ : לְמוֹצָאֵי שֶׁבֶת
לְדוֹד בְּרוּךְ " צוּרֵי הַמַּלְמַד יְדֵי לְקָרֵב אֲצַבְעוֹתַי לְמַלְחָמָהוּ
חֲסָרֵי וּמִצִּוֹרֵתֵי מִשְׁגָּבֵי וּמַפְלָטֵי לִי מִגְּנֵי וּבּוֹ חֲסִיתִי
הִרְדֵּד עִמִּי תַחְתִּי : " מֵרֵאשִׁית אָדָם וְתִרְדְּעוּ בֶן אֲנִשׁ
וְתַחֲשִׁבְהוּ : אָדָם לְהַבִּיל דְּמַה יִּמְיוֹ כִּצְלַע עֹבֵר : " הַט
שָׁמַיָה וְתִרְדַּד גַּע כְּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ : בְּרוּךְ בָּרוּךְ וְתַפְצִיחַ
שֶׁלֹּחַ

במלאפוס כי שמות טקסון במלאפוס לא ישתנו בכינוי וכאן החולם במקום
מלאפוס : זו כמו זאת ונכתב בו' בשני מקומות והוא מורה לכקבה : זידה במפיק
ה' ופי' עזון ופרכסה : ישע' היוד בסגול וחמשה כתובים כן וחמשה בצרי וכימי
במסורה : כשמן בפתח הכף להודית על ה' הידיעה ר"ל שמן המשחה : מדותיו
המ' בחירק ענין לבוש כמו מדו בד : שאו ידיכם חסר יוד הרכיב ופי' כשנאות
ידיים גאל בתפלה ע"ד בשא לככינו אל כפיס (איכה ג') בכשאי ידי אל דצד
קדשין (תליס כ"ח) : קדש אל מקום הקדש : (לדוד תליס קמ"ד)

למזמור שבת נח

שְׁלַח חֲצִיָּה וְתַהַמָּם : שְׁלַח יְרִיָּה מִמְרוֹם פְּצַנִי וְהַצִּילֵנִי
מִמֵּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֹכַר : אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר שׁוֹא וַיִּמְנַם
יָמִין שֶׁקֶר : אֱלֹהִים שִׁיר הַדָּשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנֹבֵל עֲשׂוֹר
אֹמְרָה לָךְ : הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמַּלְכִים הַפּוֹצֵה אֶרֶץ בָּרוּךְ
עַבְדּוֹ מִחֶרֶב רָעָה : פְּצַנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד נְגִי נֹכַר אֲשֶׁר
פִּיהֶם דְּבַר שׁוֹא וַיִּמְנַם יָמִין שֶׁקֶר : אֲשֶׁר נִגְנוּ בְּנִטְעִים
מִגְדָּלִים בְּנִעֻרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹיֵת מִחַטָּבוֹת תְּבִנִית הַיְכָל:
מְזוּנֵינוּ מִלְּאִים מִמִּיקִים מִזֶּן אֶלְזֶן צֹאנֵנוּ מֵאֲלִיפוֹת מִרְבָּבוֹת
בְּחֻצוֹתֵינוּ : אֱלוֹהֵינוּ כִּסְבָּלִים אֵין פֶּרִץ זֵאֵין יוֹצֵאת זֵאֵין
צוּחָה בְּרַחֲבֵינוּ : אֲשֶׁר־הָעַם שִׁכְבָּה לֹא אֲשֶׁר־הָעַם שִׁי

אלהי : כפולק א"א לדל דק למנלס חילוס ס"ו

לְמַנְצַח בְּנִגִּינוֹת מְזֹמֹר שִׁיר : אֱלֹהִים עֲחַנְנוּ וַיְבַדְּבֵנוּ
יָאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סֵלָה : לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָפָה
בְּכָל־גּוֹיִם יִשׁוּעַתְךָ : יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים : יוֹדוּךָ עַמִּים
כָּל־ם : יִשְׂמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשׁוּר
וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תַּנְחֵם סֵלָה : יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ
עַמִּים גַּלְסִים : אֶרֶץ־נִתְּנָה יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים : וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כֹּל־אֶפְסֵי אֶרֶץ :

מתפללים ערבית של סולגס שינוכס עשרה ויאמר אתה חננתנו בחוקי הדעת :
ויהי כועס ויכפול פסוק סודך ימים ואתה קדוש וכו' (ואח"כ יאמר זה)

וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים כָּטָל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וּרְבַד דָּגָן
וְתִירֹשׁ : יַעֲבִרוּךְ עַמִּים וַיִּשְׂתַּחֲווּ לָךְ לְאֲמִים הוּא

גביר : ויתן (בראשית כ"ז) ובמקף לכך הת' כסגול : ומשמני הש' איכ' דנוסה כי הוא

למוציא שבת

גביר לאחיה וישתחוו לה בני אמה אורחיה אור ומברכה
 ברוך : ואל שדי יברך אותה ויפרה וירבה והיית לקהל
 עמים : ויתן לה את ברכת אברהם לה ולירעה אתה
 לרשתה את ארץ מגרה אשר נתן אלהים לאברהם :
 מאל אביה ויעזרה ואת שדי ויברכה ברכות שמים מעל
 ברכת תהום רבצת תחת ברכת שדים ורחם : ברכת
 אביה גברו על ברכת הוריעת אות גבעת עולם תהיו
 לראש יוסף ולקדקד גזיר אחיו : ואהבה וברכה והרבה
 וברך פרי בטנה ופרי אדמתיה דגנה ותירשה ויצהרה
 שגר אלפיה ועשתרת צאנה על האדמה אשר נשבע
 לאבותיה לתת לה : ברוך תהיה מכל העמים לאיחיה
 בה עקר ועקרה ובבהמתה : והסיר ממך כל חלי וכל

מדוי

שם דבר כמו ומשמן בשרו (ישעי' י"ז) ועם הכינוי ידגש ל' הפעל . ונ"ס מטל
 עומד במקום שנים כאלו אמר ומשמני . או הוא חסר מ"ס השימוש כדרך
 אותיות השימוש שיחסרו לפעמים וסמך הכתוב על המכין : הנה כמו היה והו'
 תמורת יוד כי אותיות אכזי מתחלפין : וישתחוו הראשון וישתחוו כתיב והקרי
 וישתחוו הו' במלאפוס : ברכת אברהם הכף דגושה כדין אחר שוא נח . ברכות
 שמים הכף רפוי' . ומנאתי בס' א' הכלל אחר שוא נח דגש באותיות בגד כפת
 בתנאי שיבא כל' יחיד חסדו מלכו . וכשיבא כל' רבים רפה לעולם כמו
 חסדי דרכי מלכי עבדי ודו' וכן עם הכינויים דרכיכם מלכיכם עבדיכם
 חסדיכם וזכור כלל זה . ועי' בבחור מאמר ג'
 עיקר ה' ואזיתכין : מאל אחיך (שם מ"ט) המ' ימשך אחר עמו ר"ל דכתיב
 אחריו ואת שדי כאלו כתיב ומאת שדי . וכן הוא (ישעי' ט"ו) בכל ראשיו קרחה
 בכל זקן גרועה הב' בכל משמשות ג"כ ככ"ל : ויעזרך ויברכה הך' דגושה ומעל
 שבעה קמוני' וזה א' עפס : תאות ענין גבול כמו והתאויתם לכם (במדבר ל"ד)

ואהבך

למוצאי ערב

נט

מִדְּרוֹי מִצְרִים הֲרַעִים אֲשֶׁר יִדְעַתְּ לֹא יִשְׁמַם בְּךָ וּנְתַנֶּם
בְּכָל־שָׁנָה : בפולין אומרים זה

הַמְּלֶאךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל־דָּע יִבְרַךְ אֶת־הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא
בָּהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבוֹתַי אֲבָרְכֶם וַיִּצְחַק וַיִּדְגּוּ לְרַב

בְּקֶרֶב הָאָרֶץ : " אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֶתְכֶם וְהִצִּילְכֶם הַיּוֹם
בְּטוֹכְכֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב : " אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יִסַּף עֲלֵיכֶם

כַּכֶּם אֶלֶף פְּעָמִים וַיִּבְרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם :
בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בְּשָׂדֶה : בְּרוּךְ אַתָּה

בְּבֵאָה וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתָה : בְּרוּךְ שְׁנֵאָה
וּמִשְׁאַרְתָּה : בְּרוּךְ פְּרִי־בִטְנָה וּפְרִי־אֲדָמָתָה וּפְרִי־בַהֲמָתָה

שֶׁנָּר אֶלְפִיָּה וְעִשְׂתָּרֶת צִאָּה : יֵצוּ " אַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה
בְּאֶסְמֶיהָ וּבְכָל מִשְׁלַח יָדָהּ וּבְרָכָהּ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר־" אֱלֹהֵיהָ

נִתֵּן לָהּ : יִפְתַּח " לָהּ אֶת־אֹצְרוֹת־הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לְתֵת
מִצְרֵי־אֶרֶץ בְּעֵתוֹ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יָדָהּ וְהַלְוִיתָנוּיִם

רַבִּים וְאַתָּה לֹא־תִלְוֶהָ : כִּי־" אֱלֹהֵיהָ בְּרָכָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
לָהּ וְהַעֲבַטָה נְוִים רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם

רַבִּים וּבָהּ לֹא יִמְשְׁלוּ : אֲשֶׁר־יָהּ יִשְׂרָאֵל מִי כַמוֹהָ עִם
נושע

ואהבך (דברים ז') : ועשרות הם נקבות הנאן : לא ישמם הקמץ תחת
ערי והראוי שיכלם : המלאך (בראשית מ"ח) והא' קמוצה כ"ה במוכרת :
וידגו וירבו כמו הדגים : ה' חלקי כו' (דברי א') : ברוך אתה כו' (שם כ"ח)
ענאך עכינו סל : ומשארתיך עריבה שלשין בה העיסה : באסמין הכ אונרות
תכואה : כי ה' (שם ט"ו) והעבטת ל' הלואה : בגוים הב' בשוא אשרין
(שם ל"ג) : נושע הש' בפתח כי הוא פועל עבר : מחיתי (ישעי מ"ד) :

טובה

למוצאי שבת

נושע ב'י מגן ע' ו'א'ט' חרב גאותך ויכחשו אויביך
 לה ואתה על נבמותימו תדרך : פולין
 כחיתי כעב פשעיה ובענן חטאתיה שובה אלי פי
 גאלתיך: רבו שמים כי עשה יי הריעו תחתיות
 ארץ פצחו הרים רנה יער וכל עין בו פי גאל יי יעקב
 ובישראל יתפאר: גואלנו יי צבאות שמו קדוש ישראל:
 ישראל נושע ב'י תשועת עולמים לא תבשו ולא
 תכלמו ער עולמי עד: ואכלתם אכור ושבו
 והללתם את שם יי אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא
 ולא יבושו עמי לעולם: וידעתם כי בקרב ישראל אני
 ואני יי אלהיכם ואין עוד ולא יבושו עמי לעולם:
 כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון. ההרים והגבעות
 יפצחו לפניכם רנה וכל עצי השדה ימחאו כף: הגר
 אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יי ויהי
 לי לישועה: ושאתם מים בששון ממעיני הישועה:
 ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו בשמו הודיעו
 בעמים עלילותיו הזכירו כי נשגב שמו: זכרו יי פי גאות
 עשה

טובה מלדע : כי גאל ה' יעקב כ"ה צפ' ועפל קי' הת' כדפס את יעקב וכו'א
 טעות : גאלינו (טס מ"ו) : ישראל נושע (טס ס"ח) : כי בשמחה (טס
 כ"ה) ובהרבה ת' קדפס לפכ"פ' זה ופדויי ואינו בס' ירק לקמן גס' ג' פדויי
 אוערי' ופדויי כו' ובתחת הוא חכנו אשכנו ש"א בית יעקב ויסדו הפ' צאן :
 הכה (טס י"ב) עזי בע' בק"ח : וזמרת בר' קווננה ופא' בת' שלא בסמיכות ועז'
 ברס' ובג"י : מחעיגי בע' בפתח : וארו' ה' כג"ל בלאל' כתחלב וכלל הסג'
 כדפס

עשה מורעת זאת בכל הארץ : צהלי רני ישבת ציון
 בגדול בקרבך קדוש ישראל : ואמר ביום ההוא הנה
 אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה יקוינו לו גילה ונשכחת
 בישועתו : כפולין אומרים זה

בית יעקב לבו ונלכה באור : והיה אמונת עתיד חסן
 ישועות חכמת ודעת יראת " היא אוצרו : והי דוד
 לכל דרכיו משכיל ו" עמו : פדה בשלום נפשי מקרב
 לי : כי ברבים חי עמדי : ויאמר העם אל שאול היונתן
 ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה
 חי " אם יפל משערת ראשו ארצה כי עם אלהים עשה
 תימים הנה נפרו העם את יונתן ולא ימת : ופרווי יי שבון
 ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה
 ישיגו ונסו יגון ואנחה : הפכת מספדי למחול עלי פתחת

שני

נדפס לה ואינו כן בס' ובס"י : מודעת הכתיב מידעת ביוד והקרי במלאפוס :
 צהלי ה' בפתח : ואמר (סס"ה) : בית יעקב (סס ב') : נהי' (סס ל"ג)
 עתיד ה' בקמול וה' קמונה ובסי' ת' נדפס בטעות : חכמת ה' בפתח וכת'
 בסוף וכל דרך המיכו' אף שאינו סמוך והמדקדקים חשבו בין היוצא מן הכלל
 ובסי' א' מדויק ה' בקמץ וכ' על הגליון שה' ביוקוס ה' וכ"כ המכלול יופי אכן
 בכל ה' הוא בפתח כמ"ל דוק . ובסי' ת' נדפס חכמה כה' בסוף ואינו נכון
 ודעת ה' קמונה באתכ' : ויהי (שמואל א' י"ח) : לכל דרכיו ה' ביוקוס ב'
 ובכרבה ת' נדפס בכל טעות הוא : דרכיו הכתיב בלא יוד פדה (תילי"כ"ה)
 ויאמר (שמואל א' י"ד) עם אלקים עי' ברר"ק ובכרבה ת' נדפס כי אם ב' וזה
 טעות : ופרווי (ישעי"ל"ה) : ציון בלא ל' בתחלה : ושחזת בו בתחלה :
 שיגו וכסו ק"ה בסי' ו' (וכישעי"כ"ח) שיגון נסו והסי' ו"נ"נ"ע"י פ"ל במ"י :

הפכת

למוצאי שבת

שָׁקִי וּתְאֹרְנֵי שְׂמֵחָה : וְלֹא אָבָה יי אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹעַ אֶל־
 בְּלָעַם וַיְהִי פִי יי אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֵת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְיֶה
 יי אֱלֹהֶיךָ : אִזְּ תִשְׂמַח בְּתוֹלָה בְּמַחֹל וּבַחֲרִים וְחֻקֵּי יָם
 יַחֲדָיו וְהַפְּכֵתִי אֲבִלִם לְשִׁשּׁוֹן וְנַחֲמֵתִים וְשִׂמְחֵתִים מִיְּגוֹנָם:
 בִּירָא נִיב שְׂפֹתַי שְׁלוֹם וְשָׁלוֹם לְרַחֲוֹק וּלְקָרוֹב אָמַר
 יי וּרְפָאתָיו : וְרוּחַ לְבִשָּׂה אֵת עַמְשֵׁי רֹאשׁ
 הַשְּׁלִישִׁים לְךָ דָּוִד וְעַמָּה בֶן יִשִׁי שְׁלוֹם : שְׁלוֹם לְךָ
 וְשָׁלוֹם לְעוֹרָה כִּי עוֹרָה אֱלֹהֶיךָ וַיִּקְבְּלִם דָּוִד וַיִּתְּנֵם
 בְּרֹאשֵׁי הַגְּדוֹד : וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לַחֵי וְאַתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ
 שְׁלוֹם : וְכֹל־אֲשֶׁר־לְךָ שְׁלוֹם : יי עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי
 יְבָרֶךְ אֵת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם : בַּפּוֹלֵן אוֹמְרִים זֶה
 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּכָל־מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְדֻלַּתוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֵׁם אָתָּה מוֹצֵא עֲנוּתוֹתוֹ
 דְּבָרָה כְּתוּב בַּתּוֹרָה וְשְׁנוֵי בְּנִבְיָאִים וּמִשְׁלֵשׁ בְּכַתּוּבִים :
 כְּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי יי אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲרָנִי
 הָאֲרָנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר־לֹא

ישא

הפכת (תילי' ל') : ולא אבה (דברי' כ"ג) : אז תשמח' (ירמ' ל"א) ובחרים
 ושמחתים בו' בתחלה : יחדיו כל' ל' זה הכתי' בלא יוד : מיגונם היוד נחה
 ועמש' ל' גבי לישיני עפר : בורא כיב (יסעי' כ"ז) והכתיב כוב בו' והוא ל' דבור:
 ורוח (ד"ה א' י"ב) עמשי הש' שמאלי' : השלישים הכתי' השלושי' בו' : עורך
 אלקיך כנ"ל ובהרבה ת' כדפס ה' אלקיך ואינו כפ' ואמרתם (שמואל א' כ"ה) :
 כה לחי עיי' במ"י פי' מלה זו ומ"כ עי' כה לאיש נדיק כי הנדיק נקרא חי' :
 ואתה בו' בתחלה : ה' עו' כו' (תילים כ"ט) : כיה' דברים י"א)
 וזדוני ה' א' כעה ע"פ תפורה ועמש' ל' גבי אין כאלהינו

וְשֵׁשׁ פָּנִים וְלֹא יִקַּח שׂוּחַד : וּכְתִיב בַּתְּרִיהַ עֲשֶׂה
 מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאֶלְמָנָה וְאֶזְבָּח לְתַתְּלוֹ לֶחֶם וְשִׁמְלָה :
 שְׁנוֹי בְּנֵבִיאִים דְּכָתִיב כִּי כֹה אָמַר ה' וְנִשְׂאָ שׂוּכֵן וְעַד
 וְקִדַּשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקִדַּשׁ אִשְׁמוֹן וְאֶת־דְּכָא וְשִׁפְלֵי־רוּחַ
 לְהַחִית רוּחַ שְׁפִלִים וּלְהַחִיִּית לֵב גְּדָאִים : מִשְׁלֵשׁ
 בְּכַתוּבִים דְּכָתִיב שִׁירוּ לֵאלֹהִים זִמְרוּ שְׁמוֹ סֵלֹו לְרוֹכֵב
 בְּעֶרְבוֹת בְּיַהּ שְׁמוֹ וְעֲלוּ לְפָנָיו : וּכְתִיב בַּתְּרִיהַ אֲבִי
 יְתוֹמִים וְדַיִן אֱלֻמְנוֹת אֱלֹדִים בְּמַעֲוֹן קִדְשׁוֹ : יְרֵי
 אֱלֹהֵינוּ עִבְדֵנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אֵל יַעֲזֹבֵנוּ וְאֵלֵינוּ
 יִשְׁשֵׁנוּ : וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּי אֱלֹהֵיכֶם הַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם :
 בִּינְחָם " צִיּוֹן נַחֵם כָּל הָרֵבוֹתֶיהָ וְיִשָּׁב מִדְּבָרָהּ כְּעֶדֶן
 וְעֲרַבְתָּהּ בְּגוֹן " שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצָא בָּהּ הַתּוֹרָה וְקוֹל
 זְמֵרָה : " הַפִּיִן לְמַעַן צְדָקוֹ יִגְדִיל וְהַתּוֹרָה וְיִאֲדִיר :
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־י כָּל יְרֵא " הַחֹלֵף בְּדַרְכֵינוּ יִגִּיעַ
 בְּפִיהָ כִּי תֵאבֵל אֲשֶׁר־יָהּ וְיִזְכֹּב לָהּ : אֲשֶׁר־יָהּ בְּגִפְן
 בְּרִיָּה בִּירְפָתִי בִּירְחָה בְּנִיָּה כְּשֶׁתִּירֵי זֵרֵיכֶם סָבִיב
 לְשִׁלְחָנֶיהָ : הַנְּהַכִּי כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יְרֵא " : יִבְרַכְךָ "
 כִּצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ : וְרֵאָה בְּנִים
 לְבְנֵיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל : עליו זכו

ברוך

קַמְטָה הַסְּבִיב בְּמַיְכוֹת : כִּי כֹה אָמַר (יִשְׁעִיָה כ"ז) שִׁירוּ (תִּילִים
 ס"ח) גְּדִיִן כִּי בְּפִתַח בְּמַיְכוֹת : יִהְיֶה (מַלְכִים ח"ט) וְאַתֶּם
 (דְּבָרִים ו') : כֹּלֵמֶט (יִשְׁעִיָה כ') ה' חֲפֵץ (שֵׁס מ"ב)
 יִטְ

ברכת הלבנה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא
שחקים וברוח פיו כל צבאם חוק חמן נתן להם
שלא ישנו את תפקידם ששים ושמים לעשות רצון
קונם. פועל אמת שפעלתו אמת וללבנה אמר שתתחדש
עטרת תפארת לעמוי בטן שהם עתידים להתחדש
כמותה ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו. ברוך
אתה יי מחדש חדשים: ג"פ ברוך יוצרה. ברוך עושך.
ברוך קונך. ברוך בוראך: וי"ג ב"ש שאני רוקד
בנגרך ואיני יכול לגע בך בך לא יוכלו כר-אויבי לגע
בי לרעה: תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועה
ידמו באבן: ג"פ באבן ידמו זרועה בגדל ופחד אימתה
עליהם תפל: (דוד מלך ישראל חי וקיים) שלום עליכם:
עליכם שלום:

אלו ימים שגומרים בהם הלל ב' ימי הפסח ב' דשבעות ט' דסוכות עם שמיני
העזרת. ח' דמנוכה וסי' כ"טח: א"א הלל בבית האכל

הלל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קרשנו
במצותיו וצונו לקרוא את הלל:

הללויה

שפעלתו כ"ה בס"י ג' פועלי אמת שפעולתם אמת חוזר על כח השמים שאינם
משנים את סדרם: לקרא את הלל כתבו הפוסקים האחרונים דאף בימי
שגומרים ההלל מברכין כן כי אם יבדל לגמור את הלל יש לחוש שמא יחמ
מחכה אות א' או תיבה והוי ברכה לבטלה. וכ"ה בתשובת מהרמ"א:
האגביהי

הלל

סב

הִלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה : יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבָרָךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם : מִפְּזֹרַח שָׁמֶשׁ עַד
כְּבוֹאוֹ מִהַלְלֵי שֵׁם יְהוָה : רַם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה : עַל הַשָּׁמַיִם
כְּבוֹדוֹ : מִי כִּי אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיחַ לַשַּׁבָּת : הַמְּשַׁפִּילֵנוּ
לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ : מְקִימֵנוּ מִעֵפֶר הָאֵל : מֵאֲשֵׁפוֹת
יָרִים אַבְיֹן : לְהוֹשִׁיבֵנו עִם נְדִיבִים : עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ :
מוֹשִׁיבֵנו עֵקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּ יְהוָה :
בִּצְאֹת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיּוֹם הַהוּא : הֵיטָה
יְהוָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו : הַיּוֹם רָאָה וַיִּנְסֵם
הַיַּרְדֵּן יָסַב לְאַחֹר : הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵלִים : גְּבֻעוֹת
כָּבְנוּ צֶאֱן מִהַלְלֵי הַיּוֹם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר :
הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵלִים גְּבֻעוֹת כָּבְנוּ צֶאֱן : מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : הַהַפְּכֵי הַצּוֹר אֲגָם
מֵיָם חֲלַמְיֵשׁ לְמַעֲיָנוּ מֵיָם :
לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי לְשִׂמְחָה תֵּן כְּבוֹד עַל חֶסֶדְךָ עַל
אַמְתָּךְ : לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵימָה נָא אֱלֹהֵיהֶם :
וְאֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר הַפִּיץ עֲשָׂה : עֲצִבְיָהֶם פָּסַף
וַזָּהַב

המגביהו ה' נוספת וכן המשפלי מקימי מושיבי אלנו היודין לנמות הלשון :
משלותיו המ' כפתח : מלפני כתב הרד"ק ובמ"י צריך להתכוון האיד באו המ'
והל' בשמוט א' וזה הכך זה כי המ' מורה הריחוק והל' מורה הקירוב אבל ר"ל
מפני משה שהוא כפיאו עומד לפני ה' : למעינו הע' בשוא והו' נוספת :
על אמיתך כנו ועל אמיתך וכן שמש ירח (מכקוק ג') מ"י . ובהרבה
ת' נדפס ועל כו' בתחלה והוא טעות :

הלל

וזהב מעשה ידי אדם : פה להם ולא ירברו עינים להם
ולא יראו : אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון:
ידיהם ולא ימישון ונליותם ולא יחלכו לא יהיו בגרונם:
כמותם יהיו עשיהם כל אשר צוטה בהם : ישראל
בטח ביי עזרם ומגנם הוא : בית אהרן בטחו ביי עזרם
ומגנם הוא : יראי " בטחו ביי עזרם ומגנם הוא :

" זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית
אהרן : יברך יראי " הקטנים עם הגדלים : יסף
" עליכם עליכם ועל בניכם : ברוכים אתם ל"
עשה שמים וארץ : השמים שמים ל" והארץ נתן
לבני אדם : לא המתים הללויה ולא כל ירדי דומה :
ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה :

אהבתי כי ישמע " את קולי תחנוני : כי הטה אזנו לי
ובימי אקרא : אפפוני חבלי מות ומצדרי שאול
כוצאוני צדה ונגון אמצא : ובשם " אקרא אנה " מלטה
נפשי : חנון " וצדיק ואלהינו מרחם : שמר פתאים

אף להם ולא יריחון רש"י כתב אף זה בקמץ ואף להם ולא יריחון (תילי קלה)
בפתח ובכסו' פה פתח חוטם קמץ ר"ל אף המזכר גבי כפיהם בפתח כי הוא עלה
שאינה שם או פעל ואף שפיל חוטם שם דבר זה הוא בקמץ אכן בכל הס' הוא
בפתח וב"ה על פי דקדוק עיי' במכילת סוף שער השמות דוק : אנה ל' תחנה
ובקצה ופעמי' קתוה כה' ופעמים כתב באלף וזה יון השסה הכתובי כה' וכל אחי
קריאתו חלפיל לכן כה' דגושה : פתאים נכתב באלף יוד והא' נחה כי הייך
הנעה היא למד הפעל ויוד הרבים נפלה :

הלל

סג

"דלותי זלי יהושע : שובי נפשי למנוחכי כי ייגמל עליכי : כי הלצת נפשי כמות את יעני מן דמעה את רגלי מרחי : אתה לק לפניי בארצות החיים : האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד : אני אמדתי בחפזי כל האדם כזב :

כה אשוב ליי כל תגמולוחי עלי : פזם ישועות אשא ובשם יי אקרא : נדרי ליי אשלים נגדה נא לבל עמו : יקר בעיניי המותה לחסידיו : אנה יי כי אני עבדה אני עבדה בן אמתה פתחת למוסרי : דה אפח זבח תודה ובשם יי אקרא : נדרי ליי אשלים נגדה נא לכל עמו : בחצרות בית יי בתוככי ירושלים הללו יהוה : הללו את יי כל גוים שבחיהו כל האמים : כי גבר עלינו חסדו ואמת יי לעולם הללו יהוה :

תודו ליי כי טוב : כי לעולם חסדו : אמר נא ישראל : כי לעולם חסדו : אמרו נא בית אהרן : כי לעולם חסדו : אמרו נא יראי יי : כי לעולם חסדו :

בן המצר קראתי יהוה ענני במהחב יהוה : יי לי רוא אירא מה יעשה לי אדם : יי לי בעזרי ואני אראה בשנאי : טוב לחסות ביי מבטח באדם : טוב לחסות ביי מבטח בנריבים : כל גוים סבבוני בשם

זהו כה' נוספת : המצר הנ' כמתח נה' ככל הס' והוא ע"מ מסב קלע מכל

הלל

בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִים : וְסִבּוּנִי גַם סִבּוּנִי בְּשֵׁם יי כִּי
 אֲמִילִים : וְסִבּוּנִי כְּדַבּוּרִים וְדַעְכוּ כִּאֲשֶׁר קוֹצִים בְּשֵׁם יי כִּי
 אֲמִילִים : דַּחַה דְּחִיתַנִּי לְנֶפֶל וְיִי עֲזָרְנִי : עֲזִי וְזִמְרַת
 יְהוָה לִי לִישׁוּעָה : וְקוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֵהֲלֵי צְדִיקִים
 יִמִּין יי עֲשֵׂה חֵיל : יִמִּין יי רוֹמְמָה יִמִּין יי עֲשֵׂה חֵיל :
 לֹא אֲמִית כִּי אֲחִידֶה וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה : וְיִסֵּר יִסְרֵנִי יְהוָה
 וְלִפְּוֹת לֹא נִתְּנִי : פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבִא בָּם
 אֲוֹרֶה יְהוָה : זֶה הַשַּׁעַר לִי צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ : וְאֲוֹרֶה כִּי
 עֲנִיתַנִּי וְתָהִי לִי לִישׁוּעָה : אֲוֹרֶךְ אֲבָן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים
 הִתְּהָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה : אֲבָן מֵאֵת יי הִתְּהָה זֹאת הִיא
 גִּפְּלַאת בְּעֵינַיִנו : מֵאֵת זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי נְגִילָה
 וְנִשְׂמַחָה בוֹ : זֶה

אֲנִי יי הוֹשִׁיעָה נָא : אֲנִי יי הוֹשִׁיעָה נָא :
 אֲנִי יי הַצְּלִיחָה נָא : אֲנִי יי הַצְּלִיחָה נָא :
 בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יי בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי : בְּרוּךְ אֵל
 יי וַיִּצְרֶה לִּי אֶסְרוּ חַג בְּעֵבְתִים עַד קְרֻעַת
 הַמִּזְבֵּחַ : אֵל אֵלֵי אֲתָה וְאֲדָרְךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמָךְ :
 אֵלֵי הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : הוֹדוּ
 יְהִלְלוּךְ

מִצֵּל (רד"ק) : אֲמִילִים הֵל' בַּפֶּתַח מִקוֹ הַצְּרִי מִפְּנֵי הַהַפְסֵק רַד"ק וְכֹל הַמְדוּקָק'
 וְכ"ה בְּכָל הַס' : עֲזִי וְזִמְרַת עַמּוּס"ל בְּדָף ך' ע"א : גִּפְּלַאת הַא' נִחַה נִחַ
 וְחִטָּאֵת עַמְךָ (שְׁמוֹת ה') וְנִסְי' ת' כְּדַפֵּס גִּפְּלָאוֹת וְזֶה טַעֲמוֹ : אֲבָרֵנוּ חַג בַּפֶּתַח
 אֵף שֶׁאֵינוּ דַבְּרוּ וְרַחֲבֵנוּ כ' שֶׁהוּא כְּאֵלֵינוּ כ' חַג עוֹלָה אוֹ חַג חֲטָאֵת כו' דוּק :
 שְׁעִירֵי

יְהַלְלוּךָ יי אלהינו על כְּרִמְעֵשֶׁיךָ וְחַסִּידֶיךָ צְדִיקִים
 עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ
 וְיִבְרְכוּ וְיִשְׁבְּחוּ וְיִפְאָרוּ וְיִרְמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיִקְרִישׁוּ וְיַמְלִיכוּ
 אֶת שְׁמֶךָ מִלְּבָנוּ כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹרֹת וּלְשִׁמְךָ נֶאֱדָר לֵאמֹר
 כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל . בְּרוּךְ אַתָּה
 יי מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתְּשׁוּבוֹת :

לְשֵׁן מוֹסֵף אֲוִמְרֵי קִדִּישׁ שְׁלֵם וְכַשְׂאִין כִּזוּ מוֹסֵף אֲוִמְרֵי רֶק חֲזֵי קִדִּישׁ . וְעוֹת פְּלָלִים
 אֲשֶׁרֵי וְכֹז לְכִיּוֹן . וְג' בְּרַכּוֹ הַרְאֵנוּ עַד הַאֵל הַקְדוֹשׁ :

תפלת מוסף של ראש חודש

רֵאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמֶּךָ נָתַתְּ זְמַן כְּפָרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֶיךָ
 בְּהוֹתֶם מִקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זְכָחֵי רְצוֹן . שְׁעִירֵי
 הַטָּאֵת לְכַפֵּר בְּעֶדְם . זְכָרוֹן לְכֹלֶם הָיוּ וְתִשְׁעֵת גִּפְשָׁם
 מִיַּד שׁוֹנֵא : מִזְבַּח חֹדֶשׁ בְּצִיּוֹן תִּכֵּן וְעוֹלֹת רֵאשׁ חֹדֶשׁ
 נַעֲלֶה עֲלֶיךָ . וְשְׁעִירֵי עֹזִים נַעֲשֶׂה בְרְצוֹן וּבְעִבְדֹת בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂמַח בְּלָנוּ וּבִשְׁירֵי דוֹר עִבְרָה . הַנִּשְׁמָעִים
 נַעֲרָה . הָאֲמוּרִים לְפָנֶיךָ מִזְבְּחָה . אֲהַבַּת עוֹלָם תָּבִיא
 לָהֶם וּבְרִית אֲבוֹת לְבָנִים תִּזְכּוֹר : וְהִלְיָאֵנוּ לְצִיּוֹן עֵינֶיךָ
 בְּרַנָּה . וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ בִּשְׂמֹחַת עוֹלָם . וְשֵׁם
 נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ . תִּמְיָדִים בְּסֻדְרָם
 וּמוֹסָפִים

שְׁעִירֵי חַטָּאת בְּלֹא כֹהֵל כֹּהֵן בְּסִי . הָיוּ כֹהֵן בְּסִי וּמִכֵּן כִּי הָאֲוִמֵר יֵהִיוּ
 מוֹעֵה כִּי כָל־כָּל קָאֵי עַל עֵבֶר : הַנִּשְׁמָעִים כֹּהֵן בְּסִי וְאִין לֹאֲמַר הַנִּשְׁמָע
 כִּי זֶה קָאֵי עַל כָּל הַשְּׂרִיטִים :

וכראשי

מוסף של ראש חרש

ונוספים כהלכתם : ואת מוסף יום ראש החדש הזה
 געניח ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונה כמו שכתבת
 עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך באמור :
 ובראשי חדשכם תקריבו עולה לייפרים בני בקר
 שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים :
 ומנחתם ונספיהם כמדבר שלשה עשרנים לפר ושני
 עשרונים לאיל ועשרון רפבש ויין כנסנו
 ושעיר לכפר ושני תמידים כהלכתם :

אלהינו ואלהי אבותינו חדש עלינו את החדש הזה :
 לטובה ולברכה : לששון ולשמחה : לישועה
 ולנחמה : לפרנסה ולכלכלה : לחיים ולשלום :
 לכחילת חטא ולסליחת עון : בשנת העיבור (ולכפרת פשע)
 כי בעמק ישראל החרת מכל האמות וחקי ראשי חדשים
 לדם קבעת : ברוך אתה " מקדש ישראל וראשי
 חדשים : רצב ומולוס וכו'

מוסף של שבת וראש חרש מתפללים ב' ברכות ארבעה עשר
 אתה יצרת עולמה מקדם • כלית מלאכתך ביום
 השביעי אהבת אתנו ורצית בנו ורוממתנו מכל
 הלישונות • וקדשתנו במצותיך • וקרבתנו מרובנו
 לעבודהיך ושמה הגדול והקדוש עלינו קראת • ותתן
 לנו " אלהינו באהבה שבתות למנוחה וראשי חדשים

לזכרה
 ובראשי (במדבר כ"ח) ולנחמה בכל קטל ע"י בתלה : ותתן לנו במקף והת'
 במקול

מוסף של שבת וראש חודש סה
 לבפרה ולפי שחטאנו לפניך אנחנו ואבותינו . הרבה
 עירנו ושמים בית מקדשנו . וגלה יקרנו . ונטל כבוד
 בבית חיינו . ואין אנו יכולים לעשות הובותינו בבית
 נחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני
 היר שנשתלחה במקדשך : יהי רצון לפניך יי אלהינו
 ואלהי אבותינו . שתעלנו בשמחה לארצנו . ותטענו
 בגבולנו . ושם נעשה לפניך את קרבנות הובותינו .
 תמידים כסדרם ומוספיים בהלכתם : ואת מוספי יום
 השבת הזה ויום ראש החדש הזה נעשה ונקריב
 לפניך באהבה . כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו
 בתורתך על יי משה עבדך מפי כבודך כאמור :
 ויום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני
 עשרנים סלת מנחה בלולה בלמין ונסכו : עלת
 שבת בשבתו על עלת התמיד ונספה :
 זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור :
 ובראשי חדשיכם תקריבו עליה ליי פרים בני בקר
 שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים :
 ותנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרנים לפר ושני
 עשרונים לאיל ועשרון רכבשוין כנסכו
 ושעיר לכפר ושני תמידים בהלכתם :

ישמחו

בסגולת"ה כס' מדויק' : יכולים הכ' בחולס כעו מן גדול גדולים קרוב קרובים
 וחוק רחוקי כקמין יכול כל יכולי ויא' בעולא פוס וכן כדעם בהרבה תפלות והוא
 נעות : מוספי כ"ה כס' והוא נכון : **כ** נשבת

מוסף לשבת זראש חרש

ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם ז
מקדשי שביעי כלם ישבעו ויתענגו מטובך
ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת
זכר למעשה בראשית ::

אלהינו ואלהי אבותינו :: רצה במנוחתינו וחדש
עלינו ביום השבת הזה ארת החדש הזה :
לשובה ולברכה : לששון ולשמחה : לישועה

ולנחמה : לפרנסה ולכלכלה : לחיים ולשלום :
למחילת חטא ולסליחת עון : בשנת העיבור (ולכפרת פשע)

כי בעמך ישראל בחרת מכל האמות ושבת קדשה להם
הודעת וחקי ראשי חרשים להם קבעת ברוך אתה יי
מקדש השבת וישראל וראשי חרשים : לפי זמורוס וכו'

לשלוש רגלים מחללים ג' ברכות הראשונות על סאל הקדוש

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו
ורוממתנו מכל הישונות וקדשתנו במצותיך

וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמה הגדול והקדוש עלינו
קראת : ותתן לנו כסל"ט במזל א"ט שנת אומרוס וכו'

ותוריענו יי אלהינו את משפטי צדקה ותלמדנו לעשות
בהם חקי רצונה ותתן לנו יי אלהינו משפטים

ישרים ותורת אמת חקים ומצוות טובים ותנחילנו זמני
ששון וזמועדי קדש וחגי נדבה ותורישנו קדשת שבת

וכבוד מועד וחגיגת הרגל ותבדילנו יי אלהינו בין קדש
לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום

השביעי

השביעי לששת ימי המעשה בין קדשת שבת לקדשות
 יום טוב הברלה ואת יום השביעי מששת ימי המעשה
 קדשת הברלה וקדשת את עמך ישראל בקדשתה :
 ותתן לנו יי אלהינו באהבה (שבתות למנוחה)
 ומוערים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום השבת
 הזה (לפסח) ואת יום חג המצות הזה זמן חרותינו (לשנועות)
 חג השבעות הזה זמן מתן תורתנו (לסוכות) חג הסוכות
 הזה זמן שמחתנו (לשמיני עצרת) שמיני חג העצרת הזה זמן
 שמחתנו (באהבה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים :
 אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה
 וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון
 אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר
 קדשה וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפלטה
 לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום (לפסח) ביום
 חג המצות הזה (לשנועות) חג השבעות הזה (לסוכות) חג
 הסוכות הזה (לשמיני עצרת) שמיני חג העצרת הזה :
 זכרנו יי אלהינו בו לטובה : ופקדנו בו לברכה :
 והושיענו בו לחיים : ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנו
 ורחם עלינו והושיענו כי אליה עינינו כי אל מלך חנון
 ורחום

ושנת קדשך כ"ה בס' ימות בדילנו כ"ה נוסח אבודרהם בשם המנהיג וכ"כ מברש"ל
 בשם רמ"ק וכס"א' א' מדויק נדפס ותבדל ה' אלקינו והוא נכון אכן מאחר שנואנו
 בכל הת' ותבדילנו הנחנו שלא לשנות מהמנהג : שמיני חג העצרת כ"ה בכל פ'
 הישני' מדויקי ואף שהפוסקי' יחולקי' בזה הנחנו כמו שמאנו בס' והבומר יבחר :
 יכולים

לשלש רגלים

ורחום אתה :

והשיאנו " אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
 לשמחה ולששון כאשר רצית ואמרת לברכנו
 (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו) קהשנו במצותיך
 ונתן חלקנו בתורתך שבענו מטיבך ושמחנו בישועתך
 וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו " אלהינו (פאהבה
 וברצון) בשמחה ובששון (שבת) ומועדי קדשה וישמחו
 בה ישראל מקדשי שמך ברוך אתה " מקדש (השבת)
 וישראל והזמנים : רצה ומודים וכו'.

מוסף לשלש רגלים

מחשבים ג' ברכות הראשונות

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו
 ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות
 לפניך ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול
 והקדש שנקרא שמך עליו מפני הירד שגשת רחמך
 במקדשה : יהי רצון לפניך " אלהינו ואלהי אבותינו
 מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשה ברחמיך
 הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו : אבינו מלכנו גלה
 כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והגשא עלינו לעני
 כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו בנס מירבתי

ארץ

יכולים הכ' בחולס עמ"ל בדף ס"ה : גלה בכל המ' הנ' כפתח כזק
 הכיווי מכנין הדגש ככחי למ"ד הפעל וכס' א' מדויק מאכנה בשוא וכ' על הנלק
 וכן דקדקו המדקדקים ואפשר שהוא מן בקל דוק :

מוסף לשלש רגלים

אָרֶץ וְהֵבִיאֵנוּ לְצִוּוֹן עִירָה בְרִנָּה וּלְיְרוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ
בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קַרְבְּנוֹת הַחֹבוֹתֵינוּ
תְּמִידִים בְּסֹדְרָם וּמוֹסָפִים כְּהִלְכֹתָם : וְאֵת מוֹסֵף יוֹם
וְאֵם שֶׁנֶּאֱמַר בְּסֹדְרָם (וְאֵת מוֹסָפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת וְיוֹם) הַגְּמִצּוֹת
הַזֶּה : חַג הַשְּׁבָעוֹת הַזֶּה : יְחַג הַסְּכוֹת הַזֶּה : שְׁמִינֵי
חַג הָעֲצֵרֶת הַזֶּה : נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת
רְצוֹנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ
מִפִּי בְּבוֹדְךָ כְּאָמֹר : לַשַּׁבָּת

וּבְיוֹם הַשְּׁפָרַת שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וְשְׁנֵי
עֶשְׂרֵנִים סֵלֶת מִנְחָה כְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ : עֲלֵת
שַׁבָּת בְּשִׁבְתוֹ עַל עֲלֵת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה : זֶה קַרְבַּן
שַׁבָּת וְקַרְבַּן הַיּוֹם כְּאָמֹר : לַפֶּסַח
וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לִי :
וּבַחֹמֶשֶׁת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג שִׁבְעַת יָמִים
מִצּוֹת יֵאָמְרוּ : בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת
עֲבוּדָה לֹא תַעֲשׂוּ :

וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לִי פְרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל
אֶחָד וְשִׁבְעָה כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים יִהְיוּ לָכֶם :
זִמְנוֹתָם וְנִסְפֵיהֶם כַּמִּדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵנִים לַפָּר וְשְׁנֵי
עֶשְׂרֵנִים לְאֵיל וְעֶשְׂרֵן לְכִבֶּשׂ וְיֵין כְּנִסְכּוֹ
וְשַׁעִיר לְכִפּוּר וְשְׁנֵי תְּמִידִים כְּהִלְכֹתָם :

ישמחו
וכחדש הראשון (במדבר ב"ח) : חג הפסח קמוצה

מוסף לשלש רגלים

יִזְמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנֹג עִם מְקַדְּשֵׁי
שְׁבִיעֵי כָּל־מִשְׁבְּעוֹ וְיִתְעַנְּנוּ מִטּוֹבָה וּבִשְׁבִיעֵי רָצִיתָבו
וְקִדְּשָׁתוּ חֲמִדַת יָמִים אֹתוֹ קִרְאָת זְכוֹר לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית :
(לסוגות) וּבֵיזֶם הַבְּבוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה
בְּשִׁבְעוֹתֵיכֶם מִקְרֵא קִרְשֵׁיהֶה לְכֶם כָּל־מִלְאכָת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ :

וְהַקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ לְרִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם
אֵיל אַחַד שִׁבְעָה כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה : וּמִנְחָתָם (לסוכות)
וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא קִדְשֵׁי־הַיָּרֵךְ
לְכֶם כָּל־מִלְאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְזִוְגוֹתָם
חֶג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים :

וְהַקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אֵשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם יְהוּ : וּמִנְחָתָם

וּבֵיזֶם הַשְּׁנַיִ פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנַיִם
כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם : וּמִנְחָתָם
וּבֵיזֶם הַשְּׁלִישִׁי פְּרִים עֶשְׂתֵּי־עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם : וּמִנְחָתָם

וּבֵיזֶם הַרְּבִיעִי פְּרִים עֶשְׂרֵה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
שְׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם : וּמִנְחָתָם
וּבֵיזֶם

וּבֵיזֶם הַחֲמִישִׁי וכו' (טז) וְהִרְכֵּה ת' כִּדְפִס כְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וְאֵינוּ כִּפ' וְכִאֲשֶׁה עֶשְׂרֵי (טז) :

טוסף לשלש רגלים סח

זביום החמישי פרים תשעה אילים שנים כבשים בני-
שנה ארבעה עשר תמימים : ומנחתם

זביום הששי פרים שמונה אילים שנים כבשים בני-
שנה ארבעה עשר תמימים : ומנחתם

זביום השביעי פרים שבעה אילים שנים כבשים בני-
שנה ארבעה עשר תמימים : ומנחתם

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל-מלאכת עבודת-
לא תעשו : ומנחתם

והקרבתם עלה אשה ריח גיחח לוי פר אחד איל-
אחר כבשים בני-שנה שבעה תמימים : ומנחתם

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם ועלינו טוב
ומטיב הדרש לנו שובה עלינו בחמון רחמיה

בגלל אבות שעשו רצונה בנה ביתה כבת-חלה ופונן
מקדשה על מכונו והראנו בפנינו ושמחנו בתקונו והשב

בהנים לעבודתם ולנים לשירם לזמרים והשב ישראל
לנויהם ושם נעלרת ונראה ונשתחורה לפניך בשלש

פעמי רגלינו בכתוב בתורתך שלש פעמים בשנה יראה
כל-זכורה את פני יי אלהיה במקום אשר יבחר בחג

המצות

לנויהם הנ' כשוא כ"ה בסמיכות ונכינוי ולהרבה ת' נדפס לגויהם ואינו
וכון : פעמי רגלינו הפ' כפתח והע' בח"פ כ"ה בסמיכות כיון מן

וער גערי שער שער' ודומיה כן מן פעם פעמי ופירושו דריסת רגלינו
וכן מדוע אחרו פעמי מרכבותיו (סופטי"ה)

וכן כלל ס' היסודי המדויק' ובכל הת' נדפס פעמי ואינו ככון וק"ל : שלש
נעמי (דברי ט"ו) : יבחר הו' קמונה בז"ק : ואתה

מוסף לשלש דגלים

המצות ובחג השבעות ובחג הסוכות ולא יראה את-
פניי ריקם : איש פמתנת ירו פברכת יי אלהיו אשר
נתן לקי : והשיאנו רצה ומודים אין כאלהינו עלינו

ברכה לאחר מגלה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הרב את ריבנו והרין
את דיננו והנוקם את נקמתינו והמשלים גמול
לכל אויבי נפשנו והנפרע לנו מצרנו : ברוך אתה יי
האל הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם האל המושיע :
אשר הניא עצת גוים ויפר מחשבות ערומים : בקום
עלינו אדם רשע נצר זרון מזרע עמלק : גאה
בעשרו וכרה לו בור וגדלתו נוקשה לו לכד : דמה
כנפשו ללכוד ונלכד בקש להשמיד ונשמד מחרה : המן
הוריע איבת אבותיו ועורר שנאת אחים לבנים : ולא
זכר רחמי שאול כי בחמלתו על אנג נולד אויב : זמם
רשע להכרית צדיק : ונלכד טמא בידו טהור : חסד
גבר על שגגת אב ורשע הוסיף חטא על חטאיו : טמן
בלבו מחשבות ערומיו : ויתמכר לעשות רעה : ידו
שלח בקרושי אל : פספו נתן להכרית זכרם : פראות
כדרכי פי יצא קצף ודרתי דמן נתנו בשושן לבש שק
וקשר מספר וגזר צום וישב על האפר : מי זה יעמוד
לכפר שגגה ולמחול חטאת עון אבותינו ניץ פרה מלולב
הן הדסה עמדה לעורר ישנים : סריסיה מבריריים
להמן להשקותו יין חמת תנינים : עמד בעשרו ונמל
ברשעו

ברכה לאחר מנחה

בְּרַשְׁעוֹ עֵצָה לוֹ עֵין וְנִתְּלָה עָלָיו : פִּיהֶם פָּתְחוּ גְלוֹי שְׂבִי
 תָּבֵל בִּי פוֹר הַמֶּן נֶחֱפֵק לְפוֹרְנוֹ : צְדִיק נֶחְלֵן כִּיֹּד רָשָׁע
 אוֹיֵב נִתַּן תַּחַת נַפְשׁוֹ : קִיְמוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת פְּוִדִים
 וְלִשְׁמֹחַ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה : וְרֵאיוֹת אֶרֶץ הַפְּלֵת מְרֹדְכִי
 וְאֶסְתֵּר הַמֶּן וּבְנֵי עַל הָעֵץ תָּלִית : וְשׁוֹשְׁנֵת עֵקֵב צָהֳלָה
 וְשִׁמְחָה צִרְאוֹתֶם יְהוָה תִּכְלֶת מְרֹדְכִי : תִּשְׁמַעְתֶּם הִיתָה
 לְנִצָּח וְתִקְוֹתֶם בְּכָל דּוֹד וְדוֹר לְהוֹרִיעַ שְׁכָל־קִוְיָה רֵא
 יִסְשׁוּ זְרֵא יִבְלְמוּ לְנִצָּח כָּל־הַחוֹסִים בָּךְ • אֲרוֹד הַמֶּן
 אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאֶבְדִי • בְּרוּךְ מְרֹדְכִי הַיְהוּדִי • אֲרוֹרָה זְרֵשׁ
 אִשֶׁת מִפְּחִדִי • בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי • וְגַם הַרְבּוּנָה זְכוֹר
 לְטוֹב : וְאַתָּה קָדוֹם וְכוּ' שְׁבַעִים וְשֵׁתִים פְּסוּקִים

וְאַתָּה " מִן בַּעֲדִי כְבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי : וְאַתָּה " אֵל
 תִּרְדֹּק אֵילוֹתִי לְעִזְרָתִי הוֹשֵׁה : אֹמֵר לִי מַחְסִי
 וּמְצוּדָתִי אֱלֹהֵי אֲבֹטְחֻבוֹ : שׁוּבָה " חֲלֹצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי
 לְמַעַן חֲסֶדֶךָ : דַּרְשֵׁתִי אֶת־ " וְעַנֵּנִי וּמִכָּל מְגוּרֹתַי הַצִּילֵנִי :
 זְמִדוֹ לִי יוֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתַי : חֲנֹן וְרַחֲמִים
 " אֲרַךְ אַפִּים וְגִדֵּל חֶסֶד : בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעְהָ גְבֻרָתְךָ
 לְפָנַי " עֲשֵׂנוּ : זְכַר רַחֲמֶיךָ " וְחֲסֶדְךָ פִּי מְעוֹלָם הִמָּה :
 יְהוָה חֲסֶדְךָ " עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ : חִי " וּכְרוּךְ צוּרֵי
 וִירוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : לָמָּה " תַּעֲמֹד בְּרַחֲוֹק תַּעֲדִירִים
 לְעַתּוֹת בְּצָרָה : הֲרִיעֵנו לִי כָּל הָאָרֶץ פָּצְחוּ וְרִנְנוּ וְזָמְרוּ :
 וַיְהִי " מִשְׁגֵּב לְדָךְ מִשְׁגֵּב לְעִוּוֹת בְּצָרָה : וַיְהִי " לִי
 לְמִשְׁגֵּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחְסִי : " אֱלֹהֵי יִשְׁמַעְתִּי יוֹם צַעֲקוֹתַי
 כֹּה בְלִילָה

שבעים ושתיים פסוקים

כִּלְיֵהוּנְגֶדָה : " אֲדוֹנָנוּ מִה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ :
שִׁפְטֵנִי בְּצִדְקָה " אֱלֹהֵי וְאֵלֵי יִשְׁמְחוּ לִי : קוּה קוֹיֵרְתִי " :
וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע שׁוֹעֵתִי : וּבִשְׁם " אֶקְרָא אָנֹה " מִלְטָה
נַפְשִׁי : וְאֲנִי עָלֶיךָ בִּטְחֹתִי " אִמְרַתִּי אֱלֹהֵי וְאַתָּה : " :
שִׁמְרָה " צִדָּה עַל יַד יְמִינֶךָ : " יִשְׁכַּר צִדְקָתְךָ וּבִי אֶתָּה
מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם : רוֹצֶה " אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמִּצְחָרִים
לְחֹסְרוֹ : אֹרֶה " בְּכָל לִבִּי אֶסְפְּדָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ :
קִרְאתִי בְּכָל לֵב עֲנֵנִי " חֲקִיָּה אֶצְוֶרָה : חֲלִצֵנִי " מֵאֲדָם
רַע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצֵרְנִי : אֱלֹהִים אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי
אֱלֹהֵי לְעֹזֵרְתִי חוֹשֶׁת : " חֲנֻנִי רַפְּאֵה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי
לָךְ : כִּי אַתָּה תִּקְוֹתִי " אֱלֹהִים מִבְּטַחִי מִנְּעוּרַי :
אָבִא בְּגִבּוֹרוֹת " אֱלֹהִים אֲזַכִּיר צִדְקָתְךָ לְבָרֶךְ : כִּי יֵשֶׁר
דְּבַר " וְכָל מַעֲשָׂוֵי בְּאִמּוֹנָה : " יוֹרֵעַ מַחֲשֵׁבוֹת אֲדָם כִּי
הִמָּה הַבֵּל : יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל " מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם :
אֶהֱבֵתִי כִּי יִשְׁמַע " אֶת קוֹלִי תִּחְנֹנֵנִי : " אֶהֱבֵתִי מֵעַן
בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁבֵּן כְּבוֹדְךָ : " אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו
הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוְשַׁעְרָה : כִּי אֶתָּה " מַחֲסֵי עֲלוֹן שִׁמְתָה
מֵעוֹנָה : שִׁמַּע " וְחֲנֻנִי " הִיֵּת עֹזֵר לִי : לָמָּה " תִּזְנַח
נַפְשִׁי תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי : " הַצִּילֵה נַפְשִׁי מִשִּׁפְרַת שִׁקָּר
מִלְשׁוֹן רַמִּיָּה : " יִשְׁמְרָה מִכָּל רַע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ :
וְאֲנִי אֶלֶיךָ " שׁוֹעֵתִי וּבִבּוֹקָה תִּפְלֹתִי תִּקְרָמֶךָ : נִדְבֹוֹת
כִּי רָצָה נָא " וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמִדְנִי : אִם אִמְרַתִּי מִטָּה רַגְלִי
חֹסְדֶךָ " יִסְעֲדֵנִי : טוֹב " לְכָל וְרַחֲמֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו :

שבעים ושתים פסוקים

מה גדלו מעשיך " מאד עמקו כחשברתיך : הודיע " לשועתו לעיני הגוים גלה צדקתו : גדול " ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר : רחום וחנון " ארך אפים ורב חסד : יהי כבוד " לעולם ישמח " במעשיו : אודה " כצדקו ואזמרה שם " עליון : ידעתי " כי צדק משפטיה ואמונה עניתיני : " בשמים הכין נסאו ומלכותו בכל משלה : ואתה " לעולם תישב וזכח : לדור ודור : סומה " לבל הנפלים וזקף לבל הכפופים : יראי " בנחוי ב" עזרם ומגנם הוא : ונפשי גבהלה מאד ואתה " עד מתי : ממזרח שמש עד מבאו כהלל שם " : צדיק " בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : יהי שם " מבורך מעתה ועד עולם : ראה כי פקודיה אהבתי " כחסדך חייני : עבדו את " בשמחה באו לפניו נרננה : הנה עין " אל יראיו למיחלים להסדו : שובה " עד מתי והנחם עד עבדך : אל תעזבני " אלהי ואל תרחק מכני : והתענג עד " ויתן לך משאלות לבך : רודו ל" כי טוב פי לעולם חסדו : " מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי : הודו ל" קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו : אודה " מאוד צפי ובתוך רבים אהכלנו : עובי נפשי למנוחכי כי " גמל עליכם : שמע ישראל " אלהינו " אחד :

ב ש כ מ ל ו : ואומרוסל פעתוס תומור כ"ט תמצא בתכלה טבת :

" צבאות עפרנו משגב לנו אלהי יעקב סלה : " צבאות אשרי אדם בומח כף : " הושיעה רכלך יצוני ביום

קראנו

הטבת חלום

קראנו : ג"ם : אתה סתר לי מצד תצרני רני פלט
 תסובבני סלרה : בטחו פי עדי עד בי ביה י צור
 עולמים : י עז לעמו יתני י ברה את עכו בשלום : ג פ
 יהי רצון לפניך יי אלהי נא לחי אבותי אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
 יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון אהיה אשר אהיה עשה
 למענך ולמען פסוקי תורתך אלו ולמען שם של שבעים ושתים שמורת
 היוצאים מאלו הפסוקים ויטע ויבא ויט שחרחמני והצליח ארז דוכי
 ותהיה בעורני ובעור כל אשר לי ותצילני מכף מעול וחוסץ ובליעל וכל
 מיני פורעניות המתרגשות ובאות לעולם : ותפרנסני בכבוד ולא בכזוי
 ומלא ידי מעושר מחנת ידך : ושלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידי
 לטובה וכל נכסי ותצילני ותריצני ותחפוץ תפלתי בזבחי צדק ופריח ניהות
 גרם אשוע אליך ענני כדבר שנאמר ותיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם
 מדברים ואני אשמע ותוליכני לשלום ותצעידני לשלום ותכיאני גאר
 מחוץ חפצי לשלום כרצון לבני הידוע לך יה בימיני וברוך כשמאלי אלהים
 סלפני ואדיר מאחורי ושכינת אל על ראשי : עשה שלום במרומו הוא
 יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :
 הטבת חלום חלמא טבא חזאי : טבא הוא וטבא להוי
 רחמנא לישויה לטב : שבע זימנין לגזרה עליה מן שמיא
 די להוי טבא ויהוי טבא : ועמרו קטנים

ואח"ו אומרים ג' פסוקים שמו' בהם ל' הפכה : הפכת ומפדי : ולא אבה ה' אלקיך
 או תשמח בתולה : ואת"כ ג' פסוקי שמו' בהם ל' פדוי' פדה בשלו' ויאתו העם א טאל
 ופדויי ה' ואת"ג ג' פסוקי שמו' בהם שלום בור' כיב ורוח לבשה ואמרתם קה לחי
 ונקיים ה' עזו כו' : ובהיות ש"ל כניגון ונטעם תמצא בויתן לך :

יברכך יי וישמרך : יאר יי פגיו איך ויחנך : ישא יי פניני איך וישם לך שלום
 רבוננו של עולם אני שלך וחלומותי שלך חלום חלמתי ואיני יודע מח
 הוא יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהיו ברל חלומותי
 עלי ועל כל ישראל לטובה בין שחלמו לי חבירי בין שחלמתי אני לעצמי
 בין שחלמתי אני לאחרים אם טובים הם חוקם ואמצם ויתקמו בי ובהם

כחלמותיו

בחלומותיו של יוסף הצדיק ואם צריכים רפואה רפאם כמי מרח על ידי
משנה רבינו ולכמי ירחו על יגו אלישע וכקרים הגנוזה מצרעתה ובנעמן
מצרעתו וכחוקיהו סלך יהודה מחליו וכישם שהפכת את קללת בלעם
הרשע מקללת לברכה כן תחפוך כל הלומותי עלי ועל כל ישראל לטובת
ולברכה ותשמרני ותחנני ותרצני : אמן :

ברכת המזון

ברוך הוא וברוך שמו :
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הוין את העולם כלו
בטובו בחן וחסד וברחמים הוא נותן לחם לכל
בשר כי לעולם חסדו : וכטובו הגדול תמיד לא חסד
לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד : בעבור שמו הגדול
כי הוא (אל) זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון לכל
בריותיו אשר ברא : ברוך אתה יי הוין את הכל :
גודה דך יי אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה
טובה ורחבה ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ
מצרים ופדיתנו מבית עבדים ועל נדיתך ערדתך
בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו ועל חקיקה שהודעתנו
ועל חיים חן וחסד שחוננתנו ועל אכילת מזון שאתה זן
ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה :

ועל

בחסד בלא ו בתחלה כ"ה בס"י ובאבודרהם ואו"ח : כל"ח וא"ל עמנו כי חסדין
עם כל חי (טור) : לא חסר לנו י"א הם בקמץ והם בפתח ע"ת ע"ל פקד וי"א
הם בחירק והם בפתח (או כנרי) ע"ת ע"ת ויולת יחסר היוד בשוא והם בפתח
והם כנרי אבל בכל הם מנאנו כמו שכ' בפנים ואפשר שהכון לומר מכין הדגש כי
זה גועל יונא וק"ל : כי הוא אלזן כן הוא בכתבי האר"י אכן ככל הם כתוב כי הוא

ברכת המזון

ועל הכל יי' אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך
יתברך שמה בפי כל חיתמיד לעולם ועד: צנתוב
ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך על הארץ הטובה
אשר נתן לך. ברוך אתה יי' על הארץ ועל המזון:
רחם יי' אלהינו על ישראל עמו ועל ירושלים עירך
ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית
דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמה
עליו: אלהינו אבינו רענו זוננו פרנסנו ובלכרנו
והרווחנו והרווח לנו יי' אלהינו מהרה מכל צרותינו וגא
אל תצריבנו יי' אלהינו לא לדי מחנת בשר ודם ולא
לדי הלואתם כי אם לירך המלאכה הפתוחה הקדושה
והרחבה שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

רצה והחליצנו יי' אלהינו במצותך ובמצות יום השביעי
השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש
הוא לפניך לשבות בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך
ברצונך הנח לנו יי' אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה
ביזם מנוחתנו והראנו יי' אלהינו בנחמורת ציון עירך
ובבנין ירושלים עיר קדשה כי אתה הוא בעל הדשועות

ובעל הנחמות

עלם ונלח קמצא נמפלט י"ח

זן: זן ברנב הס' הז' קמוצה אכן המדקדקים אומרים בפתח: צפי כל חיל"ה בכל
הס' ועל"מ"ש ככ"ט וכ"כ באור חדש והמרקדק מוכרש"ם: ואכלת (דברי"ט) ושבעת
הכ' קמוצה באתכת' רענו זוננו יי' כ"ה בס' המדויקים וכ"כ ככ"י בטור א"ח ס"ל קט"ח
שהמדקדקים

ובנה

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ בְרוּךְ
 אַתָּה יי בּוֹנֵה בְרַחֲמֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם אֱמֵן : בְרוּךְ אַתָּה
 יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ אֲדִירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ
 גֹּאֲלֵנוּ יוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוּשַׁת יַעֲקֹב רוּעֵנוּ רוּעֵה יִשְׂרָאֵל
 הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל שֶׁבְכָל יוֹם וְיוֹם הוּא הַטּוֹב
 הוּא מְטִיב הוּא יְטִיב לָנוּ : הוּא גֹמְלֵנוּ הוּא זּוֹגְמְלֵנוּ הוּא
 יְגַמְלֵנוּ : לַעֲדָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְהוֹחַ הַצְלָה וְהַצְלָחַת
 בְּרַכָּה וְיִשׁוּעָה נַחֲמָה פְּרִנְסָה וּכְלֵכֵלָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים
 וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב וּמְפֹל־טוֹב אֵל יַחֲסֲרֵנוּ : הַרְחֲמֵן הוּא
 יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד : הַרְחֲמֵן הוּא יִתְבָּרֵךְ בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ : הַרְחֲמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְרוּךְ הַקֹּדֶשׁ וְיִתְפַּאֲרֵךְ
 בְּנוֹ לְנִצְחָה נִצְחָיִים וְיִתְהַדָּר בְּנוֹ לַעֲדָה וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים :
 הַרְחֲמֵן הוּא יִפְרִנְסֵנוּ בְּכַבּוֹד : הַרְחֲמֵן הוּא יִשְׁבֹּר
 עוֹלָנוּ מֵעַל צוּאָרֵנוּ וְהוֹאֵל יַלְכֵנוּ קוֹמְמוֹת לְאָרְצֵנוּ :
 הַרְחֲמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרַכָּה טְרֵבָה בְּבֵית זֶה וְעַל שֵׁלְחָן
 זֶה שְׂאֵבְלָנוּ עָלֵינוּ : הַרְחֲמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ
 הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב וְיִבְשֶׁר לָנוּ בְּשׁוֹרְרֵי טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת
 וְנַחֲמוֹת : הַרְחֲמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת אֲבֵי מִנְרַי בְּעַל הַבַּיִת

הזה

שהמקדקים אומרים כן ע"ש ובמ"א: הכח לנו ה' והכ' כפתח וכ"ה (כהנשע ד')
 יב"ח שכל יום ויום כ"כ הט"ז בל"ח סל' קפ"ח : וי"א אל ככל יום ואין שייכות
 לענין זה כלל וכן הוא בס"י : הוא הטיב בש"ע ג' ככל א' לנו ועי' במג"א : וכל
 טוב וכו' וי"א הא' כחולס והכ' במלאפוס והאו"ח כ' שניהם במלאפוס ועמ"ש הרד"ק
 בערש טוב ובקמח מאמר ד' עיקרו' : קוממויות היוד במלאפוס : שאכלנו עליב

ברכת המזון

וְזוֹה וְזאת אֱמִי מוֹרְתִי בַעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה אוֹתָם וְאֵת בֵּיתָם
 וְאֵת זֶרְעָם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם אוֹתָנוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ
 כִּכְנוּ עֲנַת בְּרַכּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מְכַל
 כָּל בֶּן יְבָרְךָ אֶתְנוּ כָלְנוּ יַחַד בְּבִרְכַּה שְׁלָמָה וְנֹאמַר אָמֵן:
 בְּקִדּוּם יְלִידוֹ עָלֵינוּ וְעַלֵינוּ זְכוֹת שְׁתֵּהא לְמִשְׁמַרְת שְׁלוֹם
 תַּעֲשֵׂא בְרַכַּה מֵאֵת יי וְנִדְקָרָה מֵאֵלֵהּ יִשְׁעֵנוּ וְנִמְצֵא חַן
 וְשִׁמְל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם : לשבת

הַרְחַמֵן הוּא יִזְכְּנוּ לְמִזְרַת הַרְחַמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם
 הַמְּשִׁיחַ וְלַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֹּא שְׁכַלו שַׁבָּת וּמְנוּחָה
 מִגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכוּ וְעוֹשֶׂה לַחַיִּי הָעוֹלָמִים : לר"ח
 חֲסוּ לְמִשִּׁיחוֹ דָּדוּד וְלִזְדוּעוֹ הַרְחַמֵן הוּא יַחֲדֵשׁ עָלֵינוּ אֵת
 עַד עוֹלָם : עֲשֵׂה שְׁלוֹם הַחֲדָשִׁה הַזֶּה לְטוֹבָה וְלְבִרְכַּה
 בְּכִרְזָמוֹ הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי הַרְחַמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם
 עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁכַדוּ טוֹב : לַסּוֹכוֹת
 וְאֲבָדוּ אָמֵן : הַרְחַמֵן הוּא יִקִּים לָנוּ אֵת
 יְדֵאוּ אֵת יי קְדוּשׁוֹ בִּי אֵין סִבַּת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת :
 בְּחִסּוֹר לִדְאִיוֹ כְּפִירִים רִשׁוֹ וְרַעְבּוֹ וְדוֹרְשׁוֹ יי לֹא
 יַחֲסְדוֹ כָּל טוֹב : הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

ברוך

כ"ה המזבח באו"ח ונכס"י כלא מ' בתחלה; אבא מורי והא"ח ל' טי"ל אבא מורי;
 בכל חבל כל כ"ה הכנון. ובכף בחולס ודגושה: במרום י"ג עומרום עי' בא"ח
 וי"ל יצמרי טפיל וולמודי זכות על אחרים; ונשא ברכה עש"ה (תילי' כ"ל) וי"ח
 מעם ה' אכן הכנון לומר מאת כי זה לשון הפסוק ויתנו הא' וק"ל; מוגדיל (תילט
 ב"ח) והשבת אחרים מגדול כן הוא (בקמול ב') : וס"ל מקרא קדש :

אחת

תפלת ראש השנה ערבית מנחה שחרית

אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהַלְתֶּךָ :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם

אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר

הַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקָנָה

הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם

לְמַעַן שְׂמוּ בְּאַהֲבָה : זְכַרְנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חַפִּץ

בְּחַיִּים וּכְתַבְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים :

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדַנִּי מַחִיהַ מַתִּים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ :

מְכַלְכֵל חַיִּים בְּחַסֵּד מַחִיהַ מַתִּים בְּרַחֲמִים רַבִּים

סוֹמֵךְ נַפְלִים וְרוֹפֵא הוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם

אֲמוּנָתוֹ לִישִׁינֵי עֵפֶר מִי כְמוֹהַ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה

לָךְ מֶלֶךְ כַּמִּית וּמַחִייה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה :

מִי כְמוֹהַ אֲבִי הַרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרֵי לְחַיִּים בְּרַחֲמִים :

וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מַתִּים : בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחִיהַ

הַמַּתִּים : אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וְקַדוּשֵׁים בְּכֹל

יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה :

וּבְכֵן תִּזְכֹּר יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאֵימָתֶךָ עַל

כָּל מַה שֶּׁבְרָאת וְיִירְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲוּ

לְפָנֶיךָ כָּל הַכְּרוּאִים : וְיַעֲשׂוּ כֵלִים אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת

בִּיצְנֵךְ

אחת ס"א אהת כ"ה צמורת כמו אחת אל אחת (שמות ל"ו) :

ג"ה בס"י וככל פירוויקים והוא לכוף דוק :

(א) טהטטטן

תפלת ראש השנה

רְצוּנָה בְּלִבְּךָ שָׁלֵם : כְּמוֹ שִׁירְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ שְׁהֵאֲשִׁיטוֹן
לְפָנֶיךָ . עוֹ בִּירָה . וְגִבּוֹרָה בִּימִינֶךָ . וְשִׁמְךָ נִזְרָא עַד כָּל
מַה שְׁבִרְאֵת :

וּבְבֶן תֵּן כְּבוֹד יי לְעַמֶּךָ . תְּהַלֵּל לִירֵאָה . וְתַקְוָה
לְדוֹרֵשֶׁיךָ . וּפְתַחֲוֹן פֶּה לְמִיחָלִים לָךְ . שְׂמִיחָה
לְאַרְצֶךָ . וְשִׁשׁוֹן לְעִירֶךָ . וְצִמְחֵת קֶרֶן לְדוֹד עֲבֹדֶךָ .
תַּעֲרִיבֵת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ . בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ :
וּבְבֶן צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ . וַיִּשְׂרִים יַעֲלוּזוּ . וְחַסְדִּים
בְּרַנָּה יִגִּילוּ : וְעֲלֵתָה תִקְפִּיךָ פִּיה . וְכֹל הַרְשָׁעָה
כָּלָה בְּעֵשֶׂן (ס"ו) בְּעֵשֶׂן) תִּכְלָה . כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת
זְרוֹן מִן הָאָרֶץ :

וְתִמְלֹךְ אַתָּה יי לְבִירָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ . בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ . וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קִדְשֶׁךָ . בְּכַתוּב בְּדַבְרֵי
קִדְשֶׁךָ . יִמְלֶךְ יי לְעוֹלָם . אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ
קְדוֹשׁ

שהשלטון י"א השין בקמץ וכ"כ האחרונים וכתבו הטעם כי שלטון בחירק אינו שט
דבר של ממסלה רק הוא תואר לאדם שהוא מושל ותמכו כל המדקדקים
רבים וכן שלמים כי התאר הוא שְׁלִיטָה כמו אין אדם שְׁלִיטָה ברוחו
(קבלת ח') ושם דבר של ממסלה הוא שלטון בחירק כמו אין
שלטון ביום היות (שם) ולא מניחו כל מקרא שלטון בקמץ רק כלטון תרגום
שלטון בש' והט' בקמץ אכן הט' נתקנה כל מקרא וכ"ה בס' מדויקי ומנאט
בס' יטן כדעס על הגליון שהוא ע"מ זְבִירָן וכן מ"כ בהרבה ת' : ובכן נדיקי
כ"ה בס' יי וכ"כ האחרונים בשם הזוהר : הרשעה הר' בחירק עמס"ל בעל
הניקים : כעטן בס' יי אנחנו בעטן בב' כמו כלו בעטן כלו (תילים ל"ז) כלו בעטן

תפלת ראש השנה

ב

קדוּשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ • וְאִין אֱלֹהֵי מַבְלַעְדֵיךָ • כְּכַתוּב
וַיִּגְבֹּה "צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט • וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ
בְּצַדִּיקָה • בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ :

אַתָּה בַּחֲרַתְנוּ מִכָּל־הָעַמִּים • אֲהַבַת אוֹתְנוּ וּרְצִיתָ בָנוּ •
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת • וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וּמִקְרִבְתָּנוּ מִלְּבָנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ • וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ
קִרְאתָ : וְתַתֵּן־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת
הַזֶּה) וְ אֵת יוֹם הַזְכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (צַעַר זְכוּרוֹן) תְּרוּעָה
(בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ • זְכוֹר לִיצִיאַת מִצְרַיִם :
אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ • יַעֲלֶה וַיְבֵא וַיַּגִּיעַ וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה
וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר • זְכוּרוֹנָנוּ וּפְקוּדוֹנָנוּ • וְזְכוּרוֹן
אֲבוֹתֵינוּ • וְזְכוּרוֹן מֹשֶׁה בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ • וְזְכוּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם
עִיר קְדוֹשָׁה • וְזְכוּרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל • לִפְנֵיךָ •
לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
בְּיוֹם הַזְכָּרוֹן הַזֶּה •

זְכַרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כּוֹ לְטוֹבָה : וּפְקַדְנוּ כּוֹ לְבִרְכָה וְ
וְהוֹשִׁיעֵנו כּוֹ לְחַיִּים : וּבְדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים • חוּס וְחַנּוּן
וְרַחֵם עָלֵינוּ : וְהוֹשִׁיעֵנו כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ • כִּי אֵל מֶלֶךְ
חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה :

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ • כְּלוּךְ עַל כָּל־הָעוֹלָם כָּלוּ
בְּכַבוֹדךָ

יוני (שס ק"ב) ולא מנינו שיהי' עם כף הדמיון כל' כלי' וקל' : ויגבה (ישעי' ה')

ותתן לנו כו' וא"א מועדים לשמחה כו' גם במוסף א"ל לעלו ולראות כו' (א"ס) :

כל

תפלת ראש השנה

בכבודך • והנשא על כל הארץ ביקרך • והופע
בהדר גאון עזה • על כל יושבי תבל ארצה : וידע כל
פועל כי אתה פעלתו • ויבין כל יצור כי אתה יצרתו •
ויאמר כל אשר נשמה באפו • " אלהי ישראל מלך •
ומלכותו בכל משלה : (לענין אלהינו ואלהי אבותינו
רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך
שבענו מטובה ושמחנו בישועתך : (והנחילנו " אלהינו
באהבה וברצון שבת קדשה וינחונו בו ישראל מקדשי
שמה) וטהר לבנו לעבדך באמת • כי אתה אלהים
אמת ודברך אמת וקים לעד • ברוך אתה " מלך על
כל הארץ כקדש (השבת) ו ישראל ויום הזכרון :

רצה " אלהינו פעמה ישראל ובתפלתם • והשב
העבודה לדביר ביתה • ואשי ישראל : ותפלתם
מהרה באהבה תקבל ברצון • ותהי לרצון תמיד •
עבודת ישראל עמה :

ותחונה עינינו בשובה לציון ברחמים • ברוך אתה "
הבחור שבינתו לציון : מורים אנחנו לך •
שאתה הוא " אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור
חינו מגן ישענו • אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר
תהלתך • על חיינו המסורים בידך • ועל נשמותנו
המפקדות לך • ועל גסיה שבכל יום עפנו • ועל נפלאותיך
וטובותיך

כל העולם כלו כ"ה בס' יעי' מ"א : כל פועל כל יצור כ"ה בס' המדויק יוהס' בחול :
את

וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עָרַב וּבִקְרַב וְצָהָרִים הַטּוֹב בִּי לֹא
 כָּלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ מֵעוֹלָם קוִינֵנו לָךְ:
 וְעַל כָּל־מַעֲשֵׂי יְדְוָתְךָ וְיִתְרוֹמֵם שִׁמְךָ מִלִּבֵּנוּ תִּמְוֵד לְעוֹלָם
 וָעֶד : וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים • כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ
 וְכָל־חַיִּים יוֹרוּךְ סְלָה • וַיְהִלְלוּ אֶת־שִׁמְךָ בְּאַמֶּת • הָאֵל
 יִשׁוּעַתָּנוּ וְעֲזָרְתָּנוּ סְלָה • בָּרוּךְ אַתָּה יי' הַטּוֹב
 שִׁמְךָ וְלֹךְ נָא לְהוֹדוֹת :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • בָּרְכֵנוּ בְּבִרְכָה • הַמִּשְׁלֶשֶׁת
 בַּתּוֹרָה • הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עִבְדְּךָ •
 הָאֲמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן וּבְנָיו כִּהְנִים עִם קְדוּשַׁךְ כְּאֲמֹר :
 יְבָרְכֶךָ יי' וַיִּשְׁמְרֶךָ : יֵאָר יי' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ : יֵשֶׂא יי'
 פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם :

נִשְׁחַרְיֵת וּכְמוֹסָף אֲנוֹמְרִים שִׁים שְׁלוֹם בְּמַנְחָה וּבְמַעֲרִיב אֲנוֹמְרִים שְׁלוֹם רַב :
 שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים • עֲלֵינוּ וְעַל
 כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ • בָּרְכֵנוּ אֲבוֹתֵנוּ כָּל־נוֹרָה בְּאֹר
 פָּנֶיךָ • כִּי בְּאֹר פָּנֶיךָ נִתְּתָ לָנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ • תּוֹרַת חַיִּים
 וְאַהֲבַת חֶסֶד • וְצִדְקָה וּבִרְכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם •
 וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ • לְבָרְךָ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל • בְּכָל־עֵת וּבְכָל־
 שְׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ :

נִסְפָּר חַיִּים בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם וּפְרִנְסָה טוֹבָה • נִזְכָּר וְנִבְתָּב
 לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל • לְחַיִּים טוֹבִים
 וְלְשְׁלוֹם • בָּרוּךְ אַתָּה יי' עוֹשֵׂה הַשְׁלוֹם :

יהיו

תפלת ראש השנה

(יהו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי) :
שלום רב • על ישראל עמך תשים לעולם • כי אתה
הוא מלך אדון לכל השלום • ושוב בעיניך •
לברך את עמך ישראל • בכל עת ובכל שעה
בשלומוך : ^{כסע} יהו לרצון וכו'
אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי
נפשי תדום ונפשי כעפר לכל וגויה • פתח לבי
בתורתך • ובמזותיך תרדוף נפשי • וכל החושבים עלי
רעה • מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם • עשה למען
צמך • עשה למען ימינה • עשה למען קדשתך • עשה
למען תורתך • למען יחלצון ידיך הושיעה ימינה וענני
יהו לרצון אמרי פי • והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי :
עשה שלום במרומו • הוא עשה שלום • עלינו ועל כל
ישראל ואמרו אמן !

יהו רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו • שיבנה בית
המקדש במחנה בימינו • ותן חלקנו בתורתך •
ושם נעבוד כיראה כימי עולם וכשנים קדמונית : וערכה לה סנה
יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות :

תפלת מוסף לראש השנה

תפלת מוסף אומרי אבות וגבורות כמו בתפלת שחרית עד זכר למעשה בראשית
ואח"כ נתחיל ומפני חטאינו כסדר :

ומפני חטאינו גלינו מארצנו • ונתרחקנו מעל אדמתינו •
ואין

ד
נוסף לראש השנה.

ואין אנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך .
בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו . מפני היר
שגשת לחה במקדשה :

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו . מלך רחמן
שׁתשוב ותרחם עלינו . ועל מקדשה ברחמיה
הרבים . ותבנהו מהרה ותגדל כבודו . אבינו מלכנו גלה
כבוד מלכותך עלינו מהרה . והופע והנשא עלינו לעיני
כל חי וקרב פזרנו מבין הגוים ונפוצותינו בנס מידכתי
ארץ והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשה
בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו
תמידים בסדרם ומוספיים בהלכתם : ואת מוספי יום
(השבת הזה) : ו יום הופרון הזה : נעשה ונקריב לפניך
באדבה . כמצות רצונך כמו שכתבת עליו בתורתך
על ידי משה עבדך . מפני כבודך באמור :

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני
עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונספו : עלת
שבת בשבתו על עלת התמיד ונספה :
זה קרבן שבת וקרבן היום באמור :

ובחדש השביעי באחר לחדש מקרא קדש יהיה לכם
כליטלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה
לכם

את מוספי כ"ה בס"י וכ"ב צ"ח ש"ל כן אף אם אינו חל בשבת מפני שיש בו ג"כ
שעיר של ראש חודש ושכירי' בהקטר עפני השטן : ובחדש (במדבר כ"ח) :

תפלת מוסף לראש השנה

לָכֶם : וְעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ גִּיחַח לִי פֶר בְּזַבְקָר אַחַד
אֵיל אַחַד נְבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה תְּמִימִם :
וּמִנְחָתָם וְנִסְבִּיָּהֶם כַּמְדַּבֵּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לְפָר וְשְׁנֵי
עֶשְׂרוֹנִים לְאֵיל • וְעֶשְׂרוֹן לְכַבֵּשׂ • וַיֵּין כְּנֶסֶכוֹ •
וְשְׁנֵי שְׁעִירִים לְכַפֵּר • וְשְׁנֵי תְּמִידִים כִּהֲלַכְתֶּם :
מִלִּבְרַעַלְת הַחֲדָשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעִלְתָּ הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְבִּיָּהֶם כַּמְשַׁפְּטִים לְרִיחַ גִּיחַח אֲשֶׁה לִי :
יִשְׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ • שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹונֵג • עִם
מְקַדְשֵׁי שְׁבִיעֵי • כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבְךָ •
וּבְשִׁבְעֵי רְצִיתָ בּוֹ וְקִדְשָׁתוֹ • חֲמֻדַּת יָמִים אוֹתוֹ קִרְאתָ •
זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית :

עֲלֵינוּ לְשִׁבַח לְאֲרוֹן הַכֹּל לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵה בְּרֵאשִׁית
שְׁלֵא עֲשֵׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת • וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
הָאֲדָמָה • שְׁלֵא שָׁם חָלְקֵנוּ כְּהֵם • וְגוֹרְלָנוּ בְּכֹל הַמּוֹנֵם •
וְאַנְחָנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמִזִּידִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא • שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד
אֲרֶץ • וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל • וְשֹׁכֵנֵת עִזּוֹ בְּגִבְהֵי
מְרוֹמִים : הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד • אִמַּת מַלְכֵנוּ אָפֶס
זוֹלָתוֹ • כִּפְתוּב בַּתּוֹרָתוֹ • וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל־לְבַבְךָ
כִּי יִי הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאֲרֶץ מִתַּחַת
אֵין עוֹד :
עַל

וּשְׁנֵי שְׁעִירִים לְכַפֵּר כ"ה כס"י וּכְנֻתוֹב הַטּוֹר כְּסֵם רַבִּינוֹ תַס :
מִלְכֵד עוֹלַת הַחֲדָשׁ (כַּמְדַּבֵּר כ"ט) כ"ה כס"י כְּמוֹן אֶבְדָּקְסֵנוּ

מוסף לראש השנה

ה

על כן נקיה לך " אלהינו לראות מהרה בתפארת
עזך להעביר גדולים כן הארץ והאילים ברות
יכרתון לתקן עולם במלכות שדי ובל בני בשר יקראו
בשנה להפנות אליה כל דשעי ארץ יפירו וידעו פד
יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך • תשבע כל לשון •
לפניה " אלהינו יכרעו ויפולו • ולתבוד שמך יקר יתנו •
ויקבלו כלם את עול מלכותך • ותמלוך עליהם מהרה
לעולם ועד • כיהמלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך
בכבוד : ככתוב בתורתך "ימלך לעלם ועד : ונאמר
לאהביט און ביעקב ולאדראה עמל בישראל " אלהינו
עמו ותרועת מלך בו : ונאמר ויהי בישרון מלך בהתאסף
ראשי עם יחד שבטי ישראל : ובדברי קדשה כרוב
דאמר פי ל" המלוכה ומושל בגוים : ונאמר " מלך
גאות לבש לבש " עז התאזר אף תכון חבל כל תפוט :
ונאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא
מלך הכבוד • מי זה מלך הכבוד " עוזו וגבור " גבור
מלחמה : שאו שערים ראשיכם ונשאו פתחי עולם
ויבא מלך הכבוד : מי הוא זה מלך הכבוד " צבאות
הוא מלך הכבוד סלה : ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב

לאמר
ה' ימלוך (שמות ט"ו) לא הכיט (כמדכד כ"ג) ויהי בישרון (דברים כ"ג) כי
לה' (תילים כ"ב) ה' מלך סס ז"ג : שאו שערים סס כ"ד גס פ' גשיל גס ונס
גזס לכי פ' שני וכאמר חכן בס' אינו נוסכי דסיווכין כהד ענינא ולאפשר שהוא
הגלגל דלס להוי ד' פסוקים נכתובים דוק :

(ב) גה

מוסף לראש השנה

לֵאמֹר כֹּה־אָמַר "מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֵאלֹנוּ" זְכָאוֹת לְפָנֶיךָ
רֵאשׁוֹן וְאַנִּי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲרֵי אֵין אֱלֹהִים : וְנֹאמַר וְעַל־
מוֹשִׁיעֵי אֶבְרָהָם לְשִׁפְטֵי אֶת־הַר עֵשׂוֹ וְהִיתָה לְךָ
הַמְּלוּכָה : וְנֹאמַר וְהָיָה "לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה" אַחֲרֵי וּשְׁמוֹ אַחֲרֵי : וּבִתְוֹרַתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר
שָׁמַע יִשְׂרָאֵל "אֱלֹהֵינוּ" אַחֲרֵי :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל־הָעוֹלָם כְּלוֹ
בְּכַוֻּנָּה וְהַנִּשְׂאָה עַל כָּל־הָאָרֶץ בִּיקְרָה וְהוֹפֵיעַ
בְּהַר גֵּאוֹן עֵזָה עַל כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֶרֶץ : וַיֵּדַע כָּל־
פוֹעַל כִּי אַתָּה פִּעַלְתָּנוּ וַיִּבֶן כָּל־יְצוֹר כִּי אַתָּה יִצַּרְתָּנוּ
וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בָאֵפוֹ "אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה : (אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רִצְוָה
בְּמַעֲוָחַתֵינוּ) קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וַתֵּן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ שֶׁבַעֲנֵי
מִטּוֹבָה וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ : (וְהִנְחִילֵנוּ "אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שֶׁבֶת קִדְּשָׁה וַיַּנְחוּנוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי
שְׁמֶךָ) וְטָהַר לְבָנֵינוּ לְעִבְרָה בְּאֵמֶת • כִּי אַתָּה אֱלֹהִים
אֵמֶת וְדַבָּרָה אֵמֶת וְקִים לְעַד • בְּרוּךְ אַתָּה "מֶלֶךְ עַל־
כָּל־הָאָרֶץ מְקַדְּשֵׁי (הַשְּׁבֶת) וַיִּשְׂרָאֵל וַיּוֹסֶהוּ בְּרוּךְ :
אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם וּפּוֹקֵד כָּל־יְצוּרֵי קָדָם : לְפָנֶיךָ
נִגְלוּ כָּל־תְּעֵלְמוֹת וְהִמּוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמְבַרְאֵשִׁית :
כִּי אֵין שִׁכְחָה לְפָנֶיךָ כִּסֵּא כְבוֹדָה וְאַיִן נִסְתָּר מִנְּגַה
עֵינֶיךָ

כה אמר (ישעיהו"ד) : ועליו מושעים (עובדי'א') : והיה (זכריה"ד) : שזע
(זכריהו') שכהה הכל רפוי (והתימה)

מוסף לראש השנה

ד

עֵינֶיךָ : אַתָּה זֹכֵר אֶת כָּל הַכִּפֵּל וְגַם כָּל הַיְצוֹר לֹא
 נִכְחַד מִמֶּךָ : הַכֵּל גָּלוּ וַיִּדְוַע לִפְנֵיךָ " אֱלֹהֵינוּ צוֹפֵה
 וּמִבֵּית עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת : כִּי תֵבֵא חוֹק זְכוּרֹן לְהַפְקֵד
 כָּל רוּחַ וּנְפֶשׁ : לְהִזְכֵּר מַעֲשֵׂים רַבִּים וְהַמּוֹן בְּרִזּוֹת
 לְאִין תִּכְלִית : מִרְאשִׁית כִּזְאת הַיּוֹדַעַת וּמִדְּפָנִים אוֹתָהּ
 גְּלִית . זֶה הַיּוֹם תִּחְלַת מַעֲשֵׂיךָ זְכוּרֹן לְיוֹם רֵאשׁוֹן : כִּי
 חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : וְעַל הַמַּדְרִיגוֹת
 בּוֹ יֵאמַר אֵיזוֹ לַחֲרָב . וְאֵיזוֹ לְשָׁלוֹם . אֵיזוֹ לְרַעֲב .
 וְאֵיזוֹ לְשׁוֹבַע . וּבְרִזּוֹת בּוֹ יִפְקְדוּ לְהִזְכִּיר לַחַיִּים
 וְלַמּוֹת : מִי לֹא נִפְקַד כִּי הַיּוֹם הוּא כִּי זֹכֵר כָּל הַיְצוֹר
 לִפְנֵיהֶם בָּא : מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ וְעַל־לֵילוֹת מִצַּעֲדֵי גִבּוֹר .
 מִחֲשֻׁבוֹת אָדָם וּתְחַבּוּלוֹתָיו . וַיִּצְרֵי מַעֲרָלֵי אִישׁ :
 אֲשֶׁרֵי אִישׁ שָׁלֵא יִשְׁכַּח . וּבֶן אָדָם יִתְאַמֵּץ בְּדָךְ : כִּי
 דוֹרְשֵׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִבְשְׁלוּ . וְלֹא יִכְלְמוּ לְנֹצַח כָּל־
 הַחוּסִים

והתיימ' על שהעולם נוהגין לקרותה בגוש ואפשר הטעם כמ"ס המדקלקים על
 וחכמה כחכמת אלהין שהכ' דגושה אחר ה' בלי מדטל מפני שהכ' הרפוי' דומה
 כמעט להח' וכבד על הלשון לדבר שתיבה יחד רזופות אכן בכל ס' המדויקים
 מצאנו שכחה בכ' רפוי' כי לא מצינו חילוק זה באות שהיא באמצע התי' ואין לנו
 לבדות חילוקים מלכינו ודוק : ממך הך' דגושה כ"ה בשבא' מלה זו בהפסק :
 וכפש הכל קמוצה כ"ה בס' מדויקים כי כ"ה בהפסק והו' ג"כ קמוצה פ'
 הטעם מלעיל כמו לַנְפֶשׁ (ויקרא כ"א) : כי חוק (תילים פ"א) :
 לְשׁוֹבַע כ"ה בס' יוס"א לְשׁוֹבַע ובראשון נכון דוק :
 לחיים ולמות כנ"ל ויש מהפכין ר"ל לסיים בדבר טוב ואינו
 ככון מפני שאל תפתח פה לשטן כי משמעו להזכירם למוות ח"ו :
 וזכור

מוסף לראש השנה

החוסים בך : פי זכר כל המעשים לפניך בא • ואתה
 דורש מעשה כלם : וגם את נח באהבה זכרת •
 ותפקדה בדבר ישועה ורחמים : בהביאה את מי
 המבול • לשחת כל בשר • מפני רוע מעלליהם :
 על בן זכרוננו בא לפניך " אלהינו • להרבות זרעו
 בעפרות תבל • וצאצאיו כחול הים : כפתוב בתורתך
 ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה
 אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישבו
 המים • ונאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכר
 אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב •
 ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק
 ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר : וכדברי
 קדשך כתוב לאמר זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום
 " : ונאמר שרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו :
 ונאמר ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו : ועל
 ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלוך זקראת באוני
 ירושלים לאמר כה אמר " זכרתי לך חסד נעורייך
 אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא
 זרונה : ונאמר וזכרתי אני את בריתי אתה בימי נעורייך
 והקימותי

ויזכור (בראשית ח') : וישכחו הכל דנושה אחר תנועה גדולה כי הטעם לפני
 ושרשו שכך יון הכפולי : וישמע (שמות כ') : וזכרתי (ויקרא כ"ח) : זכר
 יצוי קי"א) : שרף טס : ויזכר (טס ק"ז) הלוך (ירמ' כ') כלולותיך הת'
 קמונה באתג' : וזכרתי (ישוקאל י"ז) אונתך הא' בתולם : בימי ככ' בתחלה
 וככל

מוסף לראש השנה

ז
זְהִימוּתִי לְךָ בְּרִית עוֹלָם : וְנֹאמַר הֲבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם
אִם יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים כִּי־מִדֵּי דְבָרֵינוּ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד
עַל־בֶּן הַמָּוּ מֵעַי לֹו רַחֵם אֶרְחַמְנוּ נָאִם " :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לִפְנֵיךָ
וּפְקֹדֵנוּ בְּפְקֻדֹת יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים מִשָּׁמַי שָׁמַי

קָדָם : וְזָכַר לָנוּ " אֱלֹהֵינוּ אֵת הַבְּרִית וְאֵת הַחֶסֶד וְאֵת
הַשְּׂבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמֹּרִיָּה

אֲתָרְאֶה לִפְנֵיךָ עֲקֻדָּה שְׁעָקָר אֲבָרָה־ם אָבִינוּ אֵת יֶאֱחָק
בְּנוֹ עַל גְּפֵי הַמִּזְבֵּחַ וּכְבֹּשׁ דַּחְמוֹ לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנָה בִּלְבַב

שָׁלֵם : בֶּן יֶכְבֶּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֵת פְּעֻקָּה מֵעַלֵינוּ וּבִטְוִיָּה
הַגְּדוֹל יִשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּךָ מֵעַמָּה וּמֵעֲדָרָה וּמִנְחַלְתָּהּ וּפְקִיִּים

לָנוּ " אֱלֹהֵינוּ אֵת הַדְּבָרִי אֲשֶׁר־בִּטַּחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדָךָ כְּאָמֹר : וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית

רֵאשִׁיִּים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם לֵהוֹיֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי " : כִּי זָכַר בְּרִית

הַנְּשָׁכָחוֹת אֲתָה הוּא מֵעוֹלָם וְאִין שִׁכַּחְתָּ לִפְנֵי כִסֵּא
כְבוֹדָךָ : וְעֲקַדְתָּ יֶזְחָק לְזֵרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר

בְּרוּךְ אַתָּה " זָכַר הַבְּרִית :

אתה

זככל סי' התפלות כדפס כימי בכף וזה טעות : נענריך הר' קמוצה באתל : הכן
(ירמני' ל"א) וזה' בח"פ וזה' רפוני' : בזכרון טוב הז' כחירק וזה' בשוא נח וזה' רפני'
ג"ה בסמיכות וכמוכרת ז'ר'ון : וזכרתי להם (ויק' ל"ו) : ועקד יצחק לזרעו
כן היא הנוסחה המפורסמת והמדקדק לומר לזרע יעקב משנה
מטבע שטבעו חכמים בכרכות ואינו אלא טועה (א"ח) וכל'ה בס"י :

בערפלי

מוסף לראש השנה

אתה נגלית פענן כבודך על עם קדשה לדבה עמים מן
 השמים השמעתם קולך ונגלית עליהם בערפלי
 טוהר גם העולם כלו חל מלפניה ובריות בראשית
 חדרו מפך בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד לעמה
 תורה ומצות ותשמיעם את הוד קולך ודברות קדשך
 מלהבות אש בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול
 שופר עליהם הופעת : ככתוב בתורתך ויהי ביום
 השלישי בהית הפקר ויהי קלות וברקים וענן כבד על
 ההר וקל שופר חזק מאד ויחרר כל העם אשר במחנה
 ונאמר ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבה
 והאלהים יעננו בקול : ונאמר וכל העם ראים את
 הקולת ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן
 וירא העם וינעו ויעמדו מרחק : ובדברי קדשך כתוב
 לאמר עלה אלהים בתרועה בקול שופר : ונאמר
 בחצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך : ונאמר
 תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו : כי חק לישראל
 הוא משפט לאלהי יעקב :

ונאמר הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברכיע עזו
 הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו :

הללוהו

בערפלי ס"א בערפלי והנוכלול יופי כ' שהאומר בערפלי טועה כי בקטן
 בינוני תדגש הל' אכן בכל הס' כח"ש בפנים : חל הכ
 קמופה כ"ה בכחיעי"ן הפעל כמו קס שכ ודו' : ויהי ביום (שמות י"ט) ויהי קול
 (סס) וכל העם (סס ד') : עלה (תילי"מ"ז) בחצצרות סס כ"ח תקעו סס כ"ח
 הללויה

מוסף לראש השנה ח

הללוהו בתקע שופר • הללוהו בגבל וכנור : הללוהו
בתוף ומחול • הללוהו במננים וענב : הללוהו בצלצלי
שמע • הללוהו בצלצלי תרועה : כל הנשמה תהלל
יה הללויה :

ועל ידי עבדיה הנביאים כתוב לאמר כל יישיב תבל
ושוכני ארץ כנשאדנם הרים תראו וכתקע
שופר תשמעו : ונאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר
גדול ובאו האבירים בארץ אשור והנדחים בארץ
מצרים והשתחוו ל"י בהר הקדש בירושלים : ונאמר
ו"י עליהם יראה ויצא כברק חצו ואדני אלהים בשופר
יתקע והלך בסערות תימן : " צבאות יגן עליהם כן
תגן על עמך ישראל בשלומך :

אלהינו • ואלהי אבותינו תקע בשופר גדול ולחרותינו
ושא גם לקבץ גליותינו וקרב פזורנו מבין
הגוים ונפוצותינו פנס מירכתי ארץ : והביאנו לציון
עירה ברנה ולירושלים בית מקדשה בשמחת עולם •
ושם נעשה לפניה את קרבנות חובותינו כמצורה עלינו
בתורתך • על ידי משה עבדה כפי כבדה באמר :

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חודשיכם ותקעתם

בחצצרת

הללויה שם ק"ן : כל יושבי (ישעי' ח) : והי' (שם ד) וה' (זכרי' ט) : ואדני
אקי הכתי הויות והב' כניקוד אקי : ה' צבאות (ישעי' ל"א) וגליותינו ה' בשורק
עמ"ל בתפלת י"ח : וביום שמחתכם (כמדבר י) יש קורין תגר על עובדי סוהגים
להשלים וביום שמחתכם והרא"ש והר"ן כתבו לקיים המנהג וכ"ה בכל ס' הישני :

מוסף לראש השנה

בְּחִצְצֹרֹת עַל עֲלוֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלֵמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם
לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם : כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
קוֹל שׁוֹפָר וּמְאֻזֵּן תְּרוּעָה וְאִין דּוֹמָה לָךְ : בְּרוּךְ אַתָּה
יי שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים :

רָצָה וּמוֹדִים אֵין כְּאֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּכְמוֹ

בעשרת ימי תשובה

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ חָטְאנוּ לְפָנֶיךָ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵי אַתָּה

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֵךְ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ חֲדָשׁ עֲלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ בְטֹל מֵעֲלֵינוּ כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ בְטֹל מִחֲשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ הִפְרַ עֲצַת אוֹיְבֵינוּ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ פָּלָה כָּל צָר וּמִשְׁטָן מֵעֲלֵינוּ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ סָתוּם פִּיּוֹת מִסְטִיגָנוּ וּמִקְטָרֵיגָנוּ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ פָּלָה דְבַר וְהָרַב וְרָעַב וְשָׁבִי וּמִשְׁחִית (וְעַתָּה

וְשָׂמַד וּמִגַּפָּה) מִבְּנֵי בְרִיתְךָ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ מִנַּע מִגַּפָּה מִנְחַלְתְּךָ

אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ סָלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ

אֲיִם מִחָה וְהִעֲבַר פְּשָׁעֵינוּ (וּחֲטָאֵינוּ) מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ

אֲבִינוּ

נר ה' קמונה : פיות הפ' בחירק וכי' דנושה וס"א פ'יות בשוא : סלח ומחל ומ"א

כ' ס"ל מחל ואח"כ סלח וכן חטאתינו ואח"כ / ופשעינו ובס"י הוא כמ"ט

לחולי

בפני' :

בעשרת ימי תשובה

- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ מְחַזֵּק בְּרַחֲמֵי הַרְבִּים כָּל שְׂטָרֵי חַבּוּתֵינוּ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הַחּוֹזֵרֵנוּ בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֵיךָ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ שֶׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמֶּךָ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ קָרַע רוּעַ גִּזְרֵי דִינֵנוּ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ זָכַרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לִפְנֵיךָ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וְיִשׁוּעָה :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר פְּרִנְסָה וּכְלֻבָּלָה :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר זְכוּיּוֹת :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר טְלִיחָה וּמַחֲלִילָה :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הִצַּמַּח לָנוּ יִשׁוּעָה בְּקִרְוֹב :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הָרַם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הָרַם קֶרֶן מִשִּׁיחָה :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ מָלֵא יָרֵינוּ מִבְּרַכּוֹתֶיךָ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ מָלֵא אֶסְמֵנוּ שֶׁבַע :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ שָׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ קָבַל בְּרַחֲמִים וּבְרִצּוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ פָּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לְתַפְלִתֵנוּ :
- אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ זָכוֹר כִּי עַמֶּךָ אֲנַחְנוּ :

אָבִינוּ
 לְחוּלֵי ק"ה כ"ה וכו' כ"ה מדקדק מוהרש"ם ועניו"ל בברכת רפאינו זכור עש"ה
 (תילי"ק"ג) ושם הכף במלא פוס כח"ל כדף ל"ד חכן כאן ענאנו בכל הס' בחולס
 נהו' בשוא וכן הוא הגכון כי זה בקשה ובא לנו הציונו' וכתבנו בטפח' והכ"ש של בספ'
 דגשה א' תרי' (י"א) וכו' כ"ה כ"ה דויקי' ; זכיות הו' בשוא והכ' בשור' כמו מן שבות
 (ג) טכיות

בעשרת ימי תשובה

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ נָא אֵל תְּשִׁיבֵנוּ וְרִיקָם מִלְפָּנֶיךָ
 אִם תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעַת רְצוֹן לְפָנֶיךָ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ חֲמוּל עָלֵינוּ וְעַל עוֹדְלָנוּ וּמַפְנֵנוּ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יְהוּדָה
 אִם עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קָדוֹשׁ שְׁמֶךָ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ נְהוּם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דָּם עַבְדֶּיךָ הַשְּׁפוּף
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן אִם לֹא לְמַעַנֵנוּ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא
 שְׁנִקְרָא עָלֵינוּ
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ חַנּוּן וְעֻנּוּן כִּי אֵין בְּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ
 צְדָקָה וְחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ

תפלת יום הכיפורים

ערבית שחרית מנחה

מתפללין ג' ברכות הראשונות שבתפלת י"ח כמו ברכ"ה ואח"כ מתחילין כהן :
 אָתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וּרְצִיתָ בָנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הָאֲשׁוּנוֹת וְקָדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְקָרַבְתָּנוּ מִלְכֵנוּ לְעַבְדוּתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ
 קְרֹאת

שְׁבִיטוֹת מן חַנּוּת חַנּוּת וְעַמִּים צְדָקָה ל"ה גְּבִיל גְּלוּמֵינוּ מִלֵּא חַסְדֵינוּ
 ב"ה (משלי ג') שֶׁעֵ כוֹלוֹ קֵץ : וְחֶסֶד הוֹ קִמּוּנָה :
 אֲנִי

תפלת יום כפור

קראת : ותתן לנו יי אלהינו באהבה את : (יום השבת
הזה לקדושה ולמנוחה ואת) יום הכפורים הזה לבחילה
ולסליחה ולכפרה ולמחול בואת כל עונותינו (באהבה)
מקרא : קדש זכר ליציאת מצרים :
אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון
אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון רושלים עיר
קדשה וזכרון כל עסקי בית ישראל לפניך לפלטה
לטובה לתן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום
הכפורים הזה :

זכרנו יי אלהינו בו לטובה : ופקדנו בו לברכה :
והושיענו בו לחיים : וברבר ישועה ורחמים חוס וחנונו
ורחם עלנו והושיענו כי אליה עינינו כי אל מלך חנון
ורחום אתה :

אלהינו ואלהי אבותינו מחל לעונותינו ביום (השבת
הזה) זביום הכפורים הזה מוחה והעבר פשעינו
וחטאתנו מנגד עיניך באמור אנכי אנכי הוא מוחה
פשעך למעני וחטאתך לא אזכור : ונאמר מחיתי
בעב פשעך ובעני חטאתך שובה אלי כי גאלתיך :
ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל
חטאתיכם לפני יי המהדרו : בשבת (אלהינו ואלהי
אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו
בתורתך שבענו מטובה ושמחנו בישועתך : והנהילנו

תפלת יום כפור

יְיָ אֱלֹהֵינוּ פָּאֲחֵבָה וּבִרְצוֹן שֶׁבֶת קִדְשֶׁךָ וַיְעוּדֵנוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל
מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ וְשִׁהַר לִבְנוֹ לְעִבְדֶּךָ בְּאִמְרַת : כִּי אֶתְהַרְהַר
סוֹלְחַן לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵלִין רַחֲמֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־דּוֹר וּדּוֹר
וּמִלְּעֵדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לְעוֹנֵתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּמַעֲבִיר אֲשַׁמְתֵּנוּ בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ
מִקִּדְשֵׁי (הַשְּׁבֵת) וְיִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַכְּפוּרִים :

רצה ומודים עד עושה השלום ואח"כ יאמר הוידיני

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵינוּ . וְאֵלֶי
תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְתֵּינוּ . שְׂאִין אָנוּ עֵוִי־פָנִים וְקָשִׁי
עוֹרָף . לֹא־לֵךְ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים
אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ . אֲבָל אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ :
אֲשַׁמְנוּ . בְּגֵדֵנוּ . גּוֹלְנוּ . דִּבְרֵנוּ דוֹפִי . הַעֲוִינוּ .
וְהִרְשַׁעְנוּ . זָדֵנוּ . חֲמִסְנוּ . טְפִלְנוּ שָׁקֵר :
יַעֲצֵנוּ רַע . כּוֹזְבֵנוּ . לִצְנוּ . מְרִדְנוּ . נֹאצְנוּ . סָרְדֵנוּ .
עֲוִינוּ . פְּשָׁעֵנוּ . צָרְדֵנוּ . קָשִׁינוּ עוֹרָף : רְשָׁעֵנוּ .
שִׁחַתְנוּ . תַּעֲבֵנוּ . תַּעֲוִנוּ . תַּעֲתָנוּ : סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ .

אנכי (ישעיה מ"ג) מחיתי (ישעיה מ"ד) כי ביום (ויקרא ט"ז) :
סולחן מוחלן ובקנת ס' כתוב ס'לחן מוחלן כי הוב השמות שסופן כו"ן
באים ע"מ זה כלשון תרגום חכ"ן ברוכ הספרים הוא כמ"ש
בפנים : מוחל וסולח כמ"י לא כ' אלא אתה וכ"כ אבודל בשם ר' סעדיה ז"ל
כל האומר אלא אתה אחר שאמר ומכלעדך אינה אלא טועה וק"ל : תתעלם
הל' כפתח כ"ה כפי' נודויקים והוא עש"ה (תילים כ"ה) תעתענו הת'
קמונה : ולא טועה עש"ה (איוב ל"ג) והו' קמונה : ואתה

תפלת יום כפור יא

וּמְכַשְׁפֵּתָהּ הַטּוֹבִים וְלֹא שׁוּה לָנוּ : וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל-

הַבָּא עֲלֵינוּ . כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ וְאַנְחָנוּ הִרְשַׁעְנוּ :

מֵהַנֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵהַנֶּסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן

שְׁהַקִּים הֵלֵא כָל־הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנְּגִלוֹת אֶתָּה

יִרְעֶ : אֶתָּה יוֹרֵעַ חַי עוֹלָם וְתַעֲלֹמוֹת סִתְרֵי כָל חַי :

אֶתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן וּבִחוּן כְּלִיּוֹת וְלֵב : אֵין דְּבַר

יַעֲלֶם מִמֶּךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגַד עֵינֶיךָ : וּבִכֵּן יְהִי רָצוֹן

לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּכַּפֵּר לָנוּ עַד כָּדֵר

חַטָּאתֵנוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחַל י לָנוּ עַל

כָּל פְּשָׁעֵנוּ :

עַל חַטָּא שֶׁחַטָּאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶם וּבִרְצוֹן :

וְעַל חַטָּא שֶׁחַטָּאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּן הַלֵּב :

עַל חֲשֵׁל בְּבִלֵי דַעַת : וְעַל חֲשֵׁל בְּבִטּוֹי שְׁפָתַיִם :

עַל חֲשֵׁל בְּגִלּוֹי עֲרִיּוֹת : וְעַל חֲשֵׁל בְּגִלּוֹי וּבִסְתָּר :

עַל חֲשֵׁל בְּדַעַת וּבְמַרְמָה : וְעַל חֲשֵׁל בְּדַבּוּר פֶּה :

עַל חֲשֵׁל בְּהוֹנָאת רֵיעַ : וְעַל חֲשֵׁל בְּהַרְהוּר הַלֵּב :

עַל חֲשֵׁל בְּוַעֲזִירַת זָנוּת : וְעַל חֲשֵׁל בְּוִידוּי פֶּה :

עַל

וְאַתָּה צְדִיק פ"ה (בַּחֲמִיּה ט') הִרְשַׁעְנוּ הַש' קַמוּנָה : שֶׁתִּכַּפֵּר כו' חַטָּאתֵיט כ"ה

בַּס"ג וְכ"כ ת"א ש"ל כַּפְרָה אֲנֵל חַטָּא וּמְלִיחָה אֲנֵל עוֹן וּמְחִילָה אֲנֵל פֶּשַׁע :

נִסְתָּר הַס' קַמוּנָה בְּהַפְסַק כ"ה בַּס'י וְכ"פ כִּי תִבָּא טוֹבָה רַעְבּוֹ בַּסְתָּר וְאִף

שְׁמֹנוֹת שֶׁכֵּן בְּנֵרֵי לֹא יִשְׁתַּנוּ בְּהַפְסַק אֲעִשֶׂר שׁוּה מִן הַשְּׁמוֹת שֶׁבָּאוּ

לְפַעֲמַיִם בְּסִגְל וּבַח"א כ' שִׁי לְתַחֲלָה בַּסְתָּר וְאִח"כ בְּגִלּוֹי גַם ל"ל בְּשִׁנּוּי וְאִח"כ

נוֹדוֹן אֲכֵן בְּכָל הַס' הוּא כַּו"ש בְּפִנְיֵם : בְּהַרְהוּר בַּס"א מִזְאֲנוּ הַה' בַּפְתַּח (וּבְדִבְיֵא

ו') וְהַרְהוּרִין וְכֵן הִרְכַּה פַּעֲמַיִם בְּתַרְגּוּם : מִנַּח הַמ' בְּנֵרֵי .

בְּפִלְיוֹת

תפלת יום כפור

ועל השל בזלזול הורים וכורים : ועל השל בזדון ובשגגה :
 ועל השל בחזק יד : ועל השל בחלול השם :
 ועל השל בטמאת שפתים : ועל השל בטמעות טה :
 ועל השל בניצר הרע : ועל השל ביזרעים ובלאי יזרעים :
 ועל כלם אלה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו :
 ועל השל בכחש ובכזב : ועל השל בכבת שחר :
 ועל השל בלצון : ועל השל בלשון הרע :
 ועל השל במשא ובמתן : ועל השל במאכל ובמשתה :
 ועל השל בנשך ובמרבית : ועל השל בנטיות גרון :
 ועל השל בשיח שפתותינו : ועל השל בסקוד עין :
 ועל השל בעינים רמות : ועל השל בעזות מצח :
 ועל כלם אלה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו :
 ועל השל בפריקת עול : ועל השל בפלילות :
 ועל השל בצדית ריע : ועל השל בצרות עין :
 ועל השל בקלות ראש : ועל השל בקשיות עורף :
 ועל השל בריצת רגלים להרע : ועל השל ברכילות :
 ועל השל בשבועת שוא : ועל השל בשנאת חנם :
 ועל השל בתשומת יד : ועל השל בתמהוק לבב :
 ועל כלם אלה סליחות סלח לנו מחל לנו כפר לנו :
 ועל

בפלילות ה"ל במלאפוס וכל כל השמות שסופן ל' נוספות כמו קלות קשיות
 מרדות ודו"ק : בתשומת יד היו בסגול כ"ה בכל הס' מדויקי' (ובויקרא ד') לא
 בתשומת יד ועל מ"ש הרד"ק בשרש שוס :

עולה

תפלת יום כפור

יב

ועל חטאים שאנו חייבים עליהם עולה :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם חטאת :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם קרבן עולה ויורד :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם אשם ודאי ותלוי :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מכת מדרות :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מלקות ארבעים :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מיתה בידי שמים :
 ועל חטאים שאנו חייבים עליהם פרת וערירי :

ועל חטאים שאנו חייבים עליהם ארבע מיתות בית דין :
 סקילה שרפה הרג וחנק על עשה ועל לא תעשה בין
 שיש בה קום עשה ובין שאין בה קום עשה
 את שגדוים לנו ואת שאינם גלויים לנו . את שגלויים
 לנו כבר אמרנום לפניך והודיעו לה עליהם ואת שאינם
 גלויים לנו לפניך הם גלויים וידועים בדבר שיש
 הנסתרות לך אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם
 לעשות את כל דברי התורה הזאת : כי אתה סולחן
 לישראל ומחלן לשבטי ישראל וממלעתיה אין לנו מלך
 מחל ומולח :

אלהי עד שלא נוצרת איני כדאי ועבשוי שנוצרתני
 כאלו לא נוצרתני עפר אני בחיי קדו וחומר
 במיתתי

עולה ויורד על כפול כי איכה עם קרבן עולה אלת שהקרבן נקרא כן עולה
 ויורד כמו שצירס"י בריש סכועות וק"ל :

תפלת יום כפור

בְּמִיתַתִּי הֲרִי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מְלֵא בּוֹשֵׁה וּכְלִימָה : יְהִי
רְצוֹן לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׂלֵא אַחְטָא עוֹד וּמֵה־
שְׂחַטָּאתַי לְפָנֶיךָ מֶרֶק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי
יְסוּרִים וַחֲלָאִים רָעִים : אֱלֹהֵי נְצוּר

תפלת מוסף ליום כפור

עֲתִכְלָלִים ג' בְּרֻכּוֹת הַרְאֵנוּכּוֹת עַד זִכְרֵךְ לִינִי אֵת מַזְרִים וְאֵח"כ יֹאמֵר זֶה :

וּכְפָנֵי חֲטָאֵינוּ גְלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחֲקֵנוּ מֵעַל אֲדַמְתֵינוּ
וְאִין אֲנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית כְּחִירָתְךָ
בְּבֵית הַגְּדוֹל וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד
שֶׁנִּשְׁתַּרְחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ :

יְהִי רְצוֹן לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן
שֶׁתִּשׁוּב וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים וְתִבְנֶהוּ מֵהֲרָה וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ : אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ גִלְהַ
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מֵהֲרָה וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ לַעֲיִנֵי
כָּל חַי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנַפְּזוֹתֵינוּ בִּגְסֵי מִירְכַתִּי
אֲרִין וְהַבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ
בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֵת קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ
תַּמִּידִים בְּסִדְרָם וּמוֹסָפִים כְּהַלְכָתָם : וְאֵת מוֹסֵף

לשבת

יורק כ"ה כס"י ובגמר דכרכו' וכ"כ אבודרהם והוא לשון שטיפה והדחה כמו ומורק
ושנף' (ויקרא י"ג) ק"ל הפרע ממנו אך ברמב"ם וכו' א' כ' אשר ייסר איש את שכנו
וכן ארו"ל יסורין ממרקין כו' והו' קמונה ע"פ בְּרָךְ פָּרַק וק"ל :

מוסף ליום כפור יג

(לשנת) את מוספי יום השבת ו יום הכפורים הוזה געשה
ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונה כמו שכתבת עלינו
בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור : לשנת
וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני
עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו : עלת
שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה :

זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור :

ובעשור לחדש השביעי הוזה מקרא קדש יהיה לכם
ועניתם את נפשתיכם כל מלאכה לא תעשו :
והקרבתם עלה ליי ריח ניהח פר בין בקר אחד איל
אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים יהיו לכם :

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני
עשרונים לאיל ועשרון רבבש ויין כנסכו
ושעיר לכפר ושני תמידים בהלכתם :

ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם
מקדשי שביעי כלם ישבעו ויתענגו מטובך
ובשביעי רצית בו וקרשתו חמדת ימים אותו קראת
זכר למעשה בראשית :

אלהינו ואלהי אבותינו מחל לעונותינו ביום השבת
(הוזה וביום) הכפורים הוזה מחה והעבר פשעינו
וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוזה מוחה
פשעך למעני וחטאתך לא אזכור : ונאמר מחיתי
כעב פשעך וכענן חטאתך שובה אלי כי גאלתי :

(ד) ונאמר

תפלת מוסף ליום כפור

וַיֹּאמֶר כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יי' תִּטְהָרוּ : בשבת (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו) קרשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתך שביענו מטובה ושמחנו בישועתך • (והנהיגנו יי' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשה וינחונו בו ישראל מקרשי שמך) וטהר לבנו לעבדה באמת : כי אתה סולחן לישראל ומוחלן רשעתי ישרון בבל דור ודור ומלעדדיה אין לנו מלך מוחל וסולח : ברוך אתה יי' מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמתנו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ ומקדש (השבת) וישראל ויום הכפורים :

רצה ומודים עד ענשה השלום ואח"כ יאמר הוידוי תמצא בתפלת מנחה שי"כ
תפלת געילה

תתפללין כוון במנחה ובמוקדם וכתבנו אומר וחתמנו ובמוקדם וכתוב וחתום
ובמוקדם וכתב ונתתם ווידוי עד אלה יודע

אתה נותן יד לפושעים וימינה פשוטה לקבל שכים •
והלמדנו יי' אלהינו להתעוררות לפניך על כל
עונותינו למען נחדל מעושק ידינו ונתקבלנו בתשובה
שלימה לפניך באשים וכניחחים לטען דבריך אשר
אמרת אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר לגיחותי
אשמתנו ואתה יודע שאחריתנו רמה ותולעת לפיך
הרבת סליחתנו : מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה
צדקותינו מה ישועתנו מה כחנו מה גבורתנו מה

געעילה

יד

נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים
כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים ככרי מדע
ונבונים ככלי השכל כי רוב מעשיהם תוהו וימי חייהם
הכל לפניך ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הכל :
אתה הבדלת אנוש מראש ותכירהו לעמוד לפניך : כי
מי יאמר לה מהתפעל ואם יצדק מה יהן לך :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את (יום השבת הזה וארת)
יום הכפורים הזה קץ ומחילה וסליחה על כל עונותינו
למען נחרל מעושק ידינו ונשוב אליך לעשות חקיר צנקה
בלבב שלם : ואתה ברחמיה הרבים רחם עלינו כילא
תחפוץ בהשחתת עולם : שנאמר דרשו יי בהמצאו
קראהו בהיותו קרוב : ונאמר יעזב רשע דרכו ואיש
און מחשבותיו וישבו אל יי וירחמיהו ואל אלהינו כי
ירבה לסלוח : ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך
אפים ורב חסד ואמת ומרנה להטיב : ורוצה אתה
בתשובתן של רשעים ואין אתה חפץ במיתתן שנאמר
אמר אליהם חייאני ונאם אדני אלהים אם אחפץ במות
הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחירה - שובו שובו
מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל : ונאמר
החפץ אחפץ מות רשע נאם אדני אלהים הלא בשובו

מדרכיו

מה תפעל דחיק וכו' עש"ה (אע"כ ל"ה) : דרשו (שעי"ג"ה) יעזוב שם : אמר
אליהם (יחזקאל ל"א) החפץ שם ע' : מות רשע כנ"ל כפ' זה ובכל תפלות כדפס

בעות

נעילה

מִדְרָכָיו וְחַיָּה : וְנֹאמַר כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמַת הַמֵּת נָא
אֲדַנִּי אֱלֹהִים וְהִשִּׁיבוּ וְחַיָּו : כִּי אַתָּה סוֹלְחָן לְיִשְׂרָאֵל
וּמוֹחֵל לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַל־דּוֹר וְדוֹר וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין
לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ :

אֱלֹהֵי עַד שְׁלֹא נִוְצַרְתִּי אֵינִי כְּדָאֵי וְעַכְשָׁיו שְׁנוּצַרְתִּי
כְּאֵלוֹ רֵא נִוְצַרְתִּי עִפְרָא אֲנִי בְּחַיָּי קַר וְחוֹמֵר
בְּמִיתַתִּי הָרִי אֲנִי לְפָנֶיךָ כְּכֹלִי מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלִימָה : יְהִי
רְצוֹן לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁלֹא אֶחְטֵא עוֹד וּמֵה
שְׁחָטָאֵתִי לְפָנֶיךָ מֶרֶק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי
יְסוּרִים וְחִלָּאִים רְעִים : אֱלֹהֵי נִצּוֹר

מסכת אבות פרק ראשון

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא שְׁנֹאמַר -
וְעַמְּךָ כָּל־מִצְוֹת צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נִצְרָא מִטְעֵי
מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר :

מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמִסֵּרָה לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ
לְזִקְנִים וְזִקְנִים לְנָבִיאִים וְנָבִיאִים מִסֵּרָה
לְאֲנָשֵׁי בְנֵי־הַגְּדוּלָּה הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הֵיוּ
מִתּוֹנִים בְּדִין וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים וְהִרְבֵּה וְעָשׂוּ סִיג
לְתוֹרָה

במות הרשע כמו בפ' ראשון וטעות הוא : אדכי חלקים הוי' כתיב בניקוד חלקים
וכן כולם : כי לא אחפץ (שס) : ועמך (ישעיה ס') והמ' בצרי והכ' בשוא כי
עדבר על כ"י כל' נקבה : נזר הכ' בצרי : הרבה הכ' בצרי :

כתאי

לתורה : (ג) שמעון הצדיק היה משיירי בנפת הגדולה
 הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על
 התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים (ג) אנטונינוס
 איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל
 תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס
 אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת
 לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם : (ד) יוסי בן יעזר
 איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם
 יוסי בן יעזר איש צרידה אומר יהי ביתה בית ועד
 לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי שותיה
 בצמא את דבריהם : (ה) יוסי בן יוחנן איש ירושלים
 אומר יהי ביתה פתוח לרוחה ויהי עניים בני ביתה
 ואל תרבה שיחה עם האשה באשתו אמרו קל וחומר
 באשת חברו מבאן אמרו חכמים כל הרבה שיחה
 עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה
 וסופו יורש גיהנם : (ו) יהושע בן פרחיה ונתאי
 הארבלי קבלו מהם יהושע בן פרחיה אומר עשה לה
 רב וקנה לה חבר והוי דן את כל האדם לכה זכות :
 (ז) נתאי הארבלי אומר הרחק משכן דע ואל
 תתחבר לרשע ואל תתיאש מן הפורענות : (ח) יהודה

בן

נתאי י"ס בת' קמונה אכן במ"י צפתח ובכולס הא' נחה' וכן ככל שמות סמופן
 א'וי' שמאי וכאי דמאי פנאי ודומ' הרבה : הרחק מל' הפעיל ר"ל שירחק
 את

פרק ראשון

בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם יהודה בן טבאי
אומר אל תעש עצמה בעורכי הדינין וכשיהיו בערי
הדין עומדים לפניה יהיו בעיניה כרשעים וכשנפטרם
מלפניה יהיו בעיניה כזכאין כשקבלו עליהם את הדין:
(ט) שמעון בן שטח אומר הוי מרבה לחקור את
היעדים והוי זהיר בדבריה שמא מתוכם ילמדו לשקר:
(י) שמעיה ואבטליון קבלו מהם שמעיה אומר
אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות ואל תתודע
לרשות: (יא) אבטליון אומר חכמים הזהרו בדבריכם
שמא תחובו חובת גלורת ותגלו למקום מים הרעים
וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם
שמים מתחלל: (יב) הלל ושמאי קבלו מהם הלל
אומר הוי מתלמידי של אהרן אוהב שלום ורודף
שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה: (יג)
הוא היה אומר נגד שמא אבד שמיה ודלא מוסף
יסף ודלא ילף קטלא תייב ודאשתמש בתגא חלף:
(יד) הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני
לעצמי מה אני ואם לא עבשיו אימתי: (טו) שמאי
אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה
הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות: (טז) רבן
גמליאל היה אומר עשה דה רב וזהסתלק מן הספק
ואל

את האחרים: בריות עזש"ל ככ"ט: ילף הי' כנרי לפני שהיא שרשיות על
ברש"י

ואל תרבה לעשר אומדות : (י) שמעון בנו אומר
 כל ימי גדלתי בין החכמים ולא כצאתי לגוף טוב
 משתיקרה ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשרה
 וכל המרבה דברים מביא חטא : (יז) רבן שמעון בן
 גמליאל אומר על שלשה דברים העולם קיים על
 האמת ועל הדין ועל השלום שנאמר אמרת ומשפט
 שלום שפטו בשעריכם :

רבי חנניה בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא
 לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה
 ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר :

פרק שני

רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם
 כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן
 האדם והוי זהיר במצות קלה בבחמורה שאין אתה
 יודע מתן שכרן של מצות והוי מחשב הפסד מצוה
 כנגד

ברש"י פרשת שמות מ"ש על וייטב להם : משתיקה כ"ה כס"י ול"ג אלא שתיקה
 וק"ל : רשב"ג א"ה כ"ה כס"י והוא נכדו של שמעון הנזכר והיה אביו של רבי הכו'
 בריש פ"ב ו"ס הוא היה אומר ר"ל שמעון הכו' לעיל ואינו כן עי' בתי"ט :
 קיים כ"ה הגרסא הנכונה ופי' לאחר שכבר בשביל ג' דברים הנזכרים בפרק
 זכ מתקיים ע"י אלוג' הדברים וק"ל : שיבור פי' שיכור שרטו ברר ואף
 שפעלי הכשל באי' בחולם יסוב תמוה ודו' אכן כס' מדויקים כאן הכ' במלאפוס
 ועוועטי' כמלאו בן כמן ישוד נהרים מחץ יעוף וכן (בקהלת ח') ולבור את כל זה :
 הסתכל

פרק שני

כַּנְגֵד יִשְׁכַּרְה וְיִשְׁכַּר עֵבֶרָה. כַּנְגֵד הַפְּסָדָה הַסְתַּכְלָל
בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים וְאֵין אִתָּהּ בֶּא לַיְדֵי עֵבֶרָה דַּע מַה־
לְמַעַלָּה מִמָּךְ עֵין רוּאָה וְאוּזֵן שׁוֹמְעֵת וְכָל מַעֲשֵׂיךָ
בְּסִפְר נִבְתָּבִים : (כ) רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה
הַנְּשִׂיא אֹמֵר יִפָּה תִלְמוּד תּוֹרָה עִם דְּרָךְ אֶרֶץ שְׂיִגִיעֵת
שְׂיִיחָם מִשְׁפַּחַת עֵין וְכָל תּוֹרָה שְׂאִין עִמָּה מְלֹאכֶה
טוֹפָה בְּטִלָּה וְגוֹרְרֵת עֵין וְכָל הַעוֹסְקִים עִם הַזְּכוּר
יְהוּ עוֹסְקִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׂזִכּוֹת אֲבוֹתָם
מִסִּיעֵתָם וְצִדְקוֹתָם עוֹמְדֵת לְעַד וְאַתָּם מַעֲלָה אֲנִי
עֲלֵיכֶם שְׁכַר הַרְבֵּה בְּאֵלוֹ עֲשִׂיתֶם : (כא) הוּוֹ זְהִירִין
בְּרִשׁוֹת שְׂאִין מִקְרִבִין לוֹ לְאָדָם אֲלֵא לְצוֹרֵךְ עֲצֻמָּן
נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעֲרֵת הַנֶּאֱתָן וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם
בְּשַׁעֲרֵת הַדּוֹחֵקוֹ : (כב) הוּוֹ הָיָה אֹמֵר עֲשֵׂה רְצוֹנֵךְ כְּרְצוֹנָךְ
כִּדֵּי שִׁיעֲשֵׂה רְצוֹנָךְ כְּרְצוֹנֵךְ בְּטִל רְצוֹנָךְ מִפְּנֵי רְצוֹנֵי כִּדֵּי
שִׁיבְטִל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנָךְ : הַלֵּל אֹמֵר אֵל
תִּפְרוֹשׁ מִן הַזְּכוּר וְאֵל תִּאֲמִין בְּעֲצֻמָּךְ עַד יוֹם מוֹתְךָ וְאֵל
תִּדְרִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקּוּמוֹ וְאֵל תִּאֲמֵר דְּבַר
שְׂאִי אֲפֶשֶׁר לְשִׁמּוֹעַ שְׁסוּפוֹ לְהַשְׁמִיעַ וְאֵל תִּאֲמֵר לְכִשְׂאֵפְנָה
אֲשַׁנָּה שְׂמָא לֹא תִפְנָה : הוּוֹ הָיָה אֹמֵר אֵין בּוֹר יִרְא

חטא

הסתכל בסמך ל' ראוי והשתכלות ולפי שאינו בחוש הראוי מעש אלא בראיית
השכל לכך אמר דע כו' : ע"י בתי"ט וכסי' א' מדויק מנחנו שנדפס השכל בשל"ן
ל' השכל דוק : ברנוך פי' בחפנך והוא בכף פ"א ברנוך וכשמחת לב בבית :

שכחן

חטא ולא עם הארץ חסיד ולא הבישן למד ולא תקפה
 מלמד ולא כל המרבה בסחורה מחפים ובמקום שאין
 אנשים השתרדל להיות איש : י אף הוא ראה גלגולת
 אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך
 וסוף מטיפין ויטפון : י הוא היה אומר מרבה בשר
 מרבה רמה ומרבה נכסים מרבה דאגה מרבה נשים
 מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים
 מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה
 חכמה מרבה יעצה מרבה צדקה מרבה שלום קנה שם
 טוב קנה לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם
 הבא : י רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי הוא
 היה אומר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה
 לעצמך כי לכה גוצרת חמשה תלמידים היו לו רבן
 יוחנן בן זכאי ואלו הן : רבי אליעזר בן הורקנוס : ורבי
 יהושע בן חנניא : ורבי יוסי ההבדן : ורבי שמעון בן
 נתנאל : ורבי אלעזר בן ערך : הוא היה מונה שבחם :
 רבי אליעזר בן הורקנוס בור סוד שאינו מאבד טפה :
 רבי יהושע בן חנניא : אשרי יולדתו : רבי יוסי ההבדן
 חסיד : רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא : ורבי אלעזר
 בן ערך כמעין המתגבר : הוא היה אומר אם יהיו כל
 חכמי ישראל בכף מאזנים : ואליעזר בן הורקנוס בכף

שניה

שבחן כ"ה בס' מדויק' עמ"ל גבי ושבחך : בור סוד בור גרמי ופיל בור טות
 (ה) בסיד

פרק שני

שניה מכריע את כלם ו אבא שאול אומר משמו אם
יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים : ואלר' יעזר בן
הורקנים אף עמהם : ואלעזר בן אפרך בכף שניה
מכריע את כלם : אמר להם צאו ודאו איזו היא
דרך טובה שירבק בה האדם : רבי אליעזר אומר עין
טובה : רבי יהושע אומר חבר טוב : רבי יוסי אומר
שכן טוב : רבי שמעון אומר הרואה את הנולד : רבי
אלעזר אומר לב טוב אמר להם רואה אני את דברי רבי
אלעזר בן אפרך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם אמר
להם צאו וראו איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם :
רבי אליעזר אומר עין רעה : רבי יהושע אומר חבר רע :
רבי יוסי אומר חבר רע : רבי שמעון אומר הלוח ואינו
משלים אחר הלוח מן האדם כלוח מן המקום שניאמר
לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן : רבי אלעזר
אומר לב רע אמר להם רואה אני את דברי רבי אלעזר
בן אפרך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם : והם
אמרו שלשה דברים : רבי אלעזר אומר יהי כבוד
חברה חביב עליה בשלך ואל תהי נוח לכעוס ושוב יום
יום אחר לפני מתתך והוי מתחמם כנגד ארץ של חכמים
והוי זהיר בגחלתן שלא תפוח שני שכתן נשיבת שוער
ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף : וכל
דבריהם בגחלי אש : רבי יהושע אומר עין הרע
ויצה הרע וישנאת הבדיות מוציאין את האדם מן השלום :

רבי

רבי יוסי אומר יהי כמון חברה וחיביב עליה כשלק
 זה תקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירעה לך וכל מעשיה
 יהיו לשם שמים : רבי שמעון אומר דזי זדור
 בקריאת שמע ובתפלה ווכשאתה כתפלל אל תעש
 תפלתך קבע אלא דחמים ותחנונים לפני המקום שנאמר
 כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הדעה
 ואל תהי רשע בפני עצמך : רבי אלעזר אומר יהי
 שקור ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס ודע
 לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך שישלם לך
 שכר פעלתך : רבי טרפון אומר היזם קצרו והמלאכה
 מרבה והפועלים עצלים והשכר הרבה ובעל הבית
 דוחק : הוא היה אומר לאועליה המלאכה לגמור
 ולא אתה בזהורין להכטל מכנה אם למדת תורה הרבה
 נותנין לך שכר הרבה ונאמו הוא בעל מלאכתך שישלם
 לך שכר פעלתך ודע שפתן שכרן שר צדיקים לעתיד
 לבא : רבי חנניא

פרק שלישי

עקביא בן מהללאל אומר הכתוב בשלשה דברים
 ואין אדם בא לידי עברה דע באין באת ולאן
 אתה

במיד : כי חנון ורחום הוא כ"ה בס"י ומסיק זה (ביאל"ב) אבל (ביולה"ד) כתיב
 פי אתה אל חנון וגו' גם לא כתיב תי' הוא וק"ל . טבתן כ"ה בס"י כשי"ן ועל
 כתי"ט : ולחן ל' אנה כמו אנה תלך ומאץ תבא (שוכטים י"ט) . ז
 הולך

פרק שלישי

אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון מאין
באת מטפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה
ותולעה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא : (ג) רבי חנינא סגן
הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה שר מלכות
שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו רבי חנינא
בן תרדיון אומר שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה
הרי זה מושב לצים שנאמר ובמושב לצים לא ישב אבל
שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה שכינה שרויה
ביניהם שנאמר אז נדברו יראי " איש אל רעהו ויקשב
" וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי " ולחשבי שמו
אין לי אלא שנים מנין שאפילו אחר שיושב ועוסק
בתורה שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר שנאמר ישב
בדר וידם כי נטל עליו : רבי שמעון אומר שלשה
שאכלו על שלחן אחר ולא אמרו עליו דברי תורה
כאלו אכלו מזבחי מתים שנאמר כי כל שלחנות מלאו
קיא צאה בלי מקום אבל שלשה שאכלו על שלחן אחר
ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום
שנאמר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני " רבי

חנינא

הולך נקט ל' הוה כי האדם הולך לבית עולמו וככל יום מתקרב אל המיתה :
במושב כו' (תיליס א') : מכין כמו מן אין (תשבי) : אז נדברו (מלאכי ג') :
ספר זכרון כו' וכו' ת' נדפס בספר ואינו בפסוקו ישב (איכה ג') כי כל שלחנות
ישעי

ברק "שלישי" יט

הניא בן הכינאי אומר הנעור בדילה והמהלך בדרך
יחדי ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו :
רבי נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה
מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ וכל הפורק
ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ
רבי הלפתא בן דוסא איש פפר חוניא אומר

עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם
שנאמר אלהים נצב בעדת אל ומנין שאפילו חמשה
שנאמר ואגדתו על ארץ יסדה ומנין שאפילו שלשה
שנאמר בקרב אלהים ישפט ומנין שאפילו שנים שנאמר
אז נדברו יראי איש אל רעהו ויקשב וישמע ומנין
אפילו אחד שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי
אבוא אליה וברכתיה רבי אלעזר איש ברתותא
אומר תן לו משלו שאתה ושלך שלו וכן בדור הוא
אומר כי ממה הכל ומידה נתנו לך : רבי יעקב אומר
המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר מהנאה
אילן זה מהנאה ניר זה מעלה עליו הכתוב כאלו
מתחייב בנפשו : רבי מאיר אומר כל השוכח דבר

אחד

(ישעיה כ"ח) וידבר (יחזקאל מ"א) : ומפנה כ"ה כס"ו וכ"כ במדרש שטענות
ופל כס"ג שכתוב בהם והמפנה עי' תי"ט : אלקים (תילים פ"ב) : והגולתו
(עמוס ט') זקרב (תילים פ"ב) אז (מלאכי ג') : בכל מקום (שמות ד') כי
מתן (דה"א י"ו) ר' יעקב און המהלך כו' כ"ה כס"ו וכ"כ תי"ט :

פרק שלישי

אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו
שנאמר רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את
הדברים אשר ראו עיניך יכול אפילו תקפה עליו משנתו
תלמוד לומר ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך היא אינו
מתחייב בנפשו עד שישב ויסידם מלבו : ט רבי חנינא
בן הוסא אומר כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו
חכמתו מתקימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו
אין חכמתו מתקימת : י הוא היה אומר כל שמעשיו
מרבין מחכמתו חכמתו מתקימת וכל שחכמתו מרבה
ממעשיו אין חכמתו מתקימת : יא הוא היה אומר כל
שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכל
שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה
הימנו : יב רבי הוסא בן הרכינס אומר שינה של שחרית
ויין של צהרים ושיחת הילדים ושיבת בתי כנסיות של
עמי הארץ מוציאין את האדם מן העולם (ט) רבי יעור
המודעי אומר המחלל את הקדשים והמבזה את
המועדות והמלבין פני חברו ברבים והמפר בריתו של
אברהם אבינו והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה אף
על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק
לעולם הבא : יז רבי ישמעאל אומר הוי קל לראש
ונוח לתשחורת והוי מקבל את כל והאדם בשמחה :

רבי

רק השמר (דברים ד') כי נצטט (פראשית ט')

בנים

פרק שלישי

ד

(יג) רבי עקיבא אומר שחוק וקלורת ראש מרגילין לערוה מסורת סיג לתורה מעשרות סיג לעושר נדרים סיג לפרישות סיג לחכמה שתיקה : (יז) הוא הנה אומר חביב אדם שנברא בצלם חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם שנאמר כי בצלם אלהים עשה את האדם • חביבין ישראל שנקראו בנים למקום חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנאמר בנים אתם ליהוה אלהיכם : חביבין ישראל • שנתן להם כלי חמדה חברה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה • שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורת ארץ תעזובו : (יט) הכל צפוי והרשות נתונה • ובטוב העולם נדון והכל לפי רוב המעשה : (כ) הוא היה אומר הכל נתון בערבון ומצורה פרוסה על כל החיים החנות פתוחה והחונני מקיף והפנקס פתוחה והיד כותבת והנבאין מחזירין תדיר בכל יום ונפרעין מן האדם מדעתו ושל א מדעתו ויש להם על מה שיסמוכו והדין דין אמת והכל מתקן לסעודה (כ) רבי אלעזר בן עזריה אומר אם אין תורה אין דרך ארץ אם אין דרך ארץ אין תורה אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח : הוא היה אומר כל שחכמתו מרבה ממעשיו

נכיס (זכרים י"ד) כי לקח (משלי ד') וניה כערער (ירמיה י"ד) וניה פען כו'

פרק שלישי

ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרבין ושרשיו
מועטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו שנאמר
והיה בערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב ושכן
חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב אבל כל שמעשיו
מרבין מחכמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו מועטין
ושרשיו מרבין שאפילו כל הרוחות שבעולם באות
ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו שנאמר והיה בעין
שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא
חס והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש
מעשות פרי: (יג) רבי אליעזר בן חסמא אומר קנין
ופתחי גדה הן הן גופי הלכות תקופות וגמטריאות
פרפראות לחכמה: רבי חנניה וכו'

פרק רביעי

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנאמר
מכל מלמדי השכלתי איזהו גבור הכובש את יצרו
שנאמר טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחג מלכד עיר
איזהו עשיר השמח בחלקו שנאמר יגיע כפיך כי תאכל
אשריך וטוב לך אשריך בעולם וזה וטוב לך לעולם
הבא

(סג) ולא כתיב פלגי מוס רק בתילים כתוב בן זשס אינו מקיים כמו כאן
וזשס כפל הטעות ככל הת' וכס"י כמ"ש בפנים וכ"כ הת"ט: מכל מלמדי
(תילים קי"ט): טוב ארך אפים (משלי י"ד): יגיע (תילים קכ"ח)

הבא איורו מכבד המכבד את הבריות שנאמר כי ככבדי
אבכד ובני יקלו : (ג) בן עזאי אומר הוי רץ למצוה
קלה ובורח מן העבירה ושמצוה גוררת מצוה ועבירה
גוררת עבירה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה :
(ד) הויא היה אומר אל תהי כו לכל אדם ואד תהי
מפליג לכל דבר שאין לה אדם שאין לו שעוה ואין רה
דבר שאין לו מקום : (ה) רבי לויטס איש יבנה אומר
מאד מאד הוי שפל רוח שתקנות אנוש רפה : רבי יוחנן
בן ברוקה אומר כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין
ממנו בגלוי אחד שוגג ואחר מזיד בחלול השם : (ו)
רבי ישמעאל אומר הלמד על מנת ללמד מספיקין בידו
ללמוד וללמד והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו
ללמוד וללמד לשמור ולעשות : רבי צדוק אומר אל
תפרוש מן הצבור : ואל תעש עצמה בעורכי הדינין
ואל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחתוף
בהם וכך היה הלל אומר ודאשתמש בתנא חלף הא
למדת כל הגהנה מדברי תורה נוטל חיו מן העולם :
(ז) רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכבד
עד הבריות וכל המחלל את התורה גופו מחלל עד
הבריות : (ח) רבי ישמעאל אומר החושף עצמו מן

הדין

כי מכבדי (שמואל א' י"ז) יקלו היו"ד כנרי : וכך הל' קמוצה עמש"ל בדף ד' ע"ב :
כל הכהנה יוד"ת וכסי' סנדפס בק"ק פראג ביני הגאון מוהרר ליווא' מצאנו שס
שכל האוכל הכאות מדברי תורה ר"ל שעושה קרדום לאכול ממנה וק"ל :
בחוסך השי"ן שמאלית והוא לשון מכיעה : (י) שכן

פרק רביעי'

הרין פורק ממנו איבה וגיל ושבועת שווא והגס לבו
בהוראה שוטה רשע וגם רוח : (ס) הוא היה אומר
אל תהי דן יחירי שאין דן יחירי אלא אחר ואר תאמר
קבלו דעתי שהן רשאין ולא אתה : ט רבי יונתן אומר
כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר וכל
המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני : י
רבי מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסק בתורה והוי
שפל רוח בפני כל האדם ואם בטלת מן התורה יש לך
בטלים הרבה בנגדך ואם עמלת בתורה יש שכר הרבה
ליתן לך : יא רבי אלעזר בן יעקב אומר העשה מצוה
אחת קונה לו פרקליט אחר והעביר עבירה אחת קונה
לו קטיגור אחר תשובה ומעשים טובים כתרין בפני
הפורענות : רבי יוחנן הסנדלר אומר כל בנסיה שהיא
לשם שמים סופה להתקים ושאינה לשם שמים אין סופה
להתקים : יב רבי אלעזר בן שמוע אומר יהי כבוד
תלמידך חביב עליך כשלה וכבוד חברך כמורא רבך
ומורא רבך כמורא שמים : יג רבי יהודה אומר הוי
זהיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון : רבי
שמעון אומר שלשה כתרין הן פתור תורה וכרתה

כהונה

שהן רשאין ולא אתה עי' בברטנורי ובת"ט ובהרבה ס' נדפס ולא אני ואינו כן
בס' הישנים : יש שכר הרבה כו' ובהרבה ס' נדפס יש לו וכס' ישנים אינו
ועי' בת"ט : פרקליט וולין ; כתרין עגן להגין עליו ;

שמואל

פרק רביעי כב

בהונה זכות וכבוד מלכות וכבוד שם טוב עולה על גביהן :
(ג) רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה ואמר

תאמר שהיא תבוא אחריה • שחבריה יקימוה בידה •

ואר בנתה אל תשען : (ד) רבי ינאי אומר אין

בדינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים :

רבי מתאי בן חרש אומר • הוי מקדים בשלום כל

אדם • והוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים :

(ה) רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור •

בפני העולם הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס

לטרקלין : (ו) הוא היה אומר יפה שעה אחת בתשובה

ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפיה

שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם

הזה : (ז) רבי שמעון בן אלעזר אומר אל תרצה את

חברה בשעת בעסו ואל תנחמהו בשעה שמתו מטל

לפניו ואל תשאל לו בשעת נדרו ואל תשתדל לראותו

בשעת קלקלתו : (ח) שמואל הקטן אומר בנפול

אויבך אל תשמח ובבשלו אל יגל לבך מן יראה יי ורע

בעיניו והשיב מעליו אפו : (ט) אלישע בן אבניה אומר

הלומד ילד למה הוא דומה לדיו בתובה עד גייר חרש

והלומד

שמואל הקטן אומר בכפול אויבך כו' פסוק הוא (משלי כ"ד) ואף שמקרה מלא הוא

ומה חידש שמואל בזה יש לומר שפי' ששמואל היה רגיל לומר כן להזהיר בני אדם

ועי' כתי"ט : אויבך הקרי היוד בחירק : וככאלו כמו בהכסלו :

ויכסו

פרק רביעי

והלומר זמן למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר מחוק
רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי אומר הלומד מן
הקטנים למה הוא דומה לאוכל ענבים ושותת
יין מגתו והלומד מן הזקנים למה הוא דומה לאוכל
ענבים בשולות ושותה יין ישן : רבי מאיר אומר אל
תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא
ישן וישן שאפילו חדש אין בו : רבי אלעזר הקפר
אומר הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן
העולם : הוא היה אומר הילודים למות והמתים
להחיות והחיים לידון ולהודיע ולהודיע שהוא אל
הוא היוצר הוא הבורא הוא המבין הוא חדיין הוא העד
הוא בעל דין הוא עתיד לדון ברוך הוא שאין לפניו לא
עולה ולא שכחה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד ודע
שהכל לפי החשבון ואל יבטיחה יצרה שהשאר בירת
מנוס לך שעל כרחק אמה נוצר ועל כרחק אמה נולד
ועל כרחק אמה חי ועל כרחק אמה מת ועל כרחק
אמה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא : רבי חנניה וכו'

פרק חמישי

בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר
והלא במאמר אחד יכול להבראות אלה
להפרע מן הדשעים שמאברין את העולם שנברא
בעשרה מאמרות ולתן שכר טוב לצדיקים שמקנימין
את

את העולם שנברא בעשרה מאורות : (ג) עשרה דורות מאדם ועד נח להודיע במה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיטין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול : עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע במה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיטין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כלם : עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכלם להודיע במה חפתו של אברהם אבינו : (ד) עשרה נסים געשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים עשר מבזרת והביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים ועשרה על הים עשרה נסיונות נסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר שנאמר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי : (ה) עשרה נסים געשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב בבית המטבחים ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא כבו הנשמים אש של עצי המערבה ולא נצחה הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלהם ובלחם הפנים עומדים צפופים ומשתחווים רוחים ולא הזיק נחשו עקרב בירושלים ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים : (ו) עשרה דברים נבראו זערב שנת בין השמשות ואלו הן פי הארץ פי הבאר פי האתון הקשת המן והמטה והשמיר הכתב והמכתב והלחור וקברו

של

פרק חמישי

שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וְאֵילֹוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבֵינוּ וַיֵּשׂ אֲזַמְרִים אָף
הַמְּזִיקִין וְאָף צָבַת בְּצָבַת הָעֲשִׂיָּה : (ד) שְׁבַעַה דְּבָרִים
בְּגוֹלָם וְשְׁבַעַה בְּחָכְם חָכְם אֵינוֹ מְדַבֵּר לִפְנֵי מִי שֶׁגָּדוֹל
מִמֶּנּוּ בְּחִכְמָה וּבְמִנְיָן וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבַרֵי חֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ
נִבְהַל לְהִשִּׁיב שׂוֹאֵל בְּעֵינָיו וּמִשִּׁיב בְּהִלְכָה וְאֹמֵר עַל
רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן וְעַל מַדָּה שְׁלֵא שָׁמַע
אֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי וּמוֹדָה עַל הָאֵמֶת וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגוֹלָם :

(ה) שְׁבַעַה מִיָּנִי פּוֹרְעָנוּת בְּאֵין לְעוֹלָם עַל שְׁבַעַה
גּוֹפִיעֵיבִידָה מְקַצָּתָן מְעַשְׂרִין וּמְקַצָּתָן אֵינָן מְעַשְׂרִין מְקַצָּתָן
רְעִבִים וּמְקַצָּתָן שְׁבַעִים גָּמְרוּ שְׁלֵא לְעֵשֶׂר רָעַב שֶׁל
מְהוּמָה וְשֶׁל בְּצוּרַת בָּאָה וְשֵׁלֵא לִיטוֹל אֶת הַחֲלָה רָעַב
שֶׁל כְּלִיָּה בָּא : דְּבַר בָּא לְעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֲמוֹרוֹת
בְּתוֹרָה שְׁלֵא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין וְעַל פִּירוֹת שְׁבִיעִית : חָרַב
בָּא לְעוֹלָם עַל עֲנוּי הַדִּין וְעַל עוֹוֹת הַדִּין וְעַל הַמּוֹרִים
בְּתוֹרָה שְׁלֵא בְּהִלְכָה : (ו) חִיָּה רָעָה בָּאָה לְעוֹלָם .
עַל שְׁבוּעַת שׂוֹא וְעַל חִלּוֹל הַשֵּׁם : גְּלוּת בָּא לְעוֹלָם
עַל עוֹבְדֵי אֱלִילִים וְעַל גְּלוּי עֲרִיזוֹת וְעַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים .
וְעַל שְׁמִיטַת הָאָרֶץ : בְּאַרְבַּעַה מְרָקִים הַדְּבַר מִתְּרַבָּה

ברביעית

וינסו (כמדבר ל"ד) : בגולס גולס מל' גולמי כלי עץ שלא כגמרה עלאכתן
כן זה אין דעת כלל בגופו (מנאיתי) : מקצתן רעבין כו' ר"ל שמתיקר השער
עד שמקצת כ"א רעבין ומקצתן שבעין מדה כנגד מדה : עיכוי הדין שאינו
פוסק אלא ע"ג טורח גדול : עוות הדין מקבל שומד : וי"א זו מדת סדום כ"ה
בס"י כדכתיב הלא זה עון סדום כו' ויד עמי ואכנין לא החזיקו :

וְרַבִּיעִית • וּבִשְׁבִיעִית • וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית • וּבְמוֹצָאֵי
 הַחֹג שְׁבַבְל שָׁנָה וְשָׁנָה • בְּרַבִּיעִית • כַּפְּנֵי מַעֲשֵׂר עֲנִי
 שְׁבַשְׁלִישִׁית • בְּשִׁבְעִית • מַפְּנֵי מַעֲשֵׂר עֲנִי שְׁבַשְׁשִׁית •
 בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית • מַפְּנֵי פִירוֹת שְׁבִיעִית • בְּמוֹצָאֵי הַחֹג
 שְׁבַבְל שָׁנָה וְשָׁנָה מַפְּנֵי גֹזַל מִתְּנוֹת עֲנִיִּים : (י) אַרְבַּע
 מִדּוֹת בְּאָדָם • הָאוֹמֵר שְׁלִי שְׁלֶךְ • וְשְׁלֶךְ שְׁלִי • עִם
 הָאָרֶץ • שְׁלִי שְׁלִי • וְשְׁלֶךְ שְׁלֶךְ • זוּ מִדָּה בִּינוּנִית • וַיֵּשׁ
 אוֹמְרִים זוּ מִדַּת סְדוּם שְׁלִי שְׁלֶךְ וְשְׁלֶךְ שְׁלֶךְ חֲסִיד שְׁלֶךְ
 שְׁלִי וְשְׁלִי שְׁלִי רָשָׁע : י"א אַרְבַּע מִדּוֹת בְּדַעֲוֹת נֹחַ
 לְכַעוּם וְנֹחַ לְרִצּוֹת יֵצֵא הַפְּסוּדוֹ בְּשִׁכְרוֹ קָשָׁה לְכַעוּם
 וְקָשָׁה לְרִצּוֹת יֵצֵא שְׁכָרוֹ בְּהַפְּסוֹדוֹ קָשָׁה לְכַעוּם
 וְנֹחַ לְרִצּוֹת חֲסִיד נֹחַ לְכַעוּם וְקָשָׁה לְרִצּוֹת רָשָׁע :
 י"ב אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים מֵהַר לְשִׁמוּעַ וּמֵהַר לְאַבְדִּי
 יֵצֵא שְׁכָרוֹ בְּהַפְּסוֹדוֹ קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאַבְדִּי יֵצֵא
 הַפְּסוּדוֹ בְּשִׁכְרוֹ מֵהַר לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאַבְדִּי זוּ חֵלֶק טוֹב
 קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וּמֵהַר לְאַבְדִּי זוּ חֵלֶק רָע : י"ג אַרְבַּע מִדּוֹת
 בְּנוֹתָנֵי צְדָקָה הַרוֹצֵה שִׁיתָן וְלֹא יִתְּנוּ אַחֲרָיִם עֵינֹו רָעוּהָ
 בְּשֵׁל אַחֲרָיִם יִתְּנוּ אַחֲרָיִם וְהוּא לֹא יִתֵּן עֵינֹו רָעוּהָ בְּשֵׁלוֹ
 יִתֵּן וַיִּתְּנוּ אַחֲרָיִם חֲסִיד לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אַחֲרָיִם רָשָׁע :
 י"ד אַרְבַּע מִדּוֹת בְּהוֹלְכֵי לְבַיִת הַמְּדַרְשׁ הוֹלֵךְ וְאֵינֶנּוּ
 עוֹשֶׂה שִׁכְרָה הַלִּיכָה בִּירוֹ עוֹשֶׂה וְאֵינֶנּוּ הוֹלֵךְ שִׁכְרָה מַעֲשֶׂה
 בִּירוֹ הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה חֲסִיד לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא עוֹשֶׂה רָשָׁע :

ארבע

נדקת

יֵצֵא הַפְּסוּדוֹ בְּשִׁכְרוֹ כַּמְסֵארוֹ לִי גַעֲתִי וּמִצֵּאתִי תִּלְחֶנּוּ :

פרק חמישי

10 ארבע מדות ביושבי לפני חכמים ספוג ומשפך
 משמרת ונפה ספוג שהוא סופג את הכל ומשפך שמכניס
 בזו ומוציא בזו משמרת שמוציאה את היין וקולטת את
 השמרים ונפה שמוציאה את הקמח וקולטת את הסולת:
 10 כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה
 אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם איזו
 היא אהבה שהיא תלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר
 ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן: 11 כל מחלוקת
 שהיא לשם שמים סופה להתקים ושאינה לשם שמים
 אין סופה להתקים איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים
 זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים זו מחלוקת
 קרח וכל עדתו: 12 כל המזכה את הרבים אין חטא
 בא על ידו וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו
 לעשות תשובה משהזכה וזכה את הרבים זכות הרבים
 תלוי בו שנאמר צדקת יי עשה ומשפטיו עם ישראל
 ירבעם חטא והחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו
 שנאמר על חטאת ירבעם בן נבט אשר חטא ואשר
 החטיא את ישראל: 13 כל מי שיש בו שלשה דברים
 הללו הוא מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים
 אחרים הוא מתלמידיו של בלעם הרשע תלמידיו של
 אברהם אבינו עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה
 תלמידיו

צדקת א' (דברים ל"ג) על חטאת ירבעם (מלכים א') ונרוכ ס' לא כתיב בן נבט;
 להנחיל

פרק חמישי כה

תלמידיו יאל בלעם הרשע עין רעה ורוח גבוהה ונפש
קצרה מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של
בלעם הרשע • תלמידיו של אברהם אבינו • אוכלין
בעולם הזה ונחלין העולם הבא שנאמר להנהיל אהבי
יש ואצרתיהם אמלא אבל תלמידיו של בלעם הרשע
ירשין גהנום ויורדין לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים
תודידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו מיהם
ואני אבטח בה : (י) יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר
וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביה
שבשמים : הוא היה אומר עז פנים לגהנום • ובישת
פנים לגן עדן : יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן הלקנו בתורתך
בן בג בג אומר הפוך בה והפוך בה הכולא בה • ובה
תחוי וסיב ובלה בה ומנה לא תזוע שאין לך מדה מצכה
הימנה : בן הא הא אומר לפום צערא אגרא : הוא
היה אומר בן חמש שנים למקרא • בן עשר שנים
למשנה • בן שלש עשרה למצות • בן חמש עשרה
לגמרא • בן שמונה עשרה לחפה • בן עשרים לרדוף •
בן שלשים לכח • בן ארבעים לבינה • בן חמשים
לעצה • בן ששים לזקנה • בן שבעים לשיבה • בן
שמונים לגבורה • בן תשעים לשוח • בן מאה כבוד

מת

להנחיל (אשליח) ; ואתה (תיליס כ"ה) וכה תחזי ס"א וכה תהוי ועי' כתי"ט :

(ז) כלשון

פרק ששי

מת ועבר ובטל מן העולם : רבי חנניה זכו

פרק ששי

שני חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם
 רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה
 לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כולו פדאי
 הוא לו נקרא ריע אהוב אהב את המקום אהב את
 הבריות משמח את המקום משמח את הבריות
 ומלבשתו עננה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד
 ישר ונאמן ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי זכות
 ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה שנאמר לי עצה
 ותושיה אני בינה לי גבורה ונותנת לו מלכות וממשלה
 וחקור דין ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר
 וכנהר שאינו פוסק והיה צנוע וארך רוח ומוחל על
 עלבונו ומגדלתו ומרומתו על כל המעשים אומר רבי
 יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב
 ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה
 שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא צנוף שנאמר נזם
 זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם ואומר והלחורת

מעשה

בלשון המשנה כלומר ברייתא היא ובלשון המשנה שנוי זה שנון ר' מאיר אומר
 ולפי שער עכשיו כל הפרקים נוספה לפיכך הונח להודיע שובאן ואילך ברייתא
 היא ומתוך שאלו דברי אגדה ג"כ מדרכי המוסר נתנו לאומרו בכית הכנסת עם
 אלו הפרקים של מסכת אבות (מנחת) : לי ענה (משליח')
 כוס זהב (שס כ"א) והמכתב (שמות ל"ב) :

והמתנה

מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות
 על הלחת אל תקרי חרות אלא חירות שאין לך בן
 חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק
 בתלמוד תורה הרי זה מתעלה שנאמר ומכתנה נחליא
 ומנחליאל נמות : הלמד מחברו פרק אחד או הלכה
 אחת או פסוק אחד או דבור אחד אפילו אורת אחת
 צריך לנהוג בו כבוד שכן מצינו בדוד מלך ישראל שלא
 למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו
 אלופו ומידעו שנאמר ואתה אנוש בערפי אלופי
 ומידעי והלא דברים קל וחומר ומה דוד מלך ישראל
 שלא לכד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו
 אלופו ומידעו הלמד מחברו פרק אחד או הלכה אחת
 או פסוק אחד או דבור אחד או אפילו אורת אחת על
 אחת בפה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד ואין כבוד אלא
 תורה שנאמר כבוד חכמים ינחנו ותמימים ינחנו טוב
 ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם
 תורתני אל תעזבו : כך היא דרכה של תורה פת בפלח
 תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער
 תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עושה כן אשריה
 וטוב לה אשריה בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא אל
 תבקש גדלה לעצמה ואל תחמוד כבוד יותר מלמודך
 עשה

ומחנתה (במדבר כ"ח) ואתה כו' (תילי ז"ה) כילקח (משלי ד') :
 ולינו

פרק שישי

עשה ואל תתאוה לשלחנם של מלכים שישלהנה גדול
משלחנם וכתרה גדול סבתרם ונאמן הוא בעל מלאכתה
שישלם לך שבר פעלתה : גדולה תורה מן ההנהגה
ומן המלכות • שהמלכות בשלשים מעלות • והנהגה
בעשרים וארבעה • והתורה נקנית בארבעים ושמונה
דברים ואלו הן • בתלמוד • בשמיעת האזן • בעריכת
שפתים בבית הלב בשכלות הלב באימה ביראה •
ביענוה בשמחה בטרה בשמוש חכמים בדקדוק חברים
בפלפול התלמידים ביישוב במקרא במשנה במיעוט
סחורה במיעוט דרך ארץ במיעוט תענוג במיעוט שינה
במיעוט שיחה במיעוט שחוק בארך אפים בלב טוב •
באמונת חכמים בקבלת הייסורין המכיר את מקומו •
והשמח בחלקו והעושה טיג לדבריו ואינו מחזיק טובת
לעצמו אהוב אהב את המקום אהב את הנריות •
אהב את הצדקות אהב את המישרים • אהב את
התוכחות ומתרחק מן הכבוד ולא מגיס לבו בתלמודו
ואינו שמח בהוראה נושא בעול עם חבירו ומכריעו לכף
זכות ומעמידו על האמת ומעמידו על השלום ומתישב
לבו בתלמודו שואל ומשיב שומע ומוסיף • הלמד על

מנת

ואינו מחזיק טובה לעצמו בכל מה שלמד אינו מתפאר אלא אומר כלכו שהדבר
מוטל לו וחובה עליו : ומתרחק מן הכבוד ולא זו שאינו דודף אחריו אפילו
כשתגיע לידו מתרחק ממנו כדרך שעסה שאול שנמכר אל הצלילים :

ותלמוד

כִּנְתָּ לְלַמֵּד וְהִלְמַד עַל כִּנְתָּ לַיְצִיחוֹת הַיַּחֲבִיטִים אֶת רַבּוֹ .
וְהַמְכִיזִין אֶת שְׂמוּעָתוֹ וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ . הַיָּא
לְמַדָּת כָּל־הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְדוֹ מִבִּיאָא וְלֵאמֹר לְעוֹלָם
שְׁנֵאמַר וְתֵאמֵר אֶסְתֵּר לְכַלְךָ בְּשֵׁם מֵרְדֵי גְדוּלַת תּוֹרָה
שֶׁהִיא גּוֹתֶנֶת חַיִּים לַעֲוִיּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא
שְׁנֵאמַר כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וְלִכְל בְּשֵׁר מֵרַפָּא .
וְאוֹמֵר רַפְּאוֹת תְּהִי לְשָׂרָה וְעִקּוֹי לְעִצְמוֹתֶיהָ וְאוֹמֵר עֵץ
חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתַמְכָּהּ מֵאֲשֶׁר וְאוֹמֵר כִּי לוֹיֵת
חַן הֵם לְרֵאשִׁי וְעֵנְקִים לְגִרְרוֹתֶיהָ וְאוֹמֵר תִּתֵּן לְרֵאשִׁי
לְוִיַת חַן עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת תְּמַנְנֶה וְאוֹמֵר אֲוֶרְךָ יָמִים
בִּימֵינָה בְּשֵׁם אֱלֹהֵי עֶשֶׂר וְכָבוֹד וְאוֹמֵר כִּי אֲרָךְ יָמִים
וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ : רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה
מֵשׁוֹם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר הֵנוּי וְהַכֶּח . וְהַעֲשֵׂה
וְהַכָּבוֹד וְהַחֲכָמָה וְהַזְקֵנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַבְּנִים נֹאֵה לְצַדִּיקִים
וְנֹאֵה לְעוֹלָם שְׁנֵאמַר עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה
תִּמְצָא וְאוֹמֵר תְּפָאֶרֶת צְהָרִים כַּחַס וְהַדָּר וְזִקְנִים שִׁיבָה
וְאוֹמֵר עֲטָרַת זִקְנִים בְּנֵי בָנִים וְתְּפָאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם :
וְאוֹמֵר וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבִוְשָׁה הַחֲכָמָה כִּי מֶלֶךְ יִי צְבָאוֹת

בְּהַר

וְתֵאמֵר (אֶסְתֵּר) בְּמַעֲשֵׂה בְּנֵיתָ וְתִרְשׁוּעָה בֶּן כָּהֵן הַגָּדוֹלָה שְׁעוֹתוֹן כֵּן כְּאֵמֵר
מִהַ גְּעֵשָׁה יִקָּר וּגְדוּלָה לְמֵרְדֵי כוֹ : כִּי חַיִּים (תְּסַלִּיד) רַפְּאוֹת (שֵׁם)
לְשָׂרָה הַר' גְּעוּשָׁה ב"כ בְּתַקְנָה אֲבָרָם : עֵץ חַיִּים (שֵׁם ג') כִּי לוֹיֵת חַן (שֵׁם א')
תִּתֵּן (שֵׁם ד') אֲוֶרְךָ יָמִים (שֵׁם ז') כִּי אֲוֶרְךָ יָנוּס (שֵׁם) עֲטָרַת (שֵׁם י"ו) תְּפָאֶרֶת
(שֵׁם ל') עֲטָרַת זִקְנִים (שֵׁם י"ו) וְחִפְרָה (שֵׁם י"ד) :

בְּהַתְּלַכְךָ

פרק ששי

בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם וְנִגְדַר זְקֵנָיו כְּבוֹד : רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 בְּנַסְיָא אוֹמֵר אֱלוֹי שְׁבַע מַדּוֹת שְׁמֵנוּ חֲכָמִים לְצַדִּיקִים •
 כָּלֶם גַּתְקִימוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו : אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קַסְמִיא
 פִּיעַם אַחַת הָיִיתִי נְהַלְקָה בַּדֶּרֶךְ וּפָגַע בִּי אָדָם אַחַד וְנָתַן
 לִי שְׁלוֹם וְהַחֲזַרְתִּי לוֹ שְׁלוֹם אָמַר לִי רַבִּי מֵאֵי זֶה מְקוֹם
 אַתָּה אָמַרְתִּי לוֹ מֵעִיר גְּדוּלָה שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים
 אָנִי אָמַר לִי רַבִּי רְצוּנָה שֶׁתְּדוֹר עִמָּנוּ בְּמִקְוָמָנוּ וְאָנִי אֶתֵּן
 לְךָ אֶלֶף אֲלָפִים דִּינָרֵי זָהָב וְאַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת •
 אָמַרְתִּי לוֹ אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי כָל כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנִים טוֹבוֹת
 וּמְרַגְלִיּוֹת שְׁבַע עוֹלָם אֵינִי דָר אֶלָּא בְּמִקְוֵם תּוֹרָה וּכְן כְּתוּב
 בְּסֵפֶר תְּהִלִּים טוֹב לִי תּוֹרַת פִּיהַּ מֵאֲלָפֵי זָהָב וּכְסָף •
 שְׁבַשְׁעַת פְּטוּרְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא
 כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת אֶלָּא תּוֹרָה
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַתְּהַלְכְּהָ תִנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ
 תִּשְׁמַר עָלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תִשְׁחָה בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִנְחָה
 אֶתְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּשִׁכְבְּךָ תִשְׁמַר עָלֶיךָ בְּקִבְרְךָ וְהַקִּיצוֹת
 הִיא תִשְׁחָה לְעוֹלָם הַבָּא וְאוֹמֵר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם
 יֵי צְבָאוֹת : חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּעוֹלָמוֹ וְאֵלוֹ הֵן תּוֹרָה קִנְיָן אַחַד שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אַחַד
 אַבְרָהָם

בהתלכך (מסלין) לי הכסף (חגי ב'): ה' קנני (מסלי ח') כה אמר (ישעי'ס"ו)
 מה רבו (תיליס ק"ד) ויברכו (בראשית י"ד) עד יעבר (שמות ט"ו) לקדושים
 (תילי י"ז) מכון (שמות ט"ו) ויביאס (תילי ע"ח) כל הכרא בשמי (ישעיה ט"ג)

כח פרק ששי

אברהם קנין אחד ישראל קנין אחד בית המקדש קנין
 אחד תורה מנין דכתיב " קניי ראשית דרכו קדם
 מפעליו מאז שמים וארץ מנין דכתיב כה אמר " השמים
 כסאי ודארץ הדם רגלי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה
 מקום מנוחתי ואומר מה רבו מעשיך " כלם בחכמה
 עשית מלאה הארץ קניניה אברהם מנין דכתיב ויברכהו
 ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קנה שמים וארץ ישראל
 מנין דכתיב עד יעבר עמה " עד יעבר עם יו קניית
 ואומר לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם
 בית המקדש מנין דכתיב טכון לשבתה פעלת " מקדש
 אדני בוננו ידיך ואומר ויביאם אל גבול קדשו הר זה
 קנתה ימינו : כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו
 לא בראו אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי
 ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואומר " ימלך
 לעלם ועד : רבי חנניא וכו'

ברכת על היין

סברי מרגן ורבנן ורבנן • ברוך אתה " אלהינו מלך
 העולם בורא פרי הגפן :

ברכה אחרונה על היין • והיא משין ג' ברכת שכבה מ"ו • ועל פירות הארץ שהם
 חמשת המינים גפן תאיכה ורמון וזית ותמרה עכרך לאחריהם ברכה זו רק במקו'
 על הגפן ועל פרי הגפן אומר על העץ ועל פרי העץ ועל דייס' מחמשה מיני דג'
 שהם חטה שעורה כוסמין שבלת שועל ושיפון אומר ג"כ ברכה זו ובמקו' על הגפן
 כו' אומר על המחיה ועל הכלכלה ועל תנוכת השדה ועל ארץ חמדה כו"כ גרס
 ביין ובפירות ג"כ ועל תנוכת השדה אכן בספרים הישנים לא מצאנו כן :

ברוך

ברכה אחרונה על היין

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם על הגפן ועל פרי
הגפן ועל ארץ המרה טובה ורחבה שרצית
והנחלת לאבותינו רחם יי אלהינו על ישראל עמך ועל
ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מוכחה ועל
היכלה ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלינו
לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבוע מטובה
ונברכה עליה בקדשה ובטהרה: (ורצה והחליצנו ביום
השבת הזה: וזכרנו לטובה ביום ראש החדש הזה: ב"ט
ביום הזכרון הזה: (בי"ט) ושמתנו ביום חג המצות הזה: חג השבועות
זה: חג הסוכות הזה: שמיני חג העצרת הזה: כי אתה יי טוב
ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן ברוך
אתה יי על הארץ ועל פרי הגפן:

בבנינה פ"ה כ"ה יו"ג כ"ה: ונאכל מפריה כ"כ האור חדש בשה של"ה ע"ש בדרך
ל"ו: כי אתה ה' כ"ה כ"ה: ובאור חדש: על הארץ ועל פרי כ"כ אכזריתם:
התגצלות המחבר והמגיהים

כבר קדמוני כל מנהגי ספרים כשם שאי אפשר לתבן בלא בר כן א"א לדפוס
כלי טענות גם אנכי לא נזפל מהם ושאיאות מי יבין כי עיני בשר לנו ואין
לדמות הנורה ליונה שכל פעולתו אחת ובתכלית השלימות לא כן יציר חומרה
מעורה בכחות ויסודות גם פעולתו אינו בתכלית השלימות. זאת ועוד אחרת
שלפעמים המודפס כשמרה בכדור שבידו בכח על האותיות אז כשמו אינו אות
אז כקודה ונתלדל כל השורה ובהמכאם במהירות מלאכתם משימי' באיזהו מקומן
שיפגע תחלה ולפעמים נשאר בחוץ ומוזה נשתדבב הטעו' ג"כ ועד ה' ששמו עין
תחת עיון אעפ"כ לבי נקפה בכך בקשתו כי אם המלא ימצא איורטעות אז יוכל
לתקן בקל במרט אנוש ובקסת הסופר כי ע"פ הדפסמו' על נייר טוב ומוכחד וכל
הדן אותנו לכף זכות גם מן השמים ידונו אותנו לכף זכות:

תם ונשלם לסדר ולא תג' על נבשי אתכם לפ"ק

אמר

אליהו נעיר אנכי לימים • וכל ימיו גדלתי בין החכמים • והייתי
 נושע נשע על ברכיהם • וניתחבק ביגפר רגליהם • וסתיתי כנמא
 את דבריהם • וכעבד לאמן רצתי לפניהם • והרבה תורה למודתי מהם • בעודת
 הש"י ואף גם זאת לא חסרתי ללמוד מהם חכמת הדקדוק והיא חכמה ואיכ' מלאכ'
 כי מבלעדה לא ירים איש את ידו ורגלו בכל התורה ונעשה אצלו כקופה בלי אזני'
 כמו שהאריכו המדקדקים בספריהם • ואמר א' מהקדמונים מי שלמד תורה ולא
 למד יסוד דקדוק הוא כמו חורש אשר ינהג שוורים וידו מבלי מלמד ודרבן • וכדי
 שיהיו לזכרון לפני תמיד סדרתי בקצרה כל קלילא דיכי האותיות והנקודות ופעלי'
 והשמות והטעמי בקיצור מופלג להיות שגור' צפי ואדברה כגד מלכ' כו' : ומה
 מאוד הפצירו וידברו על לבי רבים וכן שלמים להוציאה תעלומה לאור להביא א'
 הדפוס קיצור הכ"ל • אחנס וחלתי ואירא לחוות דעי חכמה טעמים וידוע מה
 שאמר א' מן החכמים כל דבר הנכתב כאלו נדרש ברבים מכ"ש מיה שגדפם וכבר
 אחז"ל במקום גדולים א' תעמוד • והנה כהיום שויכני הש"י להדפיס סדר תפלה
 ע"פ הדקדוק ומי שאין לו ידיעה בחכמה זו יהיה עליו דבר זה לטורח ולמשא • ע"כ
 ההכרח לא יגונה להביא על מוצח הדפוס חלק א' מס' הדקדוק כדי שידע הקורא
 מוצאו ומוצאו • ואמרתי אל מי מקדושים אפנה • אם לספרי הראשונים שכתבו
 דבריהם כפי הבנת דורות שבימייהם שה' לבם כפתחו של אולם אכן בדורות הללו
 צתמעטו הלבבות ואי אפשר לעמוד על כוונתם ומתוך כך הרבה צ"א משכו ידיהם
 מחכמה זו ונשארה תורה זו מונחת בקרן זויות אין דורש ומבקש אותה כידוע •
 וז"ל הגאון המעוררם בעל תוספת יום טוב בהסכמי' על ספר שיח יצחק כי החכמה
 חכמת דקדוק לשונינו הקודש רטושה ועזובה • אף שהיא מנה קדושה וזמנית על
 כולנה היא חשובה • על כל זה הלא היא ככלה אשר בבית חמיה עלובה עכ"ל :
 גם המתבר ספר הכ"ל האריך בדברים אלו וז"ל • ורבים מן ההמון לא ישימו על
 לבם להבדיל בין נכח ונסתר יחיד ורבים עבר הוה ועתיד והספרים אשר תברו
 יחדיו בחכמה זו מונחים בקרן זויות • ולא אמר ללשונינו הקודש כגביר כלאך
 אמרו שחינו אתנו מי אדון לנו הלא ענין הדקדוק הוא כמלאכה ואינה חכמה
 ובאמת הן לו יהיה כדבריהם הלא היא מלאכת מחשבת מעשה חורש לחשוב לדעת
 בכל חכמה כי היא ראשונה לכל דבר שבקדושה • וכעין זה כתבו הרבה
 מהראשונים שחיוב גמור על כל אחד מישראל שיהיה לו ידיעה בחכמה זו כי מבלעדי'
 לא יפתח פיו לדבר כלשון הקודש בפרטות שלא יוכל להתפלל כדת זכראו

מענה אליהו

והנה לגדול יועלת התפל' אמרתי להעתיק מה שכתב בס' שני לוחות הברית ח"ל
התפלה נריך שיהי' בדבור ובמחשבה ובכוונה ר"ל שיכוין ע"פ הסוד כי תפלה בלי
כוונה כנוף בלא נשיוה אך לאו כל' מוחא סביל דא והלגואי שיזכל להתפלל ולא
יעגל קדשים בניחשכ' זרה של חוץ לזונו ויחץ למקומו . ר"ל כשעומד בכ"ה ומהרהר
בעסקיו או בדברי הבאי אשר מחשבתו נושטטת חוץ לבה"כ בכל רחובו' קרי' זה
נקרא חוץ למקומו ומ"ש שיהי' בדבור פי' במתן וולה בתלה בשפה ברורה לא חטופ'
רק יוציא כל אות ואות כראוי מכ"ש כל תיבה ולא יטעה אפי' בקודה אחד כי
לפעמים נוחמת הקודה נשתגה התיבה לפי' אחד כי שינוי בקודה א' יכול להמריה
הגולם . ח"ל הרב בספר זכרון ידוע שהתפלה הרגלי והמשוכחת בדבור בכוונה
בכל חלה היינו שתהא התפלה מתוקנת ע"פ האמת ודק בלי שכושים ומונמים
בענין ובלשון שתהא הולכת ע"ד דקדוק לשוניו הקדושה בכל תגאים ובכל
משפטיה כיון שהתפלות תקנו לג' עזרא וכ"ד חין ראוי לשנותם ולא להוסיף
על אחד מהם ולא לגרוע וכל המשנה ממטבע שטבעו חכמי' בברכות אינו אלא
טועה כו"ק' ושיקרא טועה המשנה עינה שכתוב בתורה וא"כ ראוי לומר בכאן
לכבוד לקינו כמה קשה לראות מלאכתה' הבאה לבית הדפוס מלאה טעויות רבות
וחשובות לא טתנו לכתוב חין ספר אשר חין' שם מינים ממינים שונים וקשים .
ואע"פ שאומרים שא"ל לדפוס בלי טעות אפשר ואפשר למעט בהם ושיהיו נכדים
במיעוטם ולא להרבות ולהגדיל המכונה . ועל הכל רע המעשה לעמוד במיעוט
פקוח דברי אלקי חיים . שמושיפין וגורעין ומשנין' בסדורין ובכתבי הקדש חמה
שהי' כתוב ומפורש בתורה ובבבאי' וכתובי' פי בדבר הנוגע לבקשות ופיומונים
שחברו אחרוני' ז"ל חין השינוי פוגם בהם כל שהענין והלשון בניקומם עומדים
אבל במקראי קדש שבאמרו ברוח הקדש אינו כן כי אפי' כחוט השערה נריך
לקדק. בהן וממין זה הטעות שהוא האומר יש יש כמה וכמה כאשר יראה כל הבא
לבדוק אחריהם וכשם ששבר המגיה הרבה מאוד המפתח על מלאכ' שמים ביראת
חטא שלא תגא תקלה מתחת ידו וזכות הרבים תלוי בו כך עגש אינו קטן המוניא
ח"ו ספרי' מתחת ידו בלי מוגה' כל הנורך לפי שהם באים לידי רמי' והנכשל בהם
ח"ו חטאו תלוי בגורם . ויש מהם שהמגיה אנלס נמנא ח"ו כמחרף ומגדף . והנה
יעים נוראים באים לה' ובסופו יום אדיר בשנה יום וידוי בתחנה ובקשה ורחמים
אשר בו נשלמה פרים שפתותינו היא שצודה לנו במקום קרבנות ועולות ואם
זאת באה מלאה מומי' החסרון והיתוספות והשנוי הלא תפגום ותפקול בניחלה
ונסליחה המבוקשת על ידה מאת אבינו שבשמים וכמנא העני אשר עיניו תלויות

בקריאה

מענה אליהו

ב

בקריאה אשר הוא קורא קרח מן הכונה ויון הדבור השלם וכן לא יעשה בישראל
ובסדורים הימים האלה. בפרט שיש כונה דברים זרים שאין להם הכנה ולא קשר
ומהם כגד הלשון והענין יומם וכמקרה זה בלתי טהור יקרה ביתר הספרי' כמעט
אין נקי: הדבור השני שבו תלוי הדבור המדוקדק הוא שתהא כל אות ואות נקראת
בקריא' יפה ומבוארת שלא תהא גחלפת באות אחרת ולא נקודה בנקודה אחרת
ולא ירפה החזק ולא יחזק הרפה ולא יניח הכד ולא יניד הנח כללו של דבר יזהר
בכל תפלה ובכל תחנה בכל מה שהזהרנו חז"ל לזהר בו בק"ש וכן כתבו ח"ל
בפי' שלא עלי' בלבד דברו אלא על כל בקריאה אפילו בשעה שאדם קורא בתורה
כביאים וכתובים כמ"ס בא"ח ס"ס ס"א: ומעקרי הדקדוק שלא ישנו סדר
הטעמים בפרט להחליף את המלעיל במלרע וכן להיפך. גם שלא להבליע
האותיות ויזהר בקישור התיבות שלא להקדים את הראוי לאחר ושלא לאחר את
הראוי להקדים כי כל א' מהדברים הללו מביא לידי הפסד: הן כל אלה ראוי
עיני אמרתי לגז"ר אומ"ר שער א' מהפר שיח יצחק ובו אבאר כל דיני דקדוק
האותיות והנקודות שזה יותר הכרחי לקריאת לשונינו הקודש הן בתורה הן
בתפלה והנה לג' סיבות שמתי פני אל ספר הכ"ל הא' שהרב הממכר ס' הכ"ל הי'
מופלג בתורה כפי הנראה משאלות ותשובות שלו שהיה נוקב ויורד עד תהום
עומקו של הלכה. ומזה נלמוד סתום מן המפורש שגם בחכמה זו העמיד דברו
על בוריו. הב' שהעמיד דבריו בצחות הלשון ליטנא קלילא דמשתמשי בי אינשי
ויקל על המעיין ללמוד ממנו. הג' כי בחיבור הכ"ל יוצא כ"א תיבת טעם
וסיבה לכל דבר ואת זה לעומת זה עשה שהחיבור בפנים והביאור על גדותיו
מערכה מול מערכה והיה האיש אשר יש לו יד בחכמה זו יספיק לו לזכרון לקרות
בפנים החיבור ומי שירצה ללמוד תוכן הענין ישים פניו אל הפי' והביאור. אמנם
לפעמים קצתי דבריו בכל מקום שהשיג על קצת מהמחברים. גם באיזהו
מקומן שהאריך בדברים היוצאים מכללי הדקדוק כדי שלא להכביד להמתחיל
בחכמ' זו. ובקצת מקומות הוספתי דבריי לפי הענין שהוא מן הנזרך ושמתי בחצי
עיגול לבנה:

וקראתי בשם מקרא קדש כי בו יתבאר כל דקדוק השייך לקריאת הכרי
הקודש ובקשתי מכל רואי חיבורי זה שידעני לכף זכות ומן השמים ידונו
לטובה ולא לכף חובה כה עתירת אסקופה הנדרסת אלי' בא"א כמנה"ר עזריאל
ינ"ו ה"ה מוויילנא ומתגורר לע"ע בק"ק פראג:

(א)

מקרא קדש פרק א'

א (א) כפוליס ר"ל יו"כ פתוחה
 וכ"ף וכו"ן ופ"א וכו' כפופו'.
 ומ"ס קתומיה וכ"ף וכו"ן ופ"א וכו'
 פשוטות • והוכפלו ע"פ סוד
 להשלים כ"ז אותיו' לפי ביתא.
 אי"ק בכ"ר גל"ש דמ"ת הכ"ך
 ומ"ס זען חפ"ק טז"ן הכוללים
 ג' מיני מספרי' האחדים (בראש)
 והעשרים (באמצע) והמאות
 (בסוף) :

ב אותיות אלו תוצאותם מהמש
 מקומית (ג) אהה"ע מהגרון • גיב"ק
 מהחיד • (ד) לגר"ט מהלשון בתינינים •
 (ה) רשם"זץ מהלשון בשיני' • (ו) פכ"מו
 מהשפה • (ז) וכל אות המוקדם לחבירו
 (ח) בסדר שזכרנו הוא קידם וקל להוציא
 ממוצאו יותר מחבירו הנזכר אחריו •

הא"לף קודמת וקלה פן הה"א • והה"א
 קלה פן החית • וכן כלם : וכל אותיות
 שהן ממוצא א' מתחלפות זו בזו •
 שתי

זכאו הכפופות ומ"ס פתוחה באמצע התיבה • והפשוטות ומ"ס קתומיה בסוף
 התיבה לפי שיותר נאה בכתב להיות בסוף התיבה במוקד ישר ולא בסוף לכן
 אותיות ששאותיות כפופות למטה שמו באורך למטה בפשוטות כזה כ"ך נ"ן
 פ"ף צ"ץ וזוהאי טעמא לחוד לא גכפלו אלא הטעם ע"פ הסוד כנודע מדברי
 חכמי הקבלה : (ב) מנכ"פך בתבו התוספות לא נקט להו כסדר כמנ"פן
 לפי שמנכ"פך משמע מן צופיך ר"ל הנביאים יקדו ; (ג) תוצאותם כי
 יהקול יוצא מהרוח שבריא דרך הקנה בלי חתוך אותיות ויחזקו בא' יוכלי
 יהדבור שהם חמשה : הגרון והחיד והלשון והשיניים והשפה • הגרון הוא
 הכלי להוציא ממנו אותיות אהה"ע • והחיד להוציא מווכו גיב"ק וכן כלם :
 (ד) מהחיד היינו כשתגיע שרש הלשון בהחיד : (ה) מהלשון בתינינים
 יכלוור כשתגיע הלשון בסוף החיד למעלה מהשיניים : (ו) מהלשון
 בשיניים כשתגיע הלשון בשיניים לדמות האויר דרך השיניים : (ז) מהשפה
 לפי שא"ל להגיע רק השפה התחתונה לכן לא אמרו מהשפתיים אלא מהשפה :
 (ח) וכל אות המוקדם בו פי הא' קלה להוציאה מכל האותיות שהיא יוצאת
 דרך הגרון בקול פשוט ומיד כשתפתח הפה תוכל להוציאה • והה' נריבה קצת
 יענוע יותר כי ינוצאה יותר פנימי • וכשתרצה להוציאה הח' תכענע הגרון יותר
 בה' היא יותר פנימי ונריך • יענוע הגרון למטה סמוך לחלל הגוף (וכן בשאר
 מוצאות

יונאות כ"כ הרב בשיח ינחק
 ואף שבאר ס' דקדוק סדרו
 דטל"גת וקס"בין בוי"ף אנהנו
 הלכנו בעקבי של הרב הנ"ל כי
 כלדבריו ישר ונכונה ליוצין) והל'
 צריך לדקדק ולהבדיל בין הא'
 והע' (ועי' עזה בת"מ ס' ס"ג וס' ג'
 קכ"ח וכנ"א ט"ז) : (ט) יש עור
 למונחם בלומ' עיקר יחגא בת"ס
 יוקטפה וכל ע' בלשון וע' מ' מן
 האף יש להם קצת עזר להכניא'
 ותנסה זה כשתסגור החוטם
 שלא תוכל לדבר על גבון פאר
 היטיב : (יוד) אהוי בס' מות
 ר"ל שלא תגוע אותם בדבור
 אלא הן נמות וכמו שכותב מחטך
 קול התנועה הגדולה של פניכם :
 (יא) בכוף בלבד אבל לא
 באמצע שאין בה' הגומע בדבור

ג שתי אותיות יש עזר לסוצאס (ט)
 מן האף והם ג"כ מתחלפין :
ד אותיות אה"וי הם נחות נסתרות
 (י) הא' והו' והיור נחור באמצע
 ובסוף התיבה : והה' נחה בכוף בלבד .
 (יא) ואותיות אה"וי ג"כ מתחלפין זו בזו .
ה אותיות אהח"ער הן רפות (יב)
 ומס שקץ גזלים יקכלו דגש ולא
 רפי' (יג) כפ"ה פעמים בדגש ופעמים
 ברפה (יד)

ו עשרים ושתיים האותיות חציין
 שרשיות (טו) כתיב המיד וסימנם
 זע"ף קצ"ר חס"ד ג"ט וחציין פעמים הן
 שרשיות ופעמים משמשות . וסימנם
 מש"ה כת"ב אלי"גו וד' מהן משמשו ר'ק
 בראש חת"ב' וס' אל"בש (טז) והאחרות
 משמשות בראש התיבה ובס' פה (יז)
 וסימנם הכ"ן היום :
 עשר

מן הקינן שלפנינו פני שהקמן לפי טבעה כנושכת ממנה האלף שהיא הייתה קלה .
 אך תבא בה' בסוף התיבה לגורך שהם התיבה כמו עשה בנה . או לשנוש פקדה
 שמה ופעמים נוספת אבקשה אומרה . אבל באמצע אין ראוי להיות אות נח
 דק אות הכמסך מתנועה גדולה כמו האלף והוי"ו וכיו"ד כוונות כאלה כפ"ב לבן
 הן נחות אף באמצע תיבה : (יב) רפות ונזוקות מועטים יונאנו הא' ובר'
 דגושות נכונו במסור' : (יג) ולא רפי כי תמיד הן חזקות בקריאה וכל בהם
 לפעמים דגש להורות על דגש חזק כמו"ל כפ"ד : (יד) פעמים בדגש כו
 ובאותה אופן בלא דגושים וברפויים יתבאר כפ"ג : (טו) שהשניות ר"ל שהם
 תמיד בעיקר התיבה ואינם נמשכות להורות שום ענין לאיזה תיבה : (טז)
 אלכס כמו אפקוד לשקוד בפקיד עתקד : (יז) בראש התיבה ובסוף כמו היו
 תפקוד פקדת וכן כל' כשקו פקדתיך וכן כלס :

מקרא קודש סרק ב

(א) עשר תנועות הן ידוע
 שאי אפשר לדבר ולהניע
 עום אות אם לא בא' מעשר
 קולות אלו שהם ה' גדולות
 הנמשכות בארובה • חולם •
 מלאכום • קינן • ונרי • וחירק
 שאחריו יוד : וה'קטנות שאינם
 כמשכים אלא הן חטופות לאות
 שאחריהן • והן קמץ חטף • שורק •
 פתח • סגול • וחירק שאין
 אחרי' יוד • ועשר קולות אלו
 מספיקו לכל חלקי הדבור :

עשר תנועות הן (א) חמש גדולות
 וכנגדן חמש קטנות • הראשונה
 חולם וכנגדה קמץ חטף והשני' מלאפום
 (הספרדים קראוה שורק) וכנגדה שורק
 (הספרדים קראוה קבוץ שפתים) •
 והשלישית קמץ וכנגדה פתח • הרביעי'
 צדי וכנגדה סגול • והחמישית חירק
 שנכתב אחרי' יום וכנגדה חירק שאין
 אחרי' יוד • וסימן לתנועות הגדולות
 אל א"י הוא ט"ו (ב) וסי' להקטנות
 גם מ"ב ט"ע :

ב ה'

והנה אלו ה' תנועות הגדולות הן עיקר ויסוד קולו' הקריא' • עד שתמשך
 מכל א' מהן אות מאותיות הנחות שהן או"י כמ"ש בחלק ב' וחמש תנועות
 הקטנות הן תולדותיהן של הגדולות במקום שאין הגדולות יכולות לבא לפי
 שאחריהן לא יבא דגש או שוא נח ולפעמים לפי ענין התיבה צריך להיות שם
 דגש או שוא נח אז תבא תנועה קטנה תחת תנועה גדולה ההיא • תחת חולם
 תבא קמץ חטף הקרוכה אלי' בקול כמו קמץ שבקוף ז'ז'ו וככף ז'ל' שלא
 תאריך בה רק תחטוף אותה לאות שאחרי' וזרתה כמו קמץ גדול ומתוך
 חטיפותי' קרוכה לחולם לכן שמה תעורת החולם כמו במלת ז'ל' שהוא בחולם
 כשהוא בהפסק דהיינו כשיש עליה טעם נגינה • וכשהיא דבוקה למלה שאחריה
 היא בקמץ חטף ז'ל' : וכנגד המלאפום שמו השורק הקרוכה אלי' בקול אך
 שהיא חטופה לאות שאחריה : וכנגד הקמץ שמו הפתח וכנגד הצרי שמו הסגול
 הקרוכה אלי' בקול רק שאינו נמשך כמו במלת ז'ח' כשהיא בטעם נגינה היא
 בצרי וכשהיא דבוקה למילה שאחריה היא בסגול ז'ח' : וכנגד החירק שאחריה
 יוד שמו חירק שאין אחרי' יוד כי היוד שאחר החירק הוא סימן להמשיך החירק •
 וכשאין אחריה יוד אז תחטוף קריאתו לאות שאחריו : (ב) אל אחי הוא ט"ו
 כלומר ה' נקודות שהן תחת ד' תיבות אלו הן תנועות הגדולות :

(ג) אחר מלאפום היא כתובה • כי א"א להשים נקודת המלאפום תוך
 האות בלי וי"ו • שאז יתחלף עם הדגש ובהכרח שיהיה אות מיוחד להשים בו
 הנקודה ובחרו בו"ו שהוא נמשכת מהמלאפום : (ד) לא יבא דגש שהנחות

במשך

ב

ה' תנועות הגדולות הן נבשכות בקריא' עד שתמשך מהן במנטא א' מצותיות הנחות מן החולם והמלאפי' נמשכת הוי"ו מן החירק והצרי נמשכת יו"ד מן הקסץ נמשכת האלף : פעמים הן כתובות ופעמים אינן כתובות רק עומדות בכח התנועות הגדולות . חזלת וי"ו הנמשכת מן המלאפוס היא כתובה (ג) חמיד . והה"א הנחה הנאה אחר הקסץ : ומפני שאחר תנועות הגדולות נמשכו אותיות ארי לכן לא יבא אחריהן דגש (ד) אם לא שטעם התיבה תחת התנועה הגדולה והם טועטים וחשכות הברקדקים ע"ש :

המשך מתנועה גדולה הוא הפך החטים' שרין לחטוף האות שהוא לאו' שאחריו דגש : (ה) אם לא שהטעם בת"ק שאו תאריך התנועה קטנה במדרגת התנועה גדולה לא תתזכר לאות שאחריה : (ו) במקום ת"ג כמו וי'קמי וי'שבי שהראוי בכל אלו במלאפוס ויקומו וישבו וכן בהפך כמו וי'ילד שהראוי וי'ילד כי הוא מכונן וי'עד הדגש וכן ויהיו שניהם ערומים (בראש' ד') שהמ' דגושה בשביל שבאה התנועה גדולה במקום תנועה קטנה הדגש שאחר תנועה קטנה לא זו ממקומה ועיין מה שכתבנו בזכרות מלביש ערומים - (ז) משרתת לכולם שאין לה קול משוך אפי' כמו תנועה קטנה . וזאה במקום תנועה . כלומר כשהיו זריכות לבא בתיבה תנועות רבות השמיטו אותה תנועה . ושמו השוא במקומה להקל על הלשון וזהו שמושה : (ח) כעה בראש התיבה שאין אות לפני' להתדבק ליה שתהא היא נחה ומערפל לאות שהוא .

ג

חמש תנועות הקטנות נחטפות קריאתן . ותמיד אחריהן דגש . או שוא נח . (ה) אם לא שהטעם חזר החנועמ קטנה כמו וי'קמי ודומי' . וכשתבא תנועה קטנה במקום תנועה גדולה (ו) אזי תאריך הת"ק ורפי אחריה אף שאין הטעם בתנועה קטנה . וכן בהיפך כשתבא תנועה גדולה במקום תנועה קטנה דגש אחרי' :

ד

עוד יש חנועה א' והיא משרתת לכלם (ז) ונקרא שוא והיא נעה בראש התיבה (ח) וכן לאחד תנועה גדולה . ואחר תנועות הקטנות היא נחה : ואם היא באות דגושה (ט) היא

וכן לאחר תנועה גדולה שמאריכין בתנועה גדולה ואינה מחוברת

מקרא קודש פרק כ

היא נעת ^{כסיו דברו} וכן אם באו שתי
 איתיות דומות זו לזו והראשונה כשוא
 אז היא נעה כמו הנני (י) ואם שתי
 שואין סמוכין באמצע התיבה הראשונה
 נחה והשני' נעה (יא) ולא תבאנה שתי
 שואין סמוכין בראש התיבה (יב) ובאו
 בסוף התיבה ואז שתיהן נחות וזה כשבא
 בסוף תיבה מאותיות פת"ך ט"ב ד"ק
 אלא תיבה יפת ויכף וירד ויטק וישב וישב :
 ולעולם לא יבא טעם תחת השוא ולא
 תבא לבדו בתיבה (יג) בלי צירוף א'
 מתנועות אחרית :

ד אחר שוא הנע לעולם רפי זולת
 בלות שתי שתיים (יד) ואחר שוא
 נח לעולם דגוש זולת מועטים עבדי
 עבדיכם (טו) מלבי מלכותה ורומיהם :
 והשוא

ויחברת לשוא אחריה : (ט)
 באות דגושה כו' שהדגש יורה
 כאלו אות ההוא כפול : ^{הפרי}
 כיון שהפרי פה ראשונה בשוא
 נחה והשני' נעה (והרומיים
 כשרוצים להדגיש אז יכפלו
 האות ההוא) ובסמוך יתבאר
 שאם ב' שואין נאונע תיבה
 הראשונה נחה והשני' נעה ;
 (י) אז היא נעה כו' שאם
 היתה נחה היו שתי אותיות
 הדומות נראות כאחת במכתב
 כי אל היתה נבלעת בחברתה
 ואנו נריכין לבאר כל אות כפי
 האפשר : (יא) הראשונה
 נחה והשני' נעה כי אלו היתה
 הראשונה נעה לא תוכל לחבר
 אליה את השנית שתהא שוא נח

כי השוא אין לה קול כשאר התנועות ואין בכחה לצרף אלי' אות בשוא נח ושתייהן
 געות כבד לדבר . ושתייהן נחות גם כן אי אפשר שאין בכח אות שלפניה
 להדבק אליו ב' אותיות בשואין נחות באונע תיבה : (יב) ולא תבאנה
 ב' שואין סמוכין בראש תיבה ופני שהראשונה בראש תיבה היא נעה כדלעיל
 ואין בכחה לצרף אלי' השני' שתהא נחה : (יג) ולעולם לא יבא טעם
 שאין בכח השוא להאריך כך באריכות הטעם . ולא תבא לבדה שאין בכח
 קולה לבגשות תיבה מיוחדת אבל כשאר תנועות עושין בה' מהן תיבה כמו
 את אל כל כי גם אך דק : (י) שתי שתיים עייל בשית יצחק : (טו) :
 עבדי עבדיכם (מש"כ עבדי מלכו שהם דגושים ובס' א' ישן מלאכו הכלל
 וז"ל אחר שוא נח דגש בתלמי שיבא בלשון יחיד וכשיבא בלשון רבים רפי
 והוא כקון ועיין מ"ש בויתן לך ודע שאותן הרפוי' לעולם בל' הפעל ר"ל באות
 שליטת מהשם דבר דוק ותשכח :)

קריאתה

ו השוא קריאתה נוטה לקריאת הפתח • (טו) ואם יש עמך געי' קריאתה כפתח סמש • ואם תכא לפני אות הגרון נוטה קריאתה לקראת צורת הגרון • ואז אם נעי' עמה קריאתה סמש כקריאת אות הגרון • עואפוא (איוב טו) (יה) וכשתכא לפני יוד קריאתה נוטה לחירק • ועם הגעי' קריאתה כקריאת החירק סמש • אך אם היו'ד בחירק תשא'

השוא בקריאתה :

ז השוא לא תכא לכרה חחת אהח"ע (יה) אם לא בצירוף קמץ או פתח או סגול ונקראים חטף קמץ חטף פתח חטף סגול • והם נעים תמיד • ויש להם כל דיני שוא נע • וברוב אם יבא לפני קמץ או תהי' השוא חטף קמץ • עמ"ד חי (ויקרא טו) ואם לפני פתח תהי' חטף פתח • עמ"ד יצבור • ואם לפני סגול תהי' חטף סגול • יאסוף : ואם עין הפעל

(טו) קריאתה נוטה לקריאת הפתח • (זה פשוט לפי שלא תוכל להגויז שום אות • או נקודה אם לא בפתיחת הפה והשוא קריאת' בחטיפה היותר אפשרי ואיכה נקראת רק בפתיחת הפה לכך היא נוטה לפתח • ומפני שהיא נקראת בחטיפה לאות שאחריה לכך משתנה כפי האות שאחריה אם אחרי' אות הגרון קריאת' נוטה לאות הגרון וכן אם אחריה יוד קריאתה נוטה לחירק מטעם הכל"ל) והנה רוב ההמין קורין השוא תמיד בקול מיוחד • והוא קרוי לסגול אבל לפי עכ"ת התנועות שהם ה' גדולות וה' קטנות משמשות להגדלות ולכולם משמש השוא כראש בהכרח שאין לה קול מיוחד כלל רק תשתנה ע"פ חלוקות

שזכרנו : כל הרב כשיח יצחק והוא הנכון דוק : (יו) דעו איפוא ובשים יצחק כדפס מראה מקום תילים ק' ונפל טעות כי בכל הם' לא מלאנו שם נע' ועיין ת"ש בזמזומר לתודה והגעי' היא כעין עמ"ד ר"ל קו ישר אבל הכקודה גרין להאריכו ולהרחיב הקול • ולא בא' רק אבל אות שהוא בראש המלה : (יח) לא תכא לבדה כו' אם לא בנידוף כו' לפי שאותיות אהח"ע נריבו' הרחבה קצת כמו שכתבנו למעלה • ומה שבאה השוא עם הקמץ והפתח והסגול ולא עם תנועה אחרת • הטעם מפני השוא קריאתה נוטה לפתח כמו שכתבנו בסמוך • ולכן הורחב להיות יותר קרובה לפתח וקריאתה בחטיפות : או קמץ או סגול שקולס קרוי לקול הפתח שהשוה נוטה אליו' (לכן תמצא על פי

מקרא קודש פרק ב

רוכ יבא פתח עם השוא
 ומועטי' עם הקיץ והסגול)
 ולהרחיב על הגרון ערך
 לפתוח הפה וכשגש תנועות או
 יפתח הפה ביותר מהשאר
 תנועות ; (יט) ואם עין הפעל
 שהוא אות העלי מהשורש שהוא
 או אין להאם שוא חטף באות
 הראשון מהשורש שא"כ יהיו ב'
 שאין רגופין באמצע התיבה
 שאז הראשונה נחה ובתלהו
 היתה נעה או היתה שוא חטף
 כמו נערמו שרשו עדים אם הית'
 הע' שהיא פ"א הפעל בחטף
 סגול בהכרח היא נעה כדרך
 כל שוא חטף וא"כ איך נעשה
 בשוא שתחת הרי"ש שהיא עי"ן
 הפעל אם נקרא אותה נעה
 הרי יהיו ב' שאין נעין סיוכות
 חה אי אפשר להיות הראשונה
 נעה והשנית נחה . לכן נחסרה
 השוא ונשארה הסגול לבד (ואז

הפעל בשוא או תחת פ"א חפעל סגול
 (יט) מקום חטף סגול יגדמו נחמכו
 או שוא פשוט נחמכו נחמכו : אמנם
 לפעמים באמצע התיבה תהי' שוא פשוט
 תחת אהמע . וזה כשיבא דגש אחריהם
 (ך) יחפז יחפז ולפעמים נמצאו בשוא
 פשוט אם אחריהם א' סאותיות ת"ס
 שק"ץ נוול"ם אף שחם בלא דגש
 (דא) וכן אם יבא תטעם לפני אהת"ע
 וכן בעתידים מלשון הנה
 כמו יהיה יהיה יהיה תחיה ודומיהם
 ומועטי נמצאו בשוא פשוט בלא אופני'
 שזכרנו ואין צורך להאריך בהם :
ח פעמים תבא חטף פתח תחת שאר
 אותיות גם כן חה כישאות השני
 ואות השלישי משורש התיבה הן דומות
 ואזר השני בשוא או רוצטרף עמרת
 חפתח (ךב) כמו הללויה ואף שכרוב
 סקומות הששיטו הפתח קורין בשוא
 בחטף פתח ו וכל תיבה שבראשה ו"ו
 במלאום ואחריה אות מטס שקץ נוול"ם
 (כג)

השוא שאחריו נחה (ופעמים הוא בהפך שנתקרה הסגול ונשארה השוא לבד ובית
 נחה כדין שוא לפני שוא והשני נעה . דוק : (ך) כשיבוא דגש אחריהם שאם
 ה' השוא חטף ה' נע ואחריו רפי ולכן הם בהכרח בשוא פשוט : (כא) אף שהם
 בלא דגש ר"ל שמועטים נמצאים באופן זה בשוא פשוט ואז אחריה אותיות הכולל
 חזקות אבל כד' יש מועטים שהם בשוא חטף ואז אחריהם רפי כמו יעמוד הע'
 בהטף פתח והמ' רפוי (והקמתן להכיר בנייהם הוא זה כי אותן שהן בשוא פשוט
 באין בריבוי . כב' שואין כמו מן יעמוד יעמוד מנאתי (ואז נכון : (ךב) תנטרף
 בריבוי כפתח כמו מן יעמוד יעמוד מנאתי (ואז נכון : (ךב) תנטרף
 עמה הפתח . כדי לבאר קריאת האותיות הדומות שאם הראשונה בשוא נח

בקרא קווש פרק ב

ו

תנא א' מהן נבלעת בחזרתה ויהא נראה כאלו אין סס רק א' מהן (ולכך תוונא לעולם חטף פתח דוק' מפני שהשוא קריאת' נוטה לכתח ואלו הי' קריאת' כמו בגול היה ראוי להעמיד חטף בגול ובאות לא מניע חטף בגול תחת אותיות שאינן מאכה"ע . מכאן ראי' ברורה שהשוא קריאתה נוטה לפתח כמו שכתבנו לעיל בחלקו' דוק:) (דג) ואחרי' אות מטם שקן נוזלים שהן אותיות חזקות . ורוב שואין בתחת אותיות חזקות הן נענין . וכאן השוא בלאו הכי געה מפני תנועה גדולה שלפני' שהיא

(דג) נישוא וצח' כתנועה א' בלבד קורין השוא כו טף פתח . ובקצתם שבו פתח אצל השוא והביישמע . וצם התיבדח בכקף למלה שאחרי' . וכ"ש אם בהיבה זו עצמה יוחר כתנועה צדח אחד השוא כמו יונקם ישמרים אין קורין השוא בהטף פתח . וכן צם צחר הוי' צרת מבג"ד כפ"ת אזי אין קורין השוא בו טף כמו ינני' ודומיהם :

ט כשיש צרי . (דד) או הולם או מלאפוס או חירק שאחרי' יו"ד וצחר כך ה"א או ח"ה או עי"ן בסוף תיבה קורין דצ"ח הנומשן מא' כהנועות הנזכרות נפתח ומרובק לצורה דח"ע שאחריה' כמו יונת (דה) היו"ד דנכשכת מהצרי

עלאפוס . לכן הורחבה השוא להגיעה קצת יותר כוון חטף פתח . ע"כ שאין כן אם אחר הוי"ו אות מבג"ד כפ"ת שאז הם רפויות כדינם אחר מלאפוס שהיא תנועה גדולה אז קורין השוא נע אבל לא בהרחבה בחטף פתח : (כד) כשיש צירי או חולם כו' . הטעם לזה כי אותיות הח"ע צריכות הרחבה קצת לפניהם מפני שהן מהגרון שהוא יותר פנימי משאר כלי מוצאות האותיות . ולכן אינן יכולות להיות בסוף התיבה כגון כמו הד' בקוף מלת פוקד ובריש במלת שומר . לכן צריך להרחיב לפניהם בתנועת הפתח שהיא בהרחבת הפה . ולכן עס הפעל בא' ותנועות הכוזרות המולידות נחות אהוי' צריך לקרות האות הנח הנמשך מתנועה גדולה כהיא בפתח . כמו זורח הנה מן הצרי נמשך יו"ד קורין התיבה כאלו היווד בפתח ודבוקה להחית וכן לה"א שהיא בנפיק או לעין . אבל האל"ף חף שתרחיב לפני' בפתח אי אפשר לקרותה כגון כראה ונרצש כלל מפני שהיא היותר נחה שבכל האותיות ואי אפשר לקרותה בנפיק כמו ההא . לכן נשארה האל"ף נחה כמו במלת בוי"א ודומיהם . ולהיות הטעם כמו שאמרנו לכן אם עי"ן הפעל בפתח אין חילוק בין אותיות הח"ע

לשאר

מקרא קודש פרק ב

לשאר אותיות שתאמר ^{שמה} שמי
 במו שתאמר שמי מפני שכבר
 הורחבה עין הפעל בפתח ואין
 צריך עוד לפתח לפני ה' .
 וכן אם עי"ן הפעל בקמץ שהיא
 נוטה לפתח הוא מרחיב גם כן
 מעצמו. לכן אף שהקמץ תנועה
 גדולה ומולדת גמות כמוד'
 תנועות הזכרות מכל מקום
 לא ישמו תנועת הפתח לפני'
 להרחיבה ותאמר יפ"ח וכן
 בסגול הנוטה לפתח כמו
 בונה קונה וא"ל להרחבת
 הפתח : (ךה) כמו זורח דע
 שיש אומרים שככל ד' תנועות
 הזכרות חולם חירק גרי
 מלאכות שלעני ה"ע קורין
 במלה כאלו אל"ף בפתח דבוקה
 לאות ה"ע כמו זורח קורין
 זורח וכן באחרים ונ"ל
 לדבריהם שבחרו באות האל"ף

כהצרי קורין אותה בפתח ודלק להחיות
 יור"ח ובמלת יקני"ח שהחולם מביאה וי"ו
 קורין יקני"ח כאלו יש וי"ו בפתח . אך
 היוד או הוי"ו דפה מאוד בקריאה עד
 שהראוי כאלו היא נחה . וכן במלת
 יריע קורין כאלו הוא יריע וכן מגידה
 קורין מגידה כאלו היוד היא גערה
 בפתח וההא במפיק :

יוד כל מלאפוס שהיא בוי"ו כראש
 ואחרי שו"א נע קורין אותה
 כאלו היתח אלה במלאפוס (ןו) כמו
 חכמים קורין איזכרתי וכן אם צחר הוי"ו
 שהיא במלאפוס בראש חיבה אהת
 באותיות בוס"ף (ןז) כמו יבאו ופרו
 ומטה ודוסייהם : ההחפות התנועות
 כמו השורק תמורח ומקום קמץ הטף
 גדלו (חילים ק"ן) הסגול תמורה חירק
 אשת"ף כגפן ודוסייהם חכ רבים ואין
 צריך להאריך בהם :
א ב

ולא באות אחר בי האל"ף יותר קלה במונחה וקרוב הוא לאות
 הגרון שבסוף תיבה . אך במבול ובמקנה אחרים בשם ר' משה שר שלום בתבנ
 כח"ש בפנים החיבור מדבר זר הוא להכניס בתיבה אות אחר שאין לו שייכות
 בתיבה ההיא לכן טוב לומר שהאות הגמטך מהתנועה שלפני' הוא הנוטה
 להיות בפתח . ואינו נקרא באר היטיב בפתח אלא במוהרות : (ןו) אלף
 במלאפוס לפי שאין לקרות הוי"ו בשוא שא"ב יהיו ב' שואין בהאש התיבה וזה א"א
 וכשאר הוי"ו בלי תנועה וקורין אותה באלו ה' אות לפני' והיא עצמה התנועה
 לאות שלפניה דהיינו תנועת מלאפוס שהוא וי"ו ונקודה בתוכה . ובחרו באלף
 שהיא יותר קלה במונח : (ןז) מאותיות בוס"ף בי הו' בתנועה קרובה במבטא
 לאותיות בוס"ף שאחרי' וקשה לדבר שתיים רנופות מיונח השפה שהוא יותר חזק :

טקרא קודש פרק ג

ז

(א) הוא רפי שאותיות אה"ני
 הם נחות נמשכות בקול •
 ואלו בא דגש אחריהן היו
 נריכות להתדבק במהירות
 לאות הדגש כי ענין הדגש
 הוא לדבק אליו האות שלפניו
 לחזק הדבור • וענין הנחות
 והמשך הוא הפך המהירות
 והחטיפה : (ב) וכן
 אחר ת"ג כבר נתבאר
 לעיל בפ"ב ח"ב וכתבתי
 ג"כ פה ללמדך ששייכים
 בזה גם כן קצת מכתלים
 שיתבארו בסמוך : (ג)
 חמשה מכתלים לכלל זה פו'
 שבג"ד כפ"ת באו אז דגושים
 אף שבאו אחר אותיות אה"ני •
 (ד) אז בג"ד כפ"ת אחריה
 דגש והטעם שהרי מה שבג"ד
 כפ"ת רפי' אחר אהו"י מחמת
 נחות אהו"י וזאת ה"א והו"י
 והי"ן אינן נחות כלל אלא הם כשאר אותיות שמוציאין אותם במבטא • ואם
 כן הדגש אחריהן על ככון ודווקא ה"א וי"ו או יו"ד אבל האל"ף אי אפשר להוציאה
 במפיק : (ה) בטעם פסיק וכו' הטעם שאז אין נחות של אהו"י סמוך לדגשות בג"ד
 כפ"ת וכל א' ענין בפני עצמו הוא : (ו) דחיק פי' שגדחקה ונתקרבה תיבה
 שסופה ה"א לתיבה הראשה בג"ד כפ"ת כאלו שתיבה תיבה אחת וע"כ שמוקו
 במוחב בין מלה ועירא למלה האחרת וקו ההוא נקרא עקיף : והטעם
 לענין זה מפני שבזה האופן אין ה"א נרגשת כלל ביוצטא ואין כאן נחות
 ולכן בג"ד כפ"ת דגושים כדכנס יהר הכתח ופגול שהם תנועה קטנה •

וכן

א כל אחת מאותות בג"ד כפ"ת שאחר
 אחד מצוחיות אהו"י הוא רפי (א)
 וכן אחר תנועה גדולה (ב) אך יש
 חמשה מכתלי לכלל זה (ג) הראשון הוא
 פסיק כלומר בשתוציא ה"א או וא' או
 יו"ד או בג"ד כפ"ת אחריהם (ד) דגש
 בצדה תשים עליו פי' אלי תבא ודומיהם :

ב השני הוא כפסיק והוא שהחיבה
 שסופה אהו"י נפרדה מתיבה
 הראשה בג"ד כפ"ת בטעם פסיק (ה)
 עשו בלה או באחד משאר טעמים
 המפסיקים יקר ונקרה ביה אותם
 וטעמים המפסיקים הם ו"ט אתנחחא
 סגול זקף גדול זקף קטן תלישא גדולה
 רביע גרשיים שלשה פור וקרני פרת
 זקא פסיק לגרמיה תביר גרש אזלא
 טפחא פשטא יתיב וחסוף פסיק יותר
 מפסיק מכלם :

ג השלישי הוא דחיק (ו) והוא שהיבה
 שסופה ה"א היא סמוכה במקף
 לתיבה

בִּקְרָא קוּדֵשׁ פָּרֶקַח ג

לחכה שאחריה כמו **עֵת פְּרִיָּתָהּ**
בַּצֵּעַ עוֹשֶׂה פְּרִי שְׂנֵה־כֶּה . וכן **אם**
 אית כטס שנין נוזלים אחר ה"א בכרף
גִּישָׁה יָא בדגש חזק וכל זה הוא גה"א
 שלפניה חנועה גטנה פחה או כגול צו
 הכיף חניף כצלו שזכרנו אבל גתיבה
 עסופה וי"ו בהולם או סלאפום וכן יוד
 אחר חירק או צרי צו כג"ד כס"ח אהריהן
 רפי **בִּרְמָצָא** או **בְּרִינָה** **שְׁעָרַי** וכן
 גתיבה שסופה ה"א ולפניה צרי
וְהִנֵּה יָז :

וכן אחר הקמץ כיון שהיא
 צווקף הוא קמץ חטף שהיא
 תנועה קטנה . אכן אם
 לכני בשקף שאר ת"ג זולת
 הקמץ אף שהן צווקף כמו
 תיבה אחת עדין בג"ד כפ"ת
 רפי אחר ת"ג וחירק בלי יוד
 אחריו וסורק כס"ג כ תנועות
 קטנות לא מנחנו בכוף תיבה
 שאחרי מקף : (ז) ושני
 טעמים מלעיל פ"א אם טעם
 בקריאה בתנועה אחרונה
 שתיבה היינו נולדע ר"ל
 למטה : ואם הוא בראש
 התיבה או בא באמצע היינו
 מלעיל כמו **וְשִׁית** שתאריך
 או חיריק השין וקתאריך סגול
 ה"א במלת פקח מעני
 הטעמי' שבהם וטוב ככד על'
 הלשון להאריך עוד בתנועות
 הקמץ שמיניהם תחת תי"ו
 ש"כ תאריך בג' תנועות
 רזכות . וכיון שאין הקמץ
 בתי"ו גמסכת שיבי' האלק נחה
 אחריה לכן הפ"א דפקח
 דנושה כהוון כדרך בג"ד

ד הרביעי צהי כרחוק והוא שטעם
 דתיבה שסופה קכ"ן (המורה על
 אלף נחה) הוא רחוק כטעם דהיבדח
 שאחריה דהיינו שיש חנועה אחת בין
 שני הטעמים ושני הטעמים הם בלעיל
 (ז) כמו **וְשִׁית פֶּקַח** דפ'א דגושה וכן
 בט"ס שק"ן נוזלים **וְשִׁית צִיץ** . וכן
 אם טעם החיבה עסופה ה"א גוספית
 לגמרי הוא רחוק כטעם חיבה שאחריה
 ושני הטעמים מלעיל **וְאֶינְדָּבָר** ולא
עִלְהֵהּ יָז . וצ"ח הוא שישית
 צו שמושית נכהב בסוף דתיבה צו
 אחריה רפי (ח) **מִצָּמָה בֵּית קוֹשְׁלָה לִי**
 וכן

כפ"ת צחינו אחר נחוש להו"י אבל אם התיבה השנית שראשה בג"ד
 כפ"ת נעשה נולדע שאז אין הטעם השני סמוך לתנועה שבסוף תיבה
 דלגובה ויש להאריך בתנועה הביא שאין כאן רק ב' תנועות רזכות
 דהרזכות ולכן אהריה רפי כזין אחר ת"ג : (ח) ולא הכ"א נכהבה
 בכוף

פּרָק קוּרֵשׁ מִרְק ד

א הַדָּגֶשׁ הַבֵּא בְּרֵאשׁ הַתִּיבָה כְּמוֹ
 בְּרֵאשִׁית בְּרֵא הוּא דָּגֶשׁ קָל (א)
 וְכֵן הַבֵּא אַחֲרֵ שׁוֹא גַח כְּמוֹ יִצְחָק
 וְאֵינוֹ בְּאֶרֶק בְּמִגְד כִּפְתִּי (ב) אֲבָל
 דָּגֶשׁ הַבֵּא עַל א' הַתְּנוּעוֹת הַקְּטָנוֹת
 הוּא דָּגֶשׁ חֹזֵק (ג) וְכֵא עַל א' מַחֲמָשָׁה
 אֲוֹפְנִים :

ב הָא' לְחֵשְׁלוֹם חֲסֵרוֹן אוֹת הַכֶּפֶל
 כְּמוֹ סְבוּתֵי הָרְאוּי סְכָבוֹתֵי ד
 וְלְחֵשְׁלוֹם נ' הַשְּׂרֵשׁ יְגוּשׁ הָרְאוּי יְגוּשׁ
 שְׂרֵשׁוֹ נֶגֶשׁ וְכֵן נִתְּתָה הָרְאוּי נִתְּתָה שְׂרֵשׁוֹ
 נִתְּן אוֹ נ' הַשְּׂמוּשׁ מִבֵּית הָרְאוּי מִן
 בֵּית . וְלְחֵשְׁלוֹם ת' הַשְּׂרֵשׁ הַשְּׂבִיב
 הָרְאוּי הַשְּׂבִיב הַ אֹת הַשְּׂיִמּוּשׁ
 הַשְּׂמִימֵי הָרְאוּי תְּהַטְמֵאוֹ :

ג הַכ' חֲמֹרֶת אוֹתוֹרֵת אֲהוּי כְּמוֹ
 קְרִישָׁה גְדֻלָּה הָרְאוּי קְדוּשָׁה גְדוּלָּה
 כְּמוֹ מְלוּכָה

ד הַג' הַדָּגֶשׁ בְּעֵין הַפְּעֵל לְסִי בְּעֵין
 פִּקְד וּפִקְד וְהַתְּפַקְד (ו"ו) :

ה הַד' אַחֲרֵ ה' הַיְדִיעָה הַבֵּית הַגְּדוֹל
 וְכֵן אַחֲרֵ אוֹתוֹת כָּל כְּחֹמְרֵי דְבָר
 יְדוּעַ ז' פְּבִית בְּבִית לְבִית וְאַחֲרֵ וי"ו
 הַמְּהַמְכָר מַעֲתִיד לְעֵבֶר ת
 וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר

ו הָה' לְפַעֲמִים בֵּא הַדָּגֶשׁ לְתַפְאֵרֶת
 הַקְּרִיאָה וְהֵם מוֹעֲטִים וְחֲשׁוֹבִים
 הַמְּרַדְקִים לְכֵן א"צ לְהַבִּיאֵם :

פִּרְק
 יִתְכַלֵּךְ כִּפְּ הַשְּׂיִעֲשִׂים בְּשִׁמּוּשׁ הָא' :
 דָּגֶשׁ

(א) הוּא דָּגֶשׁ קָל יוֹפְנֵי שְׂאִין
 אוֹת לְפָנָיו שִׁיבָא יוֹחֲבֵר
 אֲלָיו אֶת הַדָּגֶשׁ כַּחֲזוֹק :

(ב) רַק בְּכַנְד כִּפְּתִי כִי שֵׁשׁ
 אוֹתוֹת אֲלָיו חֲלוֹק גְּדוֹל
 בְּקִרְיָאֵת עִם הַדָּגֶשׁ וְכֵלֵל הַדָּגֶשׁ
 זָכָא הַדָּגֶשׁ בְּהֵן לְהוֹרוֹת שְׂאוֹת
 הַהוּא אֵינָה רַפּוּי . מַה

שְׂאִין כֵּן בְּאוֹתוֹת טַס שְׂקָנְכוּלֵי
 שְׂקִרְיָאֵת תְּמִיד כַּחֲזוֹק וְלַפְעַמֵּי
 יֵבֵא בְּהֵן הַדָּגֶשׁ וְהוּא דָּגֶשׁ חֹזֵק
 לְהוֹרוֹת אֵיזִיה עֵינִין וְלְתַשְׁלוֹם
 אֵיזִיה אוֹת כְּמוֹ שִׁיתְכֹּאֲרַר כַּמְּוֹד :

(ג) דָּגֶשׁ חֹזֵק כְּלוֹמֵר שֶׁתְּחַבֵּר
 אוֹתוֹ הַאוֹת שְׂבוֹ הַדָּגֶשׁ לְאוֹת
 שְׂלַפְנָיו כַּחֲזוֹק עַד שֶׁנִּרְאֶה כְּאֲלוֹ
 אוֹת הַדָּגֶשׁ כֶּפֶל כְּמוֹ שֶׁכֵּתְבוּ
 בְּפִירוּשֵׁינוֹ לְפִרְק ב' בְּחֶלֶק ד' :

(ד) סְבוּתֵי הָרְאוּי סְכָבוֹתֵי
 שְׂהַרֵי שְׂרַשׁ הַתִּיבָה הוּא סַכַּב :
 (ה) הַשְּׂכַתֶּת לְפִי שְׂשֵׂרְשׁוֹ שְׂכַת
 א"כ רַרִיק תִּי"ו אַחַת לְשֵׂרַשׁ
 הַתִּיבָה וְתִי"ו שְׂנִי לְשֵׂמֶשׁ כִּכַח
 לְזַכֵּר כְּמוֹ שְׂקִרְיָאֵת שְׂמֵרָת :

(ו) בְּכֵין פִּקְד וּפִקְד וְהַתְּפַקְד
 זֶה יִתְבַּאֲרַר לָךְ בְּשַׁעַר הַפְּעֻלִים
 כָּל א' וַא' עַל מְקוֹמוֹ : (ז)

הַמְּוֹרִים דְּבַר יְדוּעַ כָּל זֶה נִבְאֵר
 אֵיזִיה בְּאֵר הַיְטִיב בְּפִרְק
 הַשְּׂיִמּוּשִׁים שְׂאֲחֵר פִּרְק זֶה :

(ח) וי"ו הַמְּהַמְכָת גַּם זֶה

מקרא קדש פרק השימושים

ט

כבר כתבנו בפרק א' חלק ו' כי ד"ב אותיות חניין שרשית נתיבה וחניין שינושים ומימנם משה כתב אלינו אימנם אין כאן מקומו לבאר כל אותיות השימוש. ובאר תחלה ו' אותיות השימוש שמימנם משה וכל"ב כי ההכרח לידע אופני שינושים לכל הרוצה ליכנס בחכמה זו. ודע כי כלם ישמשו בראשי השמות. אבל בפעלים לא ישמשו רק שלשה בראש העבר והעתיד וכי"ה שו"ה. והנה לכל אחד ואחד ב' שינושים חוץ משה"ן שאין לה רק שימוש א' א"כ לו' אותיות האלה י"ג שינושין. ועתה נבאר כ"א ואחד על הסדר:

א השימוש הא' הוא שימוש המ"ם המורה על חלק מהרבה מפרי דעין מדודאי בנדך. כמו בן ותמיד נקודה בחירק ודגש אחרי' (א). וכשחבא אחרי' אורת מצחה ע"ר שאין מקבלות דגש א"ז חבא צרי במקום החירק לחשלום הדגש (ב) מארץ מדי ההר ודומיהם. **ב** השימוש זב' הוא שמוש השני שר המ"ם והוא להורות על האלגה (ג) ויתרון כמו הנחמדים מזהב ומספור ר"ל יותר מן זריב יקרה היא מפנינים ודומיהם: **ג** השימוש הג' הוא שימוש השי"ן ואין לת דק שימוש א' במקום אשר זעל הרוב היא נקודה בסגול ד ואפי' על אחה ע"ד. והחמיד דגש אחרי' שגבר לו שמתפץ חוץ על אהה ע"ד שעמלתי שחכמתי שלא נשלם הדגש: **ד** השימוש הד' הוא שמוש הה' המודה על דברי דוע ולכן נקרא ה' הידיעה וחמיד היא בפהח ודגש אחריה זולת על אנתיות אע"ר דהיא קמוצה

ה ודגש אחרי' ולפעמים תחסר הדגש אם אחרי' אות בשוא. וכל לשון מקצה יוקצהם לעולם בלא דגש. ודע כי ג' פעמים באה מ"ם השימוש בפתח גחשכום המדקדים: ב אז תבא נרי כו' ומועטים שהם בחירק מחוץ מהוט וכן מדודוי אחרי דוד (שמאל א' כ"ג): **ו** (ג) להורות על הפלגה ויתרון וכן כל מ"ם הבאה אחר מלת טוב הוא על ענין יותר כמו טוב שס משון. ודומהו. והנה כל נקודתה וקריאתה כנקודת המ' בשימוש הראשון ולפי הענין תכיר איזו היא משמשת במקום מן ואיזו על יתרון: **ז** על הרוב היא בסגול כי מועטים נמצאו שבה שין השימוש בפתח מקום הסגול שהיא פתח קטן שגמרי דבורה שגמרי אם בישראל (שופטים ה') אבל

שאתה ג

קמוצה

מקרא קדש פדק השימושים

שאתה יודבר (טפ"ז) הש"ן קמוצה לתשלום הדגש (ה) הדגש רוכבי הרכש האחשתרנים אבל על הח' והח"א היא בפתח על הרוב (ו"ז) החיים החודש דביעית ההין וכן כל התיאור פתוחים ודגש כשחבא אחר ההא אות בשוא אפילו תחת שאר אותיות לפעמים יפול הדגש ופתח הח' ימשך בגעי' ובפרט על סם הבינוני והפעול (ז) המלמד ה'כסה המעשים באים רפויים ואין געי' בה"א (ח) וכשחבא על יוד שהוא בשוא יפול ג"כ הדגש (ט) תיסוד היריעה ודע שאם אותיות אהח"ע שאחר ה"א קמוצים או ההא בסגול על הרוב הקדים החיל הערים ודום זורח על מלות

למטה אלל החירק ונעשית כרי וכן הדגש הראוי בפתח כדיון ה' הידיעה אלל שחר' אינו מקבל דגש וירדה נקודת הדגש תחת הפתח ונעשית קמץ וכן דפעלים כמו פאוימין הראוי פאוימין כמו ב'יר יביר לא שהא' אינה מקבל דגש חסוד הפתח לקינץ וזמר כלל זה : (ו) על הח' והה' בפתח כי אין להם כח לדגש בדגש תחת הפתח אשר לפניהם ולעשותו קמץ כמו שכתבנו לעיל בשאר התמונה (במסורה סמאין פתחין ויהודאין קמזין ר"ל כל העברים ה"א בקמץ כל העורים ה"א בפתח) : (ז) על הבינוני והפעול כלומר אם אחדיה יו"ס בשוא שאינה שרשית רק מורה על הבינוני כמו המלמד המכסה והפעול כמו המסכן משה"כ כשהיא שרשיות כמו המלוכה או היא דגש : (ח) ומעטים באו רפויים כו' וכל הלויים שבמקרא הלאד אינה דגושה וכן כל הגפרדעים ה' בלא דגש לבד ותעל הגפרדע שזה בדגש ה' : (ט) יפול ג"כ הדגש אלל כל ינדוק גשמות בעלי חיים כמו היהודים היענים הידין דגושין ל"כ בפרק שימושים לר"א בחור וכל ה"כ ה"כ בשית יצחק ובמכלול לא חילק בין בעלי חיים וכו' בשתבוא הח' על המוד היא דגוש' ברוב כמו היענים ליעלים היהודים אלל היאור היאור כיענים במדבר (אע"כ).

מקרא קדש פרק השימושים

מלאת זעירות (יוד) כמו הָיָה הַיָּמִים:

ויש'ה שאינדה משמשת לידיעה רק לקריאת הדבר יקראו לה ה' הקריאה (יא) כמו הקהל חקה אחת • הדור אתם ראו ודומיהם:

ד השימוש החמישי הוא השימוש השני של ה"א והוא להורות על התימה או על השאלה ותמיד היא נקודה בחטף פהח כמו הַיָּמִים תשעים שנה תלך היש בה עץ • אבל לפני תיבה שאות הראשונה גקודה בשוא או ה"א בפתח • יב והבדל או שכינה ובין ה' הידיעה כי ה' הידיעה על הרוב רגש אחריה וה' התימה על הרוב רש אחרי ה' אחר היא לך גם יבא אחריה לפעמים רגש וזה על אותיות השמוש יג • כמו הַיָּמִים הַבָּאֵהֶם הַבָּאֵהֶם נבל ודומיהם:

זה"א התימה או השאלה הבאה על אחת ע"גם היא בפתח כמו הַיָּמִים כמוני יברח יד וכשאות הגרוג אחרי קמוצה או ה"א בסגול כמו הַיָּמִים הַבָּאֵהֶם ית' או סכל • ובזה אין הפרש בין ה"א הידיעה

היוד"ן רפוי: (יוד) על מלות זעירות ר"ל חף על פי שהיולה בקמץ תנקד ההא בקמץ ולא בסגול כי כיו"ל זעירא נקל על הלשון: והנה כל אלף

פדיכים כוללים גם אותיות כלל המורים על דבר ידוע שהם במקום ה' הידיעה כאשר יתבאר בסוף פרק זה: ודע שה' הידיעה לא תבא על פעל עבר רק במקומות מועטים ותשמש או במקום אשר כל כפש הבאה • הנראה אלי • גם לא תבא לעולם על תיבה שמשמטין בראשה אותיות מט"ה וכלל: (י"א) ה' הקריאה ואין הפרש בגקודת' לנקודת ה' הידיעה ולפי הענין תכירם: (יב) ה"א בפתח לפי שלא יבוא ב' שואין בראש המלה כמו שכתבנו בפרק ב' חלק ד' • והחטף פתח דיק' כשוא לכן יבא ה' התימ' בפתח ומועטים יבאו מכלל זה שהן בפתח חף שאין שוא אחריהן הַיָּמִים הַבָּאֵהֶם

ה' וכן ה"י תגמלו זאת ונכלקו המדקדקים בקריאת יולה זו עיין במכלול ובלמה תודה: יג על אופעת השמוט כי אין דרך לטעות בהן כי כבר כתבנו בשמוט ה' הידיעה שהיא לא תבא על אותיות השמוט לכן בהכרח הוא ה' התימה וק"ל: יד הא"ש כמוני כו' אבל ת"א א' יחטא

היא

מקרא קודש פרק השימושים

הוא ה' הידיע וזכו מה שפירש"י
 האיש א' הוא החוטא כ"כ ר"ל
 בחור ספרק השימושים :
 (טו) לה' תימא והכלל כי אין
 הפרש בין ה' התימא לה' השאה
 רק לפי הענין תכיר ותבין אינו
 היא ה' התימא או השאה :
 (טו) הו"ו החיבור והיא
 המחברת פעל לפעל או פעל
 לשם זה ידוע ור"ל לביאור :
 (יז) חן מחולס ושורק כי שני
 אלה לא יבואו לעולם הו"ו
 שהיא בראש המלה (יח) אות
 שואית עיין מה שכתבנו ספרק
 ב' חלק יול :

הידיעה לה"א התימא (ט"ו)
 השימוש השישי הוא שימוש הו"ו
 החיבור (ט"ז) והנה תבא עם כל
 הנקודות חוץ מחולס ושורק (י"ז) וא"צ
 לומר כי לא תנקד בא' משלש החי
 כי כבר כתבנו בפרק ב' חלק ד' כי שרש
 אלה לא יבואו רק חתת אותיות
 אהח"ע • והנני אבאר נקודת כל
 א' וא"צ • דע כי הנקודה העצמיות
 של כל וי"ו היא השוא ונפילו על
 אותיו אהח"ע כמו ואיש ועכר ודומיהם •
 אמנם תנקד במלאפוס לשני סיבות הא'
 אות שואית שבדאש המלה (י"ח) •
 ויבא ושמאל וכן בפעלים ויבא
 ושמאל ודומיהם • והב' לסיבות
 אותיות בוסף וגימין ומשה ופעלים
 ופרו אמנם וי"ו בקמץ תבא כשתהיו ב' שמות רצופים
 והשני' בטעם מלעיל כמו שמים וארץ תהו נהי אמנם וי"ו בחירק
 תבא על יוד שואית ותהי או היור נחה כמו לוי ויהודה וימין
 חסעדני וכן בפעלים עוברים כמו וידעתם וירשתם וישבתם ובעתידים
 כמו וישלח ויהי אמנם וי"ו במתח תבא על אותיות אחת הנקודות
 בחטף פתח כמו ועניים וחמירים וכן תבא בפעלים עוברים ואמרתם
 ובעתיד ויבא לה' שמך וכן תבא להפך עכר לעתיד כמו שאכתוב בסוף
 אמנם וי"ו בסגול תבא על אהח"ע הנקודות בחטף סגול כמו ואמח
 ואמונה וכן בפעלים פתח פתח ויבא אמנם וי"ו בצרי לא תבא רק על
 ל' אלקות לבד כמו ואלקים וכן באותיות כלב כמו ואלקים ואלקים
 ואלקים ויבאו כן בעבור גזרות הא' כאשר אבאר בסוף פרק זה בשימושי

השימוש

מקרא קודש פרק השיטושים יא

ד השימוש הו' . הוא שימוש השני של הו' והוא וי' המהפכת עבר לעתיד ועתיד לעבר . דע כשחוצה להפך עבר לעתיד תשום וי' בשוא בראשו כמו סן שמר שהוא עבר כשחאמר ושמר הוא עתיד כאלו אמר וישמר וכן ושמרו בני ישראל ייהוא כמו וישמרו . ותמיד היא נקודה בשוא זולת המנטלים . מהפכים אותו למלצפס אולפתח אולחירק כמו שנתגבו בו' החיבור . וא"ת כמה ארע איה היא וי' החיבור או וי' ההיפוך דע כשיש עוד לפניו פעל עבר אז הו' אינה מהפכת רק וי' החיבור וכשאין לפניו פעל עבר אחר אז היא וי' ההיפוך . ודע כי למלות הנכת והמדבר בערו ליחיד יש סימן אחר להכיר בין וי' ההיפוך .

זוה כשהם עם וי' החיבור הם בטעם מלעיל על הרוב ככפשידינם חמיד זולת הו' כמו וי' חטאת היום וי' על הנביאים הם ל עבר בטעם מלעיל אבל עם וי' ההיפוך ישובו בטעם מלרע על הרוב כמו וי' חקיו וי' משפטי והנאי זה הוא בשלטים כי נחתי למד הפעל כלם מלעיל עם הו' וזולתה וקראת ומצאת וי' ודומים ודומים . והנה וי' המהפכת העתיד לעבר חמיד היא בפתח ואחריה דגש וי' אמר וי' אמר ולפני אלף העתיד הו' בקמץ לתשלום הדגש וי' לנוד ואם אין הו' מהפכת אז היא בפמת לפני אלף וי' לשמך ודע כשחכא וי' ההיפוך שהיא בפתח לפני יוד שהיא בשוא אז לא הדגש היוד וי' וי' אבל בו' החיבור הו' בחירק והו' נחה :

ה השימוש ה' הוא שימוש כף המורה על דמיון והשוואת דבר לדבר ולכן נקרא כף הדמיון כמו והי' כעם ככהן בעבר כאדניו כולם כפין הדמיון הם וכן כמוני כמוך כעמי כעמך כטוסי כסוסך וכן דרך המקרא להטל כ"ף הדמיון בכ' דברים הנשתוין כשרוצה להשוות ב' דברים יחד . וזה לקצר הלשון והמשל כי אם הי' אמר והי' העם ככהן הי' משמע שהעם יהיה ככהן אבל הבהן לא יהי' כעם עכשיו שאמר כעם ככהן הרי הוא כאלו אמר והי' העם ככהן והכהן כעם . וכן כי כמוך כפרעה . הרי הוא כאלו אמר אתה כפרעה ופרעה כמוך . והנה נקודת דכ"ף ע"ג נקודת הלמ"ד וחכ"ת אבאך א"ת כי יחד כי ידן אחר לשלשים :

השמוש

מקרא קדש פרק השימושים

ט השימוש השני עי . הוא שימוש השני של הכ"ף והוא המורה על יעור טמא או טהור ולכך נקרא כ"ף השיעור כמו כאלפים איש וכאבותיים על פני האדמה ונקודתה כנקודת כף הדמיון אין הפרש כיניהם אלא לפי הענין צריך להכיר זוטא :

י השימוש העשירי . הוא שימוש הל' המורה הכאת או גתניי דבר אל העצם כמולאדונ . לעשיו וכן כל לו ולו ולהם :

יא השימוש האחד עשר . הוא שימוש השני של הל' והוא שימוש המורה על ענין של או קנין מה כמו לעבדך ליעקב לה' הארץ וכן כל כזמור לדוד ודו' ונמצאת הל' משמשת במקום בשביל כמו ואמר פרעה לבני ישראל אמר לי אחי הוא ודומיהם מעטים לכן אין להביא ראיה מהם :

יב השימוש הי"ב הוא . שימוש של הב' המורה על ענין עם ונקראת בית העזר לפי שכעזרו תשלם הפעולה ההיא כמו בחרבי ובקשתי שהוא כמו עם חרבי ועם קשתי . וכן בלקים נעשה חיל ר"ל בעזר האלקים . ונקודתה נבאר את"כ עם נקודת הכף והלמד כי דין א' לשלשתם בנקודתם :

יג השימוש הי"ג . הוא שימוש השני של הב' והוא השימוש המורה על ענין תוך או קרב וע"כ קראו בירת הכלי ככ"ת של כבית ובשרה ובעצים וכאבנים : גם נמצאים שימושים אחרים לז' האותיות הנז' . אמנם לז' יג שימושים אשר כתבנו הם העיקר והנשארים הם טעמים להם ובטלים במיעוטם :

והנה נבאר נקודת אותיות כל"ב הנזכרים יחד בכלל אחד כי נקוד אחד לשלשתם : דע כי נקודתם העצמיות הוא השוא כמו בדבר לבני בדבר ואפילו על אותיות אהח"ע כמו כאיש כאיש לאיש ואם יבא אחריהם אות הנקודה בשוא אז הם בחירק ^{בדאובן בדאובן} לדאובן והטעם כי כבר כתבנו בפרק ב' חלק ד' כי לא תבא הב' שואין בדאש התיבה לכן תשתנה הראשונה לחירק והשני' נשארה במקומה ואחרי רפי כדן אמר שוא ברצש התיבה כמו . ^{בכניהם} הכ"ף רפוי' אחר שוא נע שכראש התיבה וכשתבא לפני אות השימוש ^{בבגוריהם} הכף נשארה רפוי כבראשונה וכן בשאר אותיות השימוש לתבונה ^{לכבולין} ודומיהם וזכור כלל זה כי השמות שראשיתם

מקרא קודש פרק השימושים יב

שראשיתם שוא וע"כ א תורת השימוש יבא ה"שוא באמצע וזו רפי
 אהרי אף שאין השוא אחרת"ג : ודע כי שבתכאנן אורתורת
 השימוש על יוד שואית צו הנוח ה"ד ביהודה פיה"ה ליהודה וכן עם
 לוי ויהודה ודומיהם • וכן הדין בניקוד הכ"ס ביהודה כמו
 תכנו בשימוש המ"ס • ואם הבאנה על אותיות אה"ע הנקודות בדטף
 פתח יהיו ג"כ בפתח כמו בע"פדים לע"פדים • ואם יהיו כהטף סגול
 יהיו הם גם כן בסגול כמו צא"ל לא"ל ודומיהם :

והנה יש דין א' לאותיות כל"ב כאשר יבואו על ה' הידיעה העוד
 א' ה' הידיעה והוטלה רנועה על אותיות כלב אשר לפני
 כמו ב"ים בבית לבית הראוי בבית לבית להי"ה כמו שימצא
 בפ"מ חסדך ודומיהו כע"מ והם זרים ואם הדבר ידוע יהיו
 אותיות כלב קמוצות לפני אותיות הגרון בין שתהי' תחרת הרחיבה
 שוא ופחה בין שתהי' שוא וכגול זבח לאלקים אין כמוך באלקים
 נצר חסד לאלפים וכל שאר לאלפים : ודגה כל דין הנקודות
 שיש לה הידיעה כמו שכתבנו בשימוש ה' הידיעה הם כוללים גם
 כן אותיות כל"ב כאשר יבואו לה' הידיעה אין צורך להאריך • והל'
 כשהיא משמשת במקום ה' הידיעה על מ"ה זעירה או במלה שהיא
 סלעיל אז הל' קמוצה לסת לשו"ב ודו' :

ובל לשון אלהות הא' נחה וצותיות וכ"ל שלפניו בצרי ולשין אדנות ג"כ
 בא' נחה ואותיות וכ"ל שלפניו בפה (ועי' מ"ש כמזמורי של שנת) •
 וצ"ס משמשות לפניהם אותיות בש"ה דא' ב"ם נעה כר כן א' האדני אין
 בציון (ירמיה ח') וסימנם משה מוציא וכ"ל סכנים : הם ושלם

פתחי שערים

והס' כללים קצרים לדברים שכלו פעמים רבים במפרי דקדוק ופ' למלות
 החמורות : אחי מרהוק • עי' פ' בפרק ג' חלק ד' : דהיק • סס חלק ג' :
 מפיק : סס חלק כ' : מהק ° הוא קו פשוט ברוח בין שתי תיבות והוא
 מחבר ועושה אותן להיות כא' ועי' בפירוט בו לפרק ג' חלק ג' • ודע
 שכל מלה זעירא שהיא בנרי כמו את"ש שוא"ת ודומיהם בשהן במקף אז הן
 בסגול א"י ודומיהם ומלת

סחחי שערים

ונולת ²¹ כשהוא כיוון אז הוא בסגול אף שאינו במקף כמו ²² הבקר ²³ הישראלית
 ואח אינן כיוון אע"פ שהוא במקף הוא בגרין ותלד ²⁴ שזי . ונולת לב לא ישוב
 לבגול ב"א במקף לולא ועירא כמו בלב איש בלב ים . וכן במקף למלה שהיא
 מלעיל ²⁵ וכפעלים תשוב ג"כ הנרי לסגול במקף יתו לה (וכצ"תן תתן ויתן)
 ותתן דכיוכי לתיבה לי לו לה לך להם לנו באים כן לעולם במקף ובסגול :
 וכל מלה שהיא בחולם כיוון ²⁶ כד הק"ם ודומיהם . כשיבואו במקף אז
 הם בקמץ חטף ²⁷ כל העם ²⁸ תהינה ²⁹ עם ³⁰ דרך ³¹ שלש ³² אלה ³³ זכר ³⁴ נא ³⁵ תזכר ³⁶ רגו
 גזוניהם הרבה ; וכל מלה שהיא בקמץ כמו יד ³⁷ עם ³⁸ רב ³⁹ ודומיהם כשיבואו
 במקף אז הם בפתח ⁴⁰ יד ⁴¹ עם ⁴² ה' ⁴³ ודומיהם . ודע שהוא הדין בסמיכות פי'
 שתי שמות רזופין זה אחר זה והן קמוכין . וסי' הסמיכות הוא זה כל שהוא סמוך
 בענין באלו נכתב כיביהם תיבת של כמו מש ⁴⁴ יתום ⁴⁵ כש"ן ⁴⁶ ה' שהוא באלו
 אחר מטפט של ה' משכן של ה' וק"ל וזכור כלל זה : והנה המוכרת הוא היפך
 הסמיכות וא"ל ביאור : כגם ין ⁴⁷ ר"ל תיבה שהטעם מפסיק והפריד אותה
 מהתיבה שאחריה וטעמים המפסיקים הם י"ט הובאו אנלינו בפרק ג' חלק ב' .
 והבשאים אינן מפסיקים ודע כי בתילים נמצא טעמים ולהם דיוכים מיוחדים .
 ושם הטפחא שאחר אתנחתא אינו מפסיק לענין בג"ד כפת אחר אה"וי רפי .
 מלעיל מלרע עיין בפירושינו לפרק ג' חלק ד' . פא פעל או עין פעל
 או למד פעל מה שהמדקקים קראו לאות הראשון משרש התיבה פא פעל
 ואות השני עין הפעל ואות השלישי למד הפעל וק"ל שלמים ר"ל הפעלי שכל
 ג' אותיות השרש בהם בשלמות כיוון פקד תאמר חקוד הרי שכל ג' אותיות
 בהם אינם חסרים : חסרים ר"ל אותן הפעלים שבאים לפעמים בחסרות
 כמו ⁴⁸ נש ⁴⁹ נבע ⁵⁰ בעתיד תאמר ⁵¹ אש ⁵² אסע ⁵³ נחסרה ⁵⁴ הנון ⁵⁵ שהיא פא הפעל
 נחים דע שג' מיכי נחים נחי פא כמו ⁵⁶ ישי ⁵⁷ יבע ⁵⁸ שבעתיד תאמר ⁵⁹ אש ⁶⁰ אדע .
 נחי עין כמו קוס שוב תאמר ⁶¹ קם ⁶² שב . נחי לוד כמו ⁶³ זנה ⁶⁴ עשה ⁶⁵ תאמר
⁶⁶ זניה ⁶⁷ עשית . וכן נחיל' שהיא אלף . ⁶⁸ קרא ⁶⁹ מצא . וכל זה כבאר בשער
 הפעלים באר הטיב אם יגזור לנו השם נחיים . וישלח עזרו מן השמים .
 ובכן נשלם המלאכה . כות וכהלכה . מה' אלהינו נשא ברכה :

חם ונשרם

לפדט הגה' אגנו ⁷⁰ שולח ⁷¹ ל ⁷² כס ⁷³ את ⁷⁴ אליהו הנביא
 לפנו ⁷⁵ ב ⁷⁶ א ⁷⁷ יום ⁷⁸ גדול ⁷⁹ וכורא :